

STORTINGET

Dokument 15:1

(2019–2020)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 1–150
1.–24. oktober 2019

Innhold

1.	Fra stortingsrepresentant Kari Henriksen, vedr. fartøysvern, besvart av klima- og miljøminister.....	11
2.	Fra stortingsrepresentant Elise Bjørnebekk-Waagen, vedr. helsetilbudet til slagpasienter, besvart av helseminister.....	12
3.	Fra stortingsrepresentant Magne Rommetveit, vedr. forskotteringsordning for fiskerihamner, besvart av samferdselsminister.....	13
4.	Fra stortingsrepresentant Elise Bjørnebekk-Waagen, vedr. arbeidsledighet, besvart av arbeids- og sosialminister.....	14
5.	Fra stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen, vedr. teknisk hovedplan for Gulsbogen-Hokksund, besvart av samferdselsminister.....	15
6.	Fra stortingsrepresentant Torstein Tvedt Solberg, vedr. dispensasjonsadgangen slik at en også ivaretar kaisalg som omsetningsform i Stavanger-området, besvart av fiskeri- og sjømatminister.....	15
7.	Fra stortingsrepresentant Torstein Tvedt Solberg, vedr. havnæringene, besvart av forsknings- og høyere utdanningsminister.....	16
8.	Fra stortingsrepresentant Siri Gåsemyr Staalesen, vedr. opplæringstiltakene, besvart av kunnskaps- og integreringsminister.....	17
9.	Fra stortingsrepresentant Svein Roald Hansen, vedr. krabbeteiner, besvart av fiskeri- og sjømatminister.....	17
10.	Fra stortingsrepresentant Nils Kristen Sandtrøen, vedr. beite- og utmarksressurser, besvart av landbruks- og matminister.....	18
11.	Fra stortingsrepresentant Åsunn Lyngedal, vedr. statlige arbeidsplasser i kommunene i Nordland, besvart av kommunal- og moderniseringsminister.....	19
12.	Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. miljøsertifisering av kommuner og fylkeskommuner, besvart av klima- og miljøminister.....	22
13.	Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. miljøsertifisering, besvart av klima- og miljøminister.....	23
14.	Fra stortingsrepresentant Grunde Almeland, vedr. kjønnsnormaliserende, besvart av helseminister.....	24
15.	Fra stortingsrepresentant Silje Hjemdal, vedr. pakkeforløp for brystkreft, tykk- og endetarmskreft og livmorkreft, besvart av helseminister.....	25
16.	Fra stortingsrepresentant Svein Roald Hansen, vedr. EFTA, besvart av næringsminister.....	26
17.	Fra stortingsrepresentant Jenny Klinge, vedr. passbestilling, besvart av justis- og innvandringsminister.....	26
18.	Fra stortingsrepresentant Egil Knutsen, vedr. regelverk og tilsyn for dykkere, besvart av næringsminister.....	27
19.	Fra stortingsrepresentant Kim André Haugan Schei, vedr. stenging av kobbernettet, besvart av digitaliseringsminister.....	28
20.	Fra stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen, vedr. inkluderingstilskudd til arbeidsgivere, besvart av arbeids- og sosialminister.....	29
21.	Fra stortingsrepresentant Sverre Myrli, vedr. togfremføringsforskriften, besvart av samferdselsminister.....	29
22.	Fra stortingsrepresentant Sverre Myrli, vedr. reglene for maksimalhastighet for bilkjøring med tilhenger med brems, besvart av samferdselsminister.....	30
23.	Fra stortingsrepresentant Mona Fagerås, vedr. lekser i barnehagen, besvart av kunnskaps- og integreringsminister.....	31
24.	Fra stortingsrepresentant Tellef Inge Mørland, vedr. forbud mot parallell eksport av viktige medisiner ut av landet, besvart av helseminister.....	32
25.	Fra stortingsrepresentant Mona Fagerås, vedr. institusjonene som utdanner lærere, besvart av forsknings- og høyere utdanningsminister.....	33
26.	Fra stortingsrepresentant Tellef Inge Mørland, vedr. amalgamskadede pasienter, besvart av helseminister.....	34
27.	Fra stortingsrepresentant Marit Knutsdatter Strand, vedr. strukturreformen, besvart av forsknings- og høyere utdanningsminister.....	34
28.	Fra stortingsrepresentant Marit Knutsdatter Strand, vedr. eiendomsskatt, besvart av finansminister.....	35
29.	Fra stortingsrepresentant Arne Nævra, vedr. effektivisering og avbyråkratisering av Statens vegvesen, besvart av samferdselsminister.....	36
30.	Fra stortingsrepresentant Nils T. Bjørke, vedr. K5, besvart av samferdselsminister.....	37
31.	Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. vindkraft, besvart av olje- og energiminister.....	38
32.	Fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes, vedr. Enova, besvart av klima- og miljøminister.....	38
33.	Fra stortingsrepresentant Jenny Klinge, vedr. reisegodtgjørelsen, besvart av justis- og innvandringsminister.....	39

34.	Fra stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik, vedr. overskudd av kraft for å være attraktiv for industrien, besvart av olje- og energiminister	40
35.	Fra stortingsrepresentant Anne Sandum, vedr. bompenggeopprøret, besvart av samferdselsminister	41
36.	Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. undervisningsopplegg for å forebygge uheldig legemiddelbruk, besvart av kunnskaps- og integreringsminister	41
37.	Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. fjerner tilstedevakt i anestesi på nattestid, besvart av helseminister.....	42
38.	Fra stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik, vedr. EUs fjerde energimarkedspakke frem til behandling i Stortinget, besvart av olje- og energiminister	44
39.	Fra stortingsrepresentant Emilie Enger Mehl, vedr. strukturen for tingretter og jordskifteretter, besvart av justis- og innvandringsminister	44
40.	Fra stortingsrepresentant Emilie Enger Mehl, vedr. kraftskatteutvalget, besvart av statsminister.....	45
41.	Fra stortingsrepresentant Eigil Knutsen, vedr. kutt i forbindelse med kommunereform, besvart av kommunal- og moderniseringsminister.....	46
42.	Fra stortingsrepresentant Åslaug Sem-Jacobsen, vedr. barnevernsbarn som bor i isolasjon, besvart av barne- og familieminister.....	47
43.	Fra stortingsrepresentant Emilie Enger Mehl, vedr. endringer i domstolsstrukturen, besvart av justis- og innvandringsminister.....	48
44.	Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. kostnadssprekken ved Martin Linge utbyggingen, besvart av olje- og energiminister	48
45.	Fra stortingsrepresentant Hårek Elvenes, vedr. Alliert treningssenter, besvart av forsvarsminister.....	50
46.	Fra stortingsrepresentant Marit Arnstad, vedr. Ullevål sykehus, besvart av helseminister.....	51
47.	Fra stortingsrepresentant Marit Arnstad, vedr. salget av NRKs hovedkvarter på Marienlyst i Oslo, besvart av kultur- og likestillingsminister	51
48.	Fra stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård, vedr. invasjon av de kurdiske områdene i Nord-Syria, besvart av utenriksminister	52
49.	Fra stortingsrepresentant Elise Bjørnebekk-Waagen, vedr. Østfoldbanen, besvart av samferdselsminister.....	53
50.	Fra stortingsrepresentant Jenny Klinge, vedr. passkontor, besvart av justis- og innvandringsminister.....	53
51.	Fra stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen, vedr. flytting av bom på Meheia til fylkesgrensa Buskerud-Telemark, besvart av samferdselsminister.....	55
52.	Fra stortingsrepresentant Karin Andersen, vedr. tilbakekall av statsborgerskap har noen foreldre og barn, besvart av justis- og innvandringsminister	56
53.	Fra stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen, vedr. skatteforvaltningsloven, besvart av finansminister	56
54.	Fra stortingsrepresentant Tellef Inge Mørland, vedr. oppfølgingen av tannhelsen til hjemmeboende med hjemmesykepleie, besvart av helseminister	57
55.	Fra stortingsrepresentant Tellef Inge Mørland, vedr. tannregulering, besvart av helseminister.....	59
56.	Fra stortingsrepresentant Jorid Juliussen Nordmelan, vedr. bemanningsnormen, besvart av kommunal- og moderniseringsminister	60
57.	Fra stortingsrepresentant Jorid Juliussen Nordmelan, vedr. fylkeskommunen, besvart av klima- og miljøminister	61
58.	Fra stortingsrepresentant Une Bastholm, vedr. Kvitsøy-kontrakten i Rogfast-prosjektet, besvart av samferdselsminister.....	62
59.	Fra stortingsrepresentant Ingvild Kjerkol, vedr. luftambulansetjenesten, besvart av helseminister	62
60.	Fra stortingsrepresentant Hårek Elvenes, vedr. forsvarsbudsjettet, besvart av forsvarsminister	63
61.	Fra stortingsrepresentant Anette Trettebergstuen, vedr. fylkeskommunen, besvart av samferdselsminister	64
62.	Fra stortingsrepresentant Silje Hjemdal, vedr. hemmelig adresse, besvart av digitaliseringsminister.....	65
63.	Fra stortingsrepresentant Nils Kristen Sandtrøen, vedr. protein i fôr, besvart av landbruks- og matminister	66
64.	Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. varsling og håndtering av uheldige hendelser ved Oslo Universitetssykehus, besvart av helseminister	66
65.	Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. IKT-satsingen i helsetjenesten, besvart av helseminister	68
66.	Fra stortingsrepresentant Lene Vågslid, vedr. lønns- og prisveksten på politiets driftsbudsjett, besvart av justis- og innvandringsminister	69
67.	Fra stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård, vedr. menneskerettighet, besvart av statsminister.....	71

68.	Fra stortingsrepresentant Audun Lysbakken, vedr. Kinas behandling av etniske uigurer og andre muslimer i Kina, besvart av statsminister	72
69.	Fra stortingsrepresentant Audun Lysbakken, vedr. våpen og forsvarsmateriell, besvart av utenriksminister	72
70.	Fra stortingsrepresentant Karin Andersen, vedr. oppholdstillatelse, besvart av justis- og innvandringsminister.....	73
71.	Fra stortingsrepresentant Siv Mossleth, vedr. regionreformen og overføringen av ansatte fra Statens vegvesen til fylkeskommunene, besvart av samferdselsminister.....	74
72.	Fra stortingsrepresentant Marit Knutsdatter Strand, vedr. flytte skatteoppkreverfunksjon fra kommune til stat, besvart av finansminister	74
73.	Fra stortingsrepresentant Marit Knutsdatter Strand, vedr. endre høve for inntektene frå vasskraftverk, besvart av finansminister.....	75
74.	Fra stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik, vedr. forslag om innføring av en lovfestet nasjonal minstelønn i Norge, besvart av arbeids- og sosialminister	75
75.	Fra stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik, vedr. rapporteringsplikten til skattemyndighetene, besvart av finansminister.....	76
76.	Fra stortingsrepresentant Ingvild Kjerkol, vedr. internasjonale og nasjonale ordninger, besvart av helseminister.....	76
77.	Fra stortingsrepresentant Arne Nævra, vedr. togproduksjon, besvart av samferdselsminister	78
78.	Fra stortingsrepresentant Solfrid Lerbrekk, vedr. refusjon av briller til barn, besvart av arbeids- og sosialminister.....	79
79.	Fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes, vedr. enkeltbevilgning til Gaustad-Aker prosjektet, besvart av helseminister.....	80
80.	Fra stortingsrepresentant Siv Mossleth, vedr. Ambulansefly, besvart av samferdselsminister	82
81.	Fra stortingsrepresentant Mona Fagerås, vedr. at alle elever som gikk ut av ungdomsskolen i 2019 lykkes videre i utdanningsløpet, besvart av kunnskaps- og integreringsminister	82
82.	Fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes, vedr. norsk olje-, gass- og klimapolitikk, besvart av olje- og energiminister	84
83.	Fra stortingsrepresentant Mona Fagerås, vedr. læreplaner, besvart av kunnskaps- og integreringsminister	87
84.	Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. sammenslåtte kommunar sin økonomi, besvart av kommunal- og moderniseringsminister.....	88
85.	Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. at Norge skal nå sine klimamål for 2030 og de langsiktige målene for 2050, besvart av klima- og miljøminister	92
86.	Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. utbygging og drift av Martin Linge-feltet, besvart av olje- og energiminister	93
87.	Fra stortingsrepresentant Øystein Langholm Hansen, vedr. utbyggingen av fibernett, besvart av digitaliseringsminister	95
88.	Fra stortingsrepresentant Sheida Sangtarash, vedr. totalvurdering, besvart av helseminister.....	96
89.	Fra stortingsrepresentant Guri Melby, vedr. skoletid, besvart av kunnskaps- og integreringsminister	97
90.	Fra stortingsrepresentant Siri Gåsemyr Staalesen, vedr. Språk og utdanning, besvart av statsminister.....	98
91.	Fra stortingsrepresentant Karin Andersen, vedr. Brønnøysundregistrene, besvart av næringsminister	99
92.	Fra stortingsrepresentant Abid Q. Raja, vedr. Nordisk forsvarsunion, besvart av forsvarsminister	100
93.	Fra stortingsrepresentant André N. Skjelstad, vedr. landbruksvarer til utlandet, besvart av landbruks- og matminister	101
94.	Fra stortingsrepresentant Terje Breivik, vedr. kvinnelige gründere, besvart av næringsminister	102
95.	Fra stortingsrepresentant Une Bastholm, vedr. Al-hol leiren i Syria, besvart av utenriksminister.....	103
96.	Fra stortingsrepresentant Terje Aasland, vedr. integreringspolitikk, besvart av justis- og innvandringsminister.....	104
97.	Fra stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård, vedr. barnevernsbarn i enetiltak, besvart av barne- og familieminister.....	105
98.	Fra stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård, vedr. praksisen med bruk av enkeltkjøp av institusjonsplass i barnevernet, besvart av barne- og familieminister.....	106
99.	Fra stortingsrepresentant Åslaug Sem-Jacobsen, vedr. barnevernet, besvart av barne- og familieminister.....	107

100. Fra stortingsrepresentant Tellef Inge Mørland, vedr. migrenemedisin (CGRP-hemmere), besvart av helseminister.....	108
101. Fra stortingsrepresentant Tellef Inge Mørland, vedr. årsverk knyttet til driften av hvert av de fire regionale helseforetakene, besvart av helseminister.....	109
102. Fra stortingsrepresentant Elise Bjørnebekk-Waagen, vedr. stønad til barnebriller, besvart av arbeids- og sosialminister.....	110
103. Fra stortingsrepresentant Elise Bjørnebekk-Waagen, vedr. pasientene i Østfold og Vestby får likeverdige helsetjenester, besvart av helseminister.....	111
104. Fra stortingsrepresentant Karin Andersen, vedr. juristkrise ved Innlandet politidistrikt, besvart av justis- og innvandringsminister.....	112
105. Fra stortingsrepresentant Solveig Skaugvoll Foss, vedr. eksport av brukt elektronisk utstyr fra Norge til Afrika, besvart av justis- og innvandringsminister	113
106. Fra stortingsrepresentant Eigil Knutsen, vedr. CO2-utslipp, besvart av finansminister.....	114
107. Fra stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete, vedr. kompensasjonsordning for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner (Veteranordningen), besvart av forsvarsminister.....	114
108. Fra stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete, vedr. å bygge ut Harstad-Narvik Lufthavn Evenes til QRA-base for F35 samt base for P8 overvakingsfly, besvart av samferdselsminister	115
109. Fra stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik, vedr. fordeling av CO2-avgift i statsbudsjettet, besvart av finansminister.....	116
110. Fra stortingsrepresentant Trond Giske, vedr. lotteritillatelse, besvart av kultur- og likestillingsminister.....	116
111. Fra stortingsrepresentant Petter Eide, vedr. kriminalomsorgsdirektoratet, besvart av justis- og innvandringsminister.....	117
112. Fra stortingsrepresentant Une Bastholm, vedr. strategi for sirkulær økonomi, besvart av klima- og miljøminister	119
113. Fra stortingsrepresentant Marit Knutsdatter Strand, vedr. oversikt over hvor mange studenter som ikke søker, takker ja, møter, begynner på eller fullfører utdanninga si på grunn av dårlig økonomi, besvart av forsknings- og høyere utdanningsminister.....	120
114. Fra stortingsrepresentant Marit Knutsdatter Strand, vedr. Statped, besvart av kunnskaps- og integreringsminister	120
115. Fra stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik, vedr. brexit-avtale og EØS-avtale, besvart av utenriksminister	121
116. Fra stortingsrepresentant Audun Lysbakken, vedr. å fjerne en nettsak om prosessen rundt forslag til barnebriller, besvart av arbeids- og sosialminister	122
117. Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. blåreseptforskriften, besvart av helseminister.....	123
118. Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. bakvaksordning for ambulanseflytjenesten, besvart av helseminister.....	124
119. Fra stortingsrepresentant Siv Mossleth, vedr. fylkesvegadministrasjonen, besvart av samferdselsminister	125
120. Fra stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen, vedr. oppmøteplikt, besvart av barne- og familieminister	125
121. Fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes, vedr. import at fôrråvarer, besvart av fiskeri- og sjømatminister	126
122. Fra stortingsrepresentant Karin Andersen, vedr. valg av ordførere, besvart av kommunal- og moderniseringsminister	128
123. Fra stortingsrepresentant Elise Bjørnebekk-Waagen, vedr. Østfold jordskifterett, besvart av justis- og innvandringsminister.....	129
124. Fra stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete, vedr. Andøya flystasjon, besvart av forsvarsminister	129
125. Fra stortingsrepresentant Silje Hjemdal, vedr. veteranene, besvart av forsvarsminister	130
126. Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. klimamål, besvart av klima- og miljøminister.....	131
127. Fra stortingsrepresentant Martin Henriksen, vedr. nedleggelsen av studiested Nesna, besvart av forsknings- og høyere utdanningsminister.....	132
128. Fra stortingsrepresentant Arild Grande, vedr. steinlegging, besvart av arbeids- og sosialminister.....	132
129. Fra stortingsrepresentant Solfrid Lerbrekk, vedr. oppdatert kunnskapsgrunnlag for Åkra sør – Veakrossen, besvart av samferdselsminister	133
130. Fra stortingsrepresentant Elise Bjørnebekk-Waagen, vedr. uføretrygd, besvart av arbeids- og sosialminister	134
131. Fra stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen, vedr. stillingsprosent, besvart av arbeids- og sosialminister.....	135

132.	Fra stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete, vedr. basar som skal understøtte kampflyøvingar, besvart av forsvarsminister	136
133.	Fra stortingsrepresentant Mona Fagerås, vedr. inngripen i universitetenes autonomi, besvart av forsknings- og høyere utdanningsminister	137
134.	Fra stortingsrepresentant Kari Henriksen, vedr. Samlokalisering av nødmeldeetatene, besvart av helseminister	138
135.	Fra stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen, vedr. organisasjoner som mottar tilskudd til drift av nasjonale ressursmiljø på integreringsfeltet, besvart av kunnskaps- og integreringsminister	139
136.	Fra stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen, vedr. mennesker med kronisk sykdom, besvart av helseminister	139
137.	Fra stortingsrepresentant Ruth Grung, vedr. klimaeffekten av tollfrigrense, besvart av finansminister	140
138.	Fra stortingsrepresentant Gisle Meininger Saudland, vedr. samlokalisere tingrett og jordskifterett, besvart av justis- og innvandringsminister	141
139.	Fra stortingsrepresentant Ruth Grung, vedr. KODE, besvart av kultur- og likestillingsminister	142
140.	Fra stortingsrepresentant Petter Eide, vedr. oppfølging av budsjett, besvart av justis- og innvandringsminister	144
141.	Fra stortingsrepresentant Solfrid Lerbrekk, vedr. rettigheter for mennesker med nedsatt funksjonsevne, besvart av kultur- og likestillingsminister	144
142.	Fra stortingsrepresentant Audun Lysbakken, vedr. krigføringen i Nord-Syria, besvart av utenriksminister	145
143.	Fra stortingsrepresentant Audun Lysbakken, vedr. utviklingen i Chile, besvart av utenriksminister	146
144.	Fra stortingsrepresentant Petter Eide, vedr. lavere terskel for å låse inn kriminell ungdom mellom 16 og 18 med tvang, besvart av justis- og innvandringsminister	147
145.	Fra stortingsrepresentant Himanshu Gulati, vedr. bruk av religiøse plagg som hijab, besvart av justis- og innvandringsminister	148
146.	Fra stortingsrepresentant Knut Arild Hareide, vedr. Jammu og Kashmir, besvart av utenriksminister	149
147.	Fra stortingsrepresentant Tellef Inge Mørland, vedr. kampanjen rusopplysningen.no til Foreningen Tryggere Ruspolitikk (FTR), besvart av eldre- og folkehelseminister	150
148.	Fra stortingsrepresentant Elin Tvete, vedr. forekomster av stillehavsøsters i Oslofjorden, besvart av klima- og miljøminister	151
149.	Fra stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård, vedr. utenlandske kvinner og deres sikkerhet, besvart av justis- og innvandringsminister	152
150.	Fra stortingsrepresentant Siv Mossleth, vedr. mobildekning, besvart av digitaliseringsminister	153

**Oversikt over spørsmålsstillere og
besvarte spørsmål (1 - 150) for sesjonen 2019-2020**

Partibetegnelse:

A Arbeiderpartiet
H Høyre
MDG Miljøpartiet De Grønne
Sp Senterpartiet
Uav Uavhengig representant

FrP Fremskrittspartiet
KrF Kristelig Folkeparti
R Rødt
SV Sosialistisk Venstreparti
V Venstre

Almeland, Grunde (V)	14
Amundsen, Per-Willy (FrP)	135, 136
Andersen, Karin (SV)	52, 70, 91, 104, 122
Arnstad, Marit (Sp)	46, 47
Bastholm, Une (MDG)	58, 95, 112
Bjørke, Nils T. (Sp)	30
Bjørnebekk-Waagen, Elise (A)	2, 4, 49, 102, 103, 123, 130
Breivik, Terje (V)	94
Eide, Petter (SV)	111, 140, 144
Elvenes, Hårek (H)	45, 60
Fagerås, Mona (SV)	23, 25, 81, 83, 133
Foss, Solveig Skaugvoll (SV)	105
Giske, Trond (A)	110
Gjelsvik, Sigbjørn (Sp)	34, 38, 74, 75, 109, 115
Grande, Arild (A)	128
Grung, Ruth (A)	137, 139
Gulati, Himanshu (FrP)	145
Haltbrekken, Lars (SV)	12, 13, 31, 44, 85, 86, 126
Hansen, Svein Roald (A)	9, 16
Hansen, Øystein Langholm (A)	87
Hareide, Knut Arild (KrF)	146
Haugan Schei, Kim André (Sp)	19
Henriksen, Kari (A)	1, 134
Henriksen, Martin (A)	127
Hjemdal, Silje (FrP)	15, 62, 125
Kjerkol, Ingvild (A)	59, 76
Klinge, Jenny (Sp)	17, 33, 50
Knutsen, Eigil (A)	18, 41, 106
Lerbrekk, Solfrid (SV)	78, 129, 141
Lundteigen, Per Olaf (Sp)	5, 20, 51, 53, 120, 131
Lyngedal, Åsunn (A)	11
Lysbakken, Audun (SV)	68, 69, 116, 142, 143
Mehl, Emilie Enger (Sp)	39, 40, 43
Melby, Guri (V)	89
Mossleth, Siv (Sp)	71, 80, 119, 150
Moxnes, Bjørnar (R)	32, 79, 82, 121
Myrli, Sverre (A)	21, 22
Mørland, Tellef Inge (A)	24, 26, 54, 55, 100, 101, 147
Navarsete, Liv Signe (Sp)	107, 108, 124, 132
Njåstad, Helge André (FrP)	84
Nordmelan, Jorid Juliussen (A)	56, 57
Nævra, Arne (SV)	29, 77
Raja, Abid Q. (V)	92

Rommetveit, Magne (A)	3
Sandtrøen, Nils Kristen (A)	10, 63
Sandum, Anne (A)	35
Sangtarash, Sheida (SV)	88
Saudland, Gisle Meininger (FrP)	138
Sem-Jacobsen, Åslaug (Sp)	42, 99
Skjelstad, André N. (V)	93
Solberg, Torstein Tvedt (A)	6, 7
Strand, Marit Knutsdatter (Sp)	27, 28, 72, 73, 113, 114
Staalesen, Siri Gåsemyr (A)	8, 90
Toppe, Kjersti (Sp)	36, 37, 64, 65, 117, 118
Trettebergstuen, Anette (A)	61
Tvete, Elin (Sp)	148
Vågslid, Lene (A)	66
Øvstegård, Freddy André (SV)	48, 67, 97, 98, 149
Aasland, Terje (A)	96

STORTINGET

Dokument 15:1

(2019–2020)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

SPØRSMÅL NR. 1

Innlevert 1. oktober 2019 av stortingsrepresentant Kari Henriksen

Besvart 10. oktober 2019 av klima- og miljøminister Ola Elvestuen

Spørsmål:

Ordningen med styring av oppdrag for Fartøyvernssentrene er avviklet og ingen av verneplanene har gitt virkemidler som bidrar til kontinuitet ved sentrene.

Vil statsråden ta initiativ til et møte med de tre fartøyvernssentrene, og har departementet iverksatt tiltak for å følge opp Riksantikvarens evaluering på dette området?

BEGRUNNELSE:

Det forvaltningsmessige ansvaret for fartøybevaring har siden 1989 vært underlagt Riksantikvarens ansvarsområde. Riksantikvaren utpekte i 1996 tre nasjonale fartøyvernssentre som skal sikre og videreføre den håndverksmessige kompetansen. Dette er Stiftinga Hardanger Fartøyvernssenter (Norheimsund), Bredalsholmen Dokk og Fartøyvernssenter (Kristiansand) og Nordnorsk Fartøyvernssenter og Båtmuseum (Gratangen, Sør-Troms).

Riksantikvarens evaluering av de tre nasjonale fartøyvernssentrene i 2018 konkluderte med at forvaltningen mangler virkemidler for å bidra til kontinuitet ved sentrene (s75). Etter at ordningen med styring av oppdrag ble avviklet, har ingen av verneplanene gitt slike virkemidler.

Fartøyvernssentrene sendte i juni et brev med anmodning om et møte med KLD for å drøfte dette, men har ikke mottatt svar enda.

telsen Hardanger Fartøyvernssenter, Bredalsholmen Dokk og fartøyvernssenter og Nordnorsk fartøyvernssenter og Båtmuseum.

Klima- og miljødepartementet bevilger årlig ca. 16 millioner kroner til de såkalte fellestjenestene ved fartøyvernssentrene. Disse midlene skal brukes til å dokumentere fartøy, håndverk og istandsettingsmetoder.

Når det gjelder større istandsettingsprosjekter som tar i bruk fartøyvernssentrenes tjenester og er finansiert av kulturminneforvaltningen, er en hovedutfordring at det avdekkes uforutsette kostnader underveis, og at prosjektene derfor er underfinansierte. Dette medfører stor belastning på sentrene og kulturminneforvaltningen. Det bør derfor utvikles modeller som i større grad sikrer finansiering gjennom hele oppholdet ved sentrene fram til fartøyene er ferdig istandsatt.

Det har vært møter mellom Klima- og miljødepartementet og sentrene etter Riksantikvarens evaluering av fartøyvernssentrene. Når det gjelder den videre oppfølgingen av evalueringen vil jeg komme tilbake til det i forbindelse med ny stortingsmelding på kulturminnefeltet som planlegges fremmet våren 2020.

Jeg vil også følge opp møteforespørselen med fartøyvernssentrene.

Svar:

I begrunnelsen pekes det på at forvaltningen mangler virkemidler til å følge opp de tre fartøyvernssentrene, Stif-

SPØRSMÅL NR. 2**Innlevert 1. oktober 2019 av stortingsrepresentant Elise Bjørnebekk-Waagen****Besvart 8. oktober 2019 av helseminister Bent Høie****Spørsmål:**

På hvilken måte vil statsråden bruke erfaringene fra prosjektet til å styrke helsetilbudet til slagpasienter, og vil statsråden ved gode resultater ta initiativ til at slagambulanser blir en del de prehospitaltjenestene?

BEGRUNNELSE:

Siden 2014 har Østfold hatt slagambulanse. Slagambulansen har vært et samarbeidsprosjekt mellom Stiftelsen Norsk Luftambulans, Sykehuset Østfold og Oslo universitetssykehus Rikshospitalet.

Slagambulansen har vært utstyrt med CT-skanner, for å kunne gi rask og riktig behandling. Tid er avgjørende, og ifølge helsedirektoratet bedres prognosen når hjerneslagpasientene kommer tidlig til behandling, og kan behandles med blodproppoppløsende middel eller mekanisk fjerning av proppen. To millioner hjerneceller dør hvert minutt de første timene etter at et hjerneslag inntreffer.

Norsk hjerneslagregister viser at andelen behandlet med trombolyse er 21 % nasjonalt.

Prosjektet med slagambulanse i Østfold nærmer seg slutten, og etter jul settes slagambulansen ut av drift. Dataene skal nå analyseres og resultatet av prosjektet ventes publisert i løpet av 2020.

Det rapporteres om at ambulansepersonellet i Østfold har fått økt bevissthet og kompetanse på slag gjennom prosjektet.

Svar:

Tiden som går fra det er synlige symptomer på hjerneslag til blodproppen er fjernet, kan være avgjørende for hvor stor skade hjerneslaget gir. Tiden er viktig også fordi fjerning av blodproppen mekanisk eller med oppløsende middel kun kan gjennomføres innenfor et kort tidsintervall.

Det er gjennomført mange tiltak i Norge for at pasienten skal komme raskt til behandling. Befolkningens kunnskap om hjerneslag er forbedret gjennom nasjonale kampanjer, og flere sykehus har kompetanse til å gjøre avansert behandling. Prosjektet i Østfold med slagambulanse har vist seg å gi økt kompetanse, økt kapasitet og redusert transporttid til sykehus.

Helse- og omsorgsdepartementet har innhentet et innspill fra Helse Sør-Øst RHF. Ifølge Helse Sør-Øst rapporterer Sykehuset Østfold HF om gode erfaringer med bruk av slagambulanse innen rammen av et forskningsprosjekt, men understreker samtidig at det er vanskelig å

trekke sikre konklusjoner om nytten av slagambulanse i Østfold før de endelige resultatene av den forskningsbaserte evalueringen foreligger i 2020.

Helse Sør-Øst RHF viser også i sitt brev til departementet til at "Folkehelseinstituttet i 2019 slutførte en systematisk gjennomgang av den internasjonale forskningslitteraturen om slagambulanser. Metodevurderingen fant at slagambulansen trolig korter ned tid til diagnose og behandling, og fører til økt andel pasienter som mottar trombolyse. Dokumentasjonen skriver seg særlig fra store byer i Tyskland. Samtidig stilte metodevurderingen spørsmål ved om kostnadene ved en slagambulanse stod i forhold til nytten. Metodevurderingen lå til grunn for en sak om slagambulanser som ble behandlet i Beslutningsforum 26.08.2019 Prehospital CT for tidlig diagnostikk og behandling ved mistanke om hjerneslag eller alvorlige hodeskader."

Følgende vedtak ble fattet i Beslutningsforum:

"Beslutning som er fattet av Beslutningsforum for nye metoder er resultat av en lang prosess og en grundig vurdering av de menneskelige konsekvenser som følger både av beslutning om innføring så vel som beslutning om ikke å innføre en behandlingsmetode.

Dersom det tilkommer nye opplysninger (herunder pasientsikkerhet, kostnadseffektivitet, pris, overlevelsestall m.m.) som endrer resultatet vesentlig, vil beslutningen kunne vurderes på nytt.

Prehospital CT («slagambulanse») for tidlig diagnostikk og behandling ved mistanke om hjerneslag kan benyttes innenfor rammen av kontrollerte studier i områder med et tilstrekkelig pasientgrunnlag.»

Med bakgrunn i vedtaket over, hvor det legges vekt på ytterligere dokumentasjon av effekten av slagambulanse, vil Helse Sør-Øst RHF og andre regionale helseforetak ha nytte av evalueringen av prosjektet i Østfold.

Helse Sør-Øst RHF sier at de ser frem til at resultatene fra forskningsprosjektet i Østfold blir publisert og mener forskningen som er gjort vil bidra til ny og verdifull kunnskap om effektene av slagambulanse.

SPØRSMÅL NR. 3**Innlevert 1. oktober 2019 av stortingsrepresentant Magne Rommetveit****Besvart 8. oktober 2019 av samferdselsminister Jon Georg Dale****Spørsmål:**

Regjeringa har som kjent innført ei forskotteringsordning for fiskerihamner, der Bømlo ikkje nådde opp korkje i første runde eller i andre tildelingsrunde. Den reviderte samfunnsnytteanalysen for fiskerihamna i Bømlo syner at prosjektet kjem særst godt ut samanlikna med mange andre.

Kva vurderingar og kriterier ligg til grunn for utveljinga av dei prosjekt som no får høve til å delta i ordninga med forskottering?

GRUNNGJEVING:

Arbeidarpartiet hadde i sitt framlegg til gjeldande NTP fullfinansiering av moloen i Langevåg i første planperiode.

Etter vår meining skulle dei lokale næringsaktørane bruka sine finansielle musklar på å bygga opp infrastrukturen på landsida, medan staten tok sjølve molobygginga.

Når dei statlege investeringane no let venta på seg, er dei lokale næringsaktørane så interesserte i å koma i gang at dei har sagt seg interesserte i å ta del i ei forskottering for å kunna starta molobygginga. Det er difor svært skuffande at ein ikkje har blitt tekne med i ordninga.

Det er gjennomført ein revidert samfunnsnytteanalyse for prosjektet. Vista analyse sin samfunnsøkonomiske analyse frå 2015 (rapport 2015/299) konkluderte med negativ nytte for prosjektet med 117,9 mill. kroner. Med ny kunnskap om prosjektet og ringverknader av dette har Vista analyse no i 2019 revidert denne analysen som no konkluderer med positiv netto nytte av prosjektet med 96,9 mill. kroner. Etter at rapporten blei revidert i 2019 har Eidesvik Havfiske no også kjøpt ein trålar frå Austevoll.

Vista analyse stadfestar at med effekt av denne nye tilveksten til flåten vil netto samfunnsøkonomisk nytte no vera positiv med 128,7 mill. kroner.

Svar:

Som stortingsrepresentant Rommetveit viser til blei det innført ei forskotteringsordning for fiskerihamne- og farleistiltak i 2018. Ordninga gjelder prosjekt som ligg inne i Nasjonal transportplan 2018-2029 og er ein overgangsordning i samband med gjennomføring av regionreforma og overføring av eigarskapet og forvaltningssansvaret for fiskerihamneanlegg frå staten til dei nye fylkeskommunane.

Ordninga har blitt svært godt motteke i heile landet, og det har kome inn mange gode søknader. Av ei total ramme på 550 millionar kroner kom det søknadar på nærare 1,4 milliardar kroner, der det var mange gode prosjekt. Søknadskriterium og prioriteringar av innkomne søknader er basert på dei føringar og kriterier som følgjer av Stortinget si handsaming av saka i samband med budsjettframlegget for 2018, jf. Innst. 13 S (2017-2018).

Dette inneber at departementet har lagt til grunn prosjektslik dei framstod når søknadsfristen gjekk ut, for å sikre ein best mogleg likebehandling av desse. I desse vurderingskriteria inngår i kva grad ein raskare realisering vil ha positiv effekt på utvikling av næringslivet i tilknytning til hamneområdet, om lokalt næringsliv er ein vesentlig aktør i prosjektet og om prosjektet vil ha ein positiv effekt for trygg innsegling og nødvendig seglingsdjup i hamna. Prosjektsøknadene har og blitt vurdert med omsyn til blant anna planar for prosjektgjennomføring og finansiering.

Det er så langt inngått forskoteringsavtaler med Berg kommune (Innsegling Senjahopen), Gamvik kommune (Gamvik fiskerihamn) og Giske kommune (Gjøsund fiskerihamn). Det er og satt i gang prosessar for avtaleinngåing med Nordkapp kommune (Kamøyvær fiskerihamn), Ibestad kommune (Engenes fiskerihamn) og Herøy kommune (Fosnavåg fiskerihamn), og forskotteringsordninga har vært godt motteke.

Det følgjer av regionreforma, som Stortinget har vedtatt, at fiskerihamneforvaltninga blir overført til fylkeskommunane frå og med 1. januar 2020. Etter dette vil det vere opp til fylkeskommunane å prioritere fiskerihamnetiltak.

Prosjekta som no er førespegla eller allereie har fått tilslag på forskotteringsordninga vil bidra til kontinuitet i fiskerihamneutbygginga samstundes som fylkeskommunane omstiller seg til å overta ansvaret for fiskerihamneforvaltninga.

Kvaliteten på søknadene på forskoteringsordninga gjer meg og trygg på at fylkespolitikarane er klare og vil handtere overtakinga av fiskerihamneforvaltninga på ein god måte.

SPØRSMÅL NR. 4**Innlevert 1. oktober 2019 av stortingsrepresentant Elise Bjørnebekk-Waagen****Besvart 8. oktober 2019 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie****Spørsmål:**

Hvilke tiltak vurderer statsråden som viktige for å få flere i arbeid i kommuner med høy arbeidsledighet?

BEGRUNNELSE:

Statistikk fra NAV viser at arbeidsledigheten nasjonalt gikk ned med 600 personer i september. Det rapporteres om at det nå er en lavere ledighet i de fleste fylkene sammenliknet med september i fjor. Dessverre følger ikke alle fylker samme utvikling. I Østfold har arbeidsledigheten steget noe det siste året, og har nå en ledighet på 3,0 %.

Befolkningen og bedriftsmarkedet kan variere mye mellom fylker og innad i fylket. Det er viktig at NAV har riktige ressurser og verktøy til å også løfte områder med høyre arbeidsledighet.

Svar:

Det går godt i norsk økonomi og sysselsettingen øker. Arbeidsledigheten har falt markert i hele landet siden toppen i 2016, og mest i de fylkene som ble hardest rammet av oljenedturen etter 2014. Men selv om konjunkturoppgangen er bredt basert, vil det alltid være regionale forskjeller, bl.a. som følge av ulik næringsstruktur og ulik demografi. Det er likevel viktig å understreke at vi har ett felles arbeidsmarked i Norge. Vi må legge til rette for høy mobilitet av arbeidskraft, både geografisk og yrkesmessig. Det er det også krav om i dagpengeregelverket. Vi spisset innsatsen mot sørvestlandet da ledigheten steg mye i 2014, og mobilitet er også viktig nå, når vi ser økende knapphet på arbeidskraft i deler av arbeidsmarkedet. Arbeids- og velferdsetaten har flere virkemidler for å legge til rette for god mobilitet.

Arbeids- og velferdsetatens tjenester til jobbsøkere innrettes med sikte på å få flere personer i arbeid. De fleste jobbskiftene i arbeidslivet skjer frivillig, og håndteres av den enkelte, uten medvirkning fra offentlige organer. Det er først når arbeidsgiver ikke finner aktuelle kandidater til ledige stillinger, eller arbeidssøkere har problemer med å finne ledige stillinger, at Arbeids- og velferdsetaten skal yte bistand.

Formidlingstjenester til arbeidssøkere omfatter blant annet oversikt over ledige jobber og en database hvor den enkelte arbeidssøker kan legge ut sin CV. Det kan også omfatte hjelp fra veiledere ved NAV-kontoret til å orientere seg i arbeidsmarkedet og komme i kontakt med mulige arbeidsgivere eller bistand gjennom bruk av

ulike arbeidsmarkedstiltak. Rekrutteringstjenestene til arbeidsgiver omfatter bl.a. tilgang til etatens CV-database på nav.no, arbeidsgivertelefonen og personlig bistand fra NAV-kontoret for å finne aktuelle kandidater til ledige stillinger.

Arbeids- og velferdsdirektoratet fordeler den samlede økonomiske rammen for tiltak til de enkelte fylkene. Innenfor rammen, og i tråd med nasjonale føringer, avgjør fylkene og det enkelte NAV-kontor hvilke tiltak som prioriteres i forhold til behovene i det regionale arbeidsmarkedet. Det vil derfor variere noe i hvilket omfang og hvilke tiltak som benyttes overfor brukerne ved de forskjellige NAV-kontorene. De fleste fylker har organisert markedsarbeidet i egne markedsteam og opprettet egne arbeidsgiverkontakter. De fleste fylker har også laget forpliktende rekrutteringsavtaler med arbeidsgivere. Arbeids- og velferdsetaten arrangerer dessuten jobbmesser, hvor arbeidsgivere kan møte potensielle arbeidstakere.

For å styrke innsatsen ytterligere har regjeringen iverksatt en spisset ungdomsinnsats og en inkluderingsdugnad for personer med nedsatt arbeidsevne eller hull i CVen. Det er særlig viktig å utnytte de gode tidene i arbeidsmarkedet til å inkludere flere i ordinært arbeidsliv.

Departementet følger situasjonen i arbeidsmarkedet tett. Arbeids- og velferdsdirektoratet rapporterer jevnlig om utviklingen i ledighet i de enkelte kommuner og yrker, og om etatens innsats for å hjelpe arbeidssøkere med å komme i jobb.

SPØRSMÅL NR. 5**Innlevert 1. oktober 2019 av stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen****Besvart 9. oktober 2019 av samferdselsminister Jon Georg Dale****Spørsmål:**

Kommunedelplan Dobbeltspor Gulskogen-Hokksund er lagt ut til nytt offentlig ettersyn. Siden forrige fremlegg har Bane Nor (BN) utarbeidet teknisk hovedplan. Bare et kort resyme er tilgjengelig for offentligheten. Teknisk hovedplan er avgjørende viktig for at berørte parter skal kunne gi en faglig sakkyndig uttalelse.

Kan statsråden gi BN beskjed om at teknisk hovedplan for Gulskogen-Hokksund legges frem?

Svar:

Basert på dette skriftlege spørsmålet har eg innhenta Bane Nor si vurdering av innsynsforespurnader på denne

saka. Bane Nor melder at teknisk hovudplan er Bane NOR sitt interne avgjerdsdokument, og at det derfor ikkje blir lagt fram. Dette er heimla i offentleglova § 14.1 om organinterne dokument. Bane NOR har gitt meirinnsyn etter offentleglova § 11, gjennom utsending av resymé, og gjennom medverknads- og høyringsprosessar i høve til plan- og bygningslova undervegs i arbeidet med kommunedelplan for strekninga.

Eg legg til grunn at Bane Nor i det vidare handterer eventuelle innsynsforespørslar i tråd med offentleglova. Eg sitt ikkje sjølv på desse dokumenta, og kan i det følgande difor ikkje gi innsyn i dette.

SPØRSMÅL NR. 6**Innlevert 1. oktober 2019 av stortingsrepresentant Torstein Tvedt Solberg****Besvart 4. oktober 2019 av fiskeri- og sjømatminister Harald T. Nesvik****Spørsmål:**

Vil fiskeriministeren utvide dispensasjonsadgangen slik at en også ivaretar kaisalg som omsetningsform i Stavanger-området for de få fartøyene som baserer driften på salg «over ripen»?

BEGRUNNELSE:

Fra 1. januar ble rekefiskerne i Sør-Norge nødt til å benytte seg av rekeristen for å kunne fiske innenfor fire nautiske mil fra land. Til Nettavisen sier en av fiskerne som i 35 år har drevet med kaisalg i Stavanger at han mister rundt 30 prosent av rekene, samt mye kreps og småfisk som han er avhengig av for å få økonomien til å gå rundt. I reglementet om påbud om bruk av sorteringsrist ble det gitt en dispensasjonsadgangen for å ivareta kaisalg som omsetningsform i Oslofjord-området for noen få fartøy, og det er ikke rettferdig om unntaket begrenses til kun Oslofjorden.

Svar:

Det står dårlig til med rekebestanden i Nordsjøen og Skagerrak. Hovedutfordringen har vært utkast av småreker, fiskeyngel og småfisk.

Ristpåbudet innenfor 4 nautiske av grunnlinjen mil i Nordsjøen og Skagerrak ble innført som en del av en samlet strategi for en forbedret forvaltning av rekebestanden. Dette påbudet har vært gjeldende for alle andre områder i norske farvann, unntatt områdene sør for 62 grader N, til nå.

Av hensyn til næringen har vi likevel laget en lempeligere regulering i sør, med tillatelse til å bruke oppsamlingspose, midlertidig krepseåpning og unntak i tilfeller med mye tang og tare i rekefisket.

Det står også svært dårlig til med torsken i sør, både nordsjøtorsk og kyst- og fjordtorsk. Derfor har vi som kjent derfor innført vernetiltak på kyststrekningen fra Lindesnes til grensen til Sverige. Jeg tillot et snevert unntak fra ristpåbudet i dette området. Dette var på bakgrunn av den begrensede fangstmengden, at det gjaldt noen få far-

tøy i Oslofjorden og at det ble vurdert som nødvendig for å ivareta kaisalg som en særpreget omsetningsform.

Når det gjelder Stavanger, som det vises til i spørsmålet, har over 30 fartøy omsatt fisk og skalldyr ved kaisalg i Stavanger-området i 2019, og flesteparten av disse har også drevet salg «over ripen» etter at påbudet om sorteringsrist ble iverksatt. Så langt i år er det totalt registrert omsatt et større kvantum gjennom kaisalg i Stavanger enn i noe enkeltår siden 2000. I vesentlige deler av året domineres kaisalget av taskekrabbe fanget med teiner, men det omsettes også reker og andre skalldyr, torskefisk, flatfisk og andre arter. Når det gjelder fangster tatt med trål, så er det naturligvis reker som utgjør det største kvantumet, men det selges også torsk, sei, lyr, breiflabb og andre arter.

Etter en helhetsvurdering av situasjonen har jeg nå besluttet at det skal åpnes for å gi dispensasjon fra påbudet om å bruke sorteringsrist i rekefisket innenfor fire nautiske mil av grunnlinjene i Skagerrak og Nordsjøen sør for 62 grader N. Dette innebærer at jeg utvider regelen for Oslofjordområdet, til hele dette området. Formålet med dette er å ivareta et tradisjonelt, populært og viktig innslag på kaia på de stedene hvor det er kaisalg av reker og fisk fra lokale fiskefartøy.

De som søker om dispensasjon, må ha hatt kaisalg som en vesentlig driftsform før 1. desember 2018, på samme måte som i reglene som ble innført i Oslofjorden i 2018.

SPØRSMÅL NR. 7

Innlevert 1. oktober 2019 av stortingsrepresentant Torstein Tvedt Solberg

Besvart 9. oktober 2019 av forsknings- og høyere utdanningsminister Iselin Nybø

Spørsmål:

Statsråden avsatte 15 mill. kr. i RNB 2019 til styrking av digital kompetanse i havnæringene, og per nå er ikke midlene utlyst.

Når og hvordan kan næringen forvente at midlene til å digitalisere maritim utdanning blir tilgjengeliggjort?

Midlene har blitt lagt til Direktoratet for internasjon-
alisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning (DIKU).
Direktoratet er i ferd med å utarbeide detaljerte kriterier
for utlysningen, og midlene vil lyses ut i løpet av høsten.
Utlysningen vil bli publisert blant annet på DIKUs hjem-
mesider. I tillegg blir den sendt direkte til aktuelle søkere.

BEGRUNNELSE:

I revidert nasjonalbudsjett satte regjeringen av 15 million-
er kroner til en satsing på digital kompetanse. I presse-
meldingen ble det skrevet at midlene skulle komme som
en pott som utdanningsinstitusjoner kan søke, hvis de har
et prosjekt som bidrar til å digitalisere maritim utdanning.

Svar:

Spørsmålet besvares av forsknings- og høyere utdanning-
sministeren som rette statsråd.

Jeg viser til brev fra Stortingets president datert 2. ok-
tober 2019 med spørsmål til skriftlig besvarelse fra stort-
ingsrepresentant Torstein Tvedt Solberg.

Det ble i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett
2019 bevilget 15 mill. kroner til en styrking av digitaliser-
ingsinnholdet i havrelaterte utdanningsløp. Bevilgningen
har til hensikt å legge til rette for relevant digital kom-
petanse i tråd med utviklingen i havnæringene.

SPØRSMÅL NR. 8**Innlevert 15. oktober 2019 av stortingsrepresentant Siri Gåsemyr Staalesen****Besvart 21. oktober 2019 av kunnskaps- og integreringsminister Jan Tore Sanner****Spørsmål:**

Kan statsråden redegjøre for hvilke nye muligheter omleggingen av opplæringstiltakene gir for introduksjonsprogrammet, og vil en kommune sammen med deltakeren i starten av programmet kunne legge opp et løp det siste året av et fagopplæringsløp hvor det gis støtte til deltakeren gjennom opplæringstiltaket og ikke introduksjonsprogrammet, og kan arbeids- og velferdsetaten garantere dette flere år på forhånd?

BEGRUNNELSE:

Regjeringen skriver i statsbudsjettet, Arbeids- og sosialdepartementet, side 82 at "omleggingen av opplæringstiltakene åpner opp for at kommunen og Arbeids- og velferdsetaten kan samarbeide om lengre løp for deltakere i introduksjonsprogrammet."

Svar:

Endringene i reglene for opplæringstiltakene i Arbeids- og velferdsetaten som trådte i kraft fra 1. juli i år, innebærer at registrerte arbeidssøkere i NAV kan få tilgang til et opplæringstilbud som gir formell kompetanse, bl.a. innen fag- og yrkesopplæring. Endringene innebærer at arbeidssøkere som har behov for å fullføre videregående opplæring for å etablere en varig tilknytning til arbeidslivet, kan tilbys blant annet yrkesopplæring. Målet kan være enten fagbrev, praksisbrev eller kompetansebevis gjennom lærekandidatordningen. Dette er et regelverk som omfatter NAVs registrerte brukere, og det påvirker ikke direkte innholdet i introduksjonsprogrammet. Det kan

imidlertid få betydning for den opplæringen deltakerne tilbys etter at programmet er avsluttet, og man er registrert som arbeidssøkere i NAV.

Ifølge rundskriv G-27/2017 om samarbeid mellom kommunen og Arbeids- og velferdsetaten om introduksjonsordning for nyankomne innvandrere skal Arbeids- og velferdsetaten blant annet delta i et samarbeid med kommunen om den enkelte deltaker på et tidlig stadium av programmet, og bistå i utarbeidelsen av individuell plan for den enkelte deltaker ved behov. Arbeids- og velferdsetaten har også ansvar for oppfølging av deltakere som har behov for arbeidsrettet bistand for å nå målet om arbeid etter endt introduksjonsprogram.

Flere kommuner tilbyr allerede lengre kvalifiseringssløp der fagbrev er målet, og hvor det blant annet er et samarbeid mellom kommunen og NAV. NAV Hordaland tilbyr f.eks. et opplæringsløp som utdanner helsefagarbeidere. Dette er en modell som involverer både NAV, flyktningetjenesten, norskopplæringen, videregående skole, samt arbeidsgivere gjennom tilbud om deltidsjobber og etter hvert ordinære lærlingplasser ved alders- og sykehjem i Bergen og omegn. Modellen er finansiert gjennom ordinære ordninger for inntektssikring som introduksjonsstønad, tiltakspenger, flyktningstipend og lærlingelønn, samt ordinær lønn ved deltidsvikariater.

Arbeids- og velferdsetaten kan ikke garantere på forhånd at den enkelte vil få et opplæringstiltak. Denne vurderingen må skje på det tidspunktet hvor det søkes om arbeid. Innvandrere fra land utenfor EØS er imidlertid en prioritert gruppe for arbeidsmarkedstiltak, og samfunnet er tjent med at den enkelte innvandrers kommer i arbeid og får en varig tilknytning til arbeidslivet.

SPØRSMÅL NR. 9**Innlevert 2. oktober 2019 av stortingsrepresentant Svein Roald Hansen****Besvart 8. oktober 2019 av fiskeri- og sjømatminister Harald T. Nesvik****Spørsmål:**

Vil fiskeri- og matministeren vurdere å gjeninnføre regelen om at krabbeteiner ikke kan settes grunnere enn

25 meter, eventuelt begrenset til et område ytterst i Ytre Hvaler Nasjonalpark?

BEGRUNNELSE:

Dybdebegrensningen på 25 meter for krabbefiske som gjaldt øst for Lindesnes er opphevet. Lokalt i Hvaler er det bekymring for at det vil føre til en økt beskatning da hummeren liker seg mest på lavere dybder, noe som kan true bestanden. Det er bl.a. tatt til orde for å gjeninnføre dybdebegrensning, i det minste for et fredningsområde avgrenset til Ytre Hvaler Nasjonalpark, ved den lille holmen Heia.

Svar:

Formålet med regelen om minste dybde i krabbefiske var å redusere ulovlig fangst av hummer. I 2008 ble dybdebegrensningene opphevet, med unntak for Skagerrakkysten. Dette skjedde samtidig med at det ble fastsatt krav til fluktåpninger for hummer i teiner som brukes til fangst av krabbe. Etter innspill i høringen ble regelen opprinnelig videreført på Skagerrakkysten, men det ble pekt på at denne ordningen kunne vurderes på ny etter at påbudet om fluktåpninger hadde fått virke en stund.

Spørsmålet om oppheving av regelen i Skagerrak ble på nytt hørt i 2017, sammen med flere andre regulerings tiltak for hummer. Det var delte meninger om dybderegelen, men den ble besluttet opphevet også i Skagerrak. Det ble lagt vekt på at kravet om fluktåpninger i teinene hadde vært på plass i nesten 10 år og virket etter hensikten, at dybderegelen skapte vanskeligheter for dem som ville drive et rasjonelt fiske etter krabbe, at krabbe er en ressurs som det godt kan høstes mer av, og at det ikke er hensiktsmessig å ha et dybdekrav for krabbeteiner når det ikke gjelder samme krav til andre redskaper som er egnet

til å fange hummer, slik som fisketeiner, fiskegarn og russer. Regelen gjaldt dessuten ikke yrkesfiskere.

Det er fastsatt en rekke begrensninger som regulerer fangsten av hummer, slik som fredningstid, minstemål og vern av rognhummer. Det er ikke tvil om at det største uttaket av hummer foregår når det er lovlig å fange hummer. For å styrke hummerbestanden er det avgjørende at hummerfisket reguleres på en tilstrekkelig restriktiv måte, samtidig som regelverket oppfattes som legitimt og nødvendig.

Jeg vil understreke at vi jobber for å få mer kunnskap om fisket etter hummer. Siden 2017 har det vært obligatorisk med årlig påmelding for alle som skal fiske etter hummer. Etter hvert som vi får mer dokumentert kunnskap om fiskeriet, vil det bli gjort nye vurderinger av hvilke tiltak som er nødvendige og hensiktsmessige for å redusere uttaket av hummer og sikre en bærekraftig forvaltning av bestanden, uten at jeg med det vil ha sagt noe om hvorvidt det på et senere tidspunkt vil bli aktuelt å gjeninnføre en dybdegrense for krabbeteiner.

De siste årene har det blitt etablert en rekke avgrensede fredningsområder for hummer, med spesielle begrensninger. Disse er opprettet etter grundige lokale prosesser, hvor legitimiteten og dermed etterlevelsen av et strengere regelverk anses å være høy.

Fiskeridirektoratet har mottatt forslag fra Østfold fylkeskommune om opprettelse av fire nye fredningsområder for hummer, hvorav ett gjelder et område på 7,1 km² rett sør for øya Heia. Et slikt eventuelt fredningsområde vil kunne innebære et forbud mot å sette teiner året rundt. Dersom det foreslåtte fredningsområdet inkluderer området som det pekes på i spørsmålet, vil en særskilt dybde-regulering av krabbeteiner i så fall ikke lenger nødvendigvis være relevant.

SPØRSMÅL NR. 10

Innlevert 2. oktober 2019 av stortingsrepresentant Nils Kristen Sandtrøen

Besvart 8. oktober 2019 av landbruks- og matminister Olaug Vervik Bollestad

Spørsmål:

Vil landbruks- og matminister Bollestad med ansvar for hjortevilt og beitedyr kreve av statsminister Erna Solberg at Rendalen som stadig blir rammet av angrep fra ulv, i praksis blir beiteprioritert som det skal være, og kreve at bestanden nå kommer ned på Stortingets demokratisk vedtatte bestandsmål?

BEGRUNNELSE:

Økt bruk av beite- og utmarksressurser er viktig for verdiskaping, biologisk mangfold, klima og trygghet. Denne sommeren og høsten har både sauer, rein og hund blitt tatt av ulv i områder som skal være prioritert for beitedyr. Her er utmarka avgjørende for arbeidsplasser, bosetting og folks livskvalitet. Erna Solberg har som statsminister og

Høyreleder nektet å følge opp Stortingets demokratiske vedtatte bestandsmål i forvaltninga av ulv. Det har skapt demonstrasjoner mot høyreregjeringen, og er av de få demonstrasjonene i historien som har blitt gjennomført med krav om at et demokratisk fattet vedtak i Stortinget må gjennomføres. Det skal være unødvendig. Regjeringens oppgave og plikt er å gjennomføre det Stortinget til enhver tid bestemmer. Under Erna Solberg har bestanden blitt dobbelt så stor som Stortinget demokratisk har vedtatt at den skal være. Det har blant annet fått betydelige konsekvenser for folk i Rendalen hvor flere innbyggere føler at deres muligheter for verdiskaping, bosetting og livskvalitet blir satt til side. Konfliktene blir unødvendige dersom forvaltningen som skal muliggjøre bruk av utmarksressursene, unnlater å følge opp at beiteprioriterte områder får den forvaltningen som Stortinget har bestemt.

Svar:

Den todelte målsettingen i rovviltpolitikken er gitt av Stortinget, særlig gjennom behandlingen av St. meld. nr. 35 (1996-1997) Om rovviltforvaltning, St. meld. nr. 15 (2003-2004) Rovvilt i norsk natur, rovviltforliket 2011 (Representantforslag 163 S (2010-2011) og Meld. St. 21 (2015-2016) Ulv i norsk natur.

I Innst. S. nr. 301 (1996-1997) til St. Meld. nr. 35 (1996-1997) uttaler komiteen følgende:

"Komiteen vil understreke at vi må ha et todelt mål som samtidig sikrer et aktivt jordbruk med muligheter til å utnytte beiteressursene i utmarka til sau og rein. Dette betyr at rovviltforvaltningen må håndteres på en slik måte at det kan drives forsvarlig rein- og sauedrift innenfor akseptable økonomiske rammevilkår. Dette innebærer ei differensiert forvaltning som tar hensyn til både viktige beiteområder og det at rovdyra skal overleve i norsk fauna i framtida."

Prinsippet om todelt målsetting og differensiert forvaltning er senere videreført gjennom Stortingets behandling av spørsmål knyttet til rovviltpolitikken. Forvaltningen av to så sterkt motstridende mål er krevende og vil i mange områder medføre tap og risiko for tap av beitedyr på grunn av rovvilt. Dette gjelder særlig for beiteområder som overlapper med, eller ligger nær opp til, prioriterte forvaltningsområder for rovvilt, slik som Rendalen der beiteområder også overlapper med forvaltningsområder for gaupe, jerv og bjørn, men ligger utenfor ulvesonen.

For å øke forutsigbarheten for både rovviltforvaltningen og næringsmessig beitebruk vil regjeringen styrke den landbruksfaglige tilnærmingen ved å forskriftsfeste at Landbruksdirektoratet på lik linje med Miljødirektoratet, skal gi uttalelse til forvaltningsplanene før de fastsettes av rovviltmyndene.

Regjeringen følger videre opp den todelte målsettingen i rovviltpolitikken ved å praktisere lav terskel for skadefelling, selv om bestandsmålet ikke er nådd.

Regjeringen har som målsetting å forvalte rovviltartene innenfor de bestandstall som Stortinget har fastsatt. Det gis derfor lisenskvoter på ulv også innenfor forvaltningssonen når bestandsstørrelsen og andre vilkår for felling er oppfylt. Regjeringen styrket i 2019 avsetningen til forebyggende og konfliktdependende midler med 10 mill. til 80 mill. kroner og styrket Statens naturoppsyn med 5 mill. kroner, med vekt på økt kapasitet til fellingsoppdrag og bistand til kommunale fellingslag.

Som landbruks- og matminister er jeg spesielt opptatt av å ivareta beitenæringenes interesser i rovviltpolitikken, og jeg gjør dette i dialog med klima- og miljøministeren, som har det konstitusjonelle ansvaret for å følge opp Stortinget sine vedtak innenfor rovviltpolitikken.

SPØRSMÅL NR. 11

Innlevert 2. oktober 2019 av stortingsrepresentant Åsunn Lyngedal

Besvart 10. oktober 2019 av kommunal- og moderniseringsminister Monica Mæland

Spørsmål:

Kan statsråden bes om en oversikt over utviklingen i statlige arbeidsplasser i kommunene i Nordland fra og med 31.12.2013 og fram til 2019?

BEGRUNNELSE:

Sentralisering av statlige arbeidsplasser oppleves i flere deler av Nordland og skaper bekymring for grunnlaget for bosetting. Opplysningene bes oppgitt årlig per kommune.

Svar:

Vedlagt brevet er en tabell med oversikt over utviklingen i statlige arbeidsplasser i kommunene i Nordland 2013 – 2018, basert på siste tilgjengelige statistikk fra SSB.

Nordland har fra 2013 til 2018 fått 250 flere statlige arbeidsplasser. Økningen i statlige arbeidsplasser i Nordland er noe ulikt fordelt. Mange har opplevd vekst. Halvparten av kommunene har opplevd marginale eller ingen endringer. Andre har mistet arbeidsplasser. Men alt i alt er det en positiv utvikling av statlige arbeidsplasser også i Nordland. I Bodø har antall statlige arbeidsplasser økt med 4,5 prosent i perioden, noe som tilsvarer 277 arbeidsplasser. I Narvik er økningen på 6,3 prosent, eller 82 arbeidsplasser. Vefsn kommune har hatt en økning på 3,2 prosent, som betyr 23 nye arbeidsplasser. Fauske har fått 61 nye arbeidsplasser, som tilsvarer en økning på vel 16 prosent.

Tallene inkluderer all statlig forvaltning, men viser ikke hvilke sektorer det gjelder. Tallene dekker både sykehus og helsesektoren forøvrig, universitet og høyskoler, kirker, statlige etater og en del statlige selskap. Selv om totaltallene viser en økning i antall statlige

arbeidsplasser, pågår det nødvendige effektiviserings- og nedbemanningsprosesser i flere sektorer. Ny teknologi og nye behov gjør at omstilling er påkrevd, slik at man også i fremtiden skal kunne gi innbyggerne gode tjeneste- og velferdstilbud som de har krav på.

Regjeringen varslet i Granavolden-plattformen at vi vil sikre en helhetlig oversikt og koordinering av flytting, nedleggelse og opprettelse av statlige arbeidsplasser. Målet er en fortsatt god fordeling av statlige kompetansearbeidsplasser ved strukturendringer. Vi vet at

statlige arbeidsplasser mange steder utgjør en viktig del av det regionale arbeidsmarkedet, og vi ønsker å bruke den statlige lokaliseringspolitikken som et virkemiddel for å sikre levende lokalsamfunn over hele landet.

Regjeringen har vedtatt følgende nye grep for å nå de høye ambisjonene i Granavoldenplattformen:

- Når statlige etater vurderer å endre strukturen, skal departementene aktivt se på hvordan strukturendringen påvirker den samlede utviklingen i statlige arbeidsplasser i området.
- Når statlige virksomheter utreder en strukturendring, skal de vurdere utflytting fra Oslo.
- Departementene skal sette tydeligere krav til utredninger av lokaliseringspolitiske hensyn når etater skal vurdere endringer i strukturen.
- Staten bør som hovedregel informere lokale og regionale myndigheter om initiativ som kan gi strukturendringer i deres områder.
- Statlige virksomheter skal ta hensyn til inngåtte avtaler mellom fylkeskommunene om fordeling av statlige arbeidsplasser i forbindelse med regionreformen.

Regjeringen har ført en aktiv lokaliseringspolitikk siden den tiltrådte i 2013. Lokaliseringsplanen fra 2017 har allerede gitt i overkant av 1220 nyetablerte eller utflyttede arbeidsplasser utenfor Oslo. Et nylig eksempel er omorganiseringen av Statens vegvesen, der det er bestemt at 270 arbeidsplasser skal flyttes ut av Oslo. Dette hadde ikke skjedd uten regjeringens uttalte lokaliseringspolitikk.

Sysselsatte per 4. kvartal i statlig forvaltning i kommunene i Nordland etter arbeidssted og år

Kilde: SSB

(Tallene før og etter 2015 er ikke direkte sammenliknbare. Fra og med 2015 bygger statistikken på et nytt datagrunnlag for lønnstakere, den såkalte a-ordningen. Hovedkilden fram til og med 2014 var NAVs Arbeidstakerregister (Aa-registeret). I den nye ordningen er antall ansatte lavere enn hva den tidligere ordningen viste, men for sysselsatte i statlig sektor er endringene små.)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
1804 Bodø	6128	6101	6108	6166	6213	6405
1805 Narvik	1299	1309	1397	1387	1369	1381
1811 Bindal	7	10	10	7	7	3
1812 Sømna	12	18	7	6	6	6
1813 Brønnøy	630	652	627	620	619	627
1815 Vega	10	12	7	13	6	9
1816 Vevelstad	3	3	3	3	3	3
1818 Herøy	13	12	7	11	10	8
1820 Alstahaug	678	688	712	732	722	720
1822 Leirfjord	37	24	15	6	10	6
1824 Vefsn	720	714	744	763	700	743
1825 Grane	23	18	17	14	11	8
1826 Hattfjelldal	16	15	20	20	15	13
1827 Dønna	5	10	4	6	7	10
1828 Nesna	129	139	119	110	111	101
1832 Hemnes	31	33	29	27	31	29
1833 Rana	1776	1803	1811	1835	1882	1885
1834 Lurøy	10	7	6	8	9	7
1835 Træna	8	7	6	6	7	6
1836 Rødøy	10	7	7	11	12	11
1837 Meløy	60	56	55	57	62	64
1838 Gildeskål	26	24	22	20	22	20
1839 Beiarn	12	11	17	14	14	12
1840 Saltdal	76	75	75	83	70	67
1841 Fauske - Fuosko	375	362	370	415	436	436
1845 Sørfold	17	12	8	6	9	6
1848 Steigen	42	41	29	26	29	27
1849 Hamarøy - Hábmer	19	17	19	14	18	17
1850 Divtasvuodna - Tysfjord	37	43	39	37	32	26
1851 Lødingen	81	72	74	59	59	52
1852 Tjeldsund	157	163	158	150	140	140
1853 Evenes	32	35	34	33	28	41
1854 Ballangen	24	19	16	20	18	16
1856 Røst	5	3	4	3	3	5
1857 Værøy	8	11	11	9	11	10
1859 Flakstad	8	7	10	8	5	3
1860 Vestvågøy	484	485	466	473	462	482
1865 Vågan	185	187	179	172	159	169
1866 Hadsel	483	465	485	495	501	499
1867 Bø	38	39	23	22	18	16
1868 Øksnes	33	28	35	36	29	21
1870 Sortland - Suortá	365	349	343	323	298	303
1871 Andøy	379	383	360	344	337	329
1874 Moskenes	8	7	9	8	4	9
	14 499	14 476	14 497	14 578	14 514	14 751

SPØRSMÅL NR. 12**Innlevert 3. oktober 2019 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken****Besvart 10. oktober 2019 av klima- og miljøminister Ola Elvestuen****Spørsmål:**

Miljøsertifisering av virksomheten er et enkelt men viktig tiltak for å redusere miljøbelastningen fra virksomheten.

Hvilke av landets kommuner og fylkeskommuner er miljø-sertifisert enten gjennom ISO 14001, Miljøfyrtårn eller EMAS og hos hvilke gjelder dette også under-etatene?

Svar:

Spørsmålene nr.12 og 13 ble besvart samlet. Begge spørsmål fra samme representant.

De ulike miljøsertifiseringene ISO 14001, Miljøfyrtårn og EMAS har til felles at de er verktøy for å vurdere en bedrifts miljøkonsekvenser i forhold til omgivelsene. Miljøfyrtårn er et nasjonalt system, EMAS er et europeisk system og ISO 14001 er en global standard.

De ulike ordningene stiller ulike krav. Miljøfyrtårn har for eksempel utviklet kriterier for ulike bransjer, mens det i EMAS og ISO 14001 ikke er slike bransjespesifikke krav for å bli sertifisert.

Det er krav til tredjepartssertifisering for alle disse ordningene, og det er flere aktører som sertifiserer, både private og offentlige. Disse kan også sertifisere utenlandske bedrifter. En virksomhet kan også ha flere sertifiseringer. Miljøfyrtårn har søkbart register over sine virksomheter på sine nettsider. Det er Brønnøysundregisteret som driver registeret over EMAS-sertifiserte virksomheter. For ISO 14001-sertifisering vil det være den enkelte sertifiserer som har oversikt over de virksomhetene aktøren har sertifisert. Det finnes således ikke noe felles, offentlig register over alle de ulike sertifiseringsordningene.

Det er også slik at ISO 14001 og Miljøfyrtårn er lokasjonsbasert, det vil si at for eksempel alle administrasjonsbygg, barnehager, skoler og sykehjem i en kommune gjennomfører en egen, selvstendig sertifiseringsprosess. Det betyr at Miljødirektoratets kontorer i Trondheim og i Oslo er blitt sertifisert hver for seg. Hvert enkelt Nav-kontor i en kommune vil også kunne sertifisere seg, uavhengig av om dette er gjort for NAV sentralt.

På Miljøfyrtårns nettsider kan en som nevnt finne en oversikt over hvilke virksomheter som er sertifisert i denne ordningen. Når det gjelder kommuner er det i dag over 300 kommuner som har fattet politisk vedtak om å tilrettelegge for Miljøfyrtårnsertifisering i sin kommune. Vedlagte oversikt viser hvilke virksomheter i disse kommunene som er Miljøfyrtårnsertifiserte, 1193 i tallet.

Av fylkeskommunene står Aust-Agder, Buskerud, Hedmark, Møre og Romsdal, Oppland, Rogaland, Sogn og Fjordane, Telemark, Trøndelag, Vest-Agder, Vestfold og Østfold fylkeskommuner som sertifisert gjennom Miljøfyrtårn. Som nevnt er ordningen lokasjonsbasert, slik at dette vil gjelde fylkeskommunene som administrasjonssenter, og ikke som et geografisk område. Vedlagte oversikt viser de 253 fylkeskommunale virksomhetene i ordningen.

Den vedlagte oversikten viser også de 485 statlige virksomhetene der lokasjoner er sertifisert som Miljøfyrtårn.

Departementene begynte arbeidet med miljøsertifisering i 2010, og i 2018 overtok Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon (DSS) ansvaret for på vegne av alle departementene, slik at det nå jobbes likt med miljøledelse i hele departementsfellesskapet og departementene samregistreres i EMAS-registeret, som driftes av Brønnøysundregisteret. Per dags dato er Arbeids- og sosialdepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet, Forsvarsdepartementet, Landbruks- og matdepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Finansdepartementet, Samferdselsdepartementet, Barne- og familiedepartementet og Klima- og miljødepartementet sertifisert etter EMAS-ordningen. De gjenværende departementene forventes å oppnå EMAS-godkjenninger i løpet av de kommende årene i forbindelse med resertifisering, som skjer hvert tredje år. DSS er også sertifisert i denne ordningen. Det er ingen andre offentlige etater eller virksomheter som er EMAS-sertifisert.

Jeg er enig med representant Haltbrekken i at miljøsertifisering er et viktig tiltak for å redusere miljøbelastning, samtidig som det er viktig å jobbe med å redusere miljøbelastningen på flere måter. Jeg viser for eksempel til at alle offentlige virksomheter skal innrette sin anskaffelsespraksis slik at den bidrar til redusert miljøbelastning og fremmer klimavennlige løsninger. Regjeringen vil også legge fram en handlingsplan for å øke klima- og miljøvennlige offentlige innkjøp og grønn innovasjon.

SPØRSMÅL NR. 13**Innlevert 3. oktober 2019 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken****Besvart 10. oktober 2019 av klima- og miljøminister Ola Elvestuen****Spørsmål:**

Miljøsertifisering av virksomheten er et enkelt men viktig tiltak for å redusere miljøbelastningen fra virksomheten.

Hvilke departement, statens direktorat og annen statlig virksomhet er miljø-sertifisert gjennom enten ISO 14001, Miljøfyrtårn eller EMAS?

Svar:

Spørsmålene nr.12 og 13 ble besvart samlet. Begge spørsmål fra samme representant.

De ulike miljøsertifiseringene ISO 14001, Miljøfyrtårn og EMAS har til felles at de er verktøy for å vurdere en bedrifts miljøkonsekvenser i forhold til omgivelsene. Miljøfyrtårn er et nasjonalt system, EMAS er et europeisk system og ISO 14001 er en global standard.

De ulike ordningene stiller ulike krav. Miljøfyrtårn har for eksempel utviklet kriterier for ulike bransjer, mens det i EMAS og ISO 14001 ikke er slike bransjespesifikke krav for å bli sertifisert.

Det er krav til tredjepartssertifisering for alle disse ordningene, og det er flere aktører som sertifiserer, både private og offentlige. Disse kan også sertifisere utenlandske bedrifter. En virksomhet kan også ha flere sertifiseringer. Miljøfyrtårn har søkbart register over sine virksomheter på sine nettsider. Det er Brønnøysundregisteret som driver registeret over EMAS-sertifiserte virksomheter. For ISO 14001-sertifiseringen vil det være den enkelte sertifiserer som har oversikt over de virksomhetene aktøren har sertifisert. Det finnes således ikke noe felles, offentlig register over alle de ulike sertifiseringsordningene.

Det er også slik at ISO 14001 og Miljøfyrtårn er lokasjonsbasert, det vil si at for eksempel alle administrasjonsbygg, barnehager, skoler og sykehjem i en kommune gjennomfører en egen, selvstendig sertifiseringsprosess. Det betyr at Miljødirektoratets kontorer i Trondheim og i Oslo er blitt sertifisert hver for seg. Hvert enkelt Nav-kontor i en kommune vil også kunne sertifisere seg, uavhengig av om dette er gjort for NAV sentralt.

På Miljøfyrtårns nettsider kan en som nevnt finne en oversikt over hvilke virksomheter som er sertifisert i denne ordningen. Når det gjelder kommuner er det i dag over 300 kommuner som har fattet politisk vedtak om å tilrettelegge for Miljøfyrtårnsertifisering i sin kommune. Vedlagte oversikt viser hvilke virksomheter i disse kommunene som er Miljøfyrtårnsertifiserte, 1193 i tallet.

Av fylkeskommunene står Aust-Agder, Buskerud, Hedmark, Møre og Romsdal, Oppland, Rogaland, Sogn

og Fjordane, Telemark, Trøndelag, Vest-Agder, Vestfold og Østfold fylkeskommuner som sertifisert gjennom Miljøfyrtårn. Som nevnt er ordningen lokasjonsbasert, slik at dette vil gjelde fylkeskommunene som administrasjonssenter, og ikke som et geografisk område. Vedlagte oversikt viser de 253 fylkeskommunale virksomhetene i ordningen.

Den vedlagte oversikten viser også de 485 statlige virksomhetene der lokasjoner er sertifisert som Miljøfyrtårn.

Departementene begynte arbeidet med miljøsertifisering i 2010, og i 2018 overtok Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon (DSS) ansvaret for på vegne av alle departementene, slik at det nå jobbes likt med miljøledelse i hele departementsfellesskapet og departementene samregistreres i EMAS-registeret, som driftes av Brønnøysundregisteret. Per dags dato er Arbeids- og sosialdepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet, Forsvarsdepartementet, Landbruks- og matdepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Finansdepartementet, Samferdselsdepartementet, Barne- og familiedepartementet og Klima- og miljødepartementet sertifisert etter EMAS-ordningen. De gjenværende departementene forventes å oppnå EMAS-godkjenninger i løpet av de kommende årene i forbindelse med resertifisering, som skjer hvert tredje år. DSS er også sertifisert i denne ordningen. Det er ingen andre offentlige etater eller virksomheter som er EMAS-sertifisert.

Jeg er enig med representant Haltbrekken i at miljøsertifisering er et viktig tiltak for å redusere miljøbelastning, samtidig som det er viktig å jobbe med å redusere miljøbelastningen på flere måter. Jeg viser for eksempel til at alle offentlige virksomheter skal innrette sin anskaffelsespraksis slik at den bidrar til redusert miljøbelastning og fremmer klimavennlige løsninger. Regjeringen vil også legge fram en handlingsplan for å øke klima- og miljøvennlige offentlige innkjøp og grønn innovasjon.

SPØRSMÅL NR. 14**Innlevert 3. oktober 2019 av stortingsrepresentant Grunde Almeland****Besvart 14. oktober 2019 av helseminister Bent Høie****Spørsmål:**

Kan statsråden forsikre om at det i dag ikke utføres kjønnsnormaliserende, ikke-medisinsk begrunnede, kosmetiske inngrep på barn før barnet selv er i stand til å samtykke?

BEGRUNNELSE:

Hvert år fødes 12-15 barn i Norge med uklare kjønnskarakteristika av ulike karakterer. Ved fødsel er det gjerne de fysiske kjønnskarakteristika som fanger oppmerksomheten, mens barnets egen kjønnsidentitet og kjønnsforståelse først begynner å komme tydelig frem etterhvert som barnets personlige egenart og identitet trer frem. Kosmetiske inngrep som ikke er medisinsk begrunnet kan ha store konsekvenser for den enkelte. Spesielt alvorlig er det når det handler om barn som ikke selv er i stand til å gi sitt samtykke.

Internasjonalt kritiseres Norge for ikke å ha en lovgivning som forbyr denne formen for «normaliserende» inngrep. Dette var blant annet tema da regjeringen var vertskap for IDAHOT+ Forum tidligere i år, hvor ILGA (International lesbian, gay, bisexual, trans and intersex association) presenterte sin årlige rangering av europeiske lands innsats på LHBTI-området.

Det er denne representantens klare oppfatning at inngrep uten samtykke som påvirker den kroppslige kjønnsutviklingen bør være klart begrenset til å eksempelvis handle om å berge liv.

Svar:

Ingen barn skal utsettes for unødvendige medisinske inngrep. Barn født med uklare kjønnskarakteristika bør i størst mulig grad delta i avgjørelser om sin egen kropp og kjønnsidentitet. Så langt det er forsvarlig bør kirurgi og annen medisinsk behandling ventes med til barnet er gammelt nok til selv å delta i avgjørelsen. Det er barnets perspektiv som er viktigst.

På nåværende tidspunkt mener jeg at det ikke er grunnlag for å særregulere gjennom lov behandling av personer med interkjønn. Hva slags behandling som er nødvendig i det enkelte tilfellet kan være en vanskelig medisinsk og etisk vurdering. Det er viktig at internasjonale retningslinjer og prosedyrer følges nøye opp av den flerregionale tjenesten, slik at barna sikres et faglig godt behandlingstilbud i samsvar med menneskerettighetene. Videre er det

avgjørende med grundig involvering av, og dialog med, barnets foreldre/pårørende.

Ifølge Helse Sør-Øst og Helse Vest er praksis hos den flerregionale behandlingstjenesten å la barnet selv delta i avgjørelsen når det er aktuelt med kirurgi på psykososial indikasjon, dvs. inngrep som ikke er medisinsk nødvendig å gjennomføre tidlig i livet. Slike inngrep vil ikke være et tema før barnet selv kan ta stilling til spørsmålet og konsekvensene av inngrepet.

Tjenesten opplyser at barnet blir gitt alderstilpasset informasjon gjennom hele oppfølgingsløpet. De er godt kjent med debatten om kjønnsmangfold og anerkjenner at personer kan oppleve andre kjønnsidentiteter enn jente/gutt og kvinne/mann. Den flerregionale behandlingstjenesten viser til at noen er født med et kjønn som ikke diskuteres før ungdomsårene, når de kan delta i beslutninger om egen kropp. Andre interkjønndiagnoser kan kreve akutt og livreddende behandling ved fødsel. Tjenesten understreker at barnets beste alltid er det viktigste.

SPØRSMÅL NR. 15**Innlevert 3. oktober 2019 av stortingsrepresentant Silje Hjemdal****Besvart 14. oktober 2019 av helseminister Bent Høie****Spørsmål:**

Helse Bergen er dårligst på pakkeforløp for brystkreft, tykk- og endetarmskreft og livmorkreft. Bare henholdsvis 27,4 prosent, 35,8 prosent og 39,3 prosent av pasientene med disse kreftformene fikk gjennomført pakkeforløpet innen normert maksimal tid i første tertial i år. Jeg har stor forståelse for at dette vekker bekymring hos pasientene.

Vil helseministeren foreta seg noe overfor Helse Bergen som sikrer pasientene den behandling de har krav på?

BEGRUNNELSE:

Pakkeforløp for kreft ble innført i 2015. Målsettingen er å hindre ventetid på utredning og behandling som ikke er medisinsk begrunnet, og gi kreftpasienter god kvalitet, rask oppfølging og et forutsigbart pasientløp. Dette gir pasientene større trygghet. Et pakkeforløp er et standard pasientforløp som beskriver organisering av utredning og behandling, kommunikasjon/dialog med pasient og pårørende, samt ansvars plassering og konkrete forløpstider.

Svar:

Pakkeforløpene for kreft har vært avgjørende for å skape større forutsigbarhet for pasientene og bedre kvalitet i kreftbehandlingen. Selv om de fleste forløpene skjer innenfor de anbefalte forløpstidene, er det dessverre for stor variasjon mellom helseforetakene i hvor stor grad de oppnår målsettingene.

Jeg har innhentet informasjon fra Helse Vest om resultatene for pakkeforløpene for Helse Bergen og hvilke tiltak som er satt i verk.

Helse Bergen har på eget initiativ satt i gang arbeid med å finne årsaker til at man for enkelte pakkeforløp ikke når anbefalte forløpstider, og iverksatt ulike forbedringstiltak i de enkelte enheter og på tvers av enheter.

Helseforetaket jobber med identifisering av flaskehalser, prioritering av henvisninger, pasientlogistikk, avklaring av roller og ansvar i pakkeforløpsgruppene og styrking av bemanning og ressurser til enkelte deler av pakkeforløpene. Helseforetaket ser en bedring i indikatorene fra 1. til 2. tertial, og for september 2019. Se tabell nedenfor.

Andel pasienter med gjennomført pakkeforløp innan normert maksimal tid, Haukeland universitetssjukehus, 2019			
Pakkeforløp	1. tertial	2. tertial	September (*)
Brystkreft	27 %	38%	65 % (n=20)
Tjukk- og endetarmskreft	37 %	42 %	57 % (n=30)
Livmorkreft	41 %	32 %	100 % (n=4)
*Talla for september 2019 gjeld kun dei pakkeforløpa som er ferdigstilte i september og har starta enten i august eller september. Uferdige pakkeforløp (innanfor eller utanfor normert maksimal forløpstid) er ikke tatt med.			

I tillegg til de lokale tiltakene i Helse Bergen, har det vært satt i verk regionale tiltak for å bedre resultatene.

Helse Vest har avholdt egne møter med ledelsen i alle foretakene for å drøfte utfordringer knyttet til pakkeforløpene. Disse utfordringene har vært særlig store for pasienter som overføres mellom helseforetak. Det er satt i verk tiltak for å bedre overføring av informasjon mellom helseforetakene, og elektronisk henvisning mellom foretakene innen somatikk innføres 1. november 2019.

Dette betyr mye for pasienter fra Helse Fonna og Helse Førde som overføres til Helse Bergen for behandling.

Videre er følgende status for tekniske løsninger på tvers av foretakene:

- Regionale MDT- møter: Videokonferanseutstyr i alle fire helseforetak slik at pasienter kan vurderes i regionale MDT-møter

- Røntgenbilder blir pr i dag sendt elektronisk mellom foretakene på tvers av de ulike radiologiske IKT-systemene.
- Helse Vest er og i ferd med å etablere et regionalt digitalt mediaarkiv der klinikere vil ha direkte tilgang til bilder fra hele regionen uten at de må sendes. Felles radiologiløsning (Sectra) er på plass i alle foretakene 15.11.19.
- Klinikere i alle helseforetak har lesetilgang til journaler i andre helseforetak når de får pasienter henvist. Helse Bergen har hatt ekstra oppmerksomhet på de pakkeforløpene hvor det er dårligst resultater og disse har nå en positiv utvikling. Helseforetaket mener tiltakene som er satt i verk skal ha varige effekter.

SPØRSMÅL NR. 16**Innlevert 3. oktober 2019 av stortingsrepresentant Svein Roald Hansen****Besvart 14. oktober 2019 av næringsminister Torbjørn Røe Isaksen****Spørsmål:**

Vil næringsministeren bidra til at EFTA viser samme åpenhet om den undertegnede avtalen mellom EFTA og MERCOSUR som EU-kommisjonen gjør med avtalen mellom EU og MERCOSUR gjennom informasjon på EFTAs hjemmeside?

BEGRUNNELSE:

EFTA og EU har begge undertegnet handelsavtale med MERCOSUR, som nå er til juridisk finkjemming før de kan legges fram for ratifisering.

EFTA har lagt ut noe informasjon om hovedmomentene i avtalen på hjemmesidene. Men omfanget av dette er langt mer begrenset enn det EU-kommisjonen har gjort på sine hjemmesider. Samtidig er det stor interesse for denne avtalen med bakgrunn i situasjonen rundt Amazonas og den brasilianske regjeringens holdning til bevaring av regnskogen.

Svar:

Forhandlingene om en frihandelsavtale mellom Mercosur og EFTA ble avsluttet 23. august i år. Det gjenstår fortsatt å avklare enkelte tekniske spørsmål og avtaleteksten og dens ulike vedlegg må gjennom en juridisk gjennomgang. Denne gjennomgangen, som bl.a. skal sikre konsistent begrepsbruk og korrekte henvisninger, involverer alle avtalens parter, og vil ta noe tid. Det er ikke avtalt noen sluttdato for den tekniske og juridiske gjennomgangen, men prosessen antas å være slutført i løpet av november 2019.

Det er tradisjon i EFTA for å offentliggjøre teksten i frihandelsavtaler først når avtalen er signert av partene. Norge har internt i EFTA fått tilslutning til et forslag om at teksten bør offentliggjøres så snart den tekniske og juridiske gjennomgangen er ferdig og det er full enighet om teksten mellom partene. Offentligheten vil da få tilgang til hele teksten. Avtalen vil deretter kunne undertegnes og en proposisjon om samtykke til ratifikasjon vil bli fremmet for Stortinget.

SPØRSMÅL NR. 17**Innlevert 3. oktober 2019 av stortingsrepresentant Jenny Klinge****Besvart 8. oktober 2019 av justis- og innvandringsminister Jøran Kallmyr****Spørsmål:**

Kan statsråden garantere at innbyggerne i alle politidistrikt skal kunne ringe til politiet for å bestille time nytt pass og få informasjon om at dette er mulig ved behov, og at ikke passbestilling utelukkende skal være mulig over internett?

BEGRUNNELSE:

Det vises til sak i Rjukan Arbeiderblad i forrige uke, der det kom frem at en innbygger har ringt Sør-Øst politidistrikt for å få bestille time for å skaffe seg nytt pass. Tilbakemeldingen hun fikk var at dette kun var mulig å gjøre over internett, selv etter kunden opplyste om at hun var 75 år, hadde hatt slag, og ikke mestret bruk av smarttelefon eller

pc. Et problem hun har støtt på nå er at hun verken får legitimert seg i banken eller sendt flyttemelding uten pass.

Som et ledd i gjennomføringen av nytt hvitvaskingsregelverk har norske myndigheter bedt bankene om å sørge for oppdatert informasjon om alle sine kunder. Dette inkluderer at kunder som ikke tidligere har møtt fysisk opp i banken med gyldig pass, er nødt til å gjøre dette innen fristen som er satt for den aktuelle banken. Dersom kunden ikke gjør dette, vil banken måtte sperre kundens kontoer. Dersom det blir unødvendig komplisert og innviklet å skaffe seg pass, er dette uheldig både for den aktuelle bankkunden, og for bankene som kan miste kunder på grunn av at enkeltpersoner ikke får skaffet seg pass.

Den teknologiske utviklingen gir oss fantastiske muligheter. Samtidig skjer det dessverre for ofte at myn-

dighetene og andre blir så ivrige på nye digitale løsninger at det ikke blir tatt tilstrekkelig hensyn til folk i samfunnet som av ulike grunner ikke kan bruke internett eller smarttelefon. Nettbestilling kan nok være praktisk og gjøre det mer lettvinnt å skaffe seg pass for mange. Men om dette er eneste mulighet for bestilling så får det motsatt konsekvenser for dem som ikke bruker internett. Det er derfor viktig å sørge for at det er like enkelt å bestille time også for disse innbyggerne. Da må innbyggere som ønsker eller må bestille time på en annen måte få hjelp til å finne ut av dette. Det betyr at de må få informasjon om at det er mulig å bestille på andre måter og ikke bli henvist bare til bruk av smarttelefon eller pc.

Svar:

I forbindelse med ny struktur for utstedelse av pass og lansering av nye pass og nasjonale ID-kort iverksettes det en rekke kompenserende servicetiltak. Et av tiltakene er at alle pass- og ID-kontor skal ha tilbud om timebestilling. Dette skjer primært på politiets nettsider. Politidirektoratet opplyser at personer som ikke har tilgang til eller er brukere av internett i alle politidistrikter kan kontakte politiet på telefon for å få bestilt en time ved sitt lokale passkontor.

Andre tiltak for økt brukertilgjengelighet er utvidede åpningstider og et nytt system for SMS-varsling som skal sørge for at brukerne blir varslet før passet går ut. Det skal videre etableres en mobil løsning for passutstedelse for å sikre bedre tilgjengelighet i områder med lang reisevei.

SPØRSMÅL NR. 18

Innlevert 4. oktober 2019 av stortingsrepresentant Eigil Knutsen

Besvart 10. oktober 2019 av næringsminister Torbjørn Røe Isaksen

Spørsmål:

Vil statsråden lytte til pionerdykkerne, og sende en helhetlig sak om nytt regelverk og tilsyn for dykkerne til Stortinget?

BEGRUNNELSE:

Interesseorganisasjonen for pionerdykkerne, Offshore Dykker Union, er tydelige i sitt høringsinnspill til nytt dykkerregelverk at saken må behandles av Stortinget:

«Vi føler oss sikre på at lovforslaget vil svekke sikkerheten og øke belastningen for dykkerne. Det har i denne sak ikke manglet på advarsler. Vi krever derfor at saken om vernelovgivning for dykkerne skal opp i Stortinget».

Svar:

Regjeringen er opptatt av at alle yrkesdykkere skal være omfattet av et godt sikkerhetsregelverk, uavhengig av hvilket regime det dykkes under. Det var også bakgrunnen for at Nærings- og fiskeridepartementet og Arbeids- og sosialdepartementet ba Sjøfartsdirektoratet og Arbeidstilsynet om å først gjennomgå regelverket for yrkesdykking, og deretter sende et forslag til nye regler på høring.

Høringsfristen gikk ut 26. juli 2019, og det har kommet inn mange høringsinnspill. Jeg har tiltro til at etatene

vil gjøre en grundig vurdering av samtlige innspill som har kommet inn. Høringsinnspillene og etatenes vurderinger av disse vil oversendes departementene.

Forslaget tar sikte på å tydeliggjøre grenseflaten mellom arbeidsmiljøloven og skipsarbeidsloven, og foreslår samtidig nye regler om dykking fra skip. Det er her viktig å understreke at formålet med forslaget er å styrke regelverket, ikke å svekke det. I tillegg til endringer på forskriftsnivå, ble det foreslått en endring i arbeidsmiljøloven § 1-2. Dersom lovendringen blir fremmet, vil den på alminnelig måte bli fremlagt for Stortinget.

SPØRSMÅL NR. 19**Innlevert 4. oktober 2019 av stortingsrepresentant Kim André Haugan Schei****Besvart 10. oktober 2019 av digitaliseringsminister Nikolai Astrup****Spørsmål:**

Hva gjøres for at innbyggere rundt om i distriktene skal være sikret kommunikasjonsmuligheter når kobbernettet stenges?

BEGRUNNELSE:

Mange innbyggere rundt om i distrikt Norge har i senere tid fått varsel fra Telenor om stenging av kobbernettet, dette til tross for at andre løsninger for kommunikasjon ikke eksisterer. Dersom dette gjennomføres vil folk miste muligheten til å ringe etter hjelp om uhellet skulle være ute. Telenor har ifølge NRK som mål å fase alle kunder over på ny teknologi innen 2023.

Svar:

Den økende digitaliseringen i samfunnet innebærer at innbyggere og næringsliv må ha stabil og god tilgang til internett. Norge har i dag generelt svært god mobil- og bredbåndsdekning. Ifølge siste dekningsundersøkelse (2019), gjennomført på oppdrag for Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (Nkom), har nær 100 prosent av husstandene et grunnleggende bredbåndstilbud, enten i form av fast eller mobilt bredbånd. 86 prosent av husstandene har tilbud om høyhastighets bredbånd (100 Mbit/s eller mer).

Kobbernettet har inntil for noen år siden vært hovednettet for fasttelefoni og bredbånd. Som et ledd i moderniseringen av fastnettet, har Telenor varslet at kobbernettet skal fases helt ut innen utløpet av 2022. Dette er et stort teknologiskifte, som får konsekvenser for både telefoni- og bredbåndstilbudet. Jeg har derfor forståelse for den bekymringen innbyggere og bedrifter opplever når de blir varslet om at Telenor vil stoppe feilretting på kobbernettet.

Departementet og Nkom er i dialog med Telenor om utfasingen av kobbernettet, og jeg har selv tatt opp saken i møte med Telenors ledelse. Der understreket jeg at interessene til de kundene som blir berørt, må ivaretas på en god måte. Telenor har opplyst at selskapet kun vil stoppe vedlikehold av kobberlinjene til kunder som har bedre teknologi tilgjengelig, enten via fiber eller 4G-dekning. Kunder som ikke har noe alternativ til kobberlinjen ennå, vil få linjen rettet hvis det oppstår feil. Telenor vil altså opprettholde kobbernettet til disse kundene. Dette gjelder både de som har telefon, og de som har bredbånd over kobbernettet.

Det må for øvrig understrekes at alle husstander og virksomheter som i dag har telefontjeneste over kobberlinjen, og som mister denne tjenesten når kobbersaneringen gjennomføres, uansett skal sikres en alternativ telefontjeneste som følge av Telenors plikt til å levere taletjenester.

Regjeringen har gjennomført flere tiltak for å sikre alle innbyggere gode og fremtidsrettede bredbåndstjenester. Nivået på tilskuddsmidler i 2019 på ca. 250 millioner kroner er høyere enn på mange år. Fra og med 2019 er også vilkårene for bruk av tilskuddsmidlene endret, slik at fylkene kan prioritere å gi tilskudd til områder som blir direkte påvirket av Telenors planlagte sanering av kobbernettet. For 2020 har regjeringen foreslått en bevilgning på 256 millioner kroner til bredbåndstilskudd. Videre har regjeringen nylig sendt på høring et forslag om innføring av leveringsplikt på bredbånd. Innføring av en slik leveringsplikt, vil kunne sikre alle innbyggere og bedrifter i hele landet et grunnleggende godt bredbåndstilbud. Men den kanskje viktigste rollen offentlig sektor kan ha for å legge til rette for bredbåndsutbygging, er å skape gode rammevilkår for bransjen, slik at de kommersielle aktørene fortsetter å investere i alle deler av landet. Dette skjer blant annet ved å legge til rette for bærekraftig konkurranse gjennom den sektorspesifikke reguleringen, sørge for tilstrekkelig med frekvensressurser for mobilt bredbånd, samt å bidra til kostnadseffektiv utbygging, blant annet ved å fjerne unødige hindringer. Et viktig tiltak i så måte har vært å få på plass felles graveregler i hele landet, noe som har vært etterspurt av bransjen i mange år, og som trolig har bidratt til flere lønnsomme prosjekter og økte investeringer. Markedsaktørene investerte nesten 2 milliarder kroner mer i 2018, enn de gjorde i 2013. De høye investeringene har blant annet ført til at rundt 100 000 nye husstander har fått tilbud om høyhastighets bredbånd det siste året, ifølge Nkoms dekningsundersøkelse. Det er ikke noe som tyder på at det høye investeringsnivået er i ferd med å avta.

SPØRSMÅL NR. 20**Innlevert 4. oktober 2019 av stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen****Besvart 11. oktober 2019 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie****Spørsmål:**

Tidligere kunne NAV innvilge inkluderingstilskudd til arbeidsgivere som ville beholde en medarbeider som trengte tilrettelegging og bistand når NAV sin hjelpemiddelsentral ikke kunne eller hadde mulighet å bistå. Dette tiltaket skal ikke lenger tilbys arbeidstakere som av helsemessige årsaker bare kan stå i arbeid dersom arbeidsgiver investerer i nødvendig tilretteleggingsutstyr.

Hvorfor endrer departementet på gjeldende praksis for dette inkluderingstilskuddet?

Svar:

Tilrettelegging er et viktig virkemiddel i arbeidsmarkedspolitikken for at flere funksjonshemmede kan komme i eller beholde arbeid. Tilretteleggingsfeltet har vært et uoversiktlig område bestående av flere og til dels overlappende ordninger. Regjeringen har derfor de senere år gjennomført reformer med sikte på forenkling og målrettet bruk av virkemidler i ordinært arbeidsliv, jf. Prop. 39 L (2014-2015).

I 2016 ble det etablert et nytt inkluderingstilskudd som erstattet tre rammefinansierte tilretteleggingsordninger. (Også de tre tidligere ordningene var rettet mot arbeidssøkere). Tilskuddet kan gis til virksomheter som tilbyr en arbeidsplass til deltakere på arbeidsmarkedstiltak. Tilskuddet kan i tillegg gis til virksomheter som ansetter personer som omfattes av en særlig tilretteleggings- og oppfølgingsavtale med Arbeids- og velferdsetaten, eller som

ansetter personer som følge av individuell formidlingsbistand fra Arbeids- og velferdsetaten. Ordningen dekker utgifter som kommer i tillegg til de utgifter som virksomheten normalt vil ha i forbindelse med ansettelse etter nærmere spesifiseringer. Dette omfatter bl.a. utgifter til nødvendige gjenstander og arbeidshjelpemidler personen trenger for å utføre arbeidet, og tilpasninger som ikke kan dekkes etter folketrygdloven § 10-5 Stønad til bedring av funksjonsevnen. Tilskuddet gis ikke hvis utgiftene dekkes gjennom andre tilskuddsordninger. Forskriften inneholder ikke spesifikke bestemmelser relatert til NAVs hjelpemiddelsentral, men avgrensningen opp mot folketrygdloven § 10-5 innebærer at det er et vilkår at NAV Hjelpemiddelsentral ikke kan gi et nødvendig eller hensiktsmessig hjelpemiddel for å kunne få tilskudd. Departementet har ikke iverksatt endringer i regelverk og gjeldende praksis ved bruk av dette tilskuddet knyttet til problemstillingen i representantens spørsmål.

Innenfor avtalen om et inkluderende arbeidsliv (IA-avtalen) var det tidligere et forebyggings- og tilretteleggingstilskudd for sykmeldte. I forbindelse med ny IA-avtale ble partene enige om å avvikle denne ordningen og benytte midlene til andre IA-formål. Også denne ordningen var avgrenset opp mot folketrygdloven om at tilskuddet ikke kunne ytes til hjelpemidler som kan dekkes etter folketrygdloven § 10-5.

Inkluderingstilskuddet er et av virkemidlene i regjeringens inkluderingsdugnad. Arbeids- og velferdsetaten har satt i gang en evaluering av ordningen.

SPØRSMÅL NR. 21**Innlevert 4. oktober 2019 av stortingsrepresentant Sverre Myrli****Besvart 11. oktober 2019 av samferdselsminister Jon Georg Dale****Spørsmål:**

I sommer ble togfremføringsforskriften endret.

Hvordan har Jernbanetilsynet vurdert denne endringen, og mener statsråden at sikkerheten på norsk

jernbane er minst like god nå etter endringen av togfremføringsforskriften som før endringen?

Svar:

Den gamle togframføringsforskrifta (forskrift 29. februar 2008 nr. 240 om togframføring på det nasjonale jernbanenettet) vart oppheva 16. juni 2019 og erstatta av TSI OPE-forskrifta (forskrift 19. juni 2012 nr. 564 om gjennomføring av TSI-drift og trafikkstyring på det nasjonale jernbanenettet). TSIane vert jamnleg oppdaterte for å reflektere den teknologiske utviklinga, og utviklinga i det omkringliggende regelverket. Til dømes vart innhaldet i TSI OPE vesentleg endra gjennom kommisjonsforordning (EU) 2015/995.

Fram til 16. juni 2019 var TSI OPE-forskrifta gjeldande i parallell med togframføringsforskrifta, for å gi tid for nasjonal gjennomføring i medhald av ein eigen gjennomføringsplan.

Dei tekniske spesifikasjonane for samtrafikk (TSIane) skal syte for at tog kan køyre på sitt tiltenkte bruksområde, og at infrastruktur og tog skal passe saman. Målet er å ha eit likt jernbanesystem i heile Europa, men det er mange tekniske og geografiske hindre som gjer det vanskeleg å realisere utan særlege tilpasningar.

TSI OPE stiller mellom anna grunnleggande krav til personalet om bord i toga. Den inneheld ikkje krav til bemanning. Det er til dømes togselskapa som ut frå ei vurdering av risiko bestemmer korleis dei vil bemanne toga. Her er det likevel eit stort MEN – dei må legge til grunn dagens ordning og risikobilete viss dei vil gjere endringar. Det inneber at dei må vurdere om endringa fører med seg ei endring av risikoen. Viss endringa fører med

seg ei økt risiko opp mot dagens ordning, skal ho ikkje gjennomførast.

Eg har motteke opplysningar om at Statens jernbanetilsyn no er i ferd med å gjennomføre tilsyn for å sjå korleis risikoen er handsama i gjennomføringa av TSI OPE.

I jernbanesektoren er det, som i mellom anna offshore- og luftfartsektoren, eit prinsipp om at verksemdene skal sikkerhetsstyres etter ein risikobasert tilnærming. Det vil då vere kvar einskilde verksemd som sjølv skal fastsetje sine eigne sikkerheitskrav. Dette skal vere ein del av deira sikkerheitsstyringssystem, som Statens jernbanetilsyn fører tilsyn med. Det finst no omfattande krav til utforminga av og innhaldet i slike sikkerheitsstyringssystem, og dette blir gått nøye gjennom av jernbanetilsynet før togselskapa får sikkerheitssertifikat. Bane NOR fastset i tillegg krav for dei som kjører på jernbanenettet, og desse må verte fulgt i medhald av sportilgangsavtala. Eit av desse områda som det no er opp til Bane NOR å regulere er signalar, både kva signal som skal vere på jernbanen og tydinga av desse. På dette området er det framleis mogleg for Statens jernbanetilsyn å fastsetje eigne forskrifter. Tilsynet held dette området under oppsikt, og eg er trygg på at dei vil nytte høvet til å gje forskrifter om det viser seg å vere nødvendig.

Det følgjer av det som er sagt over at eg ikkje er bekymra for tryggleiken ved opphevinga av togframføringsforskriften, og eg legg til grunn at Statens jernbanetilsyn følgjer nøye med på utviklinga.

SPØRSMÅL NR. 22

Innlevert 4. oktober 2019 av stortingsrepresentant Sverre Myrli

Besvart 9. oktober 2019 av samferdselsminister Jon Georg Dale

Spørsmål:

Vil statsråden ta initiativ til en revidering av reglene for maksimalhastighet for bilkjøring med tilhenger med brems?

BEGRUNNELSE:

Ved kjøring på veg med fartsgrense høyere enn 80 km/t, kan en ikke kjøre fortere enn 80 km/t når en trekker tilhenger, heller ikke om tilhengeren er utrustet med brems. Denne regelen for maksimalhastighet for bilkjøring med tilhenger med brems har ligget fast lenge. Samtidig har

det vært en utvikling mot høyere maksimalhastigheter på vegenettet. Vanlige personbiler har fått økt egenvekt og har dessuten i dag integrert sikkerhetsutstyr som ikke fantes tidligere, som ABS-bremser, filskiftevarsler og stabilitetskontroll. Dagens hastighetsbestemmelser for tilhengere med brems er dermed tilpasset et trafikkbilde som ikke lenger stemmer med dagens virkelighet. Det understrekes at spørsmålet dreier seg om tilhengere med brems. For tilhengere uten brems bør dagens regler ligge fast.

Svar:

Vegdirektoratet gjorde i 2018 ei vurdering av enkelte tema knytte til skilnader i fart mellom ulike køyretøy på motorveg. Bakgrunnen var at ein rekna med at så store skilnader i fart som i dag er tillate på motorveg kan utgjere ein risiko for trafikkskyggleiken. Eitt tema som vart vurdert i den samanhengen, er gjeldande avgrensing av lovleg fart ved køyring med motorvogn med tilhengar.

I samband med dette har direktoratet ønskt å greie ut om det er mogleg å innføra 100 km/t som maksimal fart for køyring med tilhengjarar som er godkjente for dette (såkalla Tempo 100-ordning). Slike tilhengjarar vil i så fall kunne køyrast i inntil 100 km/t, under føresetnad av at dei er utstyrte med dekk dimensjonerte for dette.

Vegdirektoratet har fått i oppdrag å utarbeide og sende på høring forslag til regelverksendringar basert på denne vurderinga. Direktoratet har som mål å sende forslaget til endringar på høring innan komande årsskifte.

SPØRSMÅL NR. 23

Innlevert 4. oktober 2019 av stortingsrepresentant Mona Fagerås

Besvart 10. oktober 2019 av kunnskaps- og integreringsminister Jan Tore Sanner

Spørsmål:

Flere og flere foreldre melder om at norske barnehager tar i bruk lekser som en del av skolestarterprogrammet for 5-åringene.

Har ministeren oversikt om dette er et omfattende "tiltak" og synes ministeren at lekser i barnehagen er en naturlig del av skolestarterprogrammet til norske 5 åringer?

BEGRUNNELSE:

Et leserinnlegg på NRK ytring har denne uka skapt mye diskusjon. Under overskriften "Dropp lekser i barnehagen" forteller ei mor om 5åringen som kom hjem med lekser etter at hen startet som skolestarter i barnehagen. https://www.nrk.no/ytring/dropp-lekser-i-barnehagen_-1.14723055?fbclid=IwAR3NI0odJRa-bljVWbudGs3_4FLPBaLhEqE9ZzXF3OVJ0phLQYKK2Sid-6io4

Dette innlegget har sjokkert mange. Det står ingenting om lekser i rammeplanen for barnehager. Men i dette tilfellet bruker barnehagen den faglige pedagogiske begrunnelsen at barna skal få et godt forhold til lekser og gjøre overgangen til skolen så god som mulig.

Noe av kritikker og bakgrunnen for at et enstemmig storting har bedt regjeringen evaluere 6årsreformen har jo vært at det instrumentalistiske læringssynet, mer og mer har overtatt også hos våre aller yngste skolebarn. Læringskrav, mål og resultater overskygger skoledagen også på 1.-4. trinn.

For SV har det hele tiden vært viktig at skolen ivaretar barndommens egenverdi.

Vi må ivareta hele barnet og det er viktig å sørge for at barnehagen og skolen er tilpasset de ungene vi har.

Det at vi nå ser at skolen og skolens rutiner med lekser inntar også barnehagen er ikke en utvikling vi liker og samsvarer dårlig for de av oss som mener vi må få mer lek gjennom læring og barnehagepedagogikk også inn i skolen.

Svar:

Jeg er opptatt av at overgangen mellom barnehage og skole skal være så god som mulig. Barna skal oppleve at det er en sammenheng mellom barnehagen og skolen slik at de kan oppleve trygghet og mestring allerede fra skolestart.

Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver legger rammene for hvordan barnehagene skal forberede barna til skolestart. Rammeplanen forplikter barnehagen til å legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning, og barnehagen skal samarbeide med foreldre og skole om dette. Rammeplanen vektlegger at de eldste barna skal få mulighet til å glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehagen og skolen. Det står videre i rammeplanen at de eldste barna skal få med seg erfaringer, kunnskaper og ferdigheter som kan gi dem et godt grunnlag og motivasjon for å begynne på skolen. De skal få mulighet til å avslutte barnehagetiden på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner.

Det refereres til en sak der lekser er gitt i en barnehage med begrunnelsen at barna skal få et godt forhold til lek-

ser. Departementet har ikke oversikt over hvorvidt det er vanlig å gi lekser i barnehagen, men lekser er ikke nevnt i rammeplanen og vi har heller ingen grunn til å tro at det er en etablert tradisjon.

Som kunnskapsminister er jeg opptatt av at det også er et lokalt handlingsrom for barnehager og barnehageeiere. Vi må stole på at barnehageeiere, styrere og de som jobber i barnehagen har kompetansen til å foreta de konkrete pedagogiske avveiningene innenfor føringene av rammeplanen og barnas behov. All praksis skal understøtte målsettingene og føringene i rammeplanen. Deres foreldre har spørsmål til barnehagens praksis, bør de

ta kontakt med barnehagen. Barnehagen skal begrunne sine vurderinger og ta hensyn til foreldrenes synspunkter.

Barnehagen skal forberede barna på skolestart, men skolene skal også være forberedt på å ta imot skolestartene. Regjeringen har derfor lovfestet en plikt for skolene til å samarbeide med barnehagene om denne overgangen. I forslagene til nye læreplaner for skolen, som nettopp har vært på høring, vektlegges dessuten mer læring gjennom lek og utforskning for de yngste barna i skolen. I høringssvarene vi nå har mottatt har vi fått mange positive tilbakemeldinger på at de nye læreplanene er mer i tråd med de yngste elevenes behov enn de gjeldende læreplanene.

SPØRSMÅL NR. 24

Innlevert 4. oktober 2019 av stortingsrepresentant Tellef Inge Mørland

Besvart 15. oktober 2019 av helseminister Bent Høie

Spørsmål:

I forbindelse med Brexit har Storbritannia nylig innført forbud mot parallelleksport av viktige medisiner ut av landet. VG melder at dette for eksempel kan påvirke tilgangen vår på adrenalinpenner brukt ved allergisjokk. Det fryktes at andre land vil innføre lignende eksportforbud.

Hva gjør statsråden for å sikre at dette ikke vil forverre legemiddelmangelen i Norge ytterligere?

Svar:

Både norske og europeiske legemiddelmyndigheter har siden Storbritannia søkte om utmeldelse fra EU jobbet for å sikre tilgangen på legemidler ved Brexit. Ved Storbritannias uttreden fra EU uten avtale vil vi kunne oppleve en svikt i tilgangen på noen legemidler.

Bakgrunnen for denne vurderingen er kravet om at visse funksjoner hos industrien må være etablert i EØS-området for at legemidler kan inneha en markedsføringstillatelse og dermed plasseres på EØS-markedet. For legemidler med markedsføringstillatelse i EØS må en del viktige funksjoner hos industrien være flyttet fra Storbritannia til EØS innen 31. oktober 2019 for at markedsføringstillatelsen opprettholdes. Uten en flytting av disse funksjonene vil ikke legemidlene kunne plasseres på det indre markedet i EØS.

Videre er det trolig at vi vil kunne oppleve følgekonssekvenser knyttet til tolldeklarering, kontroll, flytting av lager, endringer i distribusjonslinjer og hamstring.

For å kunne håndtere tilgangsutfordringer ble det 10. april 2019 vedtatt særskilte forskriftsbestemmelser med tiltak for å sikre den norske befolkningens tilgang på legemidler ved Storbritannias uttreden fra EU uten avtale. I henhold til forskriften gis det adgang til å søke Statens legemiddelverk om unntak fra krav om etablering i EØS-området for en del funksjoner hos industrien i en overgangsperiode. Gjennom forskriften gis det også hjemmel for at Statens legemiddelverk kan beslutte rasjonering av legemidler fra grossist og apotek. Rasjonering fra grossist kan omfatte restriksjoner i levering til apotek slik at fordelingen av legemidlene gir en likest mulig tilgang overalt i landet. Rasjonering fra apotek kan blant annet omfatte restriksjoner i antall pakninger som leveres ut til den enkelte pasient, pålegg om anbrudd av pakninger.

Regjeringen vurderer behovet for ytterligere tiltak i forskrift innen 31. oktober 2019 for å ivareta den norske befolkningens tilgang til legemidler ved Storbritannias uttreden fra EU uten avtale.

SPØRSMÅL NR. 25**Innlevert 4. oktober 2019 av stortingsrepresentant Mona Fagerås****Besvart 11. oktober 2019 av forsknings- og høyere utdanningsminister Iselin Nybø****Spørsmål:**

Har regjeringen gjort seg noen beregninger på hva inntektstapet institusjonene som utdanner lærere vil tape på at de mister ett år med kandidatproduksjon if. innføringen av masterutdanning for lærere, og vil regjeringen kompensere institusjonene dette inntektstapet medfører?

BEGRUNNELSE:

I forbindelse med "Lærerløftet" innførte daværende utdanningsminister Torbjørn Røe Isaksen flere tiltak for å styrke lærerrollen. Ett av de viktigste tiltakene var å gjøre lærerutdanningen om til en 5-årig masterutdanning. SV var enig med regjeringen i at dette var et viktig tiltak og støttet innføringen. Men dette har ført til en forskyvning av ferdig utdannede lærere.

En del av finansieringen av universiteter og høyskoler, er knyttet til kandidatproduksjon. På grunn av innføring av masterkrav, vil de utdanningsinstitusjonene som utdanner lærere "gå glipp av" et år med kandidatproduksjon, noe som vil føre til et betydelig inntektstap for studiestedene dersom dette ikke blir kompensert økonomisk. Foreløpig har vi ikke fått noen tilbakemeldinger fra regjeringen om at de har planer for å kompensere dette.

Svar:

Omleggingen til en femårig, integrert masterutdanning for grunnskolelærere vil i sum ikke føre til et inntektstap for lærestedene fra kandidatindikatoren i finansieringssystemet, men vil gi en forskyvning i uttellingen. Utvidelsen til en femårig utdanning vil naturlig gi færre uteksaminerte kandidater i overgangsperioden. Men nedgangen dette vil gi for uttellingen i finansieringssystemet vil bli oppveid av en økning i uttellingen fra kandidatene på den nye femårige utdanningen. Dette skyldes at kandidater på gradsutdanninger med lengde på fem eller seks år får uttelling med dobbelt så høy sats, jf. beskrivelsen av kandidatindikatoren i Prop. 1 S (2016–2017) for Kunnskapsdepartementet. Over tid vil dermed omleggingen medføre inntektsøkning for institusjonene som uteksaminerer flere kandidater.

Forskyvningen i uttellingen for kandidater på lærerutdanningene vil innebære et relativt beskjedent beløp. I et forenklet regnestykke hvor institusjonene går glipp av ett års uttelling for kandidater på grunnskolelærerutdanningene, vil det i gjennomsnitt utgjøre 0,3 prosent av rammebevilgningen for de aktuelle lærestedene, og 0,7

prosent for lærestedet med den største effekten. Dette er med utgangspunkt i kandidatene uteksaminert i 2018 og bevilgningen for 2020. I virkeligheten vil forskyvningen ikke komme som en reduksjon av et fullt årskull i ett år fulgt av en dobbelt så stor økning, siden gjennomføringen av utdanningene blir spredt over flere år. Studenter tatt opp til fireårige lærerutdanninger før 2017 har også mulighet til å gå over til den femårige masterutdanningen.

Institusjonene har vært kjent med både omleggingen til femårig lærerutdanning og utformingen av kandidatindikatoren i lang tid. I tillegg er de statlige lærestedene nettobudsjetterte virksomheter med fullmakt til å disponere rammebevilgningen over flere år.

Videre har regjeringen varslet i både Prop. 1 S (2018–2019) og Prop. 1 S (2019–2020) for Kunnskapsdepartementet at det vil bli satt av midler til de institusjonene som tilbyr det femte året i grunnskolelærerutdanningene i statsbudsjettet for 2021.

SPØRSMÅL NR. 26**Innlevert 4. oktober 2019 av stortingsrepresentant Tellef Inge Mørland****Besvart 14. oktober 2019 av helseminister Bent Høie****Spørsmål:**

I svar på mitt skriftlige spørsmål dok. nr. 15:1123 (2017-2018) sa statsråden at det ble planlagt en klinisk pilotstudie ved UiT i oppfølgingen av amalgamskadede pasienter. Departementet har nå svart Amalgamskaddes Støttegruppe at denne pilotstudien ikke ser ut til å bli noe av.

Hva har statsråden gjort for at pilotstudien ved UiT skulle bli gjennomført, og hva slags annen oppfølging vil han sørge for at denne pasientgruppen får, dersom det ikke blir noe av den tidligere planlagte kliniske pilotstudien?

Svar:

I mitt svar på spørsmål til skriftlig besvarelse nr. 1123 av mars 2018 informerte jeg om Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet (UiT) sin planlegging av en klinisk pilotstudie som en oppfølging av den første pilotstudien. Formålet med den omtalte kliniske pilotstudien ville være å avklare mulige kliniske effekter av rehabiliteringsprogrammet. I tillegg ville det være aktuelt å inkludere

andre pasientgrupper med lignende kroniske helseplager og med lignende symptomer, i tillegg til pasienter med helseplager som tilskrives amalgamfyllinger. Jeg får opplyst fra UiT at de har fått avslag på søknad om forskningsmidler fra Norges forskningsråd.

Det er slik at forskning/studier finansieres gjennom nasjonale eller regionale forskningsprogrammer eller fra andre institusjoner som tildeler forskningsmidler basert på søknad. Helse- og omsorgsdepartementet bevilger hvert år om lag 300 mill. kroner til forskningsprogrammer som forvaltes av Forskningsrådet. I tillegg bevilges forskningsmidler til de regionale helseforetak. Disse midlene kan etter søknad, tildeles kliniske forskningsprosjekter som et samarbeid mellom helseforetak og universiteter.

Helsetjenestens oppfølging av pasienter med kroniske helseplager som settes i sammenheng med amalgamfyllinger er et fagområde fagpersonene i helsetjenesten ivaretar, eventuelt basert på Helsedirektoratets retningslinjer. Jeg vil be Helsedirektoratet vurdere eventuelle endringer i IS-1481 Retningslinjer for utredning og behandling ved mistanke om bivirkninger fra odontologiske biomaterialer basert på studien som er gjennomført ved UiT.

SPØRSMÅL NR. 27**Innlevert 4. oktober 2019 av stortingsrepresentant Marit Knutsdatter Strand****Besvart 11. oktober 2019 av forsknings- og høyere utdanningsminister Iselin Nybø****Spørsmål:**

Strukturreformen i høyere utdanning gir fortsatt etterdønninger i hvilke studiesteder som tilbyr høyere utdanning. Nord Universitet sitt vedtak om nedlegging av studiestedene Nesna og Sandnessjøen er omdiskutert. Statsråden har tatt til orde for å vurdere styring og mål i sektoren.

Vil Venstre og statsråden støtte Frp sitt initiativ til å løfte saka inn i Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité, og vil gjennomgangen av styring og mål se på prosessen rundt å legge ned studiesteder?

Svar:

Når det gjelder spørsmålet om hvorvidt bestemte saker skal behandles av Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité, så er det Stortinget selv som må vurdere dette.

Gjennomgangen av styringspolitikken for universiteter og høyskoler vil se på helheten og et mål er å forankre en transparent og helhetlig styringspolitikk. Utgangspunktet er at ulike institusjoner bør gjøre strategiske veivalg basert på egne prioriteringer, fortrinn og utfordringer, samtidig som vi ønsker god arbeidsdeling. Arbeidet har ikke startet opp enda, men regjeringen ønsker å invitere til en inkluderende og konstruktiv debatt der

alle interessenter kan komme med innspill til hvordan styringssystemet bør være. Jeg vil vurdere hvorvidt dette skal legges frem for Stortinget som en del av arbeidet

rundt ny lov om universiteter og høyskoler eller om det blir en egen stortingsmelding. Dette vil jeg komme tilbake til.

SPØRSMÅL NR. 28

Innlevert 4. oktober 2019 av stortingsrepresentant Marit Knutsdatter Strand

Besvart 11. oktober 2019 av finansminister Siv Jensen

Spørsmål:

Er det vurdert hvordan reduksjonsfaktor for eiendomsskatt slår ut i ulike kommuner og hvilket utgangspunkt de har, og hvor vidt kommuner som allerede har lav faktor og takst eller kommuner som mister betydelige deler av sine driftsinntekter til sårt trengte utgifter til skole, eldreomsorg og andre lovpålagte kommunale tjenester vil få kompensert for tapte inntekter i form av statlige overføringer og/eller inntektssystemet?

BEGRUNNELSE:

Kommunene er godt i gang med å forberede budsjettet for 2020. Endringer i eiendomsskatteloven med virkning fra 2020 knyttet til maksimal skattesats og obligatorisk reduksjonsfaktor gir store utslag.

For eksempel vil Gausdal kommune i Oppland som i dag har sats på 6,1 promille miste 5 millioner kroner i 2020 med redusert sats. Enda verre blir det om kommunens takster på 60 % av omsetningsverdi må reduseres med 30 %, som gir bortfall av 12 millioner kr fra 2019 til 2020. Med en ytterligere reduksjon i 2021 til 4 promille, er framtidige prioriteringer beinhard.

Svar:

Stortinget har vedtatt at den maksimale skattesatsen for eiendomsskatt på boliger og fritidsboliger settes ned fra 7 til 5 promille fra og med 2020. Samtidig innføres en obligatorisk verdsettelsesrabatt på 30 pst. Regjeringen tar sikte på å redusere den maksimale eiendomsskattesatsen for bolig og fritidsbolig fra 5 til 4 promille fra 2021, og kommer tilbake til dette som del av et helhetlig opplegg for kommuneøkonomien i forbindelse med kommuneopposisjonen for 2021.

Som representanten Knutsdatter Strand er inne på, har kommunene allerede muligheten til å fastsette en lokal verdsettelsesrabatt i forbindelse med verdsettningen av eiendommer i kommunen. Denne muligheten er

ulovfestet. Den lovfestede rabatten på 30 pst. som innføres fra 2020, kommer ikke i tillegg til en eventuell eksisterende lokal verdsettelsesrabatt. For eksempel vil en kommune som i 2019 har en lokal reduksjonsfaktor på 30 pst. ikke behøve å endre denne som følge av endringene fra 2020. Praksis ved bruken av lokal reduksjonsfaktorer varierer, og det rapporteres heller ikke om bruken i forbindelse med KOSTRA-rapporteringen om eiendomsskattestatistikk. Det finnes derfor ikke en oversikt over bruken av reduksjonsfaktor i den enkelte kommune.

Kommuner med eiendomsskatt på bolig- og fritidsboliger har mulighet til å foreta andre endringer som påvirker inntektene fra eiendomsskatten. Det er derfor vanskelig å anslå hvordan endringene fra 2020 faktisk vil slå ut for enkeltkommuner. Regjeringens intensjon med endringene er en lavere skattebyrde for innbyggerne. Jeg synes ikke kommunen skal sno seg rundt disse endringene for å opprettholde sine inntekter fra eiendomsskatten. Skattetrykket på folks hus og hytter bør senkes.

Inntekter fra eiendomsskatt er en del av kommunenes frie inntekter. Norske kommuner har de siste årene hatt en sterk vekst og solide resultater, og aldri før har så få kommuner vært oppført på ROBEK-listen som nå. Regjeringens budsjettforslag for 2020 fortsetter å styrke kommuneøkonomien. Økningen i frie inntekter gjør at handlingsrommet til kommunene øker i 2020. I tillegg vil effektivisering av driften i kommunene kunne frigjøre betydelige midler på kommunebudsjettene. Kommunene har dermed et godt økonomisk fundament til å styrke viktige velferdstjenester og til å redusere eiendomsskatten.

SPØRSMÅL NR. 29**Innlevert 6. oktober 2019 av stortingsrepresentant Arne Nævra****Besvart 14. oktober 2019 av samferdselsminister Jon Georg Dale****Spørsmål:**

Statens vegvesen gjennomfører en omfattende effektivisering og avbyråkratisering. Jeg har fått flere henvendelser om at den store nedbemanningen vil svekke de sentrale veifagene/nettverkene og dermed hensikten med omorganiseringen. Sentrale og regionale avdelinger mister i disse dager mange kompetente medarbeidere til fylkene ved oppheving av sams veiadministrasjon, samt til konsulenter og entreprenører.

Er statsråden orientert om denne utviklingen, og finnes det planer for å demme opp mot slike uønskede konsekvenser?

BEGRUNNELSE:

Statens vegvesen (SVV) er eier av riksveinettet og dermed ansvarlig for kostnader til investeringer, drift- og vedlikehold samt miljøkostnader gjennom hele livsløpet til konstruksjonene.

Mangelfullt dokumenterte grunnforhold er ofte årsak til store kostnadsoverskridelser og negative miljøpåvirkninger. Ras og steinsprang forekommer i økende grad på uventede steder på grunn av klimaendringene. Dette betyr at også grunnforholdene i sideterrengene til veiene må undersøkes mye grundigere enn tidligere.

Ved grundige forundersøkelser i planfasene er det et stort potensial for sikrere kostnadskalkyler og miljøoppfølging tilpasset stedet. Tverrfaglig samarbeid mellom geologer, geoteknikere og miljøfaglig personell er da veldig viktig.

Etter de kontaktene jeg har hatt med ansatte i etaten, er det en rådende oppfatning at omorganiseringen kan føre til at SVV blir en mindre profesjonell byggherre.

SVV reduserer nå antall stillinger betraktelig og prioriterer totalentrepriser der entreprenøren i langt større grad enn tidligere utfører detaljplanlegging og bestemmer de tekniske løsningene innenfor mer generelle rammer. Likevel må undersøkelser av grunnforhold og miljø utredes av SVV i tidligere planfaser for å definere betingelsene for totalentreprisene. Sett i lys av dagens sterkt økte utbyggingstakt vil behovet for høy kapasitet og tverrfaglighet i SVV framover bli høyere enn noen gang, mens kapasiteten til de relevante fagmiljøene blir svekket.

Nedbemanning i SVV, med oppsplitting av nettverk, vil bli merkbart f.o.m. 2020. Dette berører i høy grad stillinger knyttet til grunnundersøkelser og miljø. Totalentrepriser skal heretter utføres med langt færre interne ressurser i SVV, også innen de mest kompliserte bygge-

prosjektene. Denne kontraktsformen gir mye mindre rom for byggherrens egen aktivitet, fordi SVVs fagfolk blir mye mindre involvert. Statens vegvesen vil snart sitte igjen med en svekket bestillerkompetanse, et dårligere grunnlag for å definere praktisk rettet FoU og et svekket grunnlag for å revidere veinormaler og regelverk. Dette fører som alle veit til sterkt økt behov for konsulenter. Jeg kan ikke se at den den samfunnsøkonomiske lønnsomheten ved omorganiseringen er dokumentert.

Svar:

Etter oppmoding frå Stortinget, har regjeringa gått inn for å avvikle sams vegadministrasjon og overføre fylkesvegoppgåvene til fylka. Overslagsvis brukte Statens vegvesen om lag 1850 stillingar på oppgåvene knytta til sams vegadministrasjon i fylkeskommunane i 2018. Dette er stillingar knytt til oppgåver som fylkeskommunane tek over frå 2020. Ei styrking av fylkeskommunane sitt ansvar for vegnettet er elles ei naturleg oppfølging av forvaltingsreforma i 2010. I 2010 overførte den raudgrøne regjeringa om lag 17 000 km av riksvegnettet frå staten til fylkeskommunane. No styrkjer regjeringa forvaltningsnivået ytterlegare gjennom å overføre fylkesvegadministrasjonen. Mellom anna på grunn av denne store endringa og som oppfølging av områdegjennomgangen av Statens vegvesen, førebur vegvesenet ny organisasjon frå 1.1.2020.

Statens vegvesen og fylkeskommunane er i krevjande prosessar med omstilling. I ei overgangsfase med omstilling har Statens vegvesen og fylkeskommunane felles utfordringar med å halde oppe same produksjonen som før. Hovudutfordringa er at fleire enn vanleg sluttar og finn andre arbeidsgjevarar enn Statens vegvesen og fylkeskommunane. Det er no over 8 % som sluttar i Statens vegvesen, mot normalt 4-5 %. Her er det geografiske variasjonar og variasjonar mellom område.

Eg er kjent med at det er god dialog mellom Statens vegvesen og fylkeskommunane for å finne dei beste løysingane der det er utfordringar med å oppretthalde produksjonen som planlagt, men det er likevel ikkje mogleg å gjennomføre ei så stor omstilling heilt utan konsekvensar for framdrift i ein overgangsfase.

Sjølv om kapasiteten i ein overgangsfase kan bli noko redusert, legg eg til grunn at det blir gjort nødvendige utgreiingar av grunn- og miljøforhold. Eg legg også til grunn at Statens vegvesen og fylkeskommunane sørger for å ha den bestillarkompetansen som trengs for å planlegge,

bygge, forvalte, drifte og halde ved like vegane som dei har ansvar for.

SPØRSMÅL NR. 30

Innlevert 7. oktober 2019 av stortingsrepresentant Nils T. Bjørke

Besvart 17. oktober 2019 av samferdselsminister Jon Georg Dale

Spørsmål:

Vil samferdselsministeren syta for at K5 vert bygd med dei stasjonar som er planlagt?

GRUNNGJEVING:

K5 veg og bane er eit prosjekt som er avgjerande for trygg veg og bane mellom Bergen og Oslo.

Prosjektet er og viktig for lokaltrafikk og er einaste intercity prosjektet på Vestlandet.

No har Jernbanedirektoratet føreslått å fjerne to av stasjonane, på Vaksdal og Stanghelle.

Desse stasjonane er viktige for Vaksdal kommune og for miljøvennleg kollektivtrafikk.

Svar:

I arbeidet med ny Nasjonal transportplan (NTP) for 2022-2033, har eg gitt fleire deloppdrag til transportetatane og –verksemdene, retta mot å sikre meir samferdsel for pengane. Jernbanedirektoratet er i denne samanheng blitt bedt om å gjere ein gjennomgang og beskriving av korleis vi kan få meir jernbaneinfrastruktur for pengane og ein effektiv ressursbruk, gjennom å redusera kostnader og optimalisera alt frå planlegging og bygging, til drift, vedlikehald og fornying av jernbanen.

Jernbanedirektoratet sitt svar inneheld mellom anna ein grundig gjennomgang av investeringsporteføljen med sikte på prosjektoptimalisering – det vil seia å effektivisera bruken av eksisterande og ny infrastruktur. I tillegg har Jernbanedirektoratet bedt Bane NOR om ei meir detaljert omtale av einskilte prosjekt, med tanke på moglege endringar i opphavlege planar, og kva for kostnadsmessige effektar dette kan få. Bane NOR har gitt ei rekke eksempel på slik prosjektoptimalisering. Det gjeld for dobbeltsporet Arna-Stanghelle, dei store InterCity-prosjekta på Austlandet og fleire andre jernbaneprojekt rundt om i landet.

Blant desse eksempla er og, som stortingsrepresentanten spør om, å ikkje byggje ny stasjon på Stanghelle, men i staden enten endre traséen til ny avslutning på Dale

eller etablere spor gjennom bygda. Eit anna eksempel er å ikkje byggje ny stasjon på Vaksdal, og berre etablere spor gjennom bygda. Jernbanedirektoratet sitt svar indikerer moglege innsparingar og konsekvensar desse tiltak kan medføre.

No skal departementet først vurdere svaret frå Jernbanedirektoratet og dei andre transportverksemdene nøye. Verkeemdene vil få fleire deloppdrag til arbeidet med ny Nasjonal transportplan, og vi fortset dessutan dialogen med regional og lokal forvalting, frem til regjeringa i 2021 legg fram stortingsmeldinga om ny Nasjonal transportplan for 2022-2033, med våre endelege tilrådingar og forslag.

Eg finn det likevel rett å minne om at Stortinget ved handsaming av gjeldande NTP (2018-2029) har fastsatt rammer for utbygginga. Regjeringa vil unngå å havne i same situasjon som ein har gjort i samferdselspolitikken når Senterpartiet har styrt sektoren, nemleg å klare å bruke opp dei økonomiske rammene som er avsett i NTP, utan å klare å bygge prosjekta som er planlagde. Det er difor naudsynt med kostnadskontroll i alle prosjekt, herunder det omtalte, dersom vi skal klare vår ambisjon, nemlig å bygge ny rassikker vegløyseing mellom Arna og Voss, samt vesentleg korte ned reisetida med jernbanen.

SPØRSMÅL NR. 31**Innlevert 4. oktober 2019 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken****Besvart 15. oktober 2019 av olje- og energiminister Kjell-Børge Freiberg****Spørsmål:**

Den nasjonale rammeplanen for vindkraft er en stor og svært viktig sak, det viser ikke minst de mange høringsuttalelsene som har kommet inn. For å sikre at folk, kommuner og ulike organisasjoner blir hørt på en skikkelig måte må saken legges fram for Stortinget.

Vil statsråden sørge for at den nasjonale rammen legges fram til behandling i Stortinget?

Svar:

Olje- og energidepartementet har fått inn over 5000 innspill ved høringen av Norges vassdrags- og energidirektoratets forslag til nasjonal ramme for vindkraft. De aller fleste fra privatpersoner, men også mange fra kommuner, ulike etater, organisasjoner og vindkraftbransjen. Departementet har i tillegg arrangert regionale innspillmøter der det også kom mange innspill.

Departementet går nå igjennom alle innspillene som har kommet. Jeg har så langt ikke tatt endelig stilling til det videre arbeidet med dette.

SPØRSMÅL NR. 32**Innlevert 4. oktober 2019 av stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes****Besvart 18. oktober 2019 av klima- og miljøminister Ola Elvestuen****Spørsmål:**

Hva er årsaken til at Enova kutter i støttesatsene for energieffektiviseringstiltak og produksjon av fornybar energi i byggsektoren, hvordan skal dette bidra til at flere, også i lavinntektsgrupper gjennomfører disse, hvilke støttesatser økes og hva er fordelingseffekten for både kutt og økninger?

BEGRUNNELSE:

Enova har varslet at følgende energitiltak får redusert støtte fra 1. april 2020

- Støtten fjernes til luft-vann-varmepumpe og avtrekksvarmepumpe.
- Maksimal støtte til balansert ventilasjon endres fra 15 000 kroner til 10 000 kroner.
- Den faste støttesatsen til solfanger endres fra 10.000 kroner til 5.000 kroner. Satsen på 200 kroner per kvm opp til 25 kvm opprettholdes.
- Den faste støttesatsen til el-produksjon endres fra 10 000 kroner til 7 500 kroner. Satsen på 1 250 kroner per installert effekt opp til 15 kW opprettholdes.

Det er grunn til å tro at en høy andel av de som frem til nå

ikke har gjort investeringer i varmepumpe eller solenergi er de som ikke opplever at de har råd til å gjøre en slik investering. Når støttesatsene fjernes eller kuttes vil det ta enda lenger tid før disse husholdningene kan gjennomføre slike tiltak.

Vi vet at det er bedre for miljø og klima at folk sparer energi framfor at det bygges ut ny fornybar energi, og da fremstår et slikt kutt i støtteordningene lite hensiktsmessig.

Svar:

Enovas formål er å bidra til reduserte klimagassutslipp og styrket forsyningssikkerhet for energi, samt teknologiutvikling som på lengre sikt også bidrar til reduserte klimagassutslipp. Departementet styrer Enova på et overordnet nivå, hovedsakelig gjennom fireårige styringsavtaler. Gjeldende avtale stipulerer at Enova skal stille til disposisjon minimum 250 millioner kroner til en rettighetsbasert ordning for enøk-tiltak i husholdninger. Innenfor avtalens rammer er det opp til Enova å utforme programmer, prioritere mellom områder og tildele støtte til enkeltprosjekter.

For å bidra til en effektiv omstilling til lavutslippssamfunnet er det viktig at Enova anvender midlene som har blitt stilt til disposisjon så effektivt som mulig slik at de gir høyest mulig måloppnåelse, og at støtten bidrar til å skape markeder for klima- og energivennlige løsninger som på sikt klarer seg uten støtte.

Enova støtter mange ulike klima- og energitiltak i private husholdninger. I 2018 ble det utbetalt 275 millioner kroner gjennom Enovatilskuddet. Totalt fikk nesten 14 500 tiltak støtte, hvilket tilsvarer en økning på nesten 80 prosent fra året før. Frem til september i år har Enova utbetalt 256 millioner kroner i støtte til boligeiere som har gjennomført energitiltak. Det er over 100 millioner kroner mer enn ved samme tid i 2018.

Enova skal opprette virkemidler med sikte på å oppnå varige markedsendringer og ønsker gjennom Enovatilskuddet å gi nødvendig starthjelp til gode og energieffektive løsninger slik at disse klarer å etablere seg i markedet og blir gjennomført uten støtte. En viktig del av arbeidet til Enova er å vurdere når nye løsninger og teknologier kan klare seg i markedet med mindre hjelp og når de kan stå helt på egne ben. Enova vurderer løpende innretningen på programmene, og har som følge av positiv markedsutvikling og økt konkurranse vurdert at støtten til de to varmepumpetypene, luft-vann-varmepumpe og avtrekksvarmepumpe nå kan avvikles. Selv om markedsutviklingen innen balansert ventilasjon og solceller også

er god, er Enovas vurdering at dette er tiltak som fremdeles har behov for noe støtte. Enova vurderer at det derfor er riktig å justere støttesatsene for disse teknologiene noe.

Fra 1. april 2020 foretar Enova følgende nedjusteringer og avviklinger i støttetilbudet:

- Støtte til luft-vann-varmepumpe og avtrekksvarmepumpe avvikles
- Maksimal støtte til balansert ventilasjon reduseres med 5 000 kroner til 10 000 kroner
- Den faste støttesatsen til solceller reduseres med 2 500 kroner til 7 500 kroner, mens støttesatsen på 1 250 kroner som gis i tillegg for hver kilowatt installert effekt opp til 15 KW opprettholdes
- Den faste støttesatsen til solfangere reduseres med 5 000 til 5 000 kroner, mens støttesatsen på 200 kroner per kvadratmeter opp til 25 kvadratmeter opprettholdes

Enova jobber med utredning av nye teknologier og løsninger som trenger «starthjelp» i markedet. Det er viktig med et godt faglig grunnlag basert på god markedsinnsikt. Effekter av tilskudd til eventuelt nye teknologier versus de som nå avvikles er det derfor for tidlig å kunne si noe om. Departementet har ikke grunnlag for å beregne fordelingseffekten av justeringene.

På Enovas nettsider finnes aktuell informasjon om tiltak og støttesatser under Enovatilskuddet.

SPØRSMÅL NR. 33

Innlevert 4. oktober 2019 av stortingsrepresentant Jenny Klinge

Besvart 14. oktober 2019 av justis- og innvandringsminister Jøran Kallmyr

Spørsmål:

Jeg ser det som svært positivt at Justisdepartementet nå vil undersøke konsekvensene halvingen av reisegodtgjørelsen har hatt for advokater som yter fri rettshjelp.

Vil justisministeren sørge for at undersøkelsen også forholder seg blant advokatene om hvilke konsekvenser halvingen av reisegodtgjørelsen vil få dersom strukturendringene i NOU 2019:17 skulle bli gjennomført?

BEGRUNNELSE:

Det opplyses i Advokatbladet 1. oktober at Justisdepartementet har bedt Vista Analyse å gjennomføre en undersøkelse blant et representativt utvalg av advokater som helt eller delvis jobber under offentlig salær.

Svar:

Evalueringen det vises til i spørsmålet er regjeringens svar på anmodningsvedtak nr. 276, 16. desember 2016:

«Stortinget ber regjeringen evaluere endringen av salærfor skriften hva gjelder godtgjørelse ved reisefravær i løpet av tre år og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Evalueringen skal således ta for seg endringen i reisegodtgjørelsen som trådte i kraft 1. januar 2017 og hvordan den har virket frem til i dag. Oppdraget ble tildelt eksterne konsulenter i juni 2019 og rapport skal foreligge i desember. Konsekvenser som følge av strukturendringer i domstolene, som foreslått i NOU 2019: 17, er ikke en del av mandatet.

Domstolkommisjonen har for øvrig vurdert hvilke konsekvenser deres forslag vil ha for reisekostnader. På side 195 i NOU 2019: 17 fremgår det at:

«Hvis strukturforslaget gjennomføres, er det mye som taler for at de samlede reiseutgiftene til offentlig oppnevnte aktører vil bli lavere enn om dagens struktur videreføres. Reisekostnadsandelen er typisk lavere i mer befolkningstette områder, og

disse områdene har generelt god tilgang til lokale advokater, tolker og sakkyndige.»

Jeg legger til grunn at funn fra evalueringen kan brukes til å si noe om hvilke konsekvenser halveringen av reisegodtgjørelse vil få ved eventuelle strukturendringer i domstolene. Dette er det grunn til å se nærmere på.

SPØRSMÅL NR. 34

Innlevert 6. oktober 2019 av stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik

Besvart 10. oktober 2019 av olje- og energiminister Kjell-Børge Freiberg

Spørsmål:

Er statsråden enig med Norsk Industri i at Norden trenger et overskudd av kraft for å være attraktiv for industrien og at det slik det ser ut i dag er ingen oppside å bygge flere kabler?

BEGRUNNELSE:

I Bloomberg-artikkelen vises det videre til at nordiske kraftpriser det siste tiåret har vært 21 pst. lavere enn i Storbritannia og 7 pst. lavere enn i Tyskland, men at kostnadene for strøm i Norden vil begynne å øke mot kontinentale nivåer når nye utenlandsforbindelser åpnes i 2021 ifølge bransjeselskapet Wattsight AS. Eventuelle nye kabler vil forsterke dette ytterligere.

Svar:

Regjeringen er opptatt av at vannkraften fortsatt skal være et konkurransefortrinn for norsk industri. Det følger av Granavolden-plattformen at regjeringen vil sikre at norsk industri kan dra nytte av våre fornybare ressurser.

Perspektivene for den norske kraftbalansen tilsier at det vil være et overskudd på kraft i Norden i mange år fremover. Det bygges nå ut mer fornybar kraft enn på lenge. Som det antydes i spørsmålet, kommer dette industrien til gode.

Vi har handlet kraft med utlandet siden 1960-tallet. Dette har gitt store fordeler for både norske kraftforbrukere og -produsenter. Overføringsforbindelsene til utlandet har styrket forsyningssikkerheten og generert betydelige handelsinntekter. Omstillingen av kraftmarkedene i landene rundt oss tyder på at behovet for fleksibilitet vil vokse i takt med en økende andel klimavennlig og ureg-

ulerbar kraftproduksjon. Dette kan øke verdien av handel med vår regulerbare vannkraft.

For å eie og drive utenlandsforbindelser for strøm fra Norge, stilles det krav om anleggskonsesjon og utenlandskonsesjon etter energiloven. I konsesjonsbehandlingen tar energimyndighetene stilling til konkrete prosjekter, og de samlede nyttevirkningene avveies mot de samlede kostnadene for samfunnet. Kun prosjekter som er samfunnsøkonomisk lønnsomme kan tildeles konsesjon.

SPØRSMÅL NR. 35**Innlevert 4. oktober 2019 av stortingsrepresentant Anne Sandum****Besvart 14. oktober 2019 av samferdselsminister Jon Georg Dale****Spørsmål:**

I lys av det såkalte bompengeopprøret og det faktum at biltrafikken på E-18 inn til Oslo går ned, kan statsråden ta initiativ til å se om det kan gjøres endringer i planleggingen av E-18 som kan bidra til å redusere bompengebelastningen for bilistene?

BEGRUNNELSE:

Statens vegvesen leverte 1.oktober 2019 svar på oppdragsbrev nr. 1 fra samferdselsdepartementet i forbindelse med neste NTP. I vedlegg nr. 1 s 17 i dette står det om etappe tre av E-18, vurderinger av mål og besparende tiltak.

Svar:

E18 Vestkorridoren (Lysaker – Drengsrud) omfatter tre prosjekt/delstrekninger; Lysaker – Ramstadsletta, Ramstadsletta – Slependsen og Slependsen – Drengsrud. Det er fastsett styringsmål for kostnadene på delstrekningene Lysaker – Ramstadsletta og Ramstadsletta – Slependsen, noko som inneber stram kostnadsstyring i vidare planlegging og gjennomføring.

For delstrekningen Lysaker – Ramstadsletta ligg det føre vedtatt reguleringsplan, og prosjektet er no til ekstern kvalitetssikring (KS2).

For delstrekningane Ramstadsletta – Slependsen og Slependsen – Drengsrud ligg det føre vedtatte kommunedelplanar. Som ein del av grunnlaget for Nasjonal transportplan 2022-2033 har Statens vegvesen vurdert moglege tiltak for å redusere kostnadene på desse to delstrekningane. For delstrekningen Ramstadsletta – Slependsen er det naturleg at vidare optimalisering og kostnadsreduerande tiltak blir vurderte i det kommande reguleringsplanarbeidet. For delstrekningen Slependsen – Drengsrud har Statens vegvesen signalisert at det kan vere aktuelt å sjå på nye løysingar.

Dette er innspel som eg vil vurdere i det vidare arbeidet med Nasjonal transportplan 2022-2033.

Regjeringa jobbar alltid for å finne kostnadsreduksjoner som også kjem bilistane til gode, det gjer vi også på dette prosjektet.

Dette er eit viktig prosjekt som vi gjerne vil realisere, men då må vi bruke tida framover på å kome vidare i prosjektet, framfor å forsøke å skru tida tilbake slik enkelte i dag synes å ville.

SPØRSMÅL NR. 36**Innlevert 4. oktober 2019 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe****Besvart 10. oktober 2019 av kunnskaps- og integreringsminister Jan Tore Sanner****Spørsmål:**

Vil statsråden ta initiativ til et undervisningsopplegg for å forebygge uheldig legemiddelbruk blant elever i grunnskolen?

BEGRUNNELSE:

Flere undersøker bekrefter at bruken av reseptfrie smertestillende legemidler blant ungdom har vært økende over lengre tid. Selv om risikoen er mindre enn for andre legemidler, er ikke reseptfrie smertestillende legemidler uten skadelige bivirkninger.

I NOU 2015:18, «Fremtidens skole», anbefalte utvalget at kunnskap om egen kropp og helse ble styrket i skolen:

«Kunnskap om ens egen kropp og helse, inkludert psykisk helse, livsstil, personlig økonomi og forbruk, er områder der det er nødvendig med en styrking i skolen. Utvalget anbefaler at det legges vekt på et folkehelse- og livsmestringsperspektiv i fag der det er relevant og hensiktsmessig.»

Ifølge tall fra Nasjonalt kompetansenettverk for legemidler til barn er det imidlertid kun åtte prosent av guttene og fem prosent av jentene som oppgir å ha fått informasjon om smertestillende legemidler fra læreren.

I Finland er det etablert et eget undervisningsopplegg, som er en del av pensum for henholdsvis 7- til 8-åringer, 9- til 12-åringer og 13- til 16-åringer. Læringsmaterialet er utformet av det finske legemiddelverket, og det er lærerne som er ansvarlige for undervisningen.

Svar:

Når vi nå fornyer læreplanene i skolen, er det noen sentrale prinsipper fra Kunnskapsløftet som videreføres og som ligger til grunn for det nye læreplanverket. Et viktig prinsipp i fagfornyelsen er at læreplanene fortsatt skal være kompetansebaserte, slik de har vært siden innføringen av Kunnskapsløftet. Dette betyr blant annet at læreplanene inneholder kompetansemål som beskriver på et overordnet nivå hva elevene er forventet å mestre etter endt opplæring på ulike trinn. Et annet viktig prinsipp, som også videreføres i fagfornyelsen, er at skolene selv har frihet til å velge de læremidlene, arbeidsmåtene og den organiseringen som er best egnet til å nå kompetansemålene. Dette betyr blant annet at skolene selv velger hvilke undervisningsopplegg de vil bruke for å jobbe med kompetansemålene i læreplanene.

De nye læreplanene skal ikke være lange pensumlister der alt det vi mener er viktig må nevnes. De skal heller ikke styre hvilke læringsaktiviteter eller metoder lærerne skal bruke i undervisningen. Jeg har tillit til lærerne, og jeg ønsker ikke å innskrenke skolenes lokale handlingsrom ved å lage bestemte undervisningsopplegg som lærerne må følge.

Dagens læreplaner er svært omfangsrike. De inneholder mange mål for hva elevene skal lære, og sammenhengen mellom de ulike fagene er ikke god nok. Skolene må få tid til å gjennomføre læringsprosesser hvor elevene lærer noe så godt at de forstår sammenhenger og kan bruke det de har lært i nye situasjoner. Vi ønsker mer dybdelæring i skolen. Det krever at læreplanene prioriterer tydeligere hva som er det viktigste innholdet i fagene.

God helse er viktig. Vi prioriterer nå folkehelse og livsmestring som et av tre tverrfaglige tema når vi fornyer læreplanverket for skolen. Elevene skal få kompetanse som fremmer god psykisk og fysisk helse, og som gir muligheter til å ta ansvarlige livsvalg.

Skolehelsetjenesten er en viktig tjeneste for barn og unges helse. De kan gi råd og veiledning, og er i en særskilt posisjon med tanke på tidlig avdekking, forebygging, behandling og oppfølging av både psykiske og somatiske plager. Regjeringen har derfor gjennom flere år satset på å styrke denne tjenesten. Siden 2013 har regjeringen styrket helsestasjons- og skolehelsetjenesten med over 1,3 milliarder kroner. Vi har fått flere helsesykepleiere inn i skolen.

Jeg har registrert at i forslaget fra Udir til ny læreplan i naturfag, som har vært på høring, er det kompetansemål som blant annet handler om hvordan legemidler påvirker kroppens signalsystemer. Jeg går nå gjennom innspillene fra høringen og gjør nødvendige justeringer i planene før de fastsettes i høst. Jeg vil sørge for at intensjonene med det tverrfaglige temaet folkehelse og livsmestring, og andre føringer fra Meld. St. 28 og Innst 19 S, blir fulgt opp i læreplanene.

SPØRSMÅL NR. 37

Innlevert 4. oktober 2019 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe

Besvart 16. oktober 2019 av helseminister Bent Høie

Spørsmål:

Hvilke andre lokalsykehus i Norge har tilsvarende ordning som man planlegger i Kristiansund – det vil si at man fjerner tilstedevakt i anestesi på nattestid, slik at akuttmottaket kun er bemannet med turnusleger om nettene?

BEGRUNNELSE:

På spørsmål om statsråden mener det er forsvarlig å fjerne tilstedevakt i anestesi ved Kristiansund sykehus, og hva som i så fall har forandret seg siden 2015 da ledelsen i

Helse Møre og Romsdal mente det var uforsvarlig å fortsette driften uten slik beredskap, videreformidlet helseministeren følgende svar fra administrasjonen i Helse Midt-Norge RHF:

«Sykehus med tilsvarende størrelse og sammenlignbar oppgaveportefølje som Kristiansund har tilsvarende vaktordninger, f. eks Voss, Volda, Harstad, Sandnessjøen, Mo i Rana, Hammerfest m.fl. Klinikk for akuttberedskap i Helse Møre og Romsdal HF har erfaring med tilsvarende ordning ved Volda sykehus.»

(Dokument nr. 15:2277 (2018-2019))

Den foreslåtte ordningen i Kristiansund innebærer at akuttmottaket på nattestid kun skal bemannes av én til to av de minst erfarne legene – LIS1, som tidligere var kjent som turnusleger.

Ettersom slik beredskap var ansett uforsvarlig av ledelsen i Helse Møre og Romsdal for bare fire år siden, ville det være nyttig for Stortinget å vite hvor utbredt en slik ordning er. Helseministeren bes derfor gi en komplett oversikt over hvilke norske sykehus som ikke har tilstedevakt i anesthesi om nettene, og hvor det kun er LIS1 til stede på nattestid.

Svar:

Jeg har forelagt spørsmålet for de regionale helseforetakene, som har svart følgende:

Helse Nord

Nordlandssykehuset HF

Anestesilege i vakt hele døgnet ved alle tre lokasjonene (Bodø, Lofoten og Vesterålen). Ved Lofoten og Vesterålen sykehus har anestesilege, i likhet med øvrige spesialister/bakvakter, hjemmevakt deler av døgnet. LIS1 har tilstedevakt.

Finnmarkssykehuset HF

I Finnmarkssykehuset gjelder følgende for klinikk Hammerfest:

Det er tilstedevakt for anestesisykepleier 24/7. Anestesisykepleier inngår i stansteam og traumeteam. I medisinsk avdeling har både LIS1 og LIS2 tilstedevakt 24/7. Det er bestemte kriterier for når LIS2 skal prioritere mottak av akutte pasienter, ut fra triagering i prehospital tjeneste.

Følgende gjelder for klinikk Kirkenes:

LIS1 og LIS2 i medisinsk avdeling har tilstedevakt 24/7.

Verken klinikk Hammerfest eller klinikk Kirkenes har kun LIS1 i tilstedevakt.

I Hammerfest er det både LIS2 og anestesisykepleier til stede 24/7, mens i Kirkenes er LIS2 på medisinsk avdeling i tilstedevakt mens anesthesi er på hjemmevakt.

Universitetssykehuset Nord-Norge HF (UNN)

UNN Tromsø har tilstedevakt anestesilege hele døgnet.

UNN Narvik har tilstedevakt anestesilege frem til kl 18, deretter hjemmevakt. LIS1 har tilstedevakt.

UNN Harstad har tilstedevakt anestesilege frem til kl 22, deretter hjemmevakt. LIS1 og LIS2 indremedisin har tilstedevakt.

Helgelandssykehuset HF

Alle sykehusenhetene i Helgelandssykehuset HF har anestesilege i vakt 24/7. Etter ordinær arbeidstid er det en kombinasjon av aktiv vakt om kvelden og på dagtid lørdag og søndag, samt hjemmevakt for øvrig. Rana sykehus har LIS2 indremedisin i tilstedevakt, Mosjøen og Sandnessjøen har LIS1 i tilstedevakt.

Oppsummert fra Helse Nord RHF

Tilbakemeldingen fra helseforetakene er at dagens vaktordninger fungerer godt.

Tilstedevakt med anestesilege på natt ved alle sykehusene vil medføre en betydelig økt ressursbruk på beredskap på bekostning av andre oppgaver anestesilegene skal gjøre på dagtid, og anses av helseforetakene heller ikke gjennomførbart med dagens bemanning. Det vil heller ikke være tilstrekkelig med dagoppgaver for anestesileger dersom antall anestesileger økes for å etablere tilstedevakt hele døgnet.

Helse Midt-Norge

Volda sjukehus og Orkdal sykehus (begrenset akuttfunksjon) har anestesilege i hjemmevakt kveld/natt. I Volda har LIS1 tilstedevakt. I Orkdal har LIS2 i indremedisin tilstedevakt. Kristiansund sykehus planlegger samme ordning som i Volda fra 1.1 20. Øvrige sykehus har anestesilege i tilstedevakt hele døgnet.

Helse Vest

I Helse Vest har følgende sykehus ikke tilstedevakt i anesthesi om nettene, men LIS1 til stede på nattestid.

- Voss sjukehus, Helse Bergen
- Nordfjord sjukehus, Helse Førde
- Lærdal sjukehus, Helse Førde
- Stord sjukehus, Helse Fonna
- Odda sjukehus, Helse fonna

Anestesilege har på disse sykehusene hjemmevakt med kort tilkallingstid.

Helse Sør-Øst

I Helse Sør-Øst har alle helseforetakene og de private, ideelle sykehusene (Lovisenberg Diakonale Sykehus og Diakonhjemmet Sykehus) tilstedevakt i anesthesi døgnet rundt, alle dager, hele året. Det er imidlertid et unntak for Sykehuset Innlandet, Tynset. På sykehuset i Tynset er det LIS 1 som er i tilstedevakt hele døgnet, med en anestesilege i tilkallingsvakt som har responstid på mindre enn 20 minutter. Alle anestesileger tilknyttet Sykehuset Tynset bor i umiddelbar nærhet til sykehuset.

SPØRSMÅL NR. 38**Innlevert 6. oktober 2019 av stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik****Besvart 10. oktober 2019 av olje- og energiminister Kjell-Børge Freiberg****Spørsmål:**

Når tar regjeringen sikte på å legge EUs fjerde energimarkedspakke frem til behandling i Stortinget, og hvilken prosess ser regjeringen for seg frem til dette?

Svar:

Med "fjerde energimarkedspakke" forstår jeg det slik at representanten sikter til hele eller deler av rettsaktene på energiområdet som ble vedtatt av EU-landene i 2018 og 2019, også kalt EUs ren energipakke (Clean energy for all Europeans package). Denne pakken på i alt åtte direktiver og forordninger ble foreslått av Europakommisjonen i 2016, og består dels av rettsakter som knytter seg til EUs mål for fornybar energi og energibruk i 2030 og dels et revidert regelverk for det indre markedet for elektrisitet.

Sistnevnte skal legge til rette for et mer markedsorientert og fleksibelt elektrisitetsmarked som bidrar til inte-

grering av fornybar elektrisitetsproduksjon, som kommer til erstatning for en energiforsyning hovedsakelig på fossile energikilder. Disse rettsaktene bygger videre på EUs tredje energimarkedspakke som ble vedtatt i 2009. De nye rettsaktene omfatter et revidert elmarkedsdirektiv, elektrisitetsforordningen og ACER-forordningen. I tillegg er det vedtatt en forordning om planer for håndtering av kriser i elektrisitetssektoren.

Olje- og energidepartementet arbeider med på ordinær måte å utrede de nevnte rettsaktene. Dette inkluderer en gjennomgang av samtlige av de vedtatte bestemmelsene og vurderinger av EØS-relevans og behov for eventuelle tilpasninger. I dette pågående arbeidet vil departementet også analysere virkningene for den norske energisektoren og behovet for endringer lover og forskrifter. Det er for tidlig nå å si noe endelig om departementets vurderinger. Jeg vil komme tilbake til dette overfor Stortinget på et egnet tidspunkt, i tråd med ordinære prosesser for slike EØS-saker.

SPØRSMÅL NR. 39**Innlevert 4. oktober 2019 av stortingsrepresentant Emilie Enger Mehl****Besvart 10. oktober 2019 av justis- og innvandringsminister Jøran Kallmyr****Spørsmål:**

I NOU 2019:17 foreslås det store endringer i strukturen for tingretter og jordskifteretter. Justisministeren har tidligere opplyst om at saken skal på høring, og at departementet ikke har tatt stilling til hvordan saken skal forelegges Stortinget.

Kan statsråden opplyse om han vurderer det slik at det er regjeringen eller Stortinget som skal fatte den endelige beslutningen om struktur, og vil han sørge for at Stortinget får behandlet denne saken i sin fulle bredde?

Svar:

Etter domstolloven § 22 ligger myndigheten til å vedta endringer i rettskretser til Kongen i statsråd. Det har likevel vært praksis å forelegge endringer i domstolstrukturen for

Stortinget, selv om regjeringen formelt har kompetanse til å treffe beslutninger om dette selv, jf. Ot. prp. nr. 44 (2000-2001) side 82. Regjeringen vil i tråd med praksis legge frem eventuelle forslag til endringer i domstolstrukturen for Stortinget. Regjeringen har foreløpig ikke tatt stilling til hvordan forslagene i NOU 2019: 17 skal følges opp.

SPØRSMÅL NR. 40**Innlevert 4. oktober 2019 av stortingsrepresentant Emilie Enger Mehl****Besvart 14. oktober 2019 av statsminister Erna Solberg****Spørsmål:**

Mindre kommuner og distriktsinteresser er sterkt underrepresentert i offentlige utvalg og kommisjoner. Av 23 medlemmer i Domstolkommisjonen og Kraftskatteutvalget er 20 fra større byer. Ingen kraftkommuner er representert og ingen nedleggingstruede domstoler er representert.

Mener Statsministeren det er problematisk med en slik sammensetning av offentlige utvalg, og mener hun regjeringen i fremtiden bør endre praksis for å sikre representasjon fra Distrikts-Norge i offentlige utvalg, råd og styrer?

BEGRUNNELSE:

Denne uken har regjeringen mottatt utredninger fra Kraftskatteutvalget og Domstolkommisjonen. Kraftskatteutvalget foreslår å fjerne kraftinntekter fra distriktene og Domstolkommisjonen foreslår å sentralisere tingrettene og jordskifterettene til de største byene. Kraftskatteutvalget og Domstolkommisjonen er eksempler på utvalg som har stor betydning for distriktene, men som har en sammensetning uten representasjon fra kraftkommuner og domstoler truet av nedleggelse. I Nationen 2. oktober vises det til at 20 av 23 medlemmer i disse to utvalgene er fra større byer, og ingen medlemmer er fra kommuner under 10.000 innbyggere. I Klassekampen 2. oktober vises det til at Domstolkommisjonen aldri besøkte flere av domstolene de foreslår å legge ned.

NRK Sogn og Fjordane publiserte 4. oktober en gjennomgang av alle regjeringsoppnevnte utvalg så langt i 2019. Av totalt 151 personer oppnevnt i styrer, råd og utvalg så langt i år, er 91 fra Oslo og nabokommuner i hovedstadsområdet, herunder 61 fra Oslo og 14 fra Bærum. Videre er 12 medlemmer fra Bergen, 8 fra Trondheim og 6 fra Tromsø. I enkelte av utvalgene peker organisasjoner ut sine egne medlemmer, men i flere tilfeller er det regjeringen som selv har satt ned et ekspertutvalg.

Ifølge kommunaldepartementets egen gjennomgang av alle regjeringsoppnevnte utvalg tilbake til 2013 er 721 personer oppnevnt, hvorav 54 % kommer fra Oslo og Akershus. Resten kommer fra "hele landet", som inkluderer de andre store byene nevnt over.

10. desember 2018 publiserte Nationen en kartlegging av styreledere og styremedlemmer i selskaper staten eier eller har eierandel i. 42 av 74 styreledere hadde bostedsadresse i Stor-Oslo. Det samme har 183 av 412 styremedlemmer. Ifølge Nationen bor det flere statlige sty-

reledere på ett postnummer bak Slottet enn i hele Nord-Norge.

Svar:

Det er viktig at myndighetene ivaretar hensynet til at medlemmer i offentlige styrer, råd og utvalg har bakgrunn fra ulike deler av landet og bred geografisk representasjon. Vi ser at Osloregionen er overrepresentert i offentlige utvalg og i styrende organer i selskaper eid av staten. Både bosted og arbeidsmiljø påvirker perspektiver og kunnskapstilfang, dette gjelder også for fagekspertter. Regjeringen må derfor bli flinkere til å hente faglig ekspertise fra miljøer utenfor hovedstadsregionen. Denne utfordringen er påpekt i departementets nye veiledning om Utvalgsarbeid i staten, som ble utgitt i februar inneværende år. Veilederen er normgivende for hvordan departementene samlet arbeider med sammensetning av offentlige styrer, råd og utvalg.

Det overordnede målet med offentlige utvalg er å gi regjeringen et bredt faglig uavhengig grunnlag for å utvikle og gjennomføre politikk. Når regjeringen oppnevner utvalgsmedlemmer, er det flere hensyn som må tas. Dette omfatter fagkompetanse, personlig egnethet, relevant erfaring og faglig uavhengighet. Ekspertutvalg settes gjerne sammen av personer som arbeider i forskningsmiljø eller i store offentlige og private institusjoner. Et flertall av disse ligger i storbyområdene. Dette rekrutteringsgrunnlaget bidrar trolig til at det kan være krevende å få på plass en bred nok geografisk representasjon innenfor mange ulike fagområder.

I tillegg har partssammensatte utvalg ofte representanter fra de store arbeidslivsorganisasjonene, og disse henter gjerne medlemmer fra hovedkontorene i Osloregionen. Dette bidrar nok også til å forklare noe av overrepresentasjonen av utvalgsmedlemmer fra Osloregionen.

Regjeringen tar denne utfordringen på alvor, både gjennom å ha fått på plass ny veileder om utvalgsarbeid i staten, og at hensynet til god geografisk fordeling ivaretas i nye utvalg og i forbindelse med reoppnevning av nye kandidater i eksisterende styrer, råd og utvalg.

SPØRSMÅL NR. 41**Innlevert 8. oktober 2019 av stortingsrepresentant Eigil Knutsen****Besvart 29. oktober 2019 av kommunal- og moderniseringsminister Monica Mæland****Spørsmål:**

Vil statsråden vurdere konsekvensene av sitt forslag til statsbudsjett, der kommuner som har fulgt regjeringens politikk om å slå seg sammen, må innføre store kutt i tjenestetilbudet for å dekke inn kostnaden ved regjeringens kommunereform?

BEGRUNNELSE:

Fra 1. januar 2020 slår Os og Fusa kommuner seg sammen og blir til Bjørnafjorden kommune. I følge Bergens Tidende har kommunen brukt om lag 100 millioner kroner på å slå sammen de to kommunene, noe staten har støttet med 45 millioner kroner.

I statsbudsjettet for 2020 foreslås det å øke Bjørnafjordens inntekter med 312 000 kroner – altså 0 prosents økning. Rådmannen varsler at dette vil medføre kutt på 30 til 50 millioner kroner de neste årene for den mellomstore kommunen.

Bedre kommuneøkonomi og bedre tjenester har vært brukt som argument for kommunereformen. Det er tydelig kommunisert at kommuner ikke skal tape penger på å slå seg sammen. Realiteten for Bjørnafjorden med regjeringens statsbudsjett for 2020 er kraftige kutt i tjenestene for innbyggerne.

Svar:

I kommunereformen ble det innført flere gode og forutsigbare økonomiske ordninger for kommuner som slår seg sammen. Forslaget til statsbudsjett følger opp det regjeringen har lovet i kommunereformen. Kommuner som slår seg sammen, taper ikke økonomisk på det. For Bjørnafjorden kommune er anslaget på vekst i frie inntekter om lag 0 prosent fra 2019 til 2020. Kommuner som slår seg sammen har hatt gode økonomiske ordninger, både før og etter sammenslåingen, som ikke inngår i denne vekstprosenten. Det er også mange ulike andre forhold som påvirker anslaget på vekst i frie inntekter for enkeltkommuner, som ikke henger sammen med kommunesammenslåingen.

For å legge til rette for en god overgang til en ny kommune, har kommunene mottatt flere av de økonomiske ordningene som ble lovet, allerede før sammenslåingen trer i kraft i 2020. Dette gjør at veksten i inntektene til disse kommunene, slik den kommer til syne i statsbudsjettet 2020, blir lavere enn den ellers ville vært fra 2019 til 2020.

Kommunene som slo seg sammen i kommunereformen, har mottatt ekstra tilskudd siden 2017 på grunn av sammenslåingen, slik at noe av den økonomiske gevinsten allerede er tatt ut. Nye Bjørnafjorden kommune har siden 2017 mottatt om lag 26,5 mill. kroner gjennom regionsentertilskuddet og overgangsordningen for kommuner som slår seg sammen. Dette er midler som har kommet i tillegg til de ordinære tilskuddene til alle kommuner, og er penger kommunene ikke ville mottatt uten at de skulle slå seg sammen.

Bjørnafjorden kommune har også fått 45 millioner kroner til engangskostnader ved sammenslåingen. Mange sammenslåinger gjennomfører imidlertid prosesser med rammer som er større enn de statlige tilskuddene, blant annet er det mange kommuner som gjennomfører kraftige løft, særlig på IKT-området. Det er positivt at kommunene tar disse grepene i forbindelse med sammenslåingen, da det på lang sikt vil kunne gi innbyggerne bedre tjenester og en bedre og mer effektiv kommune.

Det er i tillegg flere inntektsposter for Bjørnafjorden i 2020 som ikke ligger inne i vekstberegningen. De nye kommunene vil få utbetalt reformstøtte på til sammen om lag 850 mill. kroner i 2020, av dette vil Bjørnafjorden motta 22,3 mill. kroner. Dette er midler som kommer i tillegg til det som nå er lagt fram i statsbudsjettet, og som vil bidra til at de nye kommunene vil kunne levere gode tjenester til sine innbyggere også i 2020.

Os kommune har deltatt i forsøket med statlig finansiering av omsorgstjenestene, og det vil også den nye Bjørnafjorden kommune gjøre fra 2020. Kommuner i dette forsøket får tilskudd til omsorgstjenesten som et øremerket tilskudd. Forsøket blir i hovedsak finansiert ved at midler til trukket ut av forsøkskommunenes rammetilskudd. Dette påvirker de frie inntektene til den nye kommunen, men kommunen vil bli tilført inntekter gjennom det øremerkede tilskuddet, over Helse- og omsorgsdepartementets budsjett.

Vekstanslaget for Bjørnafjorden kommune i 2020 kan også forklares med at befolkningsveksten i Os kommune er kraftig redusert de siste årene, slik at kommunen ville fått en betydelig reduksjon i veksttilskuddet selv om kommunen hadde fortsatt som en egen kommune. Bjørnafjorden får også en reduksjon i veksttilskuddet på grunn av sammenslåingen, men dette vil bli kompensert med om lag 3 mill. kroner i 2020. Denne kompensasjonen er ikke medregnet i vekstanslaget. I tillegg mottok Fusa kommune et tilskudd gjennom inntektsgarantiordning

gen i 2019, og dette faller bort i 2020, da dette tillegget er en overgangsordning som trappes ned over tid.

Regjeringen har gitt fylkesmannen i oppdrag å vurdere behovet for å tildele skjønnstilskudd til kommuner

som slår seg sammen, og som får et tap på grunn av utilsiktede virkninger i inntektssystemet. Kompensasjonen avgjøres og fastsettes av fylkesmannen etter en helhetlig vurdering av kommunens økonomiske situasjon.

SPØRSMÅL NR. 42

Innlevert 7. oktober 2019 av stortingsrepresentant Åslaug Sem-Jacobsen

Besvart 15. oktober 2019 av barne- og familieminister Kjell Ingolf Ropstad

Spørsmål:

Lørdag 5.oktober hadde VG en stor sak om flere hundre barnevernsbarn som har bodd eller fortsatt bor i isolasjon (enetiltak), mot deres eget ønske og mot faglige råd. Enetiltak koster staten flere millioner kroner i året og kjøpes nesten av bare private aktører. På hvilket grunnlag mener statsråden det er akseptabelt å ha barn og unge på enetiltak, mot faglige råd og mot barnas vilje, og hvordan kan statsråden forsvare den enorme pengebruken på enetiltak?

Svar:

Jeg vil starte med å presisere at enetiltak ikke er isolasjon, slik spørsmålsformuleringen ser ut til å legge til grunn. Barn i enetiltak har de samme rettighetene som andre barn som bor i barneverninstitusjon, og tiltakene skal følge det samme regelverket som gjelder for andre barnevernsinstitusjoner. Dette innebærer at det er regler om kvalitetssikring, godkjenning, tilsyn og barnas rettigheter under oppholdet. Det er også regler som setter rammer for bruk av tvang.

Barnevernsinstitusjoner i Norge er åpne. Ungdommene skal i utgangspunktet gå på skole sammen med jevnaldrende, delta på fritidsaktiviteter, kunne ha besøk og bevege seg fritt. Isolasjon er ikke tillatt, verken i oppdragelses- eller behandlingsøyemed, og kan kun brukes i nødrett- og nødvergesituasjoner. Det vil si når det er absolutt nødvendig for å hindre skade på person eller vesentlig skade på eiendom. Det er ikke hjemmel for skjerming eller kontinuerlig overvåking av barnet over lengre tid.

Når det er sagt, er det ikke tvil om at enetiltak er inngripende og skal brukes med varsomhet. Jeg mener at de fleste barn vil ha godt av å bo sammen med andre barn. Når enetiltak brukes, skal det være til barnets beste og basert på faglige vurderinger gjort av kommunen, Bufetat og eventuelle samarbeidsinstanser som psykiatri og krim-

inalomsorg. Barnets synspunkter skal også tillegges vekt. Samtidig er det Bufetat som har oversikt over hvilke tilbud som er tilgjengelig, er ansvarlig for tilbudet og velgeren egnet institusjonsplass til det enkelte barnet.

Som VG sin gjennomgang viser var det en sterk økning i bruk av enetiltak i perioden 2014 – 2018. Dette sammenfaller med en økning i antall barn med høy problembelastning i institusjonsbarnevernet. Flere barn har utfordringer i skjæringspunktet mellom barnevern, psykiatri og kriminalomsorg. Enkelte av disse ungdommene har utfordringer som gjør det krevende å gi et forsvarlig institusjonstilbud sammen med andre. Dette har medført et behov for mer skreddersydde tiltak, som i praksis ofte betyr enetiltak.

Enetiltak anskaffes i dag i hovedsak som enkeltkjøp fra private leverandører. Økningen i bruk av enetiltak har hatt store økonomiske konsekvenser. Private aktører i barnevernet skal brukes på en måte som sikrer høy kvalitet og kostnadseffektivitet. Samtidig er det viktig at staten er en faglig premissleverandør. Vi utreder nå hvordan ideelle og kommersielle aktører best kan supplere det statlige tilbudet i institusjonsbarnevernet.

Det er også behov for tydeligere faglige føringer for når enetiltak kan og bør brukes. Bufdir er i lys av dette bedt om å kartlegge omfanget, bruken av og kostnadene ved enetiltak. De skal også analysere innholdet i tilbudet som gis, herunder tvangsbruk, samt vurdere hvilke målgrupper enetiltak eventuelt er det beste tilbudet for.

Vi har hatt tett kontakt med Bufdir om bruken av enetiltak i år, og har fått bekreftet at det nå er innført en langt mer restriktiv praksis. Antall enetiltak er redusert fra 118 i 3. kvartal 2018 til 83 i 2. kvartal 2019. Bufetat arbeider også med å utvikle alternative tilbud til denne målgruppen. Det er allerede etablert to institusjoner i samarbeid med psykisk helsevern, for å kunne gi et tilbud til barn og unge med særlig komplekse behov, og Bufetat jobber også med å få andre tilbud på plass.

Barne- og familiedepartementet har videre satt i gang en ekstern utredning som skal gi en helhetlig gjennomgang av dagens institusjonstilbud, inkludert enetiltak.

Dette vil gi grunnlag for å vurdere om det er behov for mer omfattende endringer i institusjonsbarnevernet.

Vi vil også vurdere om styringen, oppfølgingen og kontrollen av institusjonsbarnevernet er bra nok.

SPØRSMÅL NR. 43

Innlevert 7. oktober 2019 av stortingsrepresentant Emilie Enger Mehl

Besvart 14. oktober 2019 av justis- og innvandringsminister Jøran Kallmyr

Spørsmål:

I statsbudsjettet for 2020 står følgende: "Domstoladministrasjonen og departementet vil halde fram med å følge opp lokale prosessar om endringer i domstolstrukturen. Samanslåing av domstolar vil bli vedteken om det er lokal semje, og der det er andre særlege grunnar til det." Dette må forstås som at regjeringen ikke vil legge til grunn et prinsipp om lokal frivillighet for strukturendringer.

Kan statsråden redegjøre for hva som kvalifiserer til "andre særlige grunner"?

Svar:

Samtlige forslag om sammenslåinger vil bli forelagt Stortinget, i tråd med praksis. Formuleringen i statsbuds-

jettet er i samsvar med det som fremkom av statsbudsjettet for 2019, jf. Prop. 1 S (2018-2019).

Regjeringen ser det som viktig å følge opp lokale prosesser om sammenslåinger, jf. Innst. 6 S (2015-2016). I disse prosessene involveres en rekke aktører i tillegg til domstolene; kommuner, fagforeninger, politi og påtalemyndighet lokalt, lokale advokater mv. Med særlige grunner kan man tenke seg tilfeller der det er gjennomført

gode og involverende prosesser lokalt, der domstolene selv har tatt initiativ til og ønsker sammenslåing og hvor forholdene ellers ligger til rette for det, men hvor det likevel er motstand hos enkelte aktører.

SPØRSMÅL NR. 44

Innlevert 7. oktober 2019 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken

Besvart 17. oktober 2019 av olje- og energiminister Kjell-Børge Freiberg

Spørsmål:

Vil statsråden, i lys av den gigantiske kostnadssprekken ved Martin Linge-utbyggingen ta initiativ til en bredere gjennomgang av lønnsomheten på norsk sokkel i årene framover; en gjennomgang som også tar innover seg det faktum at verdens land skal oppnå klimaavtalen fra Paris og som dermed vil bidra til redusert verdi av den norske olje- og gass formuen?

Svar:

Hovedmålet i petroleumpolitikken er å legge til rette for lønnsom produksjon av olje og gass i et langsiktig perspektiv. Samtidig skal en stor andel av verdiskapingen tilfalle den norske stat, slik at den kan komme hele samfunnet til gode, jf. Prop 80 S (2017-2018).

Petroleumsvirksomheten er Norges største næring målt i verdiskaping, statlige inntekter, investeringer og eksportverdi. I 2018 stod petroleumssektoren for 17 prosent

av all verdiskaping i landet og utgjorde om lag 43 prosent av eksportinntektene.

Virksomheten bidrar til å finansiere velferdsstaten. Siden år 2000 har statens netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten vært 6 200 milliarder kroner. I innværende år er statens netto kontantstrømmen fra sokkelen anslått til 238 milliarder kroner. Alle anslag tilsier at næringen vil bidra med store inntekter til fellesskapet også i fremtiden gjennom de etablerte systemene.

I tillegg til disse inntektene for staten kommer leverandøringstjenesten og annen landbasert virksomhet knyttet mot utvinningsvirksomheten på sokkelen. Petroleumsnæringen gir arbeid til mange over hele landet. Om lag 170 000 sysselsatte er direkte eller indirekte knyttet til petroleumsnæringen. Den stimulerer videre til positiv nærings-, teknologi- og samfunnsutvikling landet rundt.

Myndighetene regulerer sektoren ved å sette klare og forutsigbare rammer. Aktørene i næringen har mest kunnskap, kompetanse og informasjon om muligheter og utfordringer i sin aktivitet og forstår derfor den daglige operasjonelle aktiviteten innen leting, utbygging, drift og avslutning. Det er selskapene som har det fulle ansvaret for den operasjonelle aktiviteten, herunder at den utføres i henhold til de rammene myndighetene har satt. At ansvaret ligger hos selskapene - som det gjør for all annen næringsvirksomhet i Norge, er både viktig og riktig.

Utbygging av olje- og gassfelt er store, kompliserte prosjekter. I alle sektorer er det risiko for at enkeltprosjekter blir dyrere, eller utvikler seg annerledes enn forutsett på utbyggingstidspunktet. På norsk sokkel er det den enkelte rettighetshavergruppe som har ansvar for å gjennomføre utbyggingsprosjekter sikkert og forsvarlig og i henhold til plan og budsjett. Rettighetshavergruppen skal påse at også utbyggingsvirksomheten utøves på en forsvarlig måte i samsvar med gjeldende lovgivning. Rettighetshavernes arbeid med prosjektgjennomføring understøttes av myndighetenes behandling av plan for utbygging og drift, der blant annet rettighetshavernes kontrakts- og gjennomføringsstrategi og hvordan partnerne planlegger å følge opp prosjektet i utbyggingsfasen blir vurdert av Oljedirektoratet. Målet med dette er å bidra til god prosjektgjennomføring gjennom erfaringsoverføring og læring fra gjennomførte prosjekter.

Selskapene har sterk økonomisk egeninteresse av en vellykket prosjektgjennomføring. De fleste utbyggingsprosjekter på norsk kontinentalsokkel ender opp med utbyggingskostnader innenfor usikkerhetsspennet på +/- 20 pst. gitt i plan for utbygging og drift (PUD)/plan for anlegg og drift (PAD). Dette gjelder også for de prosjektene som nå er under utbygging. 20 av 24 pågående prosjekter har kostnadsanslag innenfor usikkerhetsspennet, jf. Prop 1 S (2019-2020). To av prosjektene ligger under kostnadsanslaget i utbyggingsplanen og to ligger over. Martin Linde-utbyggingen er ett av de som er over og som har hatt en krevende gjennomføringsfase. De samlede investeringene

for prosjektene som nå er under utbygging er totalt sett 4,3 mrd. kroner lavere enn det som ble anslått ved innlevering av utbyggingsplanene.

Prosjektene som er under utbygging vil skape enorme verdier til finansiering av velferdsstaten. Samlet har prosjekter under utbygging en beregnet nåverdi framover på 1307 mrd. kroner med sju prosent kalkulasjonsrente reelt før skatt, og 1654 mrd. kroner med fire prosent, jf. Prop 1 S (2019-2020). Internrenten til den samlede prosjektporteføljen av prosjekter under utbygging fra PUD tidspunktene er beregnet til 28 pst.

Et utbyggingsprosjekt på norsk sokkel står overfor en rekke ulike risikoforhold av geologisk, teknisk, gjennomførings- og markedsmessig art. Eierne av oljeselskapene og øvrige deltakere i kapitalmarkedet forholder seg til risikoen knyttet til nivået på olje- og gasspriser fremover på tilsvarende måte som andre kilder til økonomisk risiko virksomheten står overfor. Vurderingen av usikkerheten knyttet til framtidige olje- og gasspriser, herunder effekter av klimatiltak globalt, er en økonomisk risiko som aktørene i næringen tar hensyn til i sine beslutninger. Dette synliggjøres også i alle utbyggingsplaner på norsk sokkel gjennom beregninger av deres robusthet både mot lave olje-/gasspriser og høye driftskostnader.

Aktørene i kapitalmarkedet er opptatt av alle typer risiko knyttet til selskapers investeringer. Gjennom kapitalmarkedet vurderes norske petroleumsinvesteringer opp mot investeringer i alle typer økonomisk aktivitet i Norge og i resten av verden. Det er de mest lønnsomme investeringsprosjektene, hensyntatt risiko, som blir realisert.

Avkastningskravet til investorene reflekterer risikoen i prosjektene uansett hvilke forhold den har opphav i. Risikoen er knyttet til en rekke faktorer, herunder framtidige olje- og gasspriser, kostnader, teknologi og geologi samt ulike myndighetstiltak. Hvis priser, kostnader eller produksjon ikke går som ventet, kan enkeltprosjekter, sett i ettertid, gi tap. Det er imidlertid liten grunn til å tro at systematiske feil- eller overinvesteringer over tid vil oppnå finansiering i kapitalmarkedet. Selskaper tar stilling til og håndterer usikkerheten knyttet til framtidige olje- og gasspriser når de fattet investeringsbeslutninger. Selskapene har best kompetanse til å vurdere lønnsomhet og risiko i petroleumsprosjekter. Dette er en konsekvens av at de satser egen/investorenes kapital som skal generere en avkastning i konkurranse med andre investeringsmuligheter. At det er betydelig interesse for å investere på norsk sokkel, viser at finansmarkedene forventer god framtidig lønnsomhet i petroleumsvirksomheten hensyntatt den totale økonomiske risikoen.

Klimarisikoutvalgets vurdering peker på at prosjekter på norsk sokkel gjennomgående har kort tilbakebetalingstid, og at selskapene sannsynligvis har høyere avkastningskrav enn staten, som begge bidrar til å redusere den økonomiske eksponeringen til prosjektene.

Som for annet næringsliv er det aktørene i næringen som foretar de operasjonelle beslutninger knyttet til leting, utbygging og drift. Ved viktige milepæler som feltutbygginger kreves det også myndighetsgodkjenning. Det arbeides aktivt med erfaringsoverføring fra gjennomførte

prosjekter både internt i næringen og på myndighetssiden. Jeg ser ikke et behov i dag for en bred gjennomgang av lønnsomheten på norsk sokkel i årene framover basert på at Martin Linge-utbyggingen har hatt store utfordringer.

SPØRSMÅL NR. 45

Innlevert 7. oktober 2019 av stortingsrepresentant Hårek Elvenes

Besvart 16. oktober 2019 av forsvarsminister Frank Bakke-Jensen

Spørsmål:

Hvor langt har man kommet i overføringen av alliert trening til Indre Troms og Porsanger, hva blir omfanget av den allierte treningen, og vil det eventuelt tilkomme nye arbeidsplasser i området som følge av økt alliert trening?

BEGRUNNELSE:

Regjeringen anbefalte i Prop. 151 S (2015-2016) at Åsegarden leir avvikles innen utgangen av 2019, og at alliert øving og trening i større grad gjennomføres ved baser tilknyttet Forsvarets avdelinger.

Regjeringen anbefalte videre at Alliert treningssenter videreføres i Nord-Norge med hovedsete i Porsanger, samt at den utenlandske øvingen og treningen som i dag gjennomføres i større grad gjennomføres sammen med norske avdelinger på de basene hvor disse avdelingene øver og trener, etter utrangering av Åsegarden leir.

Svar:

Øving og trening med allierte er en forutsetning for alliert forsterkning i krise og krig. Slik har det vært helt siden vår inntreden i NATO i 1949. En mer kompleks sikkerhetspolitisk situasjon gir fornyet oppmerksomhet om kollektivt forsvar. Dette bidrar også til økt interesse fra allierte land for å øve og trene i våre områder. Dette samsvarer med norske sikkerhetspolitiske målsettinger.

I Prop. 151 S (2015–2016) la regjeringen opp til at alliert øving og trening i større grad gjennomføres sammen med norske avdelinger på de områdene hvor disse avdelingene øver og trener, primært i Indre-Troms. Siden 2018 har Britiske marineinfanteristyrker som tidligere benyttet Åsegarden leir gjennomført deres vintertrening med utgangspunkt i Bardufoss leir. Nederlandske marineinfanteristyrker benyttet etter planen Åsegarden for siste gang under deres vintertrening i 2019 og vil fra og med 2020

benytte Skjold leir. I tråd med dette skal Åsegarden leir utrangeres innen utgangen av 2019. Alliert treningssenter videreføres i Nord-Norge med hovedsete i Porsanger.

Den allierte interessen for å øve og trene i Norge er økende. I 2020 forventes i overkant av 2000 marineinfanterisoldater fra USA, Storbritannia og Nederland på periodevis trening i Indre Troms. I forbindelse med øvelse Cold Response 20 vil den allierte tilstedeværelsen øke ytterligere. Foruten denne aktiviteten vil allierte og partnerstyrker fra alle forsvarsgrener kunne delta under øvelser i kortere perioder gjennom året.

I Forsvaret er det totalt tilført 24 stillinger til Indre-Troms i forbindelse med at alliert virksomhet er overført til Hæren. Det er videre grunn til å tro at flyttingen av alliert trening til avdelingene i Indre Troms vil medføre økt verdiskaping i regionen, blant annet i form av kontrakter til næringslivet knyttet til etablering og drift.

SPØRSMÅL NR. 46**Innlevert 7. oktober 2019 av stortingsrepresentant Marit Arnstad****Besvart 14. oktober 2019 av helseminister Bent Høie****Spørsmål:**

Regjeringen har besluttet å legge ned Ullevål sykehus. Store og kostbare prosjekter finansiert av staten har en egen prosjektmodell for kvalitetssikring. Den skal sikre at gjennomføringen blir god.

Vil en slik modell bli brukt ved investeringer knyttet til Gaustad/Aker og et eventuelt salg av Ullevål sykehus?

Svar:

Helse Sør-Øst er byggherre og har det økonomiske ansvaret for utbygging av nye Oslo universitetssykehus. Investeringsprosjektet er prosjektert og kvalitetssikret eksternt i tråd med gjeldende bestemmelser for sykehusprosjekter. Den fastsatte prosjektmodellen for sykehusprosjekter inkl. ekstern kvalitetssikring gjelder uansett om investeringen gjennomføres med statlige låneopptak eller om helseforetaket finansierer utbyggingen selv.

Salg av fast eiendom skal i henhold til helseforetaksløven behandles av meg i foretaksmøte.

SPØRSMÅL NR. 47**Innlevert 7. oktober 2019 av stortingsrepresentant Marit Arnstad****Besvart 14. oktober 2019 av kultur- og likestillingsminister Trine Skei Grande****Spørsmål:**

Når og på hvilken måte har regjeringen godkjent salget av NRKs hovedkvarter på Marienlyst i Oslo?

Svar:

NRKs generalforsamling ga 19. juni samtykke til at NRK kunne starte prosessen med å selge NRKs eiendom på Marienlyst i Oslo. NRK fulgte opp generalforsamlingens vedtak og kunngjorde 26. september at eiendommen på Marienlyst er til salgs.

Endelig salg av eiendommen kan ikke gjennomføres før generalforsamlingen har gitt de nødvendige fullmakter. Det publiserte salgsprospektet opplyser at endelig salgsavtale også er betinget av godkjenning i kompetent organ i NRK.

SPØRSMÅL NR. 48**Innlevert 7. oktober 2019 av stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård****Besvart 15. oktober 2019 av utenriksminister Ine M. Eriksen Søreide****Spørsmål:**

Den tyrkiske regjeringen har gitt grønt lys for en invasjon av de kurdiske områdene i Nord-Syria. Norge er en del av koalisjonen i kampen mot IS.

Hvordan stiller regjeringen seg til en eventuell tyrkisk invasjon av Nord-Øst Syria, vil en slik invasjon være i tråd med folkeretten og hva foretar regjeringen seg i så fall ovenfor vår NATO-allierte Tyrkia?

BEGRUNNELSE:

Kurderne i Nord-Syria har i koalisjonen mot IS som også Norge deltar tatt på seg store ofre på vegne av verdenssamfunnet. Nå har den tyrkiske regjeringen gitt grønt lys til en invasjon av Nord-Syria for å slå ned på kurderne. Spørsmålstiller vil vite om dette er i tråd med folkeretten og hva regjeringen foretar seg ovenfor vår NATO-allierte Tyrkia.

Svar:

Tyrkia igangsatte 9. oktober en militær operasjon i Nord-Syria. De har nå tatt kontroll over de fleste byene mellom Kobane og Al-Hasakah, inkludert Tel Abyad og Ras Al-Ayn. Offensiven gjennomføres både med tyrkiske styrker og syriske militsgrupper støttet av Tyrkia.

Norge fordømmer den tyrkiske operasjonen, og har bedt Tyrkia om at den avsluttes umiddelbart. Vi har også oppfordret Tyrkia til å respektere folkeretten, inkludert internasjonal humanitærrett. Dette har blitt kommunisert direkte til tyrkiske myndigheter, bl.a. i et møte med den tyrkiske ambassadøren i Norge 10. oktober. Operasjonen vil kunne føre til betydelig økt ustabilitet, både i Syria og nabolandene, samt sette på spill det vi har oppnådd i kampen mot ISIL. Den vil også forverre den humanitære situasjonen.

Jeg er videre svært bekymret for situasjonen for sivilbefolkningen i området, hvor flere hundre tusen allerede er internt fordrevne. I følge FN er 160 000 mennesker drevet på flukt så langt i løpet av operasjonen.

Det er på nåværende tidspunkt vanskelig å si hvordan operasjonen vil påvirke situasjonen for Al Hol-leiren og de ISIL-tilknyttede fangene som holdes der. Dette er noe vi følger tett. Det er svært bekymringsverdig at rundt 800 ISIL-tilknyttede fanger skal ha rømt fra en interneringsleir i Ain-Issa, om lag 25 mil vest for Al-Hol.

Ettersom situasjonen er uoversiktlig og endrer seg raskt, vil Utenriksdepartementet – som et føre-var tiltak – ikke behandle nye søknader om eksportlisens for forsvarsmateriell og flerbruksvarer til militær bruk til Tyrkia inntil videre. Vi gjennomgår nå også alle gyldige lisenser for eksport av forsvarsmateriell og flerbruksvarer til militær bruk i Tyrkia. Bedrifter som har gyldige lisenser med forestående leveranser vil, etter dialog med Utenriksdepartementet, holde tilbake leveransene. Flere europeiske land innfører nå lignende tiltak knyttet til eksport av forsvarsmateriell.

Vi forventer at saken blir diskutert i NATOs råd denne uken. Vi vil der igjen oppfordre Tyrkia til å avslutte operasjonen. På norsk side følger vi nøye med på situasjonen, koordinerer med allierte og likesinnede og benytter enhver anledning til å formidle norske budskap til Tyrkia.

SPØRSMÅL NR. 49**Innlevert 8. oktober 2019 av stortingsrepresentant Elise Bjørnebekk-Waagen****Besvart 15. oktober 2019 av samferdselsminister Jon Georg Dale****Spørsmål:**

Kan statsråden redegjøre for hva det betyr at det ikke er aktuelt å gå videre med prosjektet i dets nåværende form, vil regjeringen vurdere å gå bort fra vedtatt konsept for Østfoldbanen?

BEGRUNNELSE:

I statsbudsjettet beskriver regjeringen planlegging av InterCity Østfoldbanen. Slik det fremgår av proposisjonen er det kjent at Bane Nor venter vesentlige høyere kostnader for prosjektet i dets nåværende form, enn det som ligger til grunn for Nasjonal transportplan 2018–2029. Videre skriver regjeringen følgende:

«det er ikke aktuelt å gå videre med prosjektet i dets nåværende form.»

Svar:

Som representanten Bjørnebekk-Waagen peiker på, har departementet omtalt i Prop 1 S (2019-2020) at i samband

med pågående arbeid med kommunedelplan har Bane NOR avdekka at kostnadene for IC-strekninga Haug - Seut - Sarpsborg er venta å bli vesentleg høgare enn det som er omtalt i NTP 2018-2029.

Det er sjølvsagt svært uheldig at infrastrukturprosjekt aukar så mykje i kostnad som det dette prosjektet har gjort. Eg har difor gjennom supplerande tildelingsbrev til Jernbanedirektoratet gitt dei i oppgåve å sjå nærare på korleis ein kan realisere ambisjonane for togtilbodet på Østfoldbanen med ulike tiltak. Dette omfattar alternative tiltak på strekningen Haug-Seut-Fredrikstad som skal bidra til å realisere meir effektiv togframføring, økt frekvens og persontrafikk til Nedre Glomma, og moglege tiltak for å betre togtilbodet til Sarpsborg.

Jernbanedirektoratet har og fått i oppdrag å gjennomføre ein forstudie av trasévalg som kartlegg kostnadar og eventuelle risikoforhold knytt til grunnforhold og andre kostnadsdrivarar i området som grunnlag for ein eventuell alternativ utbyggingsstrategi til dagens vedtatte utbyggingsstrategi. Resultatet av dette utgreiingsarbeidet vert oversendt departementet innan 20. desember 2019.

SPØRSMÅL NR. 50**Innlevert 8. oktober 2019 av stortingsrepresentant Jenny Klinge****Besvart 21. oktober 2019 av justis- og innvandringsminister Jøran Kallmyr****Spørsmål:**

Kan statsråden peke på konkret hvilke internasjonale krav og forventninger det vises til i Prop. 1 S (2019-2020) fra Justis- og beredskapsdepartementet, hvor departementet sier at det i syv politidistrikt ikke er mulig å oppfylle Stortingets flertallsvedtak 1002 (2017–2018) om at 90 pst. av innbyggerne i hvert distrikt skal ha maksimalt 45 minutters kjøretid til nærmeste passkontor?

BEGRUNNELSE:

Det bes om konkrete henvisninger.

Det vises til følgende formulering i prop. 1 S (2019-2020) fra Justis- og beredskapsdepartementet under «Struktur for utferding av pass og nasjonale ID-kort»:

«Justis- og beredskapsdepartementet viser til Stortingets vedtak nr. 1002 (2017–2018). I Prop. 28 S (2018–2019) har Justis- og beredskapsdepartementet bestemt ein struktur for utferdig av pass og nasjonale ID-kort på bakgrunn av ei faglig tilråding frå Politidirektoratet. Avgjerda tok utgangspunkt i målet om at 90 pst. av innbyggjarane i kvart distrikt skal ha maksimalt 45 minuttar køyretid til nærmaste passkontor. I sju politidistrikt gjer likevel internasjonale krav og forventningar til kvalitet og sikkerheit i utferdinga at målet ikkje vert nådd.»

Flertallsvedtaket det vises til lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for at minst 90 pst. av innbyggerne i hvert politidistrikt har maksimalt 45 minutters kjøretid til nærmeste passkontor, slik at servicetilbudet overfor publikum blir opprettholdt på en best mulig måte. Det kan gjøres unntak ved endelig beslutning knyttet til struktur og antall utstedelsessteder for pass der kvalitet og volum ikke tilfredsstiller internasjonale krav. Det må være et høyere antall utstedelsessteder enn i Politidirektoratets forslag.»

Det vises videre til følgende flertallsmerknad i Innst. 291 S (2018–2019):

«Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til justiskomiteens flertallsmerknad i Innst. 6 S (2018–2019):

«Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, registrerer at regjeringen velger å ikke følge opp vedtaket slik det ble fattet, og mener regjeringen skyver argumenter om sikkerhet foran seg for å legitimere en større sentralisering av passkontorene enn det Stortinget ønsker. Flertallet stiller seg noe undrende til argumentasjonen fra regjeringen.»

For ordens skyld vil jeg nevne at Senterpartiet ikke sto bak flertallsvedtaket det er tale om, ettersom ICAO faktisk ikke har stilt krav til volum. Dette er bekreftet av tidligere justisminister i Dokument nr. 15:1625 (2016-2017): «ICAO har ikke kvantifisert krav til saksmengde (...)». Det vises i justisministerens svar til at det er Politidirektoratet som har satt et slikt krav.

Svar:

Justis- og beredskapsdepartementets beslutning om 78 pass- og ID-kontor er tatt på bakgrunn av en faglig tilråding fra Politidirektoratet, med utgangspunkt i målet om at 90 prosent av innbyggerne i hvert politidistrikt skal ha maksimalt 45 minutters kjøretid til nærmeste pass- og ID-kontor. I syv politidistrikt gjør likevel internasjonale krav og forventninger til kvalitet og sikkerhet i utstedelsen av målet ikke kan nås. Under følger Politidirektoratets redegjørelse for bakgrunnen for dette:

«ICAO har i sitt dokument «Guide for Assessing Security of Handling and Issuance of Travel Documents» versjon 3.4 gitt retningslinjer for beste praksis for sikker utstedelse av pass. ICAO understreker i del A i innledningskapittelet at kriminelle er villige til å betale store summer for å tilegne seg reisedokumenter på ulovlig vis. Den teknologiske utviklingen har gjort det mulig å utvikle stadig sikrere dokumenter som er vanskelige å forfalske. Det hjelper imidlertid lite med sikre dokumenter dersom det er mulig å tilegne seg pass i en falsk identitet eller i en annen persons identitet. Politidirektoratet har som overordnet passmyndighet ansvar for å sørge for høy sikkerhet i utstedelsesprosessen. Høy kompetanse hos saksbehandlere er avgjørende for å oppnå dette. Utstedelse av ekte pass til feil person kan få store konsekvenser for samfunnssikkerheten og for velferdssamfunnet.

I pkt. 1.3.6 annet avsnitt fremhever ICAO at hvert kontor må være tilstrekkelig bemannet med kompetent personell for å ivareta en kvalitetsmessig og sikker utstedelse av pass.

Sikkerhet og kvalitet i utstedelsesprosessen må veies mot service. God service for borgeren innebærer også at oppgaven med passutstedelse utføres på en måte som sikrer at det ikke utstedes pass i dennes navn til en annen person. Etter pkt. 2.2 i «Guide for Assessing Security of Handling and Issuance of Travel Documents» skal ansatte gis opplæring i dokument- og personkontroll. Dette omfatter bl.a. intervjueteknikk, tolking av kroppsspråk, verifisering av grunnlagsdokumenter og evnen til å oppdage avvik i forbindelse med søknaden. For å opprettholde høy kompetanse på dette området er det behov for jevnlig utførelse av oppgaven. De små søkerstedene vil ha et relativt lite sakstilfang som vil bety liten mulighet for mengdetrening og opprettholdelse av kompetanse. Bemanningen må være tilstrekkelig til at det også ved ferieavvikling og annet fravær er mulig å opprettholde høy kompetanse og kvalitet.

ICAO understreker for øvrig i pkt. 9.3.2 at ansatte ikke kan behandle søknader fra familie, venner og bekjente. Søkerstedene må derfor sikre at det er tilstrekkelig personell for å oppfylle dette kravet.

Politidirektoratet har iverksatt en rekke tiltak for å lukke avvikene fra ICAO beste praksis som Riksrevisjonen har påpekt. Dette er tiltak som vil heve sikkerheten og kvaliteten knyttet til passutstedelsen. Høy kompetanse om identitets- og dokumentkontroll hos saksbehandlere er helt avgjørende i denne sammenhengen.»

Jeg minner om at det iverksettes en rekke kompenserende servicetiltak for å ivareta brukertilgjengeligheten når antallet utstedelsessteder for pass reduseres. For å sikre at publikum får dekket sine behov skal alle politidistrikt tilby utvidede åpningstider. For å spare brukerne for unødvendig ventetid skal alle pass- og ID-kontor ha tilbud om timebestilling. Videre skal et nytt system for SMS-varsling sørge for at brukerne blir varslet før passet går ut. Sistnevnte er også et tiltak for å jevne ut etterspørselen gjennom året. Ifølge politiets nettsider er det ikke køutfordringer med timebestilling for pass nå. Politidirektoratet har i tillegg fått i oppdrag å etablere en mobil løsning for å bedre tilgjengeligheten i områder med lang reisevei.

SPØRSMÅL NR. 51**Innlevert 8. oktober 2019 av stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen****Besvart 18. oktober 2019 av samferdselsminister Jon Georg Dale****Spørsmål:**

Kan statsråden forsikre at flytting av bom på Meheia til fylkesgrensa Buskerud-Telemark ikke påvirker framdrifta av neste parsell på E134, Saggrenda - Elgsjø, og at Statens Vegvesen gir Notodden kommune og Telemark fylkeskommune en rask frist på tilbakemelding på Vegvesenets brev av 9/8-2019, slik at ny bom på fylkesgrensa kan etableres nærmest mulig april 2020?

BEGRUNNELSE:

Statsråden skriver i brev til Vegdirektoratet i brev av 5. august 2019 angående bompengoordning for E134 Damåsen - Saggrenda:

"2. At den planlagte bomstasjonen på E134 ved Saggrenda flyttes til kommunegrensen mot Notodden i Telemark. Bomstasjonen på Saggrenda er allerede etablert, og etablering av ny bomstasjon vil ta noen tid. For å sikre finansieringen av prosjektet legger Samferdselsdepartementet til grunn at innkrevingen starter som planlagt i den etablerte bomstasjonen på Saggrenda når prosjektet åpner høsten 2019. Når ny bomstasjon er etablert skal innkrevingen skje i denne.

Buskerud fylkeskommunen har stilt garanti for bompengelånet (jf. Prop. 49 S (2014-2015)) og det er derfor en forutsetning at Buskerud godtar endringen som er nevnt i punkt 2. (...)"

Fylkesutvalget for Buskerud fylkeskommune har gjort følgende vedtak i saken 19. august 2019:

"Fylkesutvalget støtter rådmannens innstilling om at bomstasjonen på E134 ved Saggrenda flyttes til kommunegrensen. Oppstart av innkreving av bompenger i den etablerte bomstasjonen utsettes og innkrevingen starter først når bomstasjon er etablert."

I statsbudsjettet for 2020 heter det følgende om prosjektet:

"Under forutsetning av lokalpolitisk tilslutning går departementet også inn for at Kongsberg kommunes ønske om å flytte bomstasjonen på ny E134 ved Saggrenda til kommunegrensen mot Notodden skal etterkommes. Ettersom bompengestasjonen ved Saggrenda allerede er etablert, legger departementet til grunn at innkrevingen i denne bomstasjonen blir startet opp som planlagt, men at denne avvikles når ny bomstasjon ved kommunegrensen er etablert."

Vegstrekingen Damåsen - Saggrenda på E134 planlegges nå for åpning i april 2020, altså om lag 8 måneder etter statsrådens brev av 5. august. Jeg forstår statsbudsjettets forutsetning om lokalpolitisk tilslutning slik at Buskerud fylkeskommune som garantist for bom-

pengelånet stiller seg bak flyttinga. Det er bekrefta i fylkesutvalgets vedtak av 19. august 2019.

Fra Telemark fylke og Notodden kommune er det bedt om forsikringer om at flytting av bommen ikke får konsekvenser for videre planlegging, utbygging og finansiering av prosjekt E134 Saggrenda - Elgsjø, jf. brev av 9. august 2019 fra Statens Vegvesen hvor det sies at

"vedlagte saksframlegg må behandles før endelig vedtak vedrørende en av bomstasjonene i prosjektet E134 Damåsen-Saggrenda."

Svar:

Ifølge Statens vegvesen er det venta at Telemark fylkeskommune og Notodden kommune vil behandle forslaget om flytting av bomstasjonen knytt til prosjektet E134 Damåsen – Saggrenda i desember 2019. I Nasjonal transportplan 2018-2029 er det lagt til grunn anleggsstart på prosjektet E134 Saggrenda – Elgsjø i siste seksårsperiode under føresetnad av at det blir tilslutning til eit opplegg for delvis bompengefinansiert utbygging. Prioriteringa av dette prosjektet vil derfor bli vurdert på nytt i arbeidet med Nasjonal transportplan 2022-2035.

Arbeidet med reguleringsplan for prosjektet er starta opp, og i den sammenhengen blir avgrensinga av prosjektet vurdert på nytt. Flytting av bomstasjonen vil ikkje påvirke framdrifta på planarbeidet for prosjektet. Opplegg for ev. bompengefinansiering vil måtte følgjast opp når det ligg føre nærare avklaringar av prosjektavgrensing, val av løysing, kostnader mm.

SPØRSMÅL NR. 52**Innlevert 10. oktober 2019 av stortingsrepresentant Karin Andersen****Besvart 15. oktober 2019 av justis- og innvandringsminister Jøran Kallmyr****Spørsmål:**

I forbindelse med forhåndsvarsel om tilbakekall av statsborgerskap har noen foreldre og barn blitt fratatt sine norske pass. Barn som er født og oppvokst i Norge.

Kan statsråden sørge for at alle barn umiddelbart får tilbake sine norske pass slik at de kan delta i samfunnet på lik linje med andre norske barn?

BEGRUNNELSE:

I saker om tilbakekall av statsborgerskap har enkelte norske borgere fått passet sitt inndratt. I en av henvendelsene vi har fått gjelder det en far som har forsøkt å endre sin identitet slik at den blir riktig. I den forbindelse fikk hele familien inndratt sine pass, inkludert barna som er født og oppvokst i Norge. Det er noen år siden. Konsekvensen er blant annet at barna ikke kan reise på ferier utenfor Norge og heller ikke kan delta på kasseturer til utlandet. Turer de har spart i mange år for å få til sammen med de andre barna i klassen sin. Barna er uskyldige i dette. Regjeringen har i prop 141 (2018-2019) på bakgrunn av Stortingets vedtak 648-652 av 9. mai 2017, jf. Dokument 8:33 S (2016-2017) og Innst. 296 S (2016-2017) blant annet fremmet forslag om at barns statsborgerskap som hovedregel ikke skal kunne tilbakekalles på grunn av feil begått av foreldre eller besteforeldre.

Svar:

Etter passloven er det et vilkår for rett til pass at søkeren godtgjør både sin identitet og sitt statsborgerskap. Et allerede utstedt pass kan tilbakekalles dersom disse vilkårene ikke lenger er til stede.

Et varsel om mulig tilbakekall av statsborgerskap medfører ingen endringer i en persons statsborgerskap. Imidlertid kan det at statsborgerskapet vurderes tilbakekalt, være begrunnet i at det er tvil om korrektheten av identiteten som lå til grunn for innvilgelsen av statsborgerskapet. I slike tilfeller er ikke passlovens vilkår om godtgjort identitet lenger oppfylt, og pass kan tilbakekalles. Tvil om foreldrenes identitet kan medføre at barnas identitet ikke anses godtgjort, og at deres pass dermed også tilbakekalles.

Jeg har forståelse for at det kan oppfattes som urimelig at feil begått av foreldrene får virkning for barnas rett til pass. Det er imidlertid i Prop. 141 L (2018-2019) lagt til grunn at for barn som er registrert med feil identitet, skal denne endres i Folkeregisteret dersom korrekt identitet kan fastsettes. Dersom korrekt identitet er registrert i Folkeregisteret, vil pass kunne utstedes til barnet selv om det er tvil om foreldrenes identitet.

SPØRSMÅL NR. 53**Innlevert 9. oktober 2019 av stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen****Besvart 17. oktober 2019 av finansminister Siv Jensen****Spørsmål:**

Hva er statsrådens argumenter for at skatteforvaltningssloven § 10-1 og § 10-2 ikke kan tas inn i skattebetalingsloven for å gi skatteoppkreverne samme lovmessige grunnlag i kampen mot arbeidslivskriminalitet og svart økonomi?

BEGRUNNELSE:

Overføring av skatteoppkrevinga fra kommunene til Skatteetaten har vært foreslått flere ganger tidligere, seinest i 2015. De fleste av høringsinstansene som har oppgavene i dag var negative til forslaget. Regjeringas hovedargument for å overføre skatteoppkrevinga fra kommunene til staten ved Skatteetaten (de tidligere ligningskontora) er at dette er avgjørende for bedre å kunne bekjempe arbeidslivskriminalitet og svart økonomi.

Skatteoppkreveren i kommunene har ansvar for skatt og arbeidsgiveravgift, og det er arbeidsgiverkontrollen som regjeringa argumenterer med er svært viktig i arbeidet mot svart økonomi og arbeidslivskriminalitet.

Skatteetaten har sitt lovgrunnlag i lov om skatteforvaltning (skatteforvaltningsloven) hvor det i Kapittel 10 Kontroll framgår i § 10-1. Kontrollopplysninger fra skattepliktige mv. og § 10-2. Kontrollopplysninger fra tredjepart hva som er hjemmelsgrunnlaget for Skatteetatens kontroller.

Skatteoppkrevernes arbeidsgiverkontroll er hjemlet i skattebetalingsloven. Denne loven gir ikke de kommunale skatteoppkreverne hjemmel for slik kontroll. De kommunale skatteoppkrevernes kontrollører har i årevis bedt om å få lik lovhomeil som sine kollegaer i Skatteetaten for å gjøre en bedre jobb. Dette har Finansdepartementet tviholdt på at skal være forbeholdt Skatteetaten.

Svar:

Jeg vil påpeke at hovedproblemet med arbeidsgiverkontrollen i dag er at delt kommunalt og statlig ansvar gir et fragmentert kontrollansvar. Videre er det mange kommuner som prioriterer arbeidsgiverkontrollen for lavt. Ved overføring av arbeidsgiverkontrollen til Skatteetaten vil arbeidsgiverkontrollen kunne samordnes med kontrollene til Skatteetaten. Dette vil gi bedre og mer effektive kontroller, og større og mer kompetente kontrollmiljøer som vil gjøre det lettere å arbeide helhetlig med kontroll av bedrifter og enkeltpersoner. En etat, som ser på alle de økonomiske forholdene i en virksomhet, vil bedre kunne avdekke svart økonomi og arbeidslivskriminalitet.

Det er egne bestemmelser om innhenting av kontrollopplysninger i skattebetalingsloven. Disse bestem-

melsene gir skatteoppkreveren en vidtgående adgang til å innhente kontrollopplysninger. Det følger bl.a. av skattebetalingsloven § 5-13 at skatteoppkreveren ved bokettersyn kan kreve at arbeidsgiver fremlegger de dokumenter som kan ha betydning for kontrollen. Etter skattebetalingsloven § 5-14 kan skatteoppkrever innhente enkelte nærmere angitte opplysninger fra tredjeparter, herunder fra banker, finansinstitusjoner, verdipapirforetak, pensjonskasser, enhver som utfører eller har utført arbeid eller oppdrag for arbeidsgiveren og fra næringsdrivende.

Ved overføring av skatteoppkrevingen til Skatteetaten er det foreslått å legge ansvaret for arbeidsgiverkontrollen til skattekontoret. Det er ikke foreslått endringer i bestemmelsene utover dette. Lovgrunnlaget for arbeidsgiverkontrollen vil således fortsatt være skattebetalingsloven.

Skatteforvaltningslovens bestemmelser om innhenting av kontrollopplysninger gjelder ved fastsetting av skatt. Behovet for kontrollhemler på fastsettingsstadiet og i tilknytning til arbeidsgiverkontrollen kan være forskjellig, og det er ikke gitt at de opplysningsplikter som gjelder ved fastsettingen av krav, vil passe ved utøvelsen av arbeidsgiverkontroll. Om det skulle være behov for utvidede kontrollhemler ved utførelsen av arbeidsgiverkontrollen, må dette derfor undergis en særskilt vurdering.

Endrede hemler fører uansett ikke til en samordning av kommunale skatteoppkreveres kontrollvirksomhet og Skatteetatens kontrollvirksomhet. En slik samordning er avgjørende for bedre å kunne bekjempe arbeidslivskriminalitet og svart økonomi. Arbeidsgiverkontrollen kan ikke vurderes isolert innenfor egne kommunegrenser, men må sees i nær sammenheng med Skatteetatens kontroller og på tvers av kommunegrensene.

SPØRSMÅL NR. 54

Innlevert 9. oktober 2019 av stortingsrepresentant Tellef Inge Mørland

Besvart 18. oktober 2019 av helseminister Bent Høie

Spørsmål:

Hva gjør regjeringen for å bedre oppfølgingen av tannhelsen til hjemmeboende med hjemmesykepleie, hvordan sørger statsråden for rutiner der disse eldre blir informert om sine rettigheter, og hva vil statsråden gjøre for å styrke samarbeidet mellom kommunehelsetjenesten og den fylkeskommunale tannhelsetjenesten for denne gruppen?

BEGRUNNELSE:

Andelen hjemmeboende med hjemmesykepleie som blir undersøkt / behandlet av den fylkeskommunale tannhelsetjenesten har de siste årene gått ned og ikke opp. I følge regjeringens egne forslag til statsbudsjett var den i 2016 på 25 %, i 2017 23 % og i 2018 21 %.

Svar:

Rett til gratis tannhelsehjelp fra fylkeskommunen for grupper av eldre, langtidssyke og uføre i institusjon og hjemmesykepleie er grundig belyst i Prop. 71 L (2016-2017) Endringer i helselovgivningen (overføring av det offentlige tannhelseansvaret, lovfesting av kompetansekrav m.m.). Her framgår det at for personer som mottar helsetjenester i hjemmet i form av sykepleie, er retten til tannhelsehjelp knyttet til at pasienten mottar de aktuelle tjenestene basert på et tildelingsvedtak. Rett til vederlagsfri tannbehandling er avgrenset til personer som mottar hjemmesykepleie minst en gang per uke, og tjenesten må ha vart sammenhengende i minst 3 måneder.

Statistikken som årlig utarbeides av SSB over andelen som mottar hjemmesykepleie og som har fått nødvendig tannhelsehjelp baseres på tall for alle som mottar hjemmesykepleie uavhengig av omfang. Den baserer seg også på de som mottar hjemmesykepleie sjeldnere enn 1 gang per uke, og de som mottar hjemmesykepleie kortere tid enn 3 måneder. Disse gruppene inngår dermed også i tallgrunnlaget SSB legger til grunn for utregning av andelen som får ivaretatt sine rettigheter.

Derfor innhentet SSB på oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet nærmere IPLOS-data for å finne ut hvor mange personer som mottok hjemmesykepleie i 2017 av en varighet på minst 3 måneder og i et omfang av minst en gang per uke. Ifølge SSB omfattet dette 141 032 personer i 2017. Dette er 13 500 færre personer enn det som er angitt i SSBs publiserte KOSTRA-statistikk, som var 154 568 personer. Dette innebærer at reell andel som var under tilsyn av den fylkeskommunale tannhelsetjenesten (hjemmeboende og institusjon), var 34 pst. og ikke 31 pst i 2017. Reell andel undersøkt/behandlet i 2017 var 25 pst. og ikke 23 pst (jfr. svar på spørsmål til skriftlig besvarelse nr. 1736 av 27. juni 2018). Andelen som er "under tilsyn" er i SSB-statistikken høyere enn andelen undersøkte eller behandlet. Dette fordi flere som mottar hjemmesykepleie er vurdert av den fylkeskommunale tannhelsetjenesten til at det trolig ikke er behov for årlig undersøkelse. Helse- og omsorgsdepartementets nasjonale faglige råd Helsefremmende og forebyggende tiltak for voksne over 20 år anbefaler at intervallet mellom to undersøkelser bør være mellom 12 – 24 måneder. Det anbefales videre at personer med høy oral sykdomsrisiko kan ha behov for ekstra oppfølging.

I tillegg kan personer som har rett til gratis tannhelsetjenester fra den fylkeskommunale tannhelsetjenesten velge å fortsette hos sin private tannlege.

Samlet viser dette at det er behov for endringer i rapporteringen av tallmaterialet som ligger til grunn for statistikken. SSB har igangsatt et arbeid for bedre statistikk for feltet og endringer vil gjelde for 2019 rapporteringen. Dette vil gi et bedre grunnlag enn tidligere for oppfølging av tannhelsetjenesten til hjemmeboende med rett til gratis tannbehandling.

Når det gjelder samarbeidet mellom kommunehelsetjenesten og den fylkeskommunale tannhelsetjenesten for denne gruppen er det helt avgjørende. De fleste fylkeskommuner har inngått samarbeidsavtale med kommunene i sitt fylke om ivaretagelsen av tannhelsen til beboere på sykehjem og til hjemmeboende som mottar hjemmesykepleie. Avtalen er forankret i lovverket og definerer partenes ansvar og oppgavefordeling med formål å sikre brukerne en tilfredsstillende tannhelse. Dette omfatter blant annet systematisk opplæring av pleiepersonell og regelmessige møter mellom tannhelsetjenesten og kommunen.

Kommunenenes særskilte ansvar i denne sammenheng framgår av Forskrift om kvalitet i pleie- og omsorgstjenestene for tjenesteyting etter helse- og omsorgstjenesteloven og lov om sosiale tjenester mv. Av forskriften § 3 går det fram at kommunen skal utarbeide skriftlig nedfelte prosedyrer som søker å sikre at brukere av pleie- og omsorgstjenester får tilfredsstillende grunnleggende behov. I opplistingen av hva dette innebærer inngår nødvendig tannbehandling og ivaretatt munnhygiene. Kommunen må også sikre at den fylkeskommunale tannhelsetjenesten får opplysning om hvem som har rett til nødvendig tannhelsehjelp og at tannhelsetjenesten gis mulighet til å yte den tannhelsehjelpen beboerne har rett til og har behov for. I en undersøkelse som omhandlet tannhelsetilbudet til brukere av hjemmebaserte omsorgstjenester med rettigheter etter tannhelsetjenesteloven opplyste fylkeskommunene at det største problemet med å ivareta ansvaret for regelmessig og oppsøkende tannhelsehjelp er manglende opplysninger fra kommunale pleie- og omsorgstjenester om hvilke personer som har fått tildelingsvedtak om hjemmesykepleie minst én gang per uke. Tannhelse-tjenesten er helt avhengig av informasjon og samarbeid knyttet til disse gruppene.

Når det gjelder å informere gruppen om sine rettigheter gjøres dette bl.a. gjennom helsenorge.no under "Hvem betaler tannlegeregningen din?". Videre er det viktig å informere gruppen om rett til gratis tannhelsetjenester gjennom de kommunale helse- og omsorgstjenestene. Jeg viser til det pågående arbeidet med oppfølgingen av stortingsmeldingen Leve hele livet, der integrering av munn- og tannhelse i helsehjelpen til eldre er et viktig tema.

Jeg er ønsker å bedre oppfølgingen og styrke innsatsen rettet mot å sikre gode tannhelse-tjenester for denne gruppen. Jeg vil derfor utarbeide et rundskriv til alle landets kommuner og fylkeskommuner som skal bidra til at alle beboere på sykehjem og alle som er hjemme-boende og som har rett til nødvendig tannhelsehjelp får ivaretatt sine behov.

Jeg har også fulgt opp stortingets anmodningsvedtak om å starte arbeidet med å bygge opp tannpleierkompetanse i kommunene med to tiltak i statsbudsjettet for 2020. Det ene er å gjennomføre en kunnskapsoppsum-

mering som omhandler tiltak enkelte fylkeskommuner og kommuner allerede har iverksatt. Det dreier seg særlig om forebyggende hjemmebesøk, samt erfaringer fra de andre nordiske landene. Det skal også utarbeides et forprosjekt om kommunal tannpleie.

Videre vil jeg nevne det pågående arbeidet med et standard kodeverk for diagnoser og behandling til bruk i elektronisk pasientjournal. Et slikt kodeverk er avgjørende for standardiserte data til kvalitetsutvikling og analyse i den offentlige tannhelsetjenesten.

Til slutt vil jeg nevne Granavoldenplattformen som stadfester at regjeringen vil gjennomføre en prøveord-

ning der kommuner som selv ønsker det, kan overta ansvaret for tannhelsetjenesten. Ved en overføring av tannhelsetjenesten til kommunene vil tannhelsetjenesten og omsorgstjenestene være på samme forvaltningsnivå og samhandlingen om pasientene, tiltak mv. vil kunne bli bedre. En faglig og organisatorisk integrering av allmenn-tannhelsetjenester med den øvrige kommunale helse og omsorgstjenesten vil gi bedre muligheter til å ivareta det samlede tjenestebehovet, spesielt overfor dem med særskilte og store hjelpebehov.

SPØRSMÅL NR. 55

Innlevert 9. oktober 2019 av stortingsrepresentant Tellef Inge Mørland

Besvart 16. oktober 2019 av helseminister Bent Høie

Spørsmål:

Helse- og omsorgsdepartementet har satt i gang et arbeid der Helsedirektoratet og fagmiljøet skal se på prioriteringer innen kjeveortopedi / behov for tannregulering.

Hvorfor gjennomfører regjeringen kutt på 130 mill. for pasienter definert med et «klart behov» (gruppe c) før dette arbeidet er ferdig, og hva er grunnen til at man ikke bruker disse innsparingene til å øke støtten for de med aller størst behov for tannregulering (gruppe a og b)?

Svar:

Regjeringen har i forslaget til statsbudsjett, Prop. 1 S (2019-2020), foreslått for Stortinget å avvikle deler av statens stønad til kjeveortopedi (tannregulering). Forslaget gjelder de fleste tilstandene i gruppe c, som er gruppen med minst behov blant dem som i dag mottar stønad.

Tannstilling kategoriseres i tre kategorier. Gruppe A har alvorlige tannstillingsfeil mens gruppe C har minst alvorlige tilstander. Regjeringen foreslår å fjerne den statlige støtten for de fleste tilstandene i gruppe C. Tilstandene der stønaden avvikles gjelder kosmetiske og estetiske forhold, uten betydning for tannhelsen. Støtten til regulering på grunn av trang tannstilling eller for lite plass i kjeven blir opprettholdt.

Dagens statlige subsidier for gruppe C utgjør 40 prosent av refusjonstakstene for tannbehandlingen. De faktiske prisene kjeveortopedene tar er ofte betydelig høyere enn refusjonstakstene, slik at barnas foreldre

betaler en mye større del av kostnadene enn 60 prosent. Grepert regjeringen når foreslår kan derfor både redusere unødvendig behandling og dempe utgiftspresset på barnefamiliene.

Omleggingen fører trolig til at antall barn og unge som starter opp med tannregulering hvert år reduseres fra 30 000 til 20 000. Omleggingen av stønad i gruppe C skal gjennomføres gradvis fra neste år og kommer ikke til å berøre personer som har startet behandling i år.

Forslaget har vært utredet i flere år, med to utredninger fra Helsedirektoratet, en kunnskapsoppsummering fra Folkehelseinstituttet og en sosioøkonomisk analyse fra SSB.

Helsedirektoratets faglige anbefaling om å stramme inn stønad til tannregulering ble omtalt i fjorårets forslag til statsbudsjett, Prop. 1 S (2018-2019). Det ble da vist til at regjeringen ville avvente oppfølging av direktoratets forslag til etter at prioriteringsutvalget (Blankholm-utvalget) hadde avgitt sin innstilling.

Prioriteringsutvalget la fram sin innstilling i desember 2018, NOU 2018:16 Det viktigste først. Her ble tannregulering framholdt som et eksempel på at dagens stønadsordning ikke er utformet i tråd med prinsippene for prioritering.

Kort tid etter at prioriteringsutvalgets innstilling forelå, ga departementet Helsedirektoratet i oppdrag å se på stønad til tannregulering i lys av utvalgets foreslåtte prioriteringskriterier. Helsedirektoratet ble bedt om å trekke inn fagmiljøene i dette arbeidet, og det er dette arbeidet departementet nå venter på. Oppdraget til direk-

toratet gikk ut på å foreta en gjennomgang av regelverkets gruppe b og c, samt utvikle nye vilkår for stønad. Arbeidsgruppen skal levere sin utredning 1. november, og vil gi oss faglige råd slik at vi får de endelige detaljene på plass om hvem som skal få støtte. Rådene fra denne arbeidsgruppen er derfor viktige og relevante.

Innenfor det økonomiske opplegget for 2020, har regjeringen foretatt en del viktige veivalg. Disse prioriteringene har medført at det ikke har vært rom for å foreta en

omdisponering til fordel for dem som mottar stønad til kjeveortopedisk behandling i gruppe a og b.

Regjeringen har i budsjettforslaget for 2020 foreslått å styrke tilbudet til personer med alvorlig angst for tannbehandling og personer utsatt for overgrep og tortur med 15 millioner kroner. Det offentlige tilbudet til denne pasientgruppen har blitt økt med til sammen 65 millioner kroner i perioden 2014 - 2020.

SPØRSMÅL NR. 56

Innlevert 9. oktober 2019 av stortingsrepresentant Jorid Juliussen Nordmelan

Besvart 21. oktober 2019 av kommunal- og moderniseringsminister Monica Mæland

Spørsmål:

Vil kommunene få nok penger i 2020 til å følge opp bemanningsnormen og pedagognormen, uten at de må kutte i andre tjenester?

BEGRUNNELSE:

Statsbudsjettet regjeringen har presentert for 2020 vil innebære den laveste veksten i frie midler for kommunene som er presentert på 15 år. Dette kommer etter at den årlige budsjettundersøkelsen for kommunene (fra KS i 2018) viser at et flertall av kommunene forventet at utgiftene ville øke mer enn inntektene i år. En av årsakene som trekkes frem er overføring av nye oppgaver og krav til kommunene som ikke fullfinansieres. 80 % mener de ikke får nok penger til å fullføre bemanningsnormen og pedagognormen.

Svar:

Veksten i frie inntekter vil gi kommunesektoren økt handlingsrom i 2020. Etter at økte demografi- og pensjonskostnader (450 mill. kroner) og satsinger innenfor veksten i frie inntekter (550 mill. kroner) er trukket fra veksten i frie inntekter, har kommunesektoren et handlingsrom på 0,3 mrd. kroner. Dette er noe mindre enn de senere årene. Dette må ses i lys av behovet for å holde igjen på utgiftsveksten i offentlig sektor når det går godt i norsk økonomi. Jeg vil også peke på at skatteanslaget for kommunesektoren i 2019 ble oppjustert med 1 ~ mrd. kroner i revidert nasjonalbudsjett og med ytterligere 4,9 mrd. kroner i statsbudsjettet. Kommunesektoren har hatt meget gode driftsresultater de senere årene, og antall kommuner

i ROBEK er rekordlavt. Kommunesektoren har derfor et godt økonomisk fundament ved inngangen til 2020.

Det ble innført en bemanningsnorm og en skjerpet pedagognorm i barnehagen fra 1. august 2018. Kunnskapsdepartementet beregnet kostnadene på samme måte som andre oppgaveendringer i kommunene, nemlig ved å ta utgangspunkt i merbehovet i kommunesektoren samlet sett (netto merutgifter i makro). Kompensasjon til skjerpet pedagognorm ble gitt gjennom rammetilskuddet og fordelt etter delkostnadsnøkkelen for barnehage. Bemanningsnormen var i gjennomsnitt allerede oppfylt og finansiert i de kommunale barnehagene på nasjonalt nivå ved innføringen av normen. Private barnehager mottar i gjennomsnitt samme bevilgning som kommunale barnehager, og regjeringen mener derfor at bemanningsnormen er fullfinansiert. Regjeringen innførte i tillegg et midlertidig øremerket tilskudd til bemanningsnorm i perioden 2018-2020 for å styrke innføringen av normen i små private og kommunale barnehager i kommuner som ikke oppfylte normen.

Som ved enhver oppgaveendring som finansieres gjennom rammetilskuddet, vil det for den enkelte kommune ikke nødvendigvis være fullstendig samsvar mellom kompensasjonen isolert sett og utgiftsøkningen. Dette vil imidlertid jevne seg ut når man ser ulike endringer i rammetilskuddet i sammenheng over tid.

SPØRSMÅL NR. 57**Innlevert 9. oktober 2019 av stortingsrepresentant Jorid Juliussen Nordmelan****Besvart 18. oktober 2019 av klima- og miljøminister Ola Elvestuen****Spørsmål:**

Mener statsråden at noen av de nye oppgavene fylkeskommunen overtar fra Riksantikvaren bør nedprioriteres, eller hvor mener statsråden at fylkene skal kutte for å kunne følge opp alle oppgavene?

BEGRUNNELSE:

Fra 1. januar overtar fylkeskommunene en rekke oppgaver fra Riksantikvaren.

Ut ifra de maler Trøndelag fylkeskommune har mottatt er det beregnet et behov for seks nye stillinger for å dekke behovet. Kommuneproposisjonen tilsier at fylkeskommunene skal få overført ressurser til 10 stillinger fordelt over tre år, med kun 2 stillinger på deling i 2020. Hvert fylke kompenseres altså i snitt med en 20 %-stillingsressurs hver fra 1. januar for å løse de nye oppgavene på kulturminnefeltet.

Trøndelag skal med disse ressursene dekke forvaltningsansvar for:

- Statens kulturhistoriske eiendommer i Trøndelag (som omfatter ca. 200 bygg) som driftes av ulike statlige sektorer som forsvarsbygg, statsbygg, utdanningssektoren bl.a. NTNU og Nord Universitet og helsesektoren.

- o Blant disse er bygninger som Trøndelag teater, Justismuseet, hovedbygningen på Røstad, Hovedbygningen på NTNU og Gløshaugen

- Freda fartøy
- Profane middelalderbygg
- Ruiner utenfor middelalderbyen Trondheim
- Midderalderkirkesteder og -kirkegårder
- Tre tilskuddsordninger: Brannvern i tette trehusmiljø, Tekniskindustrielle kulturminner, fartøy

Det er også fylkeskommunens ansvar å avgjøre utgraving av arkeologiske kulturminner over og under vann og avgjøre utgraving av skipsfunn og båter.

I statsbudsjettforslaget for 2020 fra regjeringen er det foreslått nullvekst i frie inntekter til fylkene, så heller ikke her er det ekstra midler å hente.

Svar:

Som ledd i regionreformen skal det overføres en rekke førstelinjeoppgaver innen kulturminneforvaltning fra Riksantikvaren til de nye fylkeskommunene fra 1.1.2020. Fylkeskommunene skal være ansvarlig for det alt vesentlige av førstelinjebehandling av saker etter kulturminneloven. Riksantikvaren skal fremdeles være den overord-

nete nasjonale fagmyndigheten på kulturminnefeltet og skal iverksette nasjonal kulturminnepolitikk. Direktoratet skal være fredningsmyndighet, ha ansvar for omfattende veiledning og kompetanseutvikling, ha ansvar for innsigelser og klagesaksbehandling, systemutvikling, og utvikling av digitale saksbehandlingsverktøy mv. Videre skal Riksantikvaren utvikle og ha ansvar for særskilte satsingsområder.

I spørsmålet er det vist til et behov for seks nye stillinger i Trøndelag. Dette er fylkets egne beregninger. I spørsmålet vises det også til omtale av reduksjon i antall stillinger hos Riksantikvaren i kommuneproposisjonen for 2020. I denne proposisjonen beskrives kun hvilke ressurser som overføres fra Riksantikvarens budsjett til Kommunal- og moderniseringsdepartementets (KMD) budsjett, det vil si uttrekket hos Riksantikvaren.

Selv om myndigheten overføres fra 1.1.2020, vil fylkeskommunene i en overgangsperiode være avhengig av veiledning og oppfølging fra Riksantikvaren. Dette er årsaken til at reduksjonen hos Riksantikvaren skjer gradvis over tre år.

I den forbindelse gjøres det på Riksantikvarens (Klima- og miljødepartementets) budsjett en rammeoverføring på 10 millioner kroner til inntektssystemet for fylkeskommunene. Dette er beregnet å utgjøre en reduksjon på 10 stillinger hos Riksantikvaren over tre år.

Beløpet fra Riksantikvarens budsjett er lagt inn i rammetilskuddet og i praksis likt fordelt mellom fylkene per innbygger, da det ikke er noen egen kostnadsnøkkel for kulturminner.

For alle oppgaveoverføringer vil det være slik at fordeling av midlene ikke nødvendigvis vil samsvare fullstendig med den enkelte fylkeskommunes behov. Fylkeskommunene får i all hovedsak midlene sine gjennom de frie inntektene, i sum og over tid vil dette jevne seg ut. Fylkeskommunene kan også selv vurdere og prioritere ressurser innenfor de ulike fagområdene innenfor gjeldende regelverk.

Jeg mener det er viktig at myndighetsoverføringen skjer som planlagt fra 1.1.2020 over hele landet. Jeg vil følge utviklingen nøye, noe som bl.a. skjer i form av en følgeevaluering som starter første dag, og jeg vil gi Stortinget tilbakemelding om resultatene av reformen i de årlige budsjettproposisjonene.

Overføring av flere oppgaver på kulturminneområdet har vært ønsket av fylkeskommunene. Jeg håper fylkeskommunene vil bruke denne muligheten til å prioritere kulturminner og kulturminneforvaltning som en ressurs i

den styrkede samfunnsutviklerrollen de er ment å få ved regionreformen.

Jeg kjenner fagfolkene i regional kulturminneforvaltning som kompetente og dyktige, og har stor tiltro til at de

vil gjøre en god jobb i prioriteringene og håndteringen av de nye oppgavene.

SPØRSMÅL NR. 58

Innlevert 10. oktober 2019 av stortingsrepresentant Une Bastholm

Besvart 18. oktober 2019 av samferdselsminister Jon Georg Dale

Spørsmål:

Statens Vegvesen har avlyst konkurransen om Kvitsøy-kontrakten i Rogfast-prosjektet, fordi den eneste kvalifiserte tilbyderens tilbud lå mer enn en milliard over byggherreanslaget.

Forventer samferdselsministeren at det likevel skal være mulig å gjennomføre prosjektet innenfor rammen?

BEGRUNNELSE:

Statens vegvesen har gjort en vurdering som viser at det er en risiko for at Rogfast-prosjektet som helhet ikke kan gjennomføres innenfor rammene som er satt, og har lagt saken fram for Samferdselsdepartementet.

Svar:

Avgjerda om å avlyse konkurransen om den første store tunnelkontrakten på E39 Rogfast-prosjektet vart teken av byggherren på grunnlag av at tilbudet innebar at det ikkje ville vere mogeleg å gjennomføre prosjektet innanfor dei økonomiske rammene som er fastsette av Stortinget.

Vidare prosess i Statens Vegvesen vil avklare korleis dei best meiner ein kan handtere dette i det vidare, og eventuelle konsekvensar dette vil måtte ha for kostnads- og styringsrammer.

Samferdselsdepartementet følger naturlegvis dette viktige prosjektet tett.

Eg viser forøvrig til omtale i Prop 1 S 2019-2020.

SPØRSMÅL NR. 59

Innlevert 10. oktober 2019 av stortingsrepresentant Ingvild Kjerkol

Besvart 17. oktober 2019 av helseminister Bent Høie

Spørsmål:

Hvordan kan statsministeren påstå at det er bedre beredskap i luftambulansetjenesten nå enn det har vært tidligere, når Luftambulansetjenesten HF sier det var lavere beredskap fra leverandøren i august og september enn for snittet i 2018 og første halvår av 2019?

BEGRUNNELSE:

Under trontaledebatten i Stortinget forrige uke sa statsministeren at «Det er bedre beredskap i luftambulansetjenesten nå enn det har vært tidligere fordi vi har styrket luftambulansen.» I Luftambulansetjenesten HFs brev til Finnmark legeförening datert 8. oktober står det at Babcock Scandinavian AirAmbulance AS (Babcock) for august og september har levert ca. 90 % beredskap med de ordinære flyene. Til sammenligning var tilgjengeligheten

av ambulansfly i snitt 93,55 % for hele 2018 og 95,97 % første halvår 2019.

Svar:

Statsministerens uttalelse knytter seg til endringen i beredskapsnivået mellom gammel og ny kontrakt. Det er et faktum at luftambulansetjenesten i Norge er blitt styrket med den nye kontrakten. Dagens kontrakt koster 100 millioner kroner mer i året enn den forrige kontrakten. Alle ambulansflyene er skiftet ut med nye og mer moderne ambulansfly. Et av propellflyene er erstattet av et jetfly som har vesentlig bedre kapasitet når det gjelder hastighet, rekkevidde og lasteevne. Det er dessuten etablert en bakvaktordning med piloter som kan settes inn ved plutselig sykdom, med ett crew i Alta om natten og ett på Gardermoen på dagtid. Dette har man ikke hatt tidligere.

Statsministeren slo videre fast i sitt innlegg at det er klart at leverandøren er ansvarlig for å levere etter de kontraktene de har, og at vi forventer at det skal leveres normal beredskap fremover. Dette er et klart uttrykk for at det ikke har blitt levert godt nok, og at vi har forvent-

ninger til at operatøren kommer opp på avtalt nivå i sin beredskap.

Ingen bestrider at det har vært utfordringer knyttet til operatørbyttet. Det stemmer at Babcock i august og september leverte litt over nitti prosent beredskap med ambulansfly. Det er verken Luftambulansetjenesten HF, Helse Nord RHF eller regjeringen fornøyd med.

Den viktigste årsaken til utmeldinger fra beredskap har vært en teknisk feil på ett og samme navigasjonssystem i de nye flyene. Feilen har ført til tretti døgn mindre beredskap. Denne feilen er nå, i samarbeid med leverandøren, rettet opp i alle fly. Det forventes derfor bedre beredskap allerede denne uken. Det er svært ulønnsomt for Babcock å ikke levere i henhold til kontrakt. Selskapet jobber derfor hardt med å bedre tilgjengeligheten, både på kort og lang sikt. Selv om Babcock har flere piloter enn det Lufttransport hadde, så ansetter de nå flere. Som oppdragsgiver har Luftambulansetjenesten HF hyppige møter med Babcock for å sikre at beredskapen så raskt som mulig blir akseptabel. Jeg har også bedt om daglig rapportering på beredskapssituasjonen. Denne rapporteringen ligger offentlig tilgjengelig på Luftambulansetjenestens hjemmesider.

SPØRSMÅL NR. 60

Innlevert 10. oktober 2019 av stortingsrepresentant Hårek Elvenes

Besvart 17. oktober 2019 av forsvarsminister Frank Bakke-Jensen

Spørsmål:

Hva var forsvarsbudsjettets andel av statsbudsjettet i 1990 og i 1995, hva var forsvarsbudsjettets andel av brutto nasjonalprodukt i 1990 og 1995, hvor stort ville forsvarsbudsjettet vært i 2020 forutsatt at forsvarsbudsjettet hadde økt tilsvarende (prosentvis økning) som statsbudsjettet siden 1990, hvor stor er fredsdividenden som denne forskjellen utgjør, hvor stor ville forsvarsbudsjettets andel av statsbudsjettet vært i 2020 basert på nevnte forutsetning, og hvor stor andel av BNP ville dette utgjort i 2020?

BEGRUNNELSE:

Forsvaret har gjennomgått en av de største omstillinger i norsk offentlig sektor siden 1990.

Svar:

Forsvarsbudsjettets andel av statsbudsjettet i 1990 og 1995 kan anslås til hhv. 6,7 prosent og 5,3 prosent. Forsvarsbudsjettets andel av brutto nasjonalprodukt i 1990 og 1995 var hhv. 3,0 prosent og 2,4 prosent.

Dersom forsvarsbudsjettet skulle hatt samme utvikling som resten av statsbudsjettet, ville det ha vært på i underkant av 100 mrd. kroner i 2020. Forsvarsbudsjettets andel av statsbudsjettet ville vært 5,5 prosent. Forsvarsbudsjettet ville utgjort om lag 2,6 prosent av BNP. Jeg gjør oppmerksom på at dette forholdstallet ikke er direkte sammenlignbart med de andeler NATO regner ut basert på det vi rapporterer til NATO.

Ovennevnte utregninger er basert på nominelle priser og budsjettall.

Spørsmålet om forskjellen mellom forsvarsbudsjettets andel av statsbudsjettet i 1990 sammenlignet med 2020 kan ses på som et uttrykk for en såkalt fredsdivi-

dende er vanskelig å svare på. Begrepet fredsdividende kan forstås som en forsvarsutgift som ikke er påløpt som følge av lavere sikkerhetspolitisk spenning eller andre grunner til at en mindre andel av statens midler brukes på Forsvaret. Dette er vanskelig å anslå også fordi det krever

forutsetninger om hva utgiften ville vært med et annet sikkerhetspolitisk spenningsnivå. Endringen i forsvarsbudsjettet sammenlignet med endringen i statsbudsjettet kan også forklares utfra andre prioriteringer og samfunnets øvrige behov.

SPØRSMÅL NR. 61

Innlevert 10. oktober 2019 av stortingsrepresentant Anette Trettebergstuen

Besvart 18. oktober 2019 av samferdselsminister Jon Georg Dale

Spørsmål:

Hvordan vil Statsråden sørge for at fylkeskommunen blir kompensert for faktisk økte utgifter og får skikkelig forutsigbarhet til å legge til rette for en god overføring for alle involverte når de tar over ansvaret for fylkesvegene fra 2020?

BEGRUNNELSE:

I følge oversikt i Avisa Østlendingen 6. okt. risikerer Innlandet fylkeskommune å bli sittende med en regning på over 50 millioner kroner når de må overta ansvaret for fylkesvegene fra Staten fra 2020. Og det påpekes at Staten pålegger fylkeskommunene nye ansvarsområder, uten at det følger nok penger med. Statsbudsjettet for 2020 inneholder ingen avklaringer om hvordan denne overføringen skal finansieres. Men samferdselsdepartementet skal innen 10. november legge fram et tilleggsnummer til statsbudsjettet, som tar for seg overføringen. Fylkesordfører i Oppland Hagen sier dette er:

«Totalt uansvarlig. Vi skal rigge en ny organisasjon og ta på oss nye oppgaver uten at det er avklart hva de økonomiske rammene blir. Om knappe 6 uker skal administrasjonen legge fram et forslag til et realistisk og saldert budsjett for politisk behandling i det nye fylkestinget. Det er en helt uholdbar situasjon.»

Svar:

Mykje arbeid er gjort etter at Stortinget fatta oppmød-ingsvedtak om å avvikla sams vegadministrasjon våren 2017. Først gjorde Statens vegvesen ei utgreiing av konsekvensane av å overføra fylkesvegadministrasjonen frå Statens vegvesen til fylkeskommunane. Etter det har det vorte utarbeidd lovframlegg og forslag til endringar i forskrifter er på offentleg høyring. I tillegg pågår det eit omfattande administrativt arbeid med å gjennomføra

reforma frå 1. januar 2020. Arbeidet med å avvikla sams vegadministrasjon er med andre ord ei krevjande og omfattande reform.

Overføring av tilsette pågår for fullt, i samarbeid mellom Statens vegvesen, KS og fylkeskommunane. Arbeidet har pågått frå hausten 2018, og held fram for fullt ut over hausten 2019. Statens vegvesen brukte om lag 1850 stillingar til den fylkeskommunale delen av sams vegadministrasjon i 2018. Fylkeskommunane har i haust tilbydd om lag 1500 tilsette i Statens vegvesen arbeid i fylkeskommunane. Per 9. oktober hadde om lag 1200 sagt opp i Statens vegvesen som følge av overgang til fylkeskommunane. Statens vegvesen og fylkeskommunane har ei felles målsetjing om å få fleire til å søkja seg til fylkeskommunane. Framleis er det mange tilsette i Statens vegvesen som kan vera aktuelle for ledige stillingar i fylkeskommunane.

Arbeidet med overføring av tilsette var altså ikkje klart då budsjettet vart lagt fram. For å kunna gje Stortinget eit så fullstendig bilete som råd er av arbeidet med å gjennomføra reforma, har regjeringa derfor bestemt seg for å leggja saka fram i eit tillegg til statsbudsjettet for 2020. Økonomiske sider ved overføring av ansvar til fylkeskommunane vil verta presentert for Stortinget i den samanhengen.

SPØRSMÅL NR. 62**Innlevert 11. oktober 2019 av stortingsrepresentant Silje Hjemdal****Besvart 16. oktober 2019 av digitaliseringsminister Nikolai Astrup****Spørsmål:**

Vil statsråden vurdere å ta et initiativ ovenfor kommunene for å sikre barn på hemmelig adresse?

BEGRUNNELSE:

Denne uken kunne vi lese i Bergens Tidene at Bergen kommune ga tilgang til opplysninger om barn på hemmelig adresse i en skoleapp. Personvern og datasikkerhet er en særdeles viktig oppgave å ivareta generelt, men spesielt ovenfor sårbare barn.

Alle barn har rett til trygghet i hverdagen, på skolen, og ikke minst i eget hjem. Samfunnet har et enormt ansvar for at barn som må leve på hemmelig adresse ivaretas på en sikker og god måte.

Denne gangen var det Bergen kommune som sviktet, men vi må forsikre oss om at andre kommuner ikke begår samme feil i den digitale hverdagen. Slike svikt kan få fatale konsekvenser for barn og deres familier.

Dette er riktignok først og fremst et kommunalt ansvar, men en viktig bevisstgjøring for resten av samfunnet. Alle gode krefter bør gå sammen for at slikt aldri skjer igjen.

Svar:

Ivaretagelse av personvern og informasjonssikkerhet er meget viktig. Dette gjelder særlig når de registrerte er barn eller andre i en særlig sårbar posisjon. Alle som behandler personopplysninger, har et lovpålagt ansvar for å ivareta personopplysningssikkerheten. Det er derfor viktig for meg å understreke at det er den enkelte etat/virksomhet som bærer ansvaret for at de tekniske løsningene som velges, tilfredsstiller personvernregelverkets krav til behandling av personopplysninger. Dette gjelder på alle forvaltningsnivåer. Det er kommunene, sektorene og virksomhetene selv som må foreta en risikovurdering, og iverksette nødvendige sikkerhetstiltak før nye systemer som behandler personopplysninger, tas i bruk.

Datatilsynet har i mange år vært opptatt av kommunenes etterlevelse av personopplysningsregelverkets krav til informasjonssikkerhet. De har drevet omfattende tilsyns-, informasjons- og veiledningsarbeid for å heve kunnskapen om personvern og informasjonssikkerhet i kommunene. I sine årsmeldinger har tilsynet over flere år gitt uttrykk for bekymring for informasjonssikkerheten i norske kommuner, og på denne måten bidratt til å rette oppmerksomhet mot utfordringene. Så sent som i mars

i år arrangerte Datatilsynet en rundebordskonferanse om personvern og informasjonssikkerhet i norsk skole. Dette er et viktig arbeid, som jeg støtter. Det er likevel i den enkelte virksomhet det konkrete arbeidet med ivaretagelse av kravene må foregå. Arbeidet må også ta hensyn til om det foreligger særskilte sikkerhetskrav for enkelte sektorer, slik tilfellet er f.eks. i helsesektoren.

Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) er forvaltningens miljø for styrket og samordnet oppfølging av informasjonssikkerhet i statlige virksomheter. I den nye Nasjonale strategien for digital sikkerhet fra JD gis Difi mandat til også å sette fokus på arbeidet med informasjonssikkerhet i kommunene. Difis omfattende veiledningsmaterieell på området informasjonssikkerhet og intern kontroll kan med fordel benyttes av kommunene når de skal etterleve krav til informasjonssikkerhet og personvern. God etterlevelse betyr at kommunene skal ha et styringssystem for informasjonssikkerhet, de skal også ha internkontroll for å følge opp at dette systemet fungerer i praksis. Dette omfatter også god styring av leverandører som kommunene har avtaler med om å levere tjenester som behandler personopplysninger. Kommunen må i denne sammenheng gjennomføre en konsekvensvurdering for personvernet av slik tjenestetilsetting.

Alle som behandler personopplysninger om barn, må kjenne personvernregelverket og hvilken plikt de har til å ivareta regelverket og dets sikkerhetskrav. Jeg kan bidra med veiledning og støtte fra mine underliggende virksomheter, men ansvaret ligger i kommunene.

SPØRSMÅL NR. 63

Innlevert 11. oktober 2019 av stortingsrepresentant Nils Kristen Sandtrøen

Besvart 18. oktober 2019 av landbruks- og matminister Olaug Vervik Bollestad

Spørsmål:

Hvor stor andel av melkekyrenes proteinopptak kommer fra henholdsvis grovfôr, karbohydratråvare, raps og soya?

grovfôr er avgjørende i et helhetlig arbeid for å øke verdiskapingen på norske naturressurser og selvforsyningen, og dermed forbedre matsikkerheten for innbyggerne.

BEGRUNNELSE:

Protein i fôr får mye oppmerksomhet i den offentlige debatten. Det som sjeldnere kommer fram er grasets avgjørende betydning som proteinkilde for storfe og det ytterligere potensialet. Prosjekter som Grovfôr 2020 har vist store muligheter for forbedret fôrkvalitet gjennom målrettet arbeid for god agronomi. Bruk av bedre og mer

Svar:

Landbruks- og matdepartementet har forelagt spørsmålet til relevante fagmiljøer. Felleskjøpet Fôrutvikling og Tine har gitt svar som gjengitt i tabellen. Tabellen er basert på reell bruk i årene 2014 til 2018, fôranalyser og faglige vurderinger der det ikke foreligger statistikk. Tabellen viser proteininnhold i fôr til drøvtyggere.

Tabell 1. Anslag på proteininnhold i fôr til drøvtyggere, perioden 2014-2018.

	Tørrstoff, tusen tonn 2014-2018	Prosent protein	Tusen tonn protein	Andel av total protein
Grovfôr til drøvtyggere	2 645	15,6 %	412,6	68 %
Fôrkorn i kraftfôr	1 006	10 %	100,6	17 %
Importert fôrkorn i kraftfôr	123	10 %	12,3	2 %
Soya	80	46 %	36,7	6 %
Rapsekspeller	94	33 %	31,1	5 %
Annet protein	30	50 %	14,9	2 %
Sum			608,1	100 %

Kilder: Felleskjøpet Fôrutvikling, SSB, Landbruksdirektoratet, Tine, NMBU.

Oppgavegiverne understreker at råvaresammensetningen endrer seg mye fra måned til måned og år til år. Vurderinger fra Tine anslår en proteinandel fra grovfôr for melkekyr spesielt til 63 prosent når både laktasjonsperi-

oden og sinperioden er tatt med. Det er noe mindre enn for EU, som forklares med kortere vekstsesong og dermed mer begrenset mulighet for beitebasert melkeproduksjon i Norge.

SPØRSMÅL NR. 64

Innlevert 10. oktober 2019 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe

Besvart 21. oktober 2019 av helseminister Bent Høie

Spørsmål:

Vil statsråden ta initiativ til at rutinene for varslings og håndtering av uheldige hendelser ved Oslo Universi-

tetssykehus (OUS) endres, slik at ledelsen ikke kan «pynte på» eller endre avviksmeldinger før de oversendes fyl-

keslegen, og kan statsråden informere om dette er praksis også i andre helseforetak?

BEGRUNNELSE:

Viser til oppslag i Dagens Medisin der det fremkommer at fylkeslegen gransker varslingsrutinene ved OUS etter mistanke om at ledelsen «pynter på» eller endrer rapporter fra leger til fylkeslegen.

Svar:

Plikten til å varsle Statens helsetilsyn om alvorlige hendelser følger av spesialisthelse-tjenesteloven § 3-3. Denne plikten er lagt til virksomheten og ikke til det enkelte helsepersonell. Formålet med varselordningen for de alvorligste hendelsene er å raskt kunne identifisere uforvarlige forhold, slik at disse kan rettes opp og bidra til god pasientsikkerhet. Det er virksomhetene som har ansvaret for at tjenestene er forsvarlige.

Ved alvorlige hendelser som har ført til dødsfall eller svært alvorlig skade på pasient/bruker, plikter virksomheten, i tillegg til å varsle Helsetilsynet, selv å følge opp og informere pasienter og pårørende, å gjennomgå hendelsen og å identifisere og følge opp risikoreduserende tiltak. Det er en viktig oppgave for ledelsen av virksomheten at styringssystemet og organisasjonskulturen legger til rette for åpenhet og læring av uønskede hendelser.

Departementet har innhentet informasjon fra Helse Sør-Øst RHF for å svare ut spørsmålet fra representanten Toppe. Helse Sør Øst RHF har videre bedt om en redegjørelse fra Oslo universitetssykehus HF (OUS). Helse Sør-Øst RHF har fortolket spørsmålet til å være avgrenset til avviksmeldinger til Statens helsetilsyn.

Oppfølgingen av avvik og gode avvikssystemer er helseforetakenes ansvar. Helse Sør Øst RHF har vedtatt en egen strategi for "Kvalitet, pasientsikkerhet og HMS". Strategien setter overordnede rammer for det lokale arbeidet i hvert enkelt helseforetak. Deres overordnede vurdering er at OUS har gode systemer for avvikshåndtering. Videre at sykehuset har etablert en god metodikk med involvering av ledelse, ansatte og tillitsvalgte, og at det er egnet rapportering til ledelse, AMU og styret. Et viktig ledd i sykehusets arbeid med kvalitet og pasienttrygghet er å registrere uønskede hendelser og risiko systematisk, analysere årsaker og beslutte tiltak for å forbedre virksomheten og forebygge unødige tap og skader. Ledelsen ved OUS opplyser at de er opptatt av at dette viktige arbeidet får best mulige rammer.

Oslo universitetssykehus HF har i sin tilbakemelding til Helsetilsynet i den nevnte konkrete tilsynssaken vist hvordan saksgangen rundt melding av uønskede hendelser skal være: "Når en uønsket hendelse oppstår, skal hendelsen i henhold til sykehusets rutiner registreres i sykehusets forbedringssystem Achilles. Opprinnelig

meldingstekst i Achilles kan deretter ikke endres verken av ansatte eller ledere. En slik registrering vil også brukes som grunnlag i en ev. senere redegjørelse til f.eks. tilsynsmyndigheter". Systemet ved OUS er innrettet slik at det er en direkte kanal fra ansatt ved sykehuset til tilsynsmyndighetene, og det er ikke mulig for verken den ansatte selv eller for ledere å endre den opprinnelige avviksmeldingen.

Oslo universitetssykehus HF's avdeling for kvalitet og pasientsikkerhet gjennomgår alle saker i Achilles som er kategorisert som faktisk eller mulig konsekvens betydelig skade eller død, og fanger dermed opp de hendelsene som kan være aktuelle for varsel til Helsetilsynet. Dersom varsel ikke er blitt sendt direkte fra ansatt til Helsetilsynet, blir den aktuelle avdelingen og fagpersonellet involvert i videre arbeid. Videre benyttes ansattes risikovurdering som grunnlag (forslagsverdi) for leders risikovurdering. Det vil si at om nye opplysninger kommer til eller at leder, eventuelt pasientsikkerhetsrådet har en annen vurdering, er det naturlig at lederens endelige risikovurdering kan bli annerledes. Opprinnelig avviksmelding og opprinnelig konsekvensvurdering følger alltid med i den videre saksgangen internt i sykehuset.

Helse Sør-Øst RHF har informert departementet om at omlag 50 prosent av sakene ved OUS er meldt til Helsetilsynet etter § 3-3a av ansatte, mens de øvrige er sendt via leder.

Når Helsetilsynet oppretter en tilsynssak, er hovedregelen at sykehuset/klinikken blir bedt om en redegjørelse. Vanlig praksis ved OUS er at fagpersoner som er involvert i saken tas med for å beskrive hendelsesforløpet og faktaforhold. Saksbehandler/avdelingsleder sammenstiller informasjonen, noen ganger med forslag om språklige endringer eller at det tilføres generelle vurderinger sett fra avdelingens perspektiv. Saken legges frem for og signeres av klinikkleder. Denne prosessbeskrivelsen fremgår i sykehusets prosedyre, men vil nå tydeliggjøres ytterligere.

Saksbehandlingen av tilsynssaker foregår i det ordinære saksbehandlingssystemet ved OUS, og ikke i avviks- og forbedringssystemet Achilles der den uønskede hendelsen eventuelt opprinnelig ble registrert. Sluttrapporter fra Helsetilsynet må distribueres manuelt til berørte ansatte uten tilgang i saksbehandlingssystemet. Som følge av tilbakemeldingene de siste ukene arbeider sykehuset nå med rutiner for å gjøre tilsynssaksbehandlingen mer transparent og synlig for de som har vært involvert i saken.

OUS opplyser at sykehusledelsen vil ha videre dialog med tillitsvalgte om problemstillingene og nødvendige tiltak for å bidra til trygghet og til best mulige rammer for dette viktige arbeidet. OUS har beskrevet hvordan deres avvikssystem er ment benyttet og hvordan saksbehandlingen er organisert. Det vil helt sikkert kunne finnes avvik på dette, men både helseforetakene og det regionale

helseforetaket må følge opp at systemet blir benyttet slik det er ment å fungere.

Helse Sør-Øst RHF har informert departementet om at de følger opp denne saken særskilt overfor OUS, og at de vil be om ytterligere redegjørelser i forbindelse med senere oppfølgingsmøter. Slik Helse Sør-Øst RHF oppfatter situasjonen nå, er det ikke grunnlag for å gjøre endringer i overordnede føringer på området. Det er imidlertid viktig at de regionale helseforetakene følger opp at alle sykehusene har en god og konsistent metodikk for oppfølging av alle typer avvik.

Avslutningsvis vil jeg informere om at alle de regionale helseforetakene har informert departementet om at det er etablert system for varsling av avvikshåndtering i tråd med lovverket og gjeldende retningslinjer ved alle landets helseforetak. Samtidig vil jeg presisere at det alltid vil være rom for forbedring, og at jeg forventer at sykehusene arbeider kontinuerlig for å skape og opprettholde en gjensidig tillit og respekt mellom ledelsen og ansatte i arbeidet med meldekultur og avvikshåndtering.

SPØRSMÅL NR. 65

Innlevert 10. oktober 2019 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe

Besvart 21. oktober 2019 av helseminister Bent Høie

Spørsmål:

Vil statsråden gi Stortinget en redegjørelse om IKT-satsingen i helsetjenesten og arbeidet med å oppnå én innbygger én journal – derunder Direktoratet for e-helses rolle i dette arbeidet, og avveiningen mellom store og små IKT-prosjekter?

BEGRUNNELSE:

Viser til Dagens Medisin (10. oktober) der det rettes kritikk mot at journalløsningen for kommunehelsetjenesten planlegges som ett stort prosjekt med én leverandør. Viser dessuten til kritikk fra flere IKT-bedrifter (Adresseavisen 22. august) om at Direktoratet for e-helse har en rolleblanding som både konkurrent og tilrettelegger. På denne bakgrunnen ansees det å være behov for at Stortinget orienteres om IKT-satsingen i helsetjenesten.

Svar:

Representanten Toppe viser til en artikkel i Dagens Medisin hvor det kritiseres at det planlegges ett stort journalprosjekt for kommunehelsetjenesten med én leverandør. Det vises videre til en artikkel i Adresseavisen hvor Direktoratet for e-helse har fått kritikk fra flere IKT-bedrifter for å blande roller, ved å både være en utvikler og leverandør av nasjonale e-helsetjenester, samtidig som direktoratet har en myndighetsrolle.

Etter min oppfatning dreier dette seg om to forskjellige problemstillinger. Jeg vil kort redegjøre for begge.

Én innbygger – én journal

Regjeringen Stoltenberg la høsten 2012 frem St.meld. 9 (2012-2013) "Én innbygger, én journal". Det var bred politisk enighet da Stortinget i 2013 sluttet seg til målene i meldingen. Et av tiltakene for å nå målene var utredning av bedre og mer sammenhengende pasientjournalløsninger – én journal. Dette er fulgt opp ved at sentrale aktører i sektoren i 2014-2015 samarbeidet om en slik utredning. Utredningsrapporten fra januar 2016 anbefalte et målbilde om en felles nasjonal løsning for helse- og omsorgstjenesten.

Dette hadde som ett prosjekt vært enormt. Derfor har regjeringen valgt å dele prosjektet opp - både i ulike tiltak, men også i tid. Dette er i tråd med veikartet som Direktoratet for e-helse la frem i 2017. Her anbefales det at den samlede gjennomføringen av én innbygger – én journal gjøres i tre strategiske og parallelle tiltak: 1) Helseplattformen i Midt-Norge, 2) samordnet utvikling av de øvrige regionale helseforetakenes journalsystemer og 3) en felles journalløsning for kommunene utenom Midt-Norge.

Helseplattformen har gjort en anskaffelse og er nå i er i gang med å sette opp et nytt journalsystem som skal dekke både kommuner og sykehus i Midt-Norge. Etter planen vil de første ta i bruk denne løsningen fra slutten av 2021.

De regionale helseforetakene utenfor Midt-Norge bruker et journalsystem fra samme leverandør. Jeg har i foretaksmøter bedt om at de samordner videreutviklingen av sine journalløsninger. Dette er de i gang med.

For å løse de kommunale behovene utenfor Midt-Norge har Direktoratet for e-helse, sammen med kommunesektoren, gjennomført en konseptvalgutredning.

Eksterne kvalitetssikrere leverte sin vurdering (KS1) av konseptvalgutredningen i desember 2018. KS1 har samme anbefaling som konseptvalgutredningen. Konseptet som ble valgt er ikke noen teknologisk løsning, men meisler ut en retning for hvordan vi skal løse det store behovet som kommunene har. Det er ennå ikke tatt stilling til at skal være én leverandør slik artikkelen i Dagens medisin hevder. Jeg har gitt Direktoratet for e-helse i oppdrag å gjennomføre et forprosjekt som skal se på hvordan vi kan løse dette både teknisk, organisatorisk og finansieringsmessig. Dette forprosjektet har fått navnet Akson og vil levere sin anbefaling i starten av 2020. Departementet har bedt forprosjektet legge til rette for samfunnsøkonomisk effektiv konkurranse og innovasjon i leverandørindustrien for e-helseløsninger. Forprosjektet skal vurdere strategier for stegvis gjennomføring for å redusere risiko, kompleksitet og kostnader. Dette arbeidet gjøres i samarbeid med KS, kommuner, spesialisthelsetjenesten, fag-, profesjons- og brukerforeninger, og det er dialog med leverandørindustrien.

Direktoratet for e-helses rolle som leverandør

Direktoratet for e-helse er et fag- og myndighetsorgan. Direktoratets hovedoppgave er å etablere standarder og forvalte og realisere digitale, nasjonale e-helseløsninger som bidrar til en effektiv helsetjeneste med høy kvalitet. Eksempler på nasjonale e-helseløsninger er e-resept, kjernejournal og helsenorge.no.

Direktoratet for e-helse bruker markedet der hvor det er mulig, men har utviklet enkelte e-helseløsninger selv. En viktig grunn til egenutvikling har vært for å sikre et likeverdig tjenestetilbud til innbyggerne og helsepersonell, uavhengig av modenheten på IKT-løsningene hos

de ulike aktørene. Selv om løsningene har vært utviklet i regi av Direktoratet for e-helse, har det i utstrakt grad vært gjort med bistand fra eksterne leverandører av både teknologi og kunnskap.

Helsetjenesten er helt avhengig av å bruke markedet på en god måte. Vi skal legge til rette for åpen konkurranse og for et mangfold av utviklere og leverandører. Gode markedsmekanismer vil stimulere private aktører til å finne frem til nye løsninger og arbeidsmetoder som gjør at tjenesten kan effektiviseres. Det finnes mange eksempler på at private er pådrivere for innovasjon og utvikling, og regjeringen ønsker at det tas i bruk innovative løsninger i helse- og omsorgstjenesten som gir pasientene bedre og mer tilgjengelig tjenester.

Fra 1. januar 2020 overføres oppgaver knyttet til helsenorge.no, kjernejournal, e-resept og grunndata fra Direktoratet for e-helse til Norsk Helsenett SF. Overføringen av oppgaver gir Direktoratet for e-helse en tydeligere myndighetsrolle og Norsk Helsenett styrkes som tjenesteleverandør for nasjonale e-helseløsninger.

Redegjørelse for Stortinget

Denne regjeringen har løpende orientert om oppfølgingen av IKT-satsningen i helsetjenesten og arbeidet med å oppnå én innbygger – én journal i forbindelse med ordinære budsjettframleggelsene og i ulike stortingsmeldinger. Nasjonal helse- og sykehusplan som kommer senere i høst vil også omhandle teknologi og digitalisering.

Forprosjektet om en journalløsning for kommunehelsetjenesten følger statens prosjektmodell, og skal gjennom en ekstern kvalitetssikring før det eventuelt vil bli lagt frem for Stortinget for endelig beslutning.

SPØRSMÅL NR. 66

Innlevert 10. oktober 2019 av stortingsrepresentant Lene Vågslid

Besvart 22. oktober 2019 av justis- og innvandringsminister Jøran Kallmyr

Spørsmål:

Hva budsjetterer justisministeren med som lønns- og prisvekst, i sum, i forslaget til driftsbudsjett for politiet for 2020?

BEGRUNNELSE:

I budsjettproposisjonen for 2019 omtalte justisdepartementet hva lønns- og prisveksten på politiets driftsbudsjett ville utgjøre i 2019. Dette opplyser ikke justisdepartementet om i årets budsjettproposisjon under politiets driftsbudsjett for 2020.

Svar:

Regjeringen foreslår i budsjettforslaget for 2020 betydelige satsinger på norsk politi. Det er bl.a. foreslått 250 mill. kroner til å øke politibemanningen slik at målet om to polititjenestepersoner per 1000 innbyggere kan nås i løpet av 2020. Videre er det foreslått å styrke politidistriktene med om lag 80 mill. kroner, som for eksempel vil muliggjøre en styrking av etterforskningskapasiteten. Politiets budsjett styrkes med totalt 61 mill. kroner til å sikre helikopterberedskap i Nord-Norge, hvorav 11 mill. kroner overføres fra Forsvarsdepartementet. Det foreslås også bevilget 10 mill. kroner under politiets budsjett

(kap. 440, post 45) til implementering av nye systemer for grensekontroll.

Regjeringen vil gi politidistriktene større økonomisk handlingsrom og bedret evne til å håndtere driftsoppgaver mens de står i reform. Det vil derfor ikke i 2020 bli stilt krav om realisering av gevinster fra politireformen i 2020. Dette betyr at 53 mill. kroner som etter planen skulle tas ut i gevinst, blir værende i politiet. Samtidig stilles det krav til effektivisering også i politiet i 2020 gjennom ABE-reformen. Under kap. 440, post 01 utgjør krav til effektivisering om lag 90 mill. kroner i 2020.

Det ligger en rekke tekniske justeringer i budsjettforslaget for 2020 under kap. 440, post 01. Bl.a. er det i 2020 trukket ut om lag 240 mill. kroner som følge av at anskaffelse av nye politihelikoptre ble ferdigstilt i 2019, samt flytting av nær 100 mill. kroner i forbindelse med at Norges bidrag til Frontex blir skilt ut fra politiets driftsbudsjett. Lønns- og prisvekst under kap. 440, post 01 utgjør til sammen 439 mill. kroner. Alle øvrige endringer av bevilgningen under kap. 440, post 01 fremgår av Prop. 1 S (2019-2020). Endringene gjengis også i tabellen under:

Tabell: Endringer under kap. 440, post 01 (tall i 1 000 kroner)	
Helårsvirkning av ansettelse av nyutdannede fra Politihøgskolen i 2019	150 000
Legge til rette for ansettelse av flere politistillinger i 2020	100 400
(helårsvirkning 200,8 mill. kroner)	
Styrking av politidistriktene	83 000
Ikke krav om gevinstuttak knyttet til Politireformen i 2020	53 000
Sikre politiets helikopterberedskap i Nord Norge	61 000
Etablering av ny enhet for bekjempelse av dyrevelferdskriminalitet	2 000
Drift av politiets nasjonale beredskapssenter	7 700
Drift av objektsikringstiltak i politiet	10 942
Nedarbeide restanser i saker om tilbakekall av norsk statsborgerskap	22 000
Arbeid med gjenerverv av statsborgerskap	1 100
Tildeling av driftsmidler fra EUs indre sikkerhetsfond (ISF)	200
Økte inntekter gebyr vaktelskaper	2 400
Økning i utgifter knyttet til pass og nasjonale ID-kort	126 400
Elektronisk samhandling mellom aktørene i straffesakskjeden	30 000
Opphør av driftsavtale Skatteetaten	10 413
Finansiering av Medietilsynets «Barn og medier-undersøkelse»	-90
Anskaffelse av nye politihelikoptre gjennomført i 2019	-239 600
Prosjekt for videreutvikling av Ankomstsenter Østfold	-7 115
Styrke fagledelsen i Den høyere påtalemyndighet	-10 000
Flytting av oppgaver til Sekretariatet for Konfliktrådene	-1 100
Flytting av oppgaver til Den høyere påtalemyndighet	-1 250
Helårsvirkning etablering av JustisCert	1 951
Økt husleie ombygging av Justismuseet	-480
Finansiering av avtale om leie av anlegg Sæter gård – omdisponering PHS	-3 250
Norges bidrag til Frontex – flyttet til post 73	-98 500
Avviklingen Politireserven	-3 500
Reduksjon midler til barnefaglig kompetanse i asylkjeden	-2 000
Lønn- og regnskapssenter Kristiansund	-10 696
Avinors finansiering ifm. ordningen med «Forenklet transfer» ved OSL lufthavn	-19 400
Gjennomførte IKT-investeringer	-6 800
Avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen	-90 083
Krav om å reduserte leiekostnader for kontorarealer	-1 676
Sum reell endring	166 964
Prisjustering	90 061

Lønnsoppgjør	348 969
Sum nominell endring	605 996

SPØRSMÅL NR. 67**Innlevert 10. oktober 2019 av stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård****Besvart 18. oktober 2019 av statsminister Erna Solberg****Spørsmål:**

Hvorfor tok ikke statsministeren opp menneskerettighetsspørsmål eller nylige bølgen med arrestasjoner av opposisjonelle og demonstranter i Egypt under møtet med Egypts president Abdel Fattah al-Sisi FNs generalforsamling nylig?

BEGRUNNELSE:

VG melder at på samme tid som tusenvis av opposisjonelle ble arrestert i Egypt, og kort tid etter flere tusen demonstranter ble arrestert i forbindelse med demonstrasjoner fredag 20.september, hadde statsministeren et møte med Egypts president Abdel Fattah al-Sisi under FNs generalforsamling i Egypt. I følge saken ble verken massefengslingene eller menneskerettighetssituasjonen i landet tatt opp i møtet.

<https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/GGK4jV/samtidig-som-egypts-president-fengslet-tusener-snakket-erna-om-oekt-samarbeid-i-moete>

Menneskerettighetene er høyt på agendaen til denne regjeringen, slik det er formulert både i egen stortingssmelding og gjentatt i de årlige budsjettforslagene. Jeg er bekymret hvis dette ikke gir utslag i praktisk politikk i Norges relasjon til andre land. Jeg ber om en begrunnelse for hvorfor den alvorlige menneskerettighetssituasjonen i Egypt ikke var tema under møtet.

Svar:

Norge følger utviklingen i Egypt tett og oppfordrer Egypt jevnlig til å etterleve landets internasjonale menneskerettighetsforpliktelser. Dette vil vi fortsette å følge opp, både bilateralt og i multilaterale fora som Menneskerettighetsrådet i Genève. Menneskerettigheter generelt, og ytringsfrihet spesielt, stod videre sentralt i utenriksminister Eriksen Søreides samtale med utenriksminister Shoukry da hun besøkte Egypt i mars.

Utgangspunktet for mitt møte med Egypts president i New York i september var Egypts formannskap i Den afrikanske union, som vi ønsker tett dialog med om blant annet FNs bærekraftsmål og havforvaltning. Gitt Egypts regionale rolle og den bekymringsfulle utviklingen i regionen, var det også viktig for meg å ta opp regionale spørsmål knyttet til situasjonen på Gaza og eskaleringen av spenningsnivået i Hormuz-bukta.

Etter at møtet fant sted, økte omfanget av arrestasjonene av demonstranter i Egypt. Utenriksministeren uttrykte da bekymring for situasjonen og demonstrantenes rettigheter.

Det vil være en landhøring av menneskerettighetssituasjonen i Egypt i FNs Menneskerettighetsråd i Genève i november. Norge deltok aktivt i den forrige periodiske landgjennomgangen av Egypt i 2014, og forbereder innspill til den forestående gjennomgangen. Spørsmål knyttet til beskyttelse av sivile og politiske rettigheter vil stå sentralt.

SPØRSMÅL NR. 68**Innlevert 10. oktober 2019 av stortingsrepresentant Audun Lysbakken****Besvart 18. oktober 2019 av statsminister Erna Solberg****Spørsmål:**

Var Norge blant de 30 landene som sluttet seg til et felles internasjonalt initiativ for å fordømme Kinas behandling av etniske uigurer og andre muslimer i Kina?

BEGRUNNELSE:

NTB meldte den 26. september at over 30 land, inkludert USA, sammen hadde fordømt Kinas behandling av etniske uigurer og andre muslimer i landet. Videre melder avisen at den amerikanske viseutenriksministeren John Sullivan inviterer flere land til å slutte seg til det internasjonale initiativet for å kreve en stans på Kinas forferdelige undertrykkelse.

Jeg ønsker å få klarhet i om Norge var blant de 30 landene det refereres til, og hvorvidt vil Norge slutte seg til initiativet USA inviterer til.

Svar:

Norge var sammen med representanter for rundt tretti andre land på det aktuelle arrangementet 24. september. Frivillige organisasjoner og media var også til stede. Utenriksdepartementer opplyser at det ikke forelå noe sluttdokument eller erklæring som man kunne slutte seg til i forbindelse med møtet. Det ble heller ikke lansert noe initiativ på møtet, utover en generell oppfordring til «å bli med på den internasjonale innsatsen for å kreve (...) en

slutt på Kinas forferdelige undertrykkingskampanje», slik nyhetsbyrået Reuters siterte USAs viseutenriksminister John Sullivan fra det omtalte møtet.

Regjeringens holdning til situasjonen i Xinjiang er klar. Vi har uttrykt vår bekymring flere ganger bilateralt og multilateralt, og understreker at alle tiltak for å bekjempe terror og å forebygge radikalisering og voldelig ekstremisme må være i tråd med menneskerettighetene. Vi oppfordrer kinesiske myndigheter til åpenhet om situasjonen, herunder å gi FN-observatører uinnskrenket tilgang til regionen.

Menneskerettigheter ble drøftet under den siste runden med politiske konsultasjoner i september 2018, blant annet når det gjelder situasjonen i Xinjiang. Vi drøftet også hvordan vi kan ha nærmere bilateral kontakt om menneskerettigheter, noe vi har fulgt opp i ettertid.

Norge tok opp situasjonen i Xinjiang under FNs periodiske landhøring (UPR) av Kina i Menneskerettighetsrådet i november 2018, og anbefalte blant annet at Kina gir full tilgang for FN-observatører til stedene der folk er internert.

Vi har også tatt opp spørsmålet i ett felles brev sammen med 21 andre land til presidenten i FNs menneskerettighetsråd og høykommissæren for menneskerettigheter i juli i år, samt under menneskerettighetsrådets høstsesjon i

september i år. I tillegg har situasjonen i Xinjiang vært et tema i politiske møter, inkludert i statsministerens møte med lederen for Kinas folkekongress i Oslo i mai.

SPØRSMÅL NR. 69**Innlevert 10. oktober 2019 av stortingsrepresentant Audun Lysbakken****Besvart 18. oktober 2019 av utenriksminister Ine M. Eriksen Søreide****Spørsmål:**

Hva slags våpen og forsvarsmateriell har Norge eksportert til Tyrkia i 2018, og hva slags våpen og forsvarsmateriell omfattes av de lisensene som er innvilget for den pågående eksporten fra Norge til Tyrkia?

BEGRUNNELSE:

Ifølge Meld. St. 26 (2018–2019), Eksport av forsvarsmateriell fra Norge i 2018, eksportkontroll og internasjonalt ikke-spredningssamarbeid, har Norge eksportert for 37,4 millioner i A-materiell, og 3,9 millioner i B-materiell til Tyrkia i 2018.

Det bes om en utdyping av hva slags våpen og materiell dette var, og videre hva slags våpen og materiell Norge eksporterer til Tyrkia i 2019.

Svar:

Omfanget av eksporten av forsvarsmateriell til Tyrkia og andre land fremgår av de årlige meldingene til Stortinget, som er fremlagt siden 1996. Gjennom disse meldingene ligger Norge i det internasjonale tetsjiktet når det gjelder åpenhet om eksporten av forsvarsmateriell. Samtidig må dette skje innenfor rammen av den lovpålagte taushetsplikten som følger av eksportkontrollloven jfr. § 2.

Av Meld. St. 26 (2018-2019) om eksport av forsvarsmateriell fra Norge i 2018, eksportkontroll og internasjonalt ikke-spredningssamarbeid som ble lagt fram for Stortinget 11. juni 2019, fremgår det at eksporten av forsvarsmateriell til Tyrkia i 2018 omfattet varekategoriene

ML1 (glattborete våpen med kaliber 20 mm eller mindre, våpen med kaliber 12,7 mm eller mindre, samt tilhørende komponenter), ML3 (ammunisjon, tilhørende deler og komponenter), ML5 (ildledningsutstyr og tilhørende systemer og komponenter), ML8 (energetiske materialer), ML11 (annet elektronisk utstyr), ML15 (billed-/videoutstyr) og ML21 (programvare).

Alle søknader om eksport av forsvarsmateriell er gjennomgått for grundige vurderinger på grunnlag av Stortingets 1959-vedtak og retningslinjenes konsoliderte kriterieliste. Retningslinjene forutsetter omfattende vurderinger, og disse står omtalt i meldingens kapittel 3 og vedlegg 4.

Når det gjelder eksport av forsvarsmateriell i 2019, vil omfanget av denne eksporten fremgå i neste stortingsmelding om eksport av forsvarsmateriell fra Norge, eksportkontroll og internasjonalt ikke-spredningsarbeid. Meldingen planlegges fremlagt for Stortinget i løpet av første halvår 2020, så sant det er praktisk mulig.

SPØRSMÅL NR. 70

Innlevert 11. oktober 2019 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 15. oktober 2019 av justis- og innvandringsminister Jøran Kallmyr

Spørsmål:

Hva vil statsråden gjøre med at søkere som søker om en oppholdstillatelse på engelsk får svar på norsk, og at svaret blir sendt til digipost (krever norsk bankkonto med tilhørende id, noe det bare er mulig å ha dersom du har oppholdstillatelse), og kan statsråden sørge for at definisjonen av hva det vil si å være faglært blir konkretisert og regelverket tydeliggjort på UDI sine nettsider?

Svar:

Rammene for Utlendingsdirektoratets arbeid fastsettes gjennom regelverk, budsjett og departementets tildelingsbrev. Jeg legger til grunn at direktoratet oppfyller sin opplysnings- og veiledningsplikt etter forvaltningsloven, og at vedtak og informasjon på nett utformes innenfor rammene for deres ansvar.

UDI opplyser at de, som følge av ulike brukergruppers behov, skriver vedtak både på engelsk og norsk. I søknader om oppholdstillatelse som faglært er oftest første vedtak på engelsk, men i enkelte situasjoner på norsk når søkeren er i Norge. UDI opplyser videre at de sender svar på søknader pr. Digipost når søkeren har dette.

Informasjonen på UDIs nettsider skal være enkel og brukervennlig, og den inneholder derfor få detaljer. På UDIs regelverksportal (udiregelverk.no) finnes retningslinjer som har flere detaljer mht. hvordan ulike vilkår vurderes. Til spørsmålet om definisjonen av

hva det vil si å være faglært (hva som menes med «spesielle kvalifikasjoner»), bemerker UDI at dette beror på en skjønnsmessig helhetsvurdering, som ikke kan konkretiseres i detalj. Jeg ser ikke grunn til å overprøve UDIs vurdering her når det gjelder informasjonen på deres nettsider.

SPØRSMÅL NR. 71**Innlevert 11. oktober 2019 av stortingsrepresentant Siv Mossleth****Besvart 18. oktober 2019 av samferdselsminister Jon Georg Dale****Spørsmål:**

Hvor mange veiprosjekter har blitt avlyst så langt i 2019 på grunn av regionreformen og overføringen av ansatte fra Statens vegvesen til fylkeskommunene, og hvilke tiltak tenker samferdselsministeren å iverksette for å forhindre avlysninger, og med det unngå oppdragstørke for lokale anleggsentreprenører?

BEGRUNNELSE:

I Stavanger Aftenblad 28. september kan vi lese at allerede prosjekterte prosjekter er satt på vent, på grunn av usikkerhet knyttet til regionreformen og overføringen av

ansatte fra Statens vegvesen til fylkeskommunene. Fungerende regionveisjef Tone

Oppedal uttaler til Stavanger Aftenblad:

«Vi avlyser kontrakter rett og slett fordi vi mister folk. Tre prosjektledere, fire byggeledere og en del kontrollingeniører har sagt opp, på grunn av dette er en usikker tid med omstilling. Dette gjelder ikke bare Rogaland, men hele landet. Vi kan ikke rekruttere nye på vegne av fylkeskommunen. Derfor har vi rett og slett ikke nok kapasitet i denne fasen.»

Svar:

Eg er ikkje kjend med andre avlyste kontraktar enn dei som er sette på vent i Rogaland.

SPØRSMÅL NR. 72**Innlevert 11. oktober 2019 av stortingsrepresentant Marit Knutsdatter Strand****Besvart 17. oktober 2019 av finansminister Siv Jensen****Spørsmål:**

Viser til forslag om å flytte skatteoppkreverfunksjon fra kommune til stat. Ansatte og berørte i nærområdet fortjener forutsigbarhet.

Hvor mange stillinger kan statsråden garantere at det totalt skal være hos Skatteoppkreveren Valdres og Skatt Øst på Avdeling Leira, er statsråden på noen måte villig til å flytte stillinger i skatteetaten fra sentrale strøk til Leira, og hvordan vil regjeringen sikre at Skatteoppkreverfunksjonen over tid forblir på Leira, og vil nå regjeringen gi regionen sikkerhet for viktige arbeidsplasser?

Svar:

Regjeringen foreslår i statsbudsjettet for 2020 å overføre skatteoppkrevingen fra kommunene til Skatteetaten. Regjeringen legger opp til at skatteoppkreveroppgavene skal utføres på alle landets 56 skattekontor (Svalbard unntatt).

Fra 1. januar 2019 er Skatteetaten organisert med ett direktorat og seks landsdekkende fagdivisjoner. Divisjonene har landsdekkende ansvar for etatens kjerne-

produksjon. Den nye organiseringen legger svært godt til rette for at skatteoppkrevingen kan integreres med etatens øvrige oppgaver.

Leira skattekontor har i dag en bemanning på 17 årsverk, og vil etter en overføring av skatteoppkrevingen utgjøre et solid fagmiljø med 20 statlige årsverk.

Regjeringen legger opp til en forholdsmessig dreining av ressursbruken på skatteoppkreveroppgavene ut av de store byene. I dagens kommunale organisering har for eksempel arbeidsmarkedsregion Oslo 28 pst. av årsverkene benyttet til skatteoppkreving, mens den med regjeringens opplegg vil være 23 pst. Det mener jeg viser at Regjeringen har en klar vilje til å dreie ressursbruken fra Oslo-området til landet for øvrig.

SPØRSMÅL NR. 73**Innlevert 11. oktober 2019 av stortingsrepresentant Marit Knutsdatter Strand****Besvart 18. oktober 2019 av finansminister Siv Jensen****Spørsmål:**

Kraftskatteutvalet har tilrådd regjeringa å endre høve for inntektene frå vasskraftverk som no går direkte til kommunane. I Oppland fylke kan for eksempel Skjåk kommune miste 27 mill. kr og 39 årsverk eller 20 pst. av sysselsettinga, og Vang kommune kan miste 34 mill. kroner og 16 pst. av sitt budsjett.

Kva for motivasjon skal lokalsamfunn ha for å vere vertskap for kraftanlegg som fører med seg store naturinngrep og forsyner storsamfunnet og eksportkablar med straum, utan å vere sikra inntektene?

Svar:

Kraftskatteutvalet fekk mandat om å gjere ei heilskapleg vurdering av skattlegginga av kraftverk. Hovudoppgåva

var å vurdere om gjeldande skattlegging av vasskraft hindrar at samfunnsøkonomisk lønsame tiltak i vasskraftsektoren vert gjennomførte. Det gjekk fram av mandatet at utvalet kunne sjå bort frå verknaden av forslaga på fordeling av skatteinntekter mellom skattekreditorar (staten, kommunar og fylkeskommunar) og at departementet ville kome tilbake til dette etter at forslaga frå utvalet er vurderte.

Utvalet leverte si innstilling 30. september 2019, jf. NOU 2019: 16 Skattlegging av vannkraftverk. Rapporten er send på høyring med frist for å sende høyringssvar 1. januar 2020.

Regjeringa er oppteken av at vasskrafta også i framtida skal gje positive ringverknader for lokalsamfunna. Slik eg ser det, er det ingenting i utvalet sine forslag som hindrar at kraftinntektene til kommunar og fylker kan verte haldne ved lag.

SPØRSMÅL NR. 74**Innlevert 11. oktober 2019 av stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik****Besvart 21. oktober 2019 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie****Spørsmål:**

Kan statsråden garantere at regjeringa vil avvise et hvert forslag om innføring av en lovfestet nasjonal minstelønn i Norge, og vil regjeringa bruke reservasjonsretten i EØS-avtalen dersom et slikt forslag vedtas av EU?

BEGRUNNELSE:

EU-Kommisjonens nye president, tyske Ursula von der Leyen, har varslet et forslag om å innføre lovfestet minstelønn i EU-landene som en av de prioriterte sakene i løpet av den nye kommisjonens 100 første dager. Tidligere har også Frankrikes president, Emmanuel Macron, tatt til orde for en europeisk minstelønn. De aller fleste EU/EØS-land har i dag en lovfestet nasjonal minstelønn – i motsetning til hva som er tilfellet i de nordiske landene.

Svar:

Følgende framgår av oppdragsbrev fra ny president for EU-kommisjonen Ursula von der Leyen til ny arbeidskommissær Schmit:

"We must ensure that work pays and provides a decent living. You should put forward a legal instrument to ensure that every worker in our Union has a fair minimum wage. This can be set through collective agreements or legal provisions, depending on each country's traditions."

Det er foreløpig ikke lagt fram noe konkret forslag til hvordan oppdraget til arbeidskommissæren skal gjennomføres. Det vises her til at en sikring av de laveste løningene kan oppnås på flere måter, blant annet gjennom systemet med tariffavtaler. Videre er det nylig gjennomført en høring av den nye arbeidskommissæren i Europaparlamentet. Denne høringen gir ikke grunn til å tro at

det vil bli fremmet forslag som innebærer en lovfestet, nasjonal minstelønn.

Det er likevel viktig at Norge bruker de mulighetene vi har for å fremme våre synspunkter. Regjeringen vil jobbe aktivt for å ivareta norske interesser i denne saken, og vi

vil holde kontakt med våre svenske og danske kollegaer. Jeg vil også invitere partene i arbeidslivet til et møte for å drøfte saken. Eventuelle regler for minstelønn som får virkning i EØS-avtalen, må være forenlig med den norske modellen for lønnsdannelse, som bygger på tariffavtaler.

SPØRSMÅL NR. 75

Innlevert 13. oktober 2019 av stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik

Besvart 22. oktober 2019 av finansminister Siv Jensen

Spørsmål:

Kan statsråden garantere at Norge ikke vil svekke rapporteringsplikten til skattemyndighetene og at Norge i fremtiden vil ha full frihet til å stramme inn igjen rapporteringsplikten for å sikre tilsyn og hindre skatteunndragelser?

BEGRUNNELSE:

Ifølge Stortingets EU/EØS-nytt 25. september skal Norge og ESA nå være enige om hovedprinsippene og at det kan gå mot en løsning i konflikten om rapporteringsplikten til skattemyndighetene. ESA har ment at rapporteringsplikten strider mot EØS-avtalen, noe Norge har bestridt.

Svar:

Kampen mot skatteunndragelse og annen arbeidslivskriminalitet står høyt på agendaen i Norge. Rapporteringsplikt til skattemyndighetene ved bruk av utenlandske tjenesteytere er et svært viktig tiltak for å sikre lik skattemessig behandling i nasjonale og grenseoverskridende tilfeller. I tillegg bidrar rapporteringsplikten til å sikre lik beskatning av de som overholder skattereglene frivillig, og de som ikke gjør det.

Den 24. september var jeg i Brussel for å diskutere rapporteringsplikten med ESAs kollegium. Møtet var konstruktivt, og vi kom til enighet om hovedprinsippene i saken.

Vi skal nå fortsette dialogen med ESA, med sikte på å komme til en rask og god løsning for Norge.

SPØRSMÅL NR. 76

Innlevert 11. oktober 2019 av stortingsrepresentant Ingvild Kjerkol

Besvart 23. oktober 2019 av helseminister Bent Høie

Spørsmål:

Nøyaktig hvilke internasjonale og nasjonale ordninger er det helseministeren sikter til i Dokument nr. 15:2078 (2018-2019)?

BEGRUNNELSE:

I svar til spørsmål fra representanten Toppe (Dokument nr. 15:2078 (2018-2019) viser statsråden til at «rollen som avansert klinisk sykepleier, er vel utprøvd både nasjonalt og internasjonalt». Da er det nærliggende å tenke på ordninger med "nurse practitioners". Det er i så fall denne type ordninger både NDMS og Bergen kommune påpeker i sine høringssvar til den nye masterutdanningen for

sykepleiere som utfordrende. De viser til forskning som har vist resultater som fragmenterte helsetjenester, økt forbruk av helsetjenester med økte henvisningsrater mm. Det foreligger erfaringer med at slike tjenestetilbud fortrenger legetjenester i rekrutteringssvake områder på bakgrunn av ressurs hensyn. Dette vil i så fall kunne svekke befolkningens tilbud om legetjenester i distriktene og ikke minst kunne utfordre likeverdigheten i helsetjenestetilbudet. Vi ber på denne bakgrunn om informasjon om hva som menes med henvisningen til internasjonale erfaringer.

Svar:

De nye sykepleierne med masterutdanning i avansert klinisk allmennsykepleie vil kunne spille en viktig rolle i kommunale helse- og omsorgstjenester, både i selvstendig arbeid og som del av et team. Sykepleierne blir en verdifull ressurs og samarbeidspartner i å skape pasientens helse-tjeneste.

Sykepleierne skal kunne foreta selvstendige sykepleierfaglige avgjørelser. Det er ikke meningen at de skal fungere som leger, men derimot samarbeide med dem. Det vil være opp til den enkelte kommune hvilke oppgaver, ansvar og roller en sykepleier med masterutdanning i avansert klinisk allmennsykepleier skal ha – selvfølgelig innenfor lovverkets rammer. Naturlige arbeidssteder vil være i hjemmesykepleien, på sykehjem og i primærhelseteam. Det vil si som en integrert del av de kommunale helse- og omsorgstjenestene.

Representanten Kjerkholt ber om informasjon om hva som menes med henvisningen til nasjonale og internasjonale erfaringer i mitt svar til Stortinget på spørsmål om utdanningen fra representanten Toppe.

En rekke kommuner i Norge har ansatt sykepleiere med masterutdanning i avansert klinisk sykepleie. I rapporten "Masterutdanning i avansert klinisk allmennsykepleie. Bakgrunnsdokument for Helsedirektoratets arbeid med masterutdanningen" (Rapport IS-2822) redegjøres det nærmere for eksempler på oppgaver, roller og funksjon for slike sykepleiere i Norge i dag.

Det er gjort en rekke evalueringsstudier internasjonalt av ulike typer tjenester utført av personell som på engelsk omtales som nurse practitioners (NP) eller advanced nurse practitioners (ANP). Særlig USA, hvor denne typen roller har lang tradisjon, utpeker seg, men også i Canada, Australia og England og enkelte andre steder som bl.a. i Nederland, Sverige og Finland er det gjennomført studier.

Det er ikke overraskende at det finnes så mange studier på dette, siden introduksjon av NPs har vært kontroversielt blant mange leger og deres organisasjoner i mange land. Flere av studiene viser imidlertid at leger faktisk støtter disse rollene og finner dem svært nyttige i egen praksis eller på avdelinger der de jobber.

De fleste av disse studiene handler om oppgavegledning, der NPs/APNs gjør delvis samme/tilsvarende oppgaver som leger. Enkelte av studiene handler om overtagelse av oppgaver i spesialisthelsetjenesten, mens andre handler om overtagelse av oppgaver i primærhelsetjenesten eller begge steder. Studiene omhandler en rekke ulike typer oppgaver, fra spesifikke prosedyrer, til oppfølging av bestemte pasientgrupper og til en mer generell funksjon som ligner f. eks. fastlegens.

Studiene har ulike typer design og er av varierende kvalitet, men samlet sett gir de et inntrykk av positive resultater og erfaringer ved innføring av NPs i helsetjenesten. Samtidig pekes det på at bestemte premisser må være på plass, inkl. tilstrekkelig kompetanse, gode organisatoriske rammer og klar rolledeling mellom leger og NPs/APNs. Dette viser en rekke systematiske reviews av disse studiene, publisert gjennom de siste 15 årene. Det er ingen ting som tyder på mer fragmenterte tjenester ut fra de systematiske reviews som er publisert.

I lys av at det finnes en rekke publiserte reviews som vurderer og samler erfaringene og resultatene fra en rekke evalueringsstudier, mange publisert i gode tidsskrifter, mener jeg at det er det virker tilfeldig at det trekkes frem noen få enkeltstudier slik det gjøres i høringsuttalelsene som representanten nevner.

SPØRSMÅL NR. 77**Innlevert 13. oktober 2019 av stortingsrepresentant Arne Nævra****Besvart 18. oktober 2019 av samferdselsminister Jon Georg Dale****Spørsmål:**

I vedlegg J-2 om anbudspapirene i trafikkpakke 2 har SJ og Vy listet opp hvor mange togavganger de kan levere fra 2020 til 2030. Ut fra dette vedlegget har Vy lagt opp til å kjøre et betydelig antall flere togavganger i sitt tilbud. Tallene viser også at Vy har kalkulert med 530.000 flere togreiser enn SJ i 2030.

Hvor mye større togproduksjon hadde Vy lagt opp til i sitt tilbud, og i hvor stor grad er dette tatt hensyn til i utvelgelsen?

BEGRUNNELSE:

Når en så stor reform som jernbanereformen blir realisert med knapt flertall i stortinget, ville en tro at anbudsutsettelsene på togstrekninger ville bli gjennomført på en slik måte at det ikke skulle herske den minste tvil om at rett selskap fikk anbudet, at det var rett selskap som fulgte opp mål og premisser best.

Det er ikke lett å se at dette er tilfellet. Ikke minst har Aftenposten i flere artikler offentliggjort opplysninger og laget sammenstillinger som sår tvil om at SJ burde fått dette tilslaget på bekostning av VY.

I anbudspapirene, konkurransegrunnlaget for trafikkpakke 2, står det i pkt. 1.2 beskrevet overordnede mål med konkurransen. Her står det klart at hensikten med utsettingen er flere og mer fornøyde kunder. Det står også at togoperatøren som velges "skal kunne levere det mest kundevennlige og kostnadseffektive persontogtilbudet".

Det er flere punkter som gjør at man kan betvile at det er gjort rett valg ved ikke å velge VY:

- Vedlegget i J 2 tyder viser at VY har flere togavganger enn SJ i sitt tilbud. Vy skal kjøre veldig mange flere togavganger enn SJ - dersom de ble tildelt pakke Nord.

- Dette ville gitt en betydelig miljøgevinst - ikke minst på Nordlandsbanen og rundt Trondheim.

- Fra tildelingsbrevet framgår det at Vy fikk tilsynelatende mindre poeng for en betydelig vekst på Nordlandsbanen (i antall togavganger) enn hva SJ fikk for å beskrive sitt serveringstilbud på Meråkerbanen.

- Vy har lagt inn høyere kostnader til kjørende personale – ca. 50 mill. kroner mer i året enn SJ. Hadde de brukt samme sats som SJ - så hadde de vunnet på pris.

- Dersom Vy hadde hatt samme lave krav til avkastning som SJ - så hadde de høyst sannsynlig vunnet på pris. Dette framgår også av tildelingsbrevet der det forstås at VY har høyere driftsmargin enn SJ.

- Kvaliteten er et gjennomsnitt av 57 kriterier - prisen har ett kriterium (to med opsjonene), og systemet ser derfor ikke ut til å være rettferdig med tanke på vektning av kvalitet.

Svar:

Oppgåva med å inngå og følge opp trafikkkavtalar utførast av Jernbanedirektoratet og eg har difor innhenta informasjon frå Jernbanedirektoratet for å svare på representantens spørsmål.

Jernbanedirektoratet opplysar om at det i Trafikkpakke 2: Nord var tre tildelingskriterium: Kostnad (vekta 50 prosent), kvalitet (45 prosent) og oppdragsforståing (5 prosent). Vektinga av dei tre tildelingskriteria med tilhøyrande underkriterium, vurderingstema og dei mange krava Jernbanedirektoratet stilte i konkurransen vart fastsett og gjeve tydeleg informasjon om til tilbydarane i god tid før tilbudsfristen.

På basis av dette, var det opp til den einskilde tilbydar å avvege effekten av å tilby kvalitetshevande tiltak, effekten desse tiltaka har på nettokostnadane og korleis dette slår ut i høve til tildelingskriteria for konkurransen og den fastsette vektinga av desse. Jernbanedirektoratet som oppdragsgjevar skal på si side opptre i samsvar med grunnleggande prinsipp om føreseielegheit, noko som òg er nedfelt i lov om offentlege innkjøp. Det inneber at direktoratet ikkje kan endra tildelingskriteria, eller den fastsette vektinga, etter tilbudsfristen og etter at dei einskilte tilboda er kjende.

Stortingsrepresentanten peiker i spørsmålet sitt på forskjellar i togproduksjon i tilboda frå høvesvis Vy Tog og SJ Norge, det vil seia ulikt tal på avgangar. Til det er å seia at alle tilbydarane i konkurransen har lagt til grunn ulik togproduksjon på dei aktuelle banestrekningane. Det er i tilboda tilfelle der Vy Tog tilbyr fleire avgangar enn SJ Norge på einskilte dagar og linjer, men òg motsett; tilfelle der SJ Norge tilbyr fleire avgangar einskilte dagar og linjer. Summen av avgangar er heller ikkje direkte samanliknbar:

- Både Vy Tog og SJ Norge har oppretta nye, men ikkje like tilbod på strekningane (utover minstekrava).
- Talet på avgangar som er definerte i det refererte «Vedlegg J-2» inneheld i nokre tilfelle dobbeltregistreringar av det same toget, fordelt på ulike heil- og delstrekningar.
- Som kjend er det òg sju opsjonar på konkrete tilbodsbevingar i trafikkkavtalen, og desse er av tilbydarane

handterte ulikt. Vy Tog har tatt med nokre av desse som ein del av den ordinære leveransen frå desember 2022, noko som gir seg utslag i fleire avgangar enn SJ Norge på einskilde dagar. Ved utøving av desse opsjonane, slik det er foreslått i statsbudsjett for 2020 vil denne differansen reduserast og i nokre tilfelle bli eliminert.

Jernbanedirektoratet opplys og om at både SJ Norge og Vy Tog leverte sær gode tilbod på kvalitet og oppdragsforståing. Når det gjeld pris, var SJ Norge klart best. Det

gjennomsnittlege årlege vederlaget SJ Norge skal ha for å driva trafikken som inngår i denne trafikkpakka, utgjer i storleiksorden ein femtedel av kva trafikken blir driven for i dag. Samla sett var det SJ Norge som har levert det tilbodet som gir det beste forholdet mellom pris, kvalitet og oppdragsforståing.

Føretaket vann difor konkurransen om Trafikkpakke 2.

SPØRSMÅL NR. 78

Innlevert 11. oktober 2019 av stortingsrepresentant Solfrid Lerbrekk

Besvart 18. oktober 2019 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie

Spørsmål:

Hvem har statsråden fått prisanslaget til forslag til nye satser for refusjon av briller til barn fra, og redegjør for tallgrunnlaget for anslaget?

BEGRUNNELSE:

I NRK debatten 10.10 2019 svarte Anniken Hauglie at «Det var dialog med optikerne og de store leverandørene» på spørsmål om hvem som hadde gitt innspill på prisanslag på barnebriller.

Debatten på NRK handlet blant annet om regjeringens forslag til kutt i ordningen med barnebriller i forslag til statsbudsjett for 2020.

Regjeringen foreslår å spare 122 millioner kroner i 2020 ved å innføre standardsatser for briller til barn på hhv 1200 kroner og 2400 kr for briller med tilpassinger. Etter programmet la optikerforbundet ut en sak om at de reagerer på ministerens påstand. I nettsaken hevder Norgensoptikerforbund (se optikerne.no) at hverken kjedene, leverandørforeningen, synsinformasjon eller NOF har mottatt noen forespørsel om dette.

Svar:

Folketrygden dekker briller etter to stønadsordninger. Den ene ordningen, Hjelpemidler for synshemmede (svaksynte og blinde), gjelder både barn og voksne. Kriteriene for å få støtte til briller eller kontaktlinser under denne ordningen er at man er diagnostisert med afaki, Marfans syndrom (eller lignende tilstander der øyelinsen har løsnet av seg selv), hornhinneanomalier (som keratokonus eller keratoglobus), eller annen alvorlig sykdom/

lidelse som påvirker synet slik at man har behov for briller eller kontaktlinser. I vurderingen av hva som er annen alvorlig sykdom/lidelse vil uttalelse fra sakkyndig legges til grunn. Det er ingen begrensning på hvor mye man kan få i støtte per brille eller hvor mange briller man kan få. Det er ikke foreslått endringer i denne ordningen.

Det gis som hovedregel ikke stønad til briller/kontaktlinser etter folketrygdloven kapittel 10 ved vanlige brytningsfeil som nærsynthet, langsynthet eller ved skjeve hornhinner (astigmatisme). Dette gjelder også nærbriller som skyldes normale aldersforandringer i øyet. Den andre ordningen, Briller til barn/ungdom under 18 år, gir likevel støtte til briller til barn under 18 som trenger briller som et nødvendig ledd i behandling av øyetilstander som skjeling (strabisme), anisometropi (forskjellig optisk brytning i øynene) eller astigmatisme (forskjellig brytning i øyets forskjellige optiske meridianer). For de fleste barna som oppfyller vilkårene vil det være slik at helt vanlige briller dekker behandlingsbehovet, de vil ikke trenge spesielle tilpasninger. Det er på denne ordningen regjeringen foreslår å innføre faste stønadssatser pr. brillepar. Det vil ikke være noen begrensning på hvor mange briller man kan få støtte til. Nye briller dekkes når disse blir slitt/ødelagt/mistet eller når synsstyrken endrer seg.

Arbeids- og velferdsdirektoratet opplyser at NAV Hjelpemiddelsentral inviterte Norges Optikerforbund til å komme med sine faglige synspunkter mht. spørsmålet om å innføre faste stønadssatser for ordningen Briller til barn/unge under 18 år og en vurdering av rimeligste hensiktsmessige briller for satsene for ordinære briller og satsen ekstra tilpassede briller. Arbeids- og velferdsdirektoratet viser til at Optikerforbundet besvarte henvendelsen i brev av 3. mai 2018, der forbundet viste til at de var

opptatt av at dekning av Briller til barn/unge under 18 år skal skje etter gjeldende regelverk, at ordningen skal være rettferdig og forståelig, at hensikten om å forebygge og behandle amblyopi skal være godt kjent og ledende for ordningen, samt at tilgjengeligheten til hjelp for medlemmer av folketrygden skal være geografisk godt fordelt i landet.

På spørsmålet om innføring av faste stønadssatser, opplyste Optikerforbundet bl.a. at de ikke har detaljkunnskap om prisene i bransjen. Optikerforbundet anbefalte at det ble innhentet priser fra ulike tilbydere.

I forbindelse med innhenting av pristilbud valgte NAV Hjelpemiddelsentral å kontakte de fire største optikerkjedene, dvs. Brilleland, Interoptik, Specsavers og Synsam, for å sikre et bredt og representativt underlagsmateriale for å kunne vurdere hva som bør være nivået for faste stønadssatser for denne ordningen. Disse optikerkjedene er representert i alle fylker. De ble bedt om å oppgi veiledende priser for innfatning, ulike glass og pris på brilletilpasning, dvs. utgifter til sliping og montering av glasset i innfatningen. En av optikerkjedene, Synsam, besvarte ikke henvendelsen. I vurderingen er det ikke tatt hensyn til ulike tilbudskampanjer, og det vil være mulig å anskaffe både rimeligere og dyrere briller hos alle optikerkjedene.

For ordinære briller var den rimeligste prisen 545 kroner og den dyreste prisen 1 295 kroner. Gjennomsnittsprisen for de tre optikerkjedene som leverte tilbud (dvs. Brilleland, Interoptik og Specsavers) var 896 kroner.

Ekstra tilpassede briller omfatter flerstyrkebriller og briller med tynne glass. For flerstyrkebriller var den rimeligste prisen 1 349 kroner og den dyreste prisen 3 010 kroner. Gjennomsnittsprisen for flerstyrkebriller var 1 918 kroner. For briller med tynne glass var den rimeligste prisen 1 095 kroner og den dyreste 2 530 kroner. Gjennomsnittsprisen for briller med tynne glass var 1 673 kroner. Gjennomsnittsprisen for begge typer briller var 1 796 kroner. «Briller til barn/unge under 18 år» er hjemlet i folketrygdloven, som stiller krav om at rimeligste hensiktsmessige løsning skal velges. Gjennomgangen til NAV Hjelpemiddelsentral viste at gjennomsnittsprisen for hhv. ordinære og ekstra tilpassede briller var om lag 900 og 1 800 kroner.

Regjeringens forslag om satser på 1 200 og 2 400 kroner til hhv. ordinære og ekstra tilpassede briller ligger godt innenfor rammen av hva som må anses å kunne dekke rimelige, hensiktsmessige briller.

SPØRSMÅL NR. 79

Innlevert 11. oktober 2019 av stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes

Besvart 28. oktober 2019 av helseminister Bent Høie

Spørsmål:

Det gis i prop.1S ikke vurdering av prosjektets eller regionens bæreevne, utover at det vises til en formulering fra ekstern kvalitetsikrer som «påpeker at HSØ har en robust samlet økonomisk bæreevne».

Hvordan vurderer regjeringa bæreevnen i prosjektet og på regionalt nivå, er gevinstanalysen basert på virksomhetsplan eller skjønnsmessige betraktninger, har OUS gjennomført risikoanalyse av gevinstrealiseringsestimaterne, og må regionen utsette investeringsplaner hvis gevinstene i OUS ikke lar seg realisere som forutsatt?

BEGRUNNELSE:

Regjeringen foreslår en enkeltbevilgning til Gaustad-Aker prosjektet på 100 millioner i 2020. I tillegg foreslår regjeringen å forplikte Stortinget til en lånegaranti for framtidige investeringer til et prosjekt i Oslo universitetssykehus

med 29073 millioner 2020 kroner. Forslaget vil forplikte Stortinget til framtidige bevilgninger i en årrekke. For Stortinget er det avgjørende at Helse Sør-Øst er i stand til utøve sitt sørge for ansvar fullt ut forsvarlig, og sikre tilstrekkelig kapasitet og investeringer i hele helseregionen i den aktuelle tidsperioden. Vi står foran en betydelig demografisk drevet oppgave-vekst, og det må forventes investeringsbehov i alle sykehusområdene i regionen.

Bærekraften i prosjektet er basert på en betydelig driftseffektivisering i forkant av innflytting, og ytterligere gevinster etter at nye bygg er tatt i bruk. Gevinstanalysene er basert på skjønnsmessige vurderinger av drift under optimale driftsforhold, og det foreligger ikke virksomhetsplaner eller annet underlag som kan understøtte vurderingene, med unntak av beregningene som er gjort for psykisk helse. Ekstern kvalitetsikrer anmerker at det ikke er mulig å ettergå gevinstberegningene.

Bærekraft på regionalt nivå er i hovedsak basert på to forutsetninger, innsparinger i Oslo Universitetssykehus, og innsparinger i øvrige sykehusområder i regionen. Den overordnede risikoen er altså basert på to gjensidig forsterkende risikoområder. I regionens økonomiske langtidsplan planlegges det med driftseffektivisering i øvrige sykehusområder som er betydelig høyere enn utviklingen de siste årene. Hvis en av forutsetningene svikter vil Helse Sør-Øst havne under fastsatt likviditetsgrense og enten utsette andre planlagte investeringsprosjekt eller be om ekstra bevilgninger fra Stortinget. Helse Sør-Øst har gjort analyser av regionens bæreevne, og fastslått at de vil gå under likviditetsgrensen hvis mindre enn 85 % av de stipulerte gevinstene i OUS prosjektet lar seg realisere.

Ref:

- Økonomisk langtidsplan 2019-2022 for HSØ
- Ekstern kvalitetssikring av idéfase – Fremtidens OUS av OPAK AS og Metier AS.
- Prop.1 (2019- 2020)

Svar:

De regionale helseforetakene har ansvar for å planlegge sin virksomhet inkludert investeringsplaner innenfor egen økonomi. Regjeringens forslag om låneramme baseres på kvalitetssikrede konseptplaner for nye Oslo universitetssykehus, dvs. planene for Gaustad og Aker. Lånet til nye Oslo universitetssykehus gis til Helse Sør-Øst. Det er regionens samlede bæreevne og evne til å håndtere risiko som er avgjørende for lånesøknaden.

Representanten har i sitt brev vist til den eksterne kvalitetssikringen fra idéfasen. Helse Sør-Øst sin lånesøknad bygger på gjennomført konseptfase. Konseptfasen er vurdert av eksterne kvalitetssikrere i to omganger. Den siste eksterne kvalitetssikringsrapporten av konseptfasen ble behandlet av styret for Helse Sør-Øst i møtet den 20. juni. I denne uttales det at usikkerheten i både investeringskostnader og gevinster i prosjektet vurderes å være betydelige, noe som betyr at beregningene av økonomisk bærekraft er usikre. Ekstern kvalitetssikrer uttaler samtidig at bærekraftsanalysene viser at det finnes bærekraft på helseforetaksnivå og på regionalt helseforetaksnivå. Det uttales at salg av Ullevål tomten er en viktig del av den langsiktige bæreevnen for Oslo universitetssykehus (dvs. på helseforetaksnivå). Investeringskostnaden skal nå detaljutredes i forprosjektfasen, og usikkerheten vil dermed avta. Også gevinstrealisering vil det bli jobbet med fram til innflytting i nye lokaler.

Bærekraftsanalysene viser at det er samlokaliseringen av lands- og regionfunksjonene på Gaustad som er det bærende element i det økonomiske grunnlaget for prosjektet. Utbyggingen på Aker har ikke økonomisk bæreevne i seg selv. For lokalsykehusfunksjonene er det lagt til grunn at nye Oslo universitetssykehus skal driftes like godt som dagens Akershus universitetssykehus. I

tillegg er det lagt til grunn en gradvis forbedring i dagens sykehusdrift med 45 mill. kroner årlig i perioden 2019-2028, dvs. samlet 450 mill. kroner.

For sykehusprosjekter er det slik at kostnadsramme og tilhørende låneramme fastsettes på grunnlag av godkjent konseptfaserapport med skisseprosjekt (inkludert ekstern kvalitetssikring), mens helseforetakenes endelige beslutning om iverksettelse av byggeprosjektet vedtas på grunnlag av forprosjektrapport. Dette betyr at både investeringskostnader og gevinster vil bli utredet videre.

Helse Sør-Øst har i sin økonomiske langtidsplan 2020-2023 prioritert flere investeringsprosjekter for å hensynta ulike behov i regionen. Det ligger som en forutsetning at Oslo universitetssykehus, som andre helseforetak i Helse Sør-Øst, selv må håndtere økte kostnader ved sine investeringsprosjekter når de ferdigstilles. Helse Sør-Øst har imidlertid etablert en intern låneordning i regionen, som bidrar til egenfinansiering i de prioriterte prosjektene. Helse Sør-Øst er i sin økonomiske langtidsplan tydelige på at alle helseforetakene må arbeide videre med realistiske og konkrete risikoreduserende tiltak som anses nødvendig for å oppnå tilstrekkelig resultatutvikling, slik at investeringsplanene kan realiseres som forutsatt. Dette innebærer effektivisering i forkant og gevinstrealisering i etterkant av en investering, samt at helseforetakene etablerer organisasjonsutviklingsprosjekter i tilknytning til investeringsprosjektene.

For å håndtere sine planlagte investeringsprosjekter har Helse Sør-Øst opparbeidet en solid likviditetsbuffer. I økonomisk langtidsplan 2020-2023 er det forutsatt en videre oppbygging av sentrale resultat- og likviditetsbuffer med 800 mill. kroner årlig. Alle helseforetakene bidrar til denne ordningen. Helse Sør-Øst har også utarbeidet analyser fram til 2031, som viser at de har finansiering til å gjennomføre regionens prioriterte prosjekter i perioden, uten at de går under den risikogrensen som de selv har satt for likviditetsbeholdning på 1 mrd. kroner.

Etappe 1 av nye Oslo universitetssykehus er planlagt ferdigstilt ca. 2031. Da vil Oslo universitetssykehus også måtte hente ut driftsgevinstene i sine nye bygg. Helse Sør-Øst har allerede gjennomført risikoanalyser av driftsførutsetningene i de nye byggene. Som følge av prosjektet størrelse og kompleksitet vil Helse Sør-Øst måtte gjennomføre en stram økonomistyring for å holde den økonomiske utviklingen under kontroll.

SPØRSMÅL NR. 80**Innlevert 14. oktober 2019 av stortingsrepresentant Siv Mossleth****Besvart 18. oktober 2019 av samferdselsminister Jon Georg Dale****Spørsmål:**

Ambulanseflyet som måtte snu viser at det fortsatt er behov for nattevaktordningen som fantes tidligere ved Kristiansand Lufthavn. Pasientsikkerhet og beredskap er svekket i området.

Hva vil regjeringa gjøre for å styrke beredskapen igjen?

BEGRUNNELSE:

Tidligere hadde brann- og redningsmannskapet på Kristiansand Lufthavn Kjevik en vaktordning, slik at det alltid var personell tilgjengelig på kort varsel om natten, om det skulle være nødvendig å åpne flyplassen. Denne ordningen ble avvirket i august i år. Forrige uke måtte et ambulansefly som skulle lande på flyplassen for å hente en pasient som skulle sendes til behandling i Oslo, snu og vende tilbake til Gardermoen uten pasienten fordi mannskap til brann- og redningsvesenet på flyplassen var utilgjengelig. Hadde hjemmevaktordningen fremdeles eksistert ville trolig ambulanseflyet som måtte snu, kunne ha landet på Kjevik.

Svar:

Eg har lagt denne saka fram for Avinor. Avinor viser til at det er relativt få ambulansefly som har behov for å lande

på Kristiansand lufthamn utanfor den ordinære opningstida. Dei siste tre åra har dette dreidd seg om 1–3 tilfelle årleg. På grunnlag av dette har Avinor den siste tida testa ut ei tilkallingsordning i staden for ei fast heimevaktordning.

Ved hendinga som det er vist til i spørsmålet, var det berre ein brannmann til stades, mens det etter dei prosedyrane Avinor har fastsett for denne lufthamna, skulle ha vore to brannmenn. Avinor klarte derfor ikkje å følgje opp sine eigne prosedyrar, noko Avinor seier seg leie for. Frå midnatt tysdag 15. oktober har Avinor som del av vinterberedskapen innført heimevaktordning utanfor den ordinære opningstida på Kristiansand lufthamn.

Avinor opplyser at selskapet – mellom anna saman med Luftambulansetjenesten HF, helseføretaket og Babcock Air Ambulanse – vil evaluere denne hendinga, og at resultata av evalueringane vil bli lagt til grunn for den framtidige beredskapsordninga ved Kristiansand lufthamn.

Eg vil vise til at det å halde lufthamner opne for ambulansefly og ambulanshelikopter også utanfor den ordinære opningstida, er ein del av dei samfunnspålagde oppgåvene til Avinor, jf. Meld. St. 30 (2016–2017) og Innst. 430 S (2016–2017). Dette er noko eg også følgjer opp i eigardialogen med selskapet.

SPØRSMÅL NR. 81**Innlevert 14. oktober 2019 av stortingsrepresentant Mona Fagerås****Besvart 22. oktober 2019 av kunnskaps- og integreringsminister Jan Tore Sanner****Spørsmål:**

Hvilke tiltak har kunnskapsministeren tenkt å sette inn for å sikre at alle elever som gikk ut av ungdomsskolen i 2019 lykkes videre i utdanningsløpet, og hva har kunnskapsministeren tenkt å gjøre for å sikre at alle elever, uansett bakgrunn, fullfører ungdomsskolen våren 2020?

BEGRUNNELSE:

3.400 tiendeklassinger gikk ut av grunnskolen uten grunnskolepoeng i år, viser tall fra SSB. Det er en økning på hele 150 prosent på ti år. 5,5 prosent av de rundt 60.000 tiendeklassingene sto uten poeng da skolen var slutt i vår. Andelen har økt fra 2,2 prosent i 2009 til 5,5 prosent i år. 1.914 gutter og 1.505 jenter manglet vurdering i åtte eller mer. Høyest andel hadde Østfold med 7,2 prosent.

Kunnskapsministeren sier til SSB at 9. oktober at en av årsakene til de høye tallene er at flere flyktninger har kommet til Norge de siste årene. Derfor setter regjeringen nå i gang tiltak slik at flere innvandrerungdommer får grunnskoleopplæring før de starter på videregående skole.

Statistikk fra SSB viser imidlertid at bare 38,82 % av elevene som gikk ut 10. klasse uten grunnskolepoeng hadde innvandret til Norge. 61,18 % av 10. klassingene som gikk ut i våren 2018 er født i Norge.

Svar:

Det viktigste vi kan gi barn og unge er en god utdanning. Kunnskap gir muligheter til å skape et godt liv. Jeg deler derfor bekymringen for de elevene som går ut av grunnskolen uten grunnskolepoeng og for de som ikke fullfører og består videregående opplæring. Kampen mot frafall handler om at vi må gi alle barn og ungdommer et best mulig utgangspunkt fra barnehagen og gjennom grunnskoleløpet. Regjeringen prioriterer derfor tiltak som bidrar til at barn skal kunne lese, skrive og regne skikkelig når de går ut av skolen, og at de opplever trygge og inkluderende skolemiljøer. Dette er med på å forebygge fravær. Jeg mener utgangspunktet må være at alle elever skal nå sitt potensial og utvikle så god kompetanse som mulig ut fra sine forutsetninger.

Som representanten Fagerås er kjent med, er det en økning i antallet elever som mangler grunnskolepoeng. I 2009 økte andelen som manglet grunnskolepoeng fra 2,2 prosent til 3,3 prosent i 2010. I flere år lå dette relativt flatt, inntil det gradvis ble en økning i overgangen 2015-2016. Det er en sammensatt elevgruppe som mangler grunnskolepoeng. De faller i stor grad innenfor tre grupper: elever med manglende vurderingsgrunnlag på grunn av høyt fravær, elever som får spesialundervisning og minoritetsspråklige elever som nylig har kommet til Norge.

Andelen innvandrere uten grunnskolepoeng har i de senere årene økt kraftig. Av elevene som manglet grunnskolepoeng skoleåret 2007-2008 var om lag to av ti innvandrere, mens de i dag utgjør nesten fire av ti. Hovedforklaringen på økningen er derfor at det i 2015 og 2016 kom mange asylsøkere til Norge som fikk opphold. Selv om de fleste elevene som mangler grunnskolepoeng ikke er innvandrere, er vi særlig oppmerksomme på de utfordringene en nyankommet 14-åring kan ha på grunn av kort tid i norsk ungdomsskole.

Ungdom med kort botid i Norge er særlig utsatt for å falle utenfor. De har formell rett til videregående opplæring, men kan mangle reell mulighet for å fullføre fordi de mangler grunnskolekompetanse. Vi vil derfor øke satsingen på kombinasjonsklasser, der elevene får mer grunnskoleopplæring samtidig som de blir forberedt til videregående opplæring. I 2018 fikk 1222 elever dette til-

budet, og med vår styrkede satsing i budsjettet for 2020 vil rundt 3000 elever kunne få tilbud.

Regjeringen foreslår også å videreføre midler til drift og utvikling av digitale verktøy og flerspråklige ressurser på nett, som Skolekassa, LEXIN og Bildetema. Dette er en støtte til lærere som skal gi opplæring til minoritetsspråklige elever, og særlig nyankomne.

Samtidig stemmer det at over halvparten av elevene som ikke har fått beregnet grunnskolepoeng er elever uten innvandrerbakgrunn. For regjeringen er det viktig å sette inn tiltak som treffer hele elevgruppen som mangler grunnskolepoeng. Et av kjennetegnene ved disse elevene er at de har et betydelig høyere fravær enn gjennomsnittet. Jeg er opptatt av at skolene må følge opp elever med høyt fravær, og ønsker å innføre en oppfølgingsplikt i grunnskolen. Vi har derfor bedt Utdanningsdirektoratet om et kunnskapsgrunnlag om årsakene til at noen elever har høyt fravær og hvordan grunnskolene følger dem opp. Vi har også bedt Utdanningsdirektoratet om å lage en praktisk rettet veileder for hvordan skolene kan forebygge fravær, avdekke årsaker til fravær og hvordan de kan følge opp elever med høyt fravær. Veilederen og utredningen skal leveres Kunnskapsdepartementet innen mars 2020.

For at flere skal fullføre og bestå må de få et best mulig utgangspunkt fra barnehagen og gjennom hele grunnskoleløpet. Regjeringen har satt i gang mange tiltak for tidlig innsats, blant annet plikt til intensiv opplæring på 1.-4. trinn, moderasjonsordninger i barnehage, pedagog- og bemanningsnorm i barnehagen, lærernorm i skolen og en omfattende satsing på kvalifisering og kompetanseheving av lærere og ledere. Vi holder nå på å ferdigstille nye læreplaner i alle fag.

For å bedre overgangen for barn fra barnehage til skole/SFO innførte vi i 2018 en samarbeidsplikt for barnehage, skole og SFO. Vi vil også se på de andre overgangene i utdanningsløpet, bl.a. overgangen mellom ungdomsskolen og videregående skole.

Departementet utreder også flere tiltak som skal bidra til økt gjennomføring i videregående opplæring, med sikte på å gi fylkeskommunene et mer helhetlig ansvar for alle i gruppen 16 til 24 år. Våren 2021 vil regjeringen legge frem en melding for Stortinget om videregående opplæring i et livslangt læringsperspektiv.

For elever som strever faglig eller sosialt har læreren en betydningsfull rolle. Det er læreren som skal fange opp elevenes utfordringer og gi dem et tilpasset opplæringstilbud. Regjeringen har sørget for at det er flere lærere i skolen og vi har styrket deres kompetanse. Det er godt dokumentert at elevene lærer mer når læreren har fordypning i faget de underviser i. Med videreutdanningssatsingen har vi gitt flere lærere fordypning i blant annet norsk, matematikk og engelsk. Siden 2014 har omtrent 34 000 lærere fått tilbud om videreutdanning i alle skolens fag og sentrale satsingsområder. I 2020 vil vi gi over 6000 lærere tilbud om videreutdanning. Vi vil også fortsette opptrap-

pingen av satsingen på lærerspesialister. I 2020 vil vi bruke 200 mill. kroner på dette og øke antallet lærerspesialister fra 1200 til 1500.

Med den regionale og desentraliserte ordningen for kompetanseutvikling gir vi barnehager og skoler mulighet til å prioritere kompetanseutviklingstiltak som svarer på deres utfordringer og behov. I 2018 valgte flest skoleeiere å utvikle skolens kompetanse rettet mot fagfornyelsen, læringsmiljø og digitalisering. I 2020 foreslår regjeringen at om lag 230 mill. kroner brukes på den desentraliserte ordningen for kompetanseutvikling.

I løpet av høsten vil jeg legge frem en melding for Stortinget om tidlig innsats og inkluderende fellesskap. Meldingen inneholder en rekke tiltak som skal bidra til at alle barn og unge får mulighet til å oppleve mestring og tilhørighet, utvikle grunnleggende ferdigheter og kompetanse, uavhengig av deres forutsetninger og behov. Vi vil flytte kompetansen nærmere barna og elevene.

Regjeringen vil bygge et lag rundt barn og unge, med blant annet lærere, spesialpedagogiske ressurser, pedagogisk-psykologisk tjeneste og helsestasjon- og skolehelsetjenesten. Regjeringen vil også styrke samarbeidet mellom foresatte, barnehage, skole, skolefritidsordning (SFO) og andre offentlige tjenester. Et godt tverrfaglig samarbeid mellom tjenestene vil gi barn og unge et bedre tilrettelagt tilbud.

Med satsinger og tiltak som er beskrevet over vil vi gi barn og unge bedre og tettere oppfølging, med mål om å gi dem en god start på livet og at de skal lære det de trenger for å kunne delta og bidra i videre utdanning, arbeidsliv og ellers i samfunnet. Vi vil fortsette å følge nøye med på utviklingen og målrette innsatsen for at flere elever, både med og uten innvandringsbakgrunn, får beregnet grunnskolepoeng og fullføre og bestå videregående opplæring.

SPØRSMÅL NR. 82

Innlevert 14. oktober 2019 av stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes

Besvart 22. oktober 2019 av olje- og energiminister Kjell-Børge Freiberg

Spørsmål:

Hvordan vil regjeringen undersøke klimaeffektene av norskprodusert gass fra produksjon, undersjøisk og oversjøisk transport og bruk, basert på nye og langt høyere beregninger av klimagassutslippene fra gass, hvordan vil regjeringen sikre at Norge bidrar til å redusere europeiske klimagassutslipp fra energiproduksjon på andre måter enn ved gass eksport, og hvilke konsekvenser får denne nye kunnskapen for norsk olje-, gass- og klimapolitikk?

BEGRUNNELSE:

Norsk gass dekker om lag en fjerdedel av det europeiske gassforbruket. En rapport fra Energy Watch Group (EWG) viser at et bytte fra kull og olje til gass i kraftverk og varme-produksjon ikke reduserer utslipp. Dette skyldes i stor grad metanutslipp under produksjon, frakt og bruk. Avhengig av hvordan gassen er produsert, kan klimagassutslippene i verste fall øke med 40 % når man bytter fra kull til gass. I beste fall vil klimagassutslippene være omtrent like store. Uansett scenario viser rapporten at overgang til gass ikke er en klimaløsning, men tvert om utsetter omstillingen til en fornybar energiforsyning.

Dette står i stor kontrast til regjeringens argumentasjon om at gass er en viktig del av den globale klimaløsningen, som en bro vekk fra mer forurensende kull og olje. Denne argumentasjonen er i stor grad basert på det internasjonale energibyrået (IEA) sin analyse om at overgang fra kull til gass reduserer utslippene med 50 %.

Norsk klimapolitikk må være kunnskapsbasert slik at vi ikke fører en politikk som potensielt øker klimagassutslippene. Rapporten fra EWG viser hvordan IEAs analyser av klimagassutslippene fra gass er basert på flere feilaktige premisser, særlig når det gjelder utslipp av metan og klimaeffektene herfra. Metankonsentrasjonen i atmosfæren har økt de siste 10 årene, uten at dette er forklart i tidligere utslippsstudier fra fossilindustrien. Nye, mer detaljerte studier viser at metanutslippene fra produksjon av fossil gass er opp til 60 % høyere enn tidligere estimert.

I løpet av 100 år tilsvarer klimaeffekten fra 1 tonn metan effekten av 28 tonn CO₂. I en periode på 20 år har 1 tonn metan like stor klimaeffekt som 84 tonn CO₂. Forskjellen skyldes at metan har stor klimaeffekt de første årene, før klimaeffekten reduseres. IEA tar utgangspunkt i klimaeffekten av metan etter 100 år. Vi har imidlertid kun 10 år på oss til å halvere de globale utslippene. Da må vi også se på korttidseffekten av metan.

Jeg forventer at regjeringen tar disse funnene på alvor gjennom nye undersøkelser og en revurdering av olje-, gass og klimapolitikken. Selv om det skulle vise seg at norskprodusert gass ikke gir større klimagassutslipp enn kull, er det mye som tyder på at argumentet for norsk gass som en bro vekk fra kull og olje ikke lenger er gyldig.

Svar:

Norsk petroleums- og klimapolitikk er fakta- og kunnskapsbasert og tar utgangspunkt i beste tilgjengelige kunnskap. Vi har ført en offensiv politikk for å redusere utslippene på sokkelen og har siden starten av oljevirk-somheten stilt strenge krav til at selskapene produserer effektivt og med lave utslipp. Blant annet har brenning av gass (fakling) aldri vært tillatt, med unntak av brenning av sikkerhetsmessige årsaker. Det har over lang tid vært stor oppmerksomhet mot å begrense utslipp også av metan.

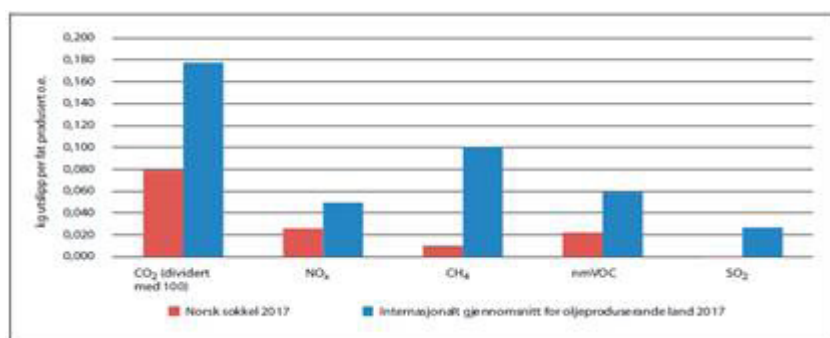
Som et av de første landene i verden innførte Norge i 1991 CO₂-avgift. Lov om avgift på utslipp av CO₂ i petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen fastsetter at selskapene må betale CO₂-avgift ved forbrenning av gass, olje og diesel i petroleumsaktiviteter på kontinentalsokkelen og ved utslipp av CO₂ eller naturgass. I tillegg er vår olje- og gassproduksjon er omfattet av EUs kvotesystem. Gjennom deltakelsen i EUs kvotesystem bidrar selskapene på norsk sokkel til at utslippene i systemet reduseres med 43 pst. mellom 2005 og 2030.

At virkemiddelbruken fungerer fremgår av tall som rapporteres inn til IOGP (International Association of Oil & Gas Producers), se figur 1. Som det fremgår av figuren er norske utslipp vesentlig lavere per produsert enhet enn det internasjonale gjennomsnittet. For metan er utslippene 10 pst av verdensgjennomsnittet.

Samlet sett er CO₂-avgiften er i dag på om lag 480 kroner per tonn CO₂. I statsbudsjettet for 2020 har regjeringen foreslått å øke avgiften med 6,5 prosent til 511 kroner per tonn CO₂. Den samlede utslippskostnaden for norsk sokkel er i 2019 på om lag 760 kroner per tonn CO₂ gitt dagens kvotepris. Prisen på utslipp i norsk petroleumssektor er vesentlig høyere enn for annen industri i Norge. Den er også svært mye høyere enn det petroleumsvirksomhet i andre land må betale.

Det europeiske kvotesystemet dekker om lag 95 pst av utslippene i petroleumssektoren. Utslipp som ikke er inkludert i kvotesystemet skyldes som regel at utslippskildene er for små eller utslippene er vanskelig å måle. For petroleumssektoren er det primært utslipp fra kaldventilering (metan) og diffuse utslipp, og utslipp fra lasting og lagring av råolje som faller utenfor kvotesystemet. Også disse utslippene er strengt regulert. Der det har vært teknisk mulig er disse utslippene avgiftsbelagt. Kaldventilering og diffuse utslipp av metan og nmVOC fra enkelte offshorefelt og petroleumsanlegg på land er i tillegg regulert direkte gjennom utslippsgrenser og krav om bruk av best tilgjengelig teknologi (BAT) med hjemmel i forurensningsloven.

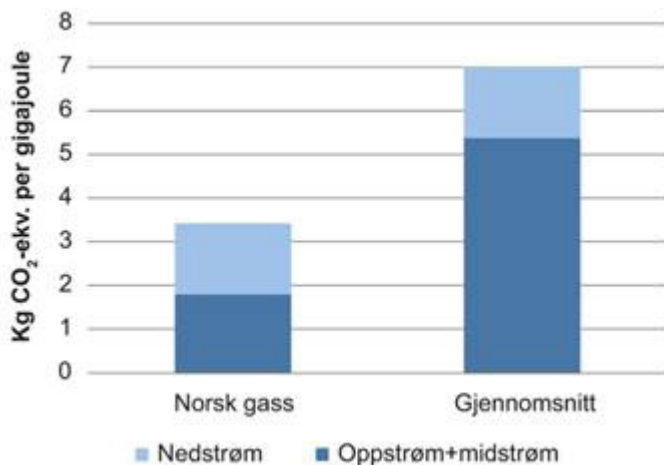
Regjeringen arbeider aktivt med å redusere ikke-kvotepliktige utslipp inklusive i petroleumssektoren. I forbindelse med Klimakur 2030 er det opprettes en faggruppe som skal gjennomføre en utredning av mulige tiltak og virkemidler for å oppfylle klimamål i 2030 i ikke-kvotepliktig sektor.

Figur 1 Utslipp til luft på norsk sokkel sammenlignet med internasjonalt gjennomsnitt

Kilde: International Association of Oil and Gas Producers (IOGP), Epim Environmental Hub (EEH) og Norsk olje og gass

Dette samme bilde fremkommer i en studie Equinor gjennomførte i 2017 der de sammenlignet livssyklusutslipp for norsk gass til Europa med andre kilder. Konklusjonen fra denne studien var at utslipp av metan tilknyttet norsk gass var under 0,3 prosent og under halvparten av gjennomsnittet for Europa, jf. figur 2 hentet fra Prop 80s (2017-2018).

Figur 2: Klimagassavtrykk for norsk gass vs. gjennomsnitt for all gass: Leveransepunkt Tyskland/EU sentral. Kilde: Equinor; Natural & bio Gas Vehicle Association (NGVA), fra Prop 80S (2017-2018)

Disse to studiene tar begge utgangspunkt i nye utslippsberegninger for metanutslipp på norsk sokkel. I 2016 ble det utarbeidet rapporter på oppdrag av Miljødirektoratet som viste at utslippene fra kaldventilering og diffuse utslipp var overvurdert. Disse nye beregningssmetodene er ennå ikke tatt inn i utslippsregnskapet.

I rapporten fra EWG som representanten Moxnes viser til tas det utgangspunkt i amerikansk skifer-gass. Utslippene her er mye høyere enn for norsk gass og således ikke relevant for spørsmålet representanten tar opp. Det kan i tillegg nevnes at rapporten som det refereres til bruker en annen beregningsmåte for effekten av metanutslipp enn det som følger av FNs klimapanelens retningslinjer.

Det er IPCCs retningslinjer for å beregne nasjonale klimagassutslipp og -opptak som ligger til grunn for Norges beregning og rapportering av norske klimagassutslipp. IPCC oppdaterer disse retningslinjene på bakgrunn av ny kunnskap. I mai inneværende år har retningslinjene blitt oppdatert basert på ny kunnskap og bedre metoder. Dette viser at IPCCs metoder for å beregne utslipp er dynamisk og oppdateres når det foreligger ny og bedre kunnskap. Det er denne kunnskapen regjeringen legger til grunn for beregning og rapportering av norske klimagassutslipp, og det er også denne kunnskapen regjeringen anser for å være best tilgjengelig kunnskap på området.

Regjeringen ser ikke noen grunn til å endre budskapet om at norsk gass til erstatning for kull er en rask og effektiv måte for å redusere europeiske utslipp. Storbritannia peker for eksempel i sin egen utslippsrapportering på at de senere års kraftige nedgang i utslipp fra britisk kraftsektor har vært drevet av et skifte bort fra kull over til gass og fornybar energi. Dette fremkommer også av utslippsrapporteringen fra EU som inngår i rapportering til FN-systemet (UNFCCC).

Naturgass er også en god partner for variabel fornybar energi og muliggjør økt satsing på sol- og vindkraft i Europa. På lang sikt kan en løsning der naturgass omdannes

til hydrogen, støttet av karbonfangst og lagring, bli en kommersielt attraktiv løsning.

Norsk petroleums- og klimapolitikk bygger på best tilgjengelig kunnskap og ikke enkeltstående rapporter som verken bruker metoden IPCC legger til grunn i sine retningslinjer eller tar utgangspunkt i klimagassutslipp fra norsk gass. Jeg ser ikke noen grunn til at det som presenteres i rapporten fra EWG om klimagassutslipp fra gass skal få konsekvenser for norsk petroleums- og klimapolitikk.

SPØRSMÅL NR. 83**Innlevert 14. oktober 2019 av stortingsrepresentant Mona Fagerås****Besvart 21. oktober 2019 av kunnskaps- og integreringsminister Jan Tore Sanner****Spørsmål:**

Hva er tenkt fra kunnskapsministerens side ift. lærernes og skolenes muligheter til å sette seg inn i de nye læreplanene, utforme læreplaner til hvert trinn samtidig som de underviser i inneværende skoleår etter Kunnskapsløftet 2006, og hvordan ser ministeren for seg at lærere og skoleledere skal kunne effektivt fagfornyelsen som er vedtatt av Stortinget uten en finansieringsordning satta av til dette formålet?

BEGRUNNELSE:

Fagfornyelsen.

Skoleåret 2019/2020 (inneværende skoleår) skal skolene og alle landets lærere rundt omkring i hele Norge bruke til å sette seg inn i de nye læreplanene og utforme læreplaner til hvert trinn samtidig som de underviser i inneværende skoleår etter Kunnskapsløftet 2006.

Skoleåret 2020/2021 er det første året hvor det undervises i nye læreplaner i samtlige fag for 1. – 10. trinn og Vg1.

Innføringen av de nye læreplanene vil bl. a kreve endringer i forhold til lærernes metodikk.

Dybdelæring og fagovergripende tema samt tverrfaglige emner vil kreve en annen type forberedelse til undervisningen.

Ved innføringen av Kunnskapsløftet i 2006 viste det seg at svært mye av lærernes tid på skolen ble bundet opp til felles møter rundt læreplanarbeid.

Svar:

Fagfornyelsen skal gjøre læreplanverket tydeligere og mer relevant, slik at elevene utvikler kompetanse til å mestre livene sine og forberedes på framtiden. Læreplanene skal bli gode verktøy for lærerne og fagfornyelsen skal bidra til et verdiløft for skolen. Samtidig skal vi ivareta det lokale og profesjonelle handlingsrommet for skoleeiere, skoleledere og lærere. Det vil fortsatt være et lokalt ansvar å velge de læremidlene, arbeidsmåtene og organiseringen som er best egnet til å nå kompetansemålene.

De nye læreplanene er utformet i en åpen prosess, hvor alle har kunnet komme med innspill underveis. Dette har både hevet kvaliteten på læreplanene og det har gitt kommuner, skoler og lærere tid til å forberede seg på endringene som kommer. Jeg merker fra tilbakemeldinger at fagfornyelsen har skapt stort engasjement, og mange er allerede godt i gang med å planlegge for å ta de nye

læreplanverket i bruk. I undersøkelsen Spørring til Skole-Norge våren 2019 oppgir 88 prosent av kommunene og 83 prosent av skolene at arbeid med læreplanene i fagfornyelsen inngår i deres lokale planer for kompetanseutvikling.

En viktig erfaring fra innføringen av Kunnskapsløftet i 2006, var at skolene trengte mer støtte og veiledning til å ta de nye læreplanene i bruk. Utdanningsdirektoratet har derfor allerede publisert støtteressurser som skoler kan bruke når de forbereder seg på de nye læreplanene. Basert på skolenes behov og tilbakemeldinger vil direktoratet publisere flere ressurser i tiden som kommer. De nye læreplanene blir også publisert i en ny digital visning som vil gi nye muligheter til å se sammenhenger mellom fag og mellom de ulike delene i læreplanverket. Dette tror jeg blir en viktig støtte når lærerne skal ta de nye læreplanene i bruk.

Jeg vil også påpeke at de nye læreplanene bygger videre på mange av prinsippene som ble innført gjennom Kunnskapsløftet i 2006. Det skal for eksempel fortsatt være kompetansebaserte planer, og de grunnleggende ferdighetene videreføres. Lærere og skoleledere er derfor bedre forberedt til å ta i bruk nye læreplaner nå, enn de var i 2006. Skoleeiere og skoleledere har et ansvar for å lede og tilrettelegge for gode læreplanprosesser på den enkelte skole. Jeg har tillitt til at dette gjøres på en god og tilpasset måte lokalt.

Jeg er i tett dialog med representanter både for lærerne, skolelederne og skoleeierne i referansegruppen vi har etablert i arbeidet med fagfornyelsen. Referansegruppen har vært en god dialog- og drøftingspartner for meg, og partene har bidratt til forankring av de ulike beslutningene som har blitt tatt underveis i prosessen. Jeg vil fremover følge nøye med på forberedelsene og erfaringene ved innføringen av de nye læreplanene. Det er viktig at den åpne og involverende prosessen fortsetter og at vi følger med på at skolene får tilgang til gode støtteressurser og veiledninger som svarer til deres behov.

SPØRSMÅL NR. 84

Innlevert 14. oktober 2019 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad

Besvart 22. oktober 2019 av kommunal- og moderniseringsminister Monica Mæland

Spørsmål:

Kan statsråden beregne sammenslåtte kommunar sin økonomi om dei ikkje var sammenslått ut i frå inntektsystemet og sette det opp i ein tabell som synleggjer differansen?

BEGRUNNELSE:

BT sin leiar etterlater inntrykket at sammenslåtte kommunar likevel ikkje kjem økonomisk betre ut enn om dei ikkje hadde blitt samanslått: <https://www.bt.no/btmeninger/leder/i/g7KRzL/no-maa-regjeringa-staa-ved-loeft-et-sitt>

Både Bjørnafjorden, Sunnfjord og Øygarden vert tatt fram som døme. Stortinget sine vedtak om inntektsystemet og økonomiske ordningar for sammenslåtte kommunar er ikkje endra så det må vera andre årsaker til økonomien for disse kommunane, men mindre det er nabo og sone kriteriet som har så store utslag eller at samanslåtte kommunar ikkje oppnår veksttilskottet fordi deler av kommunen ikkje har samme vekst. Dette må vera mulig å beregne slik at inntrykket BT skaper ikkje får feste seg som en sannhet.

Svar:

I kommunereforma vart det innført fleire gode og føreseielege økonomiske ordningar for kommunar som slår seg saman. For å leggje til rette for ein god overgang til ein

ny kommune, har kommunane motteke fleire av desse ordningane allereie før samanslåinga trer i kraft i 2020. Dette gjer at veksten i inntektene til desse kommunane blir lågare enn den elles ville vore frå 2019 til 2020, men har også gjort at kommunane har hatt eit høgare nivå på inntektene i desse åra enn dei elles ville hatt. Kommunane har altså motteke mykje av gevinsten ved å slå seg saman på førehand.

Sidan 2017 er det utbetalt om lag 1,34 mrd. kroner gjennom desse ordningane (regionsentertilskottet og overgangsordninga for kommunar som slår seg saman). Dette er midlar som har kome i tillegg til dei ordinære tilskota til alle kommunar, og er pengar kommunane ikkje ville motteke utan at dei skulle slå seg saman. Det stemmer derfor ikkje at kommunane tapar på samanslåinga, slik ein får inntrykk av i leiaren i Bergens Tidende. Det er likevel slik at gevinsten ved ei samanslåing blir mindre synleg frå 2019 til 2020 enn den elles ville vore, sidan kommunane allereie frå 2017 har motteke ein del av dei ekstra tilskota som følgjer av samanslåinga.

Tabell 1 viser kva den enkelte nye kommune har fått utbetalt i regionsentertilskott og overgangsordninga for kommunar som slår seg saman i perioden 2017-2019. Regionsentertilskottet blir vidareført til den nye kommunen i 2020, medan overgangsordninga blir avvikla når den nye kommunen får inndelingstilskott frå 2020.

Tabell 1: Regionsentertilskott og overgangsordning til kommunar som slår seg saman. 2017-2019. Millionar kroner.

	Regionsentertilskott			Overgangsordning		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
	(mill. kr)	(mill. kr)	(mill. kr)	(mill. kr)	(mill. kr)	(mill. kr)
1103 Stavanger	0	0	0	6,2	9,2	9,4
1108 Sandnes	4,1	8,2	8,3	6,3	6	6,2
1506 Molde	2,6	5,3	5,3	5	5,6	5,7
1507 Ålesund	3,7	7,4	7,4	7,7	10,2	10,5
1577 Volda	1,9	3,8	3,8	0,7	4,1	4,2
1578 Fjord	2,5	4,9	4,9	-	-	-
1579 Hustadvika	1,9	3,8	3,8	-	-	-
1806 Narvik	2,3	4,6	4,6	2,1	4,4	4,6
1875 Hamarøy	2	3,9	3,9	5,2	5,1	5,2
3002 Moss	3,2	6,3	6,4	9,8	10,6	10,9
3005 Drammen	4,9	9,7	9,8	11,4	13,9	14,3
3014 Indre Østfold	3	6,1	6,1	23,3	23	23,6

	Regionsentertilskot			Overgangsordning		
	2017 (mill. kr)	2018 (mill. kr)	2019 (mill. kr)	2017 (mill. kr)	2018 (mill. kr)	2019 (mill. kr)
3020 Nordre Follo	3,5	7	7	10,8	10,7	11
3025 Asker	4,6	9,2	9,3	14,5	14,4	14,8
3026 Aurskog-Høland	2,1	4,3	4,3	1,8	4	4,1
3030 Lillestrøm	4,3	8,6	8,7	15,2	15	15,4
3802 Holmestrand	2	4	4	0,9	4,5	4,7
3803 Tønsberg	3,3	6,8	6,8	8,9	9,5	9,8
3804 Sandefjord	3,7	7,3	7,3	-	-	-
3805 Larvik	3,1	6,2	6,2	-	-	-
3817 Midt-Telemark	1,9	3,9	3,9	3,2	6,5	6,7
4204 Kristiansand	-	-	-	14,5	14,3	14,7
4205 Lindesnes	2,3	4,7	4,7	5,5	7,5	7,7
4225 Lyngdal	1,9	3,8	3,8	4,3	4,7	4,9
4602 Kinn	2,2	4,3	4,3	7,6	7,7	8
4618 Ullensvang	2	3,9	3,9	0,5	3,2	3,3
4621 Voss	2,1	4,2	4,2	4,5	4,2	4,4
4624 Bjørnafjorden	2,4	4,7	4,8	5	4,7	4,9
4626 Øygarden	2,8	5,6	5,6	10,3	11,4	11,7
4631 Alver	2,5	5,1	5,1	3,9	10,5	10,8
4640 Sogndal	2	3,9	3,9	7	8,4	8,6
4647 Sunnfjord	2,3	4,6	4,6	13,1	14,5	14,9
4649 Stad	1,9	3,7	3,7	3,1	3,3	3,4
5001 Trondheim	-	-	-	9	9,7	10
5006 Steinkjer	2,4	4,8	4,8	4,5	5	5,1
5007 Namsos	2,1	4,2	4,2	2,4	4,5	4,7
5055 Heim	0,1	0,1	0,1	0	0	0
5056 Hitra	2,4	4,7	4,7	3	4,5	4,6
5057 Ørland	1,9	3,8	3,8	6,3	6,2	6,3
5059 Orkland	2,2	4,3	4,3	4,9	6,3	6,5
5060 Nærøysund	1,6	3,2	3,8	3,3	3	3,1
5406 Hammerfest	0,1	0,1	0,1	1,1	1,4	1,5
5421 Senja	2,1	4,2	4,1	0,8	2,7	2,8
Landet	100	200	200	248	295	303

Departementet har ikkje rekna på fordelinga av rammetilskotet til kommunane i 2020, viss kommunar som no slår seg saman hadde fortsatt som egne kommunar i 2020. Dei frie inntektene, skatteinntekter og rammetilskot, følger i stor grad innbyggjarane, og blir i mindre grad påverka av samanslåingar. Men det fins enkelte element i inntektssystemet som ikkje er heilt strukturnøytrale, og departementet har rekna på korleis samanslåingar påverkar desse elementa. Dette gjeld i hovudsak busetnadskriteria og basiskriteriet i utgiftsutjamninga, og veksttilskotet til kommunar med særleg høg vekst i folketalet.

I eit anmodningsvedtak frå 2018 bad Stortinget regjeringa om å sørge for at kommunar som slår seg saman,

og som fekk ein reduksjon i inntekter på grunn av ein reduksjon i busetnadskriteria eller andre utilsikta verknader av samanslåinga i inntektssystemet, blir kompensert for dette. I kommuneproposisjonen for 2020 la regjeringa fram korleis dette vedtaket blir følgt opp.

Kommunar som slår seg saman, får ein reduksjon i utgiftsutjamninga på grunn av at kommunens verdi på basiskriteriet blir redusert. Dette får kommunen kompensert fullt ut gjennom inndelingstilskotet. For kommunar som slår seg saman i 2020, er inndelingstilskotet rekna ut på gjeldande inntektssystem i 2016, og kommunane blir meir enn kompensert for reduksjonen i basistilskotet frå 2019 til 2020 på grunn av samanslåinga.

Busetnadskriteria er heller ikkje nøytrale med tanke på samanslåingar. For å dempe konsekvensane av endringar i desse kriteria, vil departementet nytte eit gjennomsnitt av kriterieverdiane for den nye og dei tidlegare kommunane dei første tre åra etter samanslåinga. For kommunar som isolert sett får ein reduksjon i utgiftsutjamninga som følgje av samanslåinga, vil ein kompensasjon bli vurdert i det enkelte tilfelle. Regjeringa har gitt fyl-

kesmannen i oppdrag å vurdere behovet for skjønstilskot til kommunar som slår seg saman i 2020.

Tabell 2 viser den isolerte effekten av samanslåingar på busetnadskriteria og basiskriteriet i utgiftsutjamninga i 2020. Reduksjonen som skuldast basiskriteriet, blir kompensert gjennom inndelingstilskotet, og dette tilskotet er vist i kolonne 4. Inndelingstilskotet skal og kompensere for netto nedgang i distriktstilskot som følgje av samanslåinga, dette er ikkje vist i tabellen.

Tabell 2: Isolert effekt utgiftsutjamning 2020, og inndelingstilskot 2020.

Kommune	Isolert effekt sone-kriteriet	Isolert effekt nabo-kriteriet	Isolert effekt basis-kriteriet	Inndelings-til- skot 2020
	(1000 kr)	(1000 kr)	(1000 kr)	(1000 kr)
1103 Stavanger	-306	0	-21 594	35 528
1108 Sandnes	-263	-5	-11 120	14 713
1506 Molde	-140	-1	-24 926	41 631
1507 Ålesund	4 233	-1	-42 350	71 056
1577 Volda	1 732	-297	-10 984	20 815
1578 Fjord	1 805	0	-10 810	20 815
1579 Hustadvika	-102	-1	-8 545	14 713
1806 Narvik	-177	132	-11 697	30 672
1875 Hamarøy	-71	691	2 575	10 959
3002 Moss	-96	0	-6 575	14 713
3005 Drammen	-373	1	-15 147	29 426
3014 Indre Østfold	602	-1	-32 981	58 851
3020 Nordre Follo	-117	-1	-6 493	14 713
3025 Asker	-193	0	-15 730	29 426
3026 Aurskog-Høland	864	22	-12 429	20 815
3030 Lillestrøm	-210	-2	-15 289	29 426
3802 Holmestrand	-71	0	-6 990	35 528
3803 Tønsberg	-112	-17	-7 356	16 653
3817 Midt-Telemark	-46	0	-7 621	18 709
4204 Kristiansand	-50	28	-15 808	29 426
4205 Lindesnes	249	-78	-19 479	36 950
4225 Lyngdal	2 264	-491	-10 266	20 815
4602 Kinn	-145	0	-7 573	16 397
4618 Ullensvang	164	-50	-24 622	38 566
4621 Voss	628	-1	-10 857	17 647
4624 Bjørnafjorden	-138	0	-10 545	14 713
4626 Øygarden	-191	-1	-17 605	29 426
4631 Alver	-163	-1	-17 144	29 426
4640 Sogndal	2 167	152	-22 989	41 631
4647 Sunnfjord	-158	0	-32 560	62 446
4649 Stad	-2 420	-38	-10 650	16 378
5001 Trondheim	-525	9	-7 461	14 713
5006 Steinkjer	-144	-1	-10 138	15 201
5007 Namsos	755	0	-25 562	41 631

Kommune	Isolert effekt sone-kriteriet	Isolert effekt nabo-kriteriet	Isolert effekt basis-kriteriet	Inndelings-til- skot 2020
	(1000 kr)	(1000 kr)	(1000 kr)	(1000 kr)
5055 Heim	3 265	-24	-11 321	24 823
5056 Hitra	-81	0	2 369	6 062
5057 Ørland	-65	0	-8 206	18 600
5058 Åfjord	1 738	0	-12 039	20 061
5059 Orkland	-963	33	-21 042	48 185
5060 Nærøysund	-587	13	-9 186	14 713
5406 Hammerfest	1 222	3	-12 143	27 929
5412 Tjeldsund	350	0	-11 693	24 706
5421 Senja	3 558	0	-39 977	62 446
Sum	17 689	71	-632 556	1 202 050

I kommuneproposisjonen for 2020 blei det også lagt opp til ei kompensasjonsordning for kommunar som isolert sett får ein reduksjon i veksttilskotet som følgje av samanslåinga. I 2020 blir kommunane kompensert med 80

av reduksjonen i veksttilskot som følgjer av samanslåinga. Tabell 3 viser den isolerte effekten av samanslåinga på veksttilskotet i 2020, og fordelinga av kompensasjonen i 2020 og 2021.

Tabell 3: Kompensasjon for reduksjon i veksttilskot på grunn av kommunesamanslåing.

Kommune	Isolert effekt vek- sttilskot 2020	Kompensasjon 2020	Kompensasjon 2021
	(1000 kr)	(1000 kr)	(1000 kr)
3002 Moss	-587	470	235
3014 Indre Østfold	-1 906	1 525	762
3025 Asker	-4 695	3 756	1 878
3030 Lillestrøm	-489	391	196
3802 Holmestrand	-2 614	2 091	1 046
3817 Midt-Telemark	-4 893	3 914	1 957
4204 Kristiansand	-1 672	1 338	669
4624 Bjørnafjorden	-3 721	2 977	1 488
4626 Øygarden	-4 880	3 904	1 952
4631 Alver	-869	695	348
4640 Sogndal	-372	298	149
5001 Trondheim	-5 135	4 108	2 054
5060 Nærøysund	-85	68	34
Sum	-31 918	25 535	12 768

I tillegg til elementa som er omtala over, kan det for enkelte kommunar vere andre forhold som gir seg utslag, og ein kompensasjon for dette må vurderast i det enkelte tilfelle.

Det er mange ulike forhold som påverkar anslaget på vekst i frie inntekter frå 2019 til 2020 for enkeltkommunar. I hovudsak er det andre forhold enn sjølve samanslåinga, slik som utviklinga i folketalet og endringar i befolknings-

samansetninga som gjer at veksten for nokre kommunar som slår seg saman er lågare enn gjennomsnittet.

I spørsmålet viser representanten til kommunane Bjørnafjorden, Sunnfjord og Øygarden. Både Øygarden og Sunnfjord er anslege å ha ein vekst om lag på landsgjennomsnittet frå 2019 til 2020. Begge kommunane har fått årlege tilskot gjennom regionsentertilskotet og overgangsordninga for kommunar som slår seg saman sidan 2017. Øygarden kommune vil i tillegg få kompensasjon

for reduksjon i veksttilskotet som følge av samanslåinga, denne inngår ikkje i vekstanslaget.

For Bjørnafjorden kommune er anslaget på vekst i frie inntekter om lag 0 % frå 2019 til 2020. Dette har samanheng med fleire forhold, blant anna er veksten i folketalet i Os kommune kraftig redusert dei siste åra, slik at kommunen ville fått ein betydeleg reduksjon i veksttilskotet sjølv om kommunen hadde fortsett som eigen kommune. Kommunen får òg ein reduksjon i veksttilskotet på grunn av samanslåinga, og dette vil bli kompensert med om lag 3 mill. kroner i 2020. Os kommune har deltatt i forsøket med statleg finansiering av eldreomsorga, og frå 2020 skal også nye Bjørnafjorden kommune delta. Dette påverkar dei frie inntektene til kommunen, men kommunen vil bli tilført inntekter til forsøket gjennom eit øyremerka tilskot gjennom året 2020.

For enkelte kommunar er det slik at samanslåinga kan påverke beløpet kommunen får ekstra gjennom inntektsutjamninga i inntektssystemet, fordi kommunen har særleg låge skatteinntekter. Men korleis dette vil sjå ut framover, er det for tidleg å seie noko om nå, sidan det vil avhenge av skatteinngangen i 2020. Denne vil ikkje vere klar før tidleg i 2021.

Kommunar som slår seg saman, taper ikkje økonomisk på det. Kommunane som slo seg saman i kommunereforma, har motteke ekstra tilskot sidan 2017 på grunn av samanslåinga, slik at noko av den økonomiske gevinsten allereie er teke ut. Dei nye kommunane vil og få utbetalt reformstøtte på til saman om lag 820 mill. kroner i 2020. Dette er midlar som kjem i tillegg til det som no er lagt fram i statsbudsjettet, og som vil bidra til at den nye kommunen vil kunne levere gode tenester til sine innbyggjarar.

SPØRSMÅL NR. 85

Innlevert 14. oktober 2019 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken

Besvart 24. oktober 2019 av klima- og miljøminister Ola Elvestuen

Spørsmål:

I forbindelse med FN toppmøtet om klimatidligere i høst signerte Norge The Declaration of the Carbon Neutrality Coalition. Erklæringen fokuserer blant annet på behovet for netto-null utslipp av klimagasser.

Vil regjeringen neste år legge fram en plan for Stortinget for hvordan Norge skal nå sine klimamål for 2030 og de langsiktige målene for 2050, og vil disse planene legge målet om netto-nullutslipp til grunn og ikke klimanøytralitet?

BEGRUNNELSE:

I New York tidligere i høst slutta Norge seg til en internasjonal koalisjon «Carbon neutrality coalition» (<https://www.carbon-neutrality.global/the-declaration/>). I erklæringa til denne koalisjonen sies det:

«Today, we announce we will develop long-term low-greenhouse gases emission climate- resilient development strategies, in line with the agreed long-term temperature increase limit and we will do so by end 2020.»

I erklæringen sies det også:

«Transitioning to a net-zero greenhouse gases and climate-resilient future, and delivering on the Sustainable Development

Goals, is one of the biggest, but also one of the most exciting challenges the world has ever faced. Today proves our determination to address this challenge.»

Svar:

Norges klimamål for 2030 er å redusere utslippene med 40 % sammenlignet med 1990. Regjeringen vil samarbeide med EU for å oppfylle målet.

I henhold til Granavolden-plattformen så vil regjeringen redusere Norges ikke-kvotepliktige utslipp med minst 45 prosent innen 2030, sammenlignet med 2005. Dette er utslipp fra transport, jordbruk, avfall, bygg og ikke-kvotepliktige deler av industri og petroleum. Reduksjonen skal skje gjennom innenlandske tiltak og vi vil planlegge for det. Om strengt nødvendig kan fleksibiliteten i EUs rammeverk benyttes.

Regjeringen har bedt etatene om å utrede ulike tiltak og virkemidler som kan utløse minst 50 prosent reduksjon i ikke-kvotepliktige utslipp i 2030 sammenlignet med 2005. Regjeringen vil, blant annet med utgangspunkt i dette kunnskapsgrunnlaget, utarbeide en plan for å oppfylle Norges klimaforpliktelser med 45 prosent innenlandsk reduksjon i ikke-kvotepliktig sektor når en avtale med EU om felles oppfyllelse er på plass.

Norge har lovfestet et mål om å bli et lavutslippssamfunn i 2050. Regjeringen la nylig frem en lavutslippsstrategi for 2050 som skal sendestil FN. Strategien skisserer viktige og overordnede rammer for lavutslippsutvikling i Norge. Gjennom beskrivelsen av lavutslippssamfunnet i Norge og de overordnede virkemidlene for å komme dit, bidrar strategien til retning og langsiktighet i klimapolitikken. I strategien signaliserer regjeringen at den vil styrke det lovfestede klimamålet for 2050. Målet skal være at klimagassutslippene i 2050 skal reduseres med 90 til 95 prosent fra utslippsnivået i referanseåret 1990.

Internasjonalt er det ulike og overlappende definisjoner og forståelse av begreper som karbonnøytralitet, klimanøytralitet og netto null utslipp. Forskjellige tilnærminger kan blant annet variere i hvordan internasjonalt samarbeid og opptak og utslipp av skog- og arealbruksendringer regnes inn i måloppnåelsen. Det er med andre ord flere måter beregne måloppnåelse av langsiktige mål som er formulert på denne måten.

Klimapolitikken må baseres på best tilgjengelige kunnskap. Et godt kunnskapsgrunnlag er ikke bare viktig for at politikken skal gjennomføres så effektivt som mulig, men vil også tjene til å redusere usikkerhet og sette oss bedre i stand til å håndtere klimarisiko. Regjeringen vil derfor styrke kunnskapsgrunnlaget for den langsiktige klimapolitikken vi trenger for å bli et lavutslippssamfunn, og varsler i lavutslippsstrategien at vi vil sette i gang arbeidet med Klimakur 2050. Utredningen vil fange opp sektorovergripende forhold, det gjelder særlig for områder som bærekraftig og helhetlig arealforvaltning, energi og rettferdig omstilling som griper over flere sektorer. Klimakur 2050 vil også omfatte et arbeid med å kartlegge

teknologitrender, teknologikostnader og teknologimuligheter internasjonalt. Omstillingen til et lavutslippssamfunn berører samfunnet i sin fulle bredde. Jeg ønsker derfor at Klimakur 2050 skal være en inkluderende prosess, og regjeringen vil legge til rette for en bred offentlig debatt.

Norge sluttet seg til karbonnøytralitetskoalisjonen i 2017 under One Planet Summit. Grunnlaget for norsk tilslutning var det norske målet om klimanøytralitet fra 2030.

Klimanøytralitetsmålet betyr at Norge skal sørge for klimareduksjoner tilsvarende norske utslipp fra og med 1. januar 2030, og at klimanøytralitet kan oppnås gjennom EUs kvotemarked, internasjonalt samarbeid om utslippsreduksjoner, kvotehandel og prosjektbasert samarbeid. Det norske klimanøytralitetsmålet skal bidra til at Norge kan ta et større internasjonalt ansvar. Virkemidler for å oppnå klimanøytralitet skal komme i tillegg til, ikke istedenfor innenlandske reduksjoner som følger av nasjonale klimamål.

I Meld. St. 41 (2016 – 2017) er det vist til at Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget med en omtale om oppfølgingen av klimanøytralitetsmålet på et egnet tidspunkt etter at regelverket rundt EUs innsatsfordelingsforordning er klart. Innsatsfordelingen var vedtatt i EU i mai 2018, men regelverket sine konsekvenser for Norge avhenger av et utkast til avtale om felles oppfylning som fremdeles er til vurdering i EU. Regjeringen vil, i lys av rammene for denne avtalen, komme tilbake til Stortinget med en helhetlig omtale om oppfølging av klimanøytralitetsmålet.

SPØRSMÅL NR. 86

Innlevert 7. oktober 2019 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken

Besvart 22. oktober 2019 av olje- og energiminister Kjell-Børge Freiberg

Spørsmål:

Oljefeltet Martin Linge ligger an til en gigantisk kostnadssprekk for utbyggingen, en sprekk som kan bli større enn spreken for Goliatutbyggingen.

Hvilke tiltak har ministeren iverksatt for å få kostnadene under kontroll og hvilken oljepris er nødvendig for at Staten skal sitte igjen med positiv nåverdi (gå i pluss) ved Martin Lingeutbyggingen?

BEGRUNNELSE:

I Prop. 85 S (2011–2012) Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak) Utbygging og drift av Martin Linge-feltet kommer det fram at operatørens økonomiske analyse viser at utbyggingen har en forventet nåverdi før skatt på 7,6 milliarder 2011-kroner. Balanseprisen for prosjektet før skatt er 59 US dollar per fat oljeekvivalenter.

Svar:

Forvaltningen av petroleumssektoren bygger på de samme prinsippene som forvaltningen av annen næringsvirksomhet i Norge. Dette betyr at myndighetene regulerer sektoren ved å sette helhetlige, klare og forutsigbare rammer. Aktørene i næringen som har mest kunnskap, kompetanse og informasjon om muligheter og utfordringer i sine prosjekter, utfører og har ansvar for den daglige operasjonelle aktiviteten innen leting, utbygging, drift og avslutning. At dette ansvaret ligger hos selskapene er både viktig og riktig.

Oljeselskapene – som er deltakere i en rettighetshavergruppe gjennom å ha eierandel i en utvinningstillatelse på norsk sokkel, er i Norge samlet ansvarlig for beslutninger om leting, utbygging og drift i området som utvinningstillatelsen gjelder. Dette betyr blant annet at de er ansvarlig for at den aktuelle utbyggingsplanen følges, at utbyggingen gjennomføres på en sikker og forsvarlig måte og i henhold til de rammene myndighetene har satt. Selskapene har sterk økonomisk egeninteresse av sikker, forsvarlig og vellykket prosjektgjennomføring.

Forskning på store prosjekter innen andre industrigrener (transportsektor, forsvarsprosjekter etc.) viser at store prosjekter ofte opplever store kostnadsoverskridelser og forsinkelser. Overskridelser i store, kompliserte prosjekter er heller ikke et særnorsk fenomen.

Oljenæringen er global. Store utbyggingsprosjekter omfatter svært mange leverandører og omfattende leveransejeder både i inn- og utland. Det er en konsekvens av kompleksiteten i slike prosjekter, spesialiseringen i næringen og den internasjonale arbeidsdelingen. Denne kompleksiteten stiller store krav til utbyggerne. Enhver utbyggingsbeslutning tas under usikkerhet. For alle prosjekter vil det være en risiko også knyttet til prosjektgjennomføringen. Risikoen ved en utbygging hensyntas når investeringsbeslutning tas.

De fleste utbyggingsprosjekter på norsk sokkel ender opp med utbyggingskostnader innenfor usikkerhetsspennet som er angitt i plan for utbygging og drift (PUD) eller plan for anlegg og drift (PAD). I statsbudsjettet rapporterer departementet hvert år om utviklingen i pågående utbyggingsprosjekter på norsk sokkel. De 24 utbyggingsprosjektene som pågår på norsk sokkel nå er omtalt i Prop 1 S (2019-2020). 20 av disse 24 prosjektene har kostnadsanslag innenfor usikkerhetsspennet på +/- 20 pst. som er oppgitt i PUD/ PAD. To av prosjektene ligger under usikkerhetsspennet og to ligger over. De samlede investeringene for prosjektene under utbygging er 4,3 mrd. kroner lavere enn det som ble anslått ved innlevering av de ulike utbyggingsplanene.

Porteføljen av prosjekter under utbygging er svært lønnsom. Internrenten/avkastningen til prosjektporteføljen fra tidspunktet de ulike utbyggingsplanene ble godkjent er beregnet til 28 pst. Prosjektene som er under

utbygging vil skape enorme verdier for samfunnet fremover. Prosjektene har samlet, beregnet nåverdi på 1 307 mrd. kroner med syv pst., og 1 654 mrd. kroner med fire pst. kalkulasjonsrente reelt før skatt.

Det ene av de to pågående utbyggingsprosjektene som nå har et kostnadsanslag som ligger over spennet fra utbyggingens PUD er Martin Linge-utbyggingen. Denne feltutbyggingen ble besluttet av rettighetshaverne i 2012 og PUD ble godkjent av Olje- og energidepartementet i november samme år etter at utbyggingen var forelagt Stortinget av Stoltenberg 2-regjeringen. Gjennomføringen av utbyggingsprosjektet har møtt store utfordringer noe som har resultert i store overskridelser og betydelige forsinkelser. Dette er negativt både for rettighetshaverne og samfunnsøkonomisk sett.

Det har skjedd endringer i rettighetshavergruppen i gjennomføringsfasen. Etter søknad fra Total E&P Norge AS (Total), på vegne av Statoil Petroleum AS[1] (Equinor) og Total, samtykket Olje- og energidepartementet i 2018 til overdragelse fra Total til Equinor av Totals andeler i blant annet Linge-feltet. Samtidig ble Equinor godkjent som ny operatør for Lingefeltet.

God erfaringsoverføring fra utbygging til utbygging er et viktig område som næringen har hovedansvaret for å sikre, men også myndighetene kan gi viktige bidrag. Departementet er derfor opptatt av å bidra til god erfaringsoverføring i næringen når det gjelder utbyggingsprosjekter, samt å sikre at hele rettighetshavergruppen bidrar aktivt for også å legge til rette for vellykket prosjektgjennomføring. I etterkant av en gjennomgang Oljedirektoratet gjorde av flere utbyggingsprosjekter på norsk sokkel i 2013, har myndighetene styrket oppfølgingen av prosjektene i planleggingsfasen. Dette ble gjort innenfor den veletablerte rolle- og ansvarfordelingen i sektoren, og med formål å bidra til å redusere sannsynligheten for kostnadsoverskridelser og forsinkelser i nye utbyggingsprosjekter, jf. Prop 114 S (2014-2015). I juni 2017 publiserte OED og Arbeids- og sosialdepartementet en revidert veileder til selskapenes utarbeidelse av PUD og PAD. Sentrale elementer i planleggingsprosessen ble der tydeliggjort/styrket, inkludert blant annet dokumentasjonskrav i planleggingsfasen, oppfølging av prosjekter under utbygging og partnerinvolvering/påseplikten. Det ble i 2018 også gjort justeringer som blant annet hadde som formål å redusere risiko for store forsinkelser og overskridelser og forbedre samfunnsøkonomisk lønnsomhet i utbyggingsprosjekter på norsk sokkel.

Siden utbyggingsplanen for Martin Linge-feltet ble godkjent har rettighetshaverne jobbet med å realisere oppsider i feltet utover det som var verdsatt i den godkjente plan for utbygging og drift. For å kunne besvare representantens spørsmål har departementet innhentet oppdaterte beregninger fra operatøren. For å gi et forventningsrett bilde av økonomien i prosjektet har operatøren

inkludert oppdaterte anslag for både kostnader og fremtidig produksjon i sine beregninger.

Internrenten viser forventet avkastning på den kapitalen som investeres i et prosjekt. Operatørens beregninger viser at Linge-utbyggingen forventes å gi en internrente før skatt på 2,21 pst. reelt over levetiden og er beregnet til å ha forventet positiv avkastning på investert kapital (internrente) ved en oljepris på over 61 USD/fat. Linge-feltets samlede inntekter forventes å overstige sum-

men av akkumulerte investerings- og driftskostnader i løpet av 2025 (målt i faste priser).

Det er en rekke usikkerhetsmomenter knyttet til slike beregninger. Hvor lønnsom utbyggingen er, vil avhenge av blant annet prisen på den olje og gass som produseres i levetiden og hvor mye ressurser som blir realisert før nedstengning. Dette vil man først vite etter at produksjonen er avsluttet.

SPØRSMÅL NR. 87

Innlevert 14. oktober 2019 av stortingsrepresentant Øystein Langholm Hansen

Besvart 18. oktober 2019 av digitaliseringsminister Nikolai Astrup

Spørsmål:

Hvilken betydning, både for mangfold og priskonkurranse, har markedsbasert utbygging av fibernett for mangfold og konkurranse i fibernettet, i de tilfellene der det er en markedsaktør, og ikke Telenor, som har foretatt utbyggingen?

BEGRUNNELSE:

Regjeringen baserer utbyggingen av fibernett i meget stor grad på at det er næringsaktører som står for utbyggingen. Der Telenor velger å bygge ut fibernettet, har alle aktører rett på tilgang til fibernettet. I store deler av landet er det nå næringsaktører som har bygget ut og eier nettet. Disse nettene er det ingen tilgangsforsiktelser til. Det betyr at det heller ikke er konkurranse om kundene som er tilknyttet disse fibernettene. Eksempelvis har Altibox enerett på tilgang til store nett, der det er kraftselskap som har bygget ut nettet. I Rogaland er dette faktisk tilfelle for størstedelen av nettet.

Svar:

Markedet for fiberbredbånd er regulert gjennom lov om elektronisk kommunikasjon (ekomloven). Loven har som formål å sikre brukerne i hele landet gode, rimelige og fremtidsrettede elektroniske kommunikasjonstjenester, og å sørge for effektiv bruk av samfunnets ressurser. Formålet skal oppnås gjennom å legge til rette for bærekraftig konkurranse. Ekomreguleringen skal også stimulere til næringsutvikling og innovasjon, herunder legge til rette for sikre og robuste ekomnett. Lovens hov-

edformål er med andre ord å bidra til oppfyllelse av nasjonale behov for elektronisk kommunikasjon.

For å utvikle ekommarkedet til et marked med bærekraftig konkurranse og med flere tilbydere, har ekomloven en egen sektorspesifikk konkurranseregulering. Reguleringen pålegger Nasjonal kommunikasjonssmyndighet (Nkom) å definere relevante produkt- og tjenestemarkeder, foreta markedsanalyser og identifisere om det finnes tilbydere med sterk markedsstilling innenfor definerte markeder. Dersom en (eller flere) tilbyder(e) har sterk markedsstilling, skal Nkom pålegge én eller flere særskilte forpliktelser på de(n) aktuelle tilbyderen(e), for å fremme bærekraftig konkurranse.

Markedene for bredbånd, som omfatter fiberbredbånd, er regulert av Nkom gjennom markedsvedtak som revideres periodisk, sist gang 20. desember 2018 (vedtaket). I grunnlaget for vedtaket inngår en omfattende analyse av grossistmarkedene for bredbåndstilgang, de såkalte marked 3a og marked 3b. I denne analysen har Nkom vurdert hvordan markedene skal avgrenses, herunder om markedene skal avgrenses til hele landet, eller om markedssituasjonen tilsier at det skal defineres egne lokale eller regionale markeder. Nkom har kommet til at det på vedtakstidspunktet ikke var grunnlag for å definere andre geografiske markeder enn hele Norge. En viktig begrunnelse for dette var at fiberutbygging i dag befinner seg i en pågående og dynamisk utbyggingsprosess, og at inndeling av landet i mindre geografiske markeder enn hele Norge, og med eventuell egen regulering i det enkelte lokale marked, kan forstyrre investeringsinsentivene i markedet. Sagt på en annen måte: Nkom er bekymret for at en eventuell lokal tilpasset tilgangsregulering av de en-

kelte lokale bredbåndstilbydere, kan virke dempende på investeringslysten til de samme tilbyderne.

Det pågår fortsatt konkurranse om fiberutbygging i nye, uutbygde, områder, og det kan være en fare for at en eventuell lokal tilpasset regulering kan forstyrre dynamikken i denne konkurransen. Nkom peker i vedtaket også på at det er tilnærmet landsdekkende tilbud av mobilt bredbånd med stadig høyere kapasiteter. Etter Nkoms vurdering vil tilbudet av slikt mobilt bredbånd virke disiplinerende på prissettingen hos tilbydere av fast bredbåndsaksess, som f.eks. fiber, som opererer i geografiske områder uten særlig konkurranse i markedet for fast bredbånd. Videre har Nkom, som en del av vurderingen av det geografiske markedet, sammenliknet sluttbrukerpriser hos 22 utvalgte bredbåndstilbydere, som både representerer lokale tilbydere som primært opererer i geografiske områder med antatt begrenset konkurranse, og nasjonale operatører som også tilbyr bredbåndstilgang i områder med større grad av konkurranse. Prissammenlikningen gir, etter Nkoms vurdering, ikke grunnlag for å konkludere med at det er klare og entydige prisforskjeller mellom geografiske områder med antatt begrenset konkurranse og områder med større grad av konkurranse, som gjør det nødvendig å definere ulike geografiske markeder for bredbåndstilgang på grossistnivå i Norge. Det er med andre ord slik at prisene for fiberbredbånd ikke fremstår som spesielt høye i de områdene som har begrenset konkurranse.

Nkom har på denne bakgrunn konkludert med at grossistmarkedene for bredbåndsaksess (markert 3a og markert 3b) er geografisk avgrenset til Norge. Nkom har videre, på bakgrunn av markedsanalysen av markert 3a og markert 3b, kommet til at Telenor har sterk markedsstilling i begge markeder. Telenor er derfor i vedtaket pålagt forpliktelser blant annet til å gi ikke-diskriminerende til-

gang på grossistnivå i sine fibernett. Dette betyr at andre aktører enn Telenor, skal kunne tilby sine bredbåndstjenester gjennom Telenors fibernett på likeverdige vilkår som Telenors egen sluttbrukervirksomhet. Dette gir mulighet for konkurranse om levering av bredbåndnett over fiber i Norge, men da kun der Telenor har fiber. Vedtaket er for øvrig pålagt av flere, og disse klagenes er til behandling i departementet.

I tillegg til ovennevnte regulering av Telenor, er fibernett (og andre bredbåndnett) som har mottatt offentlig støtte til utbygging, pålagt et krav om at det skal etableres grossisttilgang. Dette kravet følger av reglene om statsstøtte, og formålet er å tilrettelegge for konkurranse på sluttbrukernivå.

Jeg mener at markedsbasert utbygging har vært avgjørende for at vi i dag har fått en svært god bredbånddekning i Norge. Et alternativ hvor offentlige myndigheter skulle bevilge penger til investeringer gjennom årlige budsjetter, og hvor et offentlig kontrollert selskap skulle stå for utbyggingen uavhengig av markedsforhold, ville trolig ikke ha ført oss noe nærmere målet om høyhastighetsnett til alle. Det har også vært – og er stadig – nettverkskonkurranse om eksisterende kunder mellom ulike bredbåndsteknologier som fiber, oppgraderte kabel-TV-nett, DSL (som nå er på vei ut) og mobilt bredbånd. Etter hvert vil også 5G utgjøre en betydelig konkurransefaktor de fleste steder. Jeg mener derfor at mangfoldet og konkurransen i bredbåndsmarkedene samlet sett per i dag er til stede i tilstrekkelig grad. Samtidig er jeg enig med representanten i at det er viktig fortsatt å legge til rette for konkurranse og mangfold. Konkurransesituasjonen i bredbåndsmarkedene vurderes fortløpende av Nkom, og jeg kommer til å be Nkom vurdere tiltak som eventuelt kan bidra til at konkurransen i sluttbrukermarkedet for fiber styrkes.

SPØRSMÅL NR. 88

Innlevert 15. oktober 2019 av stortingsrepresentant Sheida Sangtarash

Besvart 23. oktober 2019 av helseminister Bent Høie

Spørsmål:

Dersom Oslo etter en totalvurdering vedtar at å bygge stort og høyt på Gaustad ikke gir det beste sykehus tilbudet for regionen og planene blir utsatt, vil Høie likevel sikre utbygging av Aker slik det er omtalt i budsjettet, eller

vil han holde Aker som gissel mot Oslos ønske, slik han har skissert i flere uttalelser?

BEGRUNNELSE:

Det er i dag flertall i Oslo Bystyre for å stemme mot den reguleringsplanen som ligger for Ullevål sykehus. Flertal-

let mener dagens forslag er for dårlig utredet, vil ødelegge eksisterende og gode fagmiljøer og at det ikke er mulig å bygge forsvarlig på Gaustad. Samtidig er det et klart flertall for å sikre Groruddalen et nødvendig og etterlengtet sykehustilbud på Aker.

Helseministeren har ved flere anledninger uttalt at en utsettelse av å bygge på Gaustad vil sette en utbygging av Aker i fare. Med det framstår det som om helseministeren ønsker å holde en befolkning med 140 000 innbyggere som gissel, for å få sin foretrukne løsning gjennom uten å lytte til hverken faginstanser eller Oslos befolkning.

Svar:

Oslo har behov for nye sykehusbygg. Store deler av byggene ved Ullevål sykehus er gamle og ikke lenger egnet til sykehusdrift. Det er behov for økt kapasitet for Oslos økende innbyggertall, og sist men ikke minst er det behov for å samle regions- og landsfunksjoner, for å bruke samfunnets ressurser bedre.

Det er Helse Sør-Øst som har ansvar for å sikre gode og nødvendige spesialisthelsetjenester til befolkningen. Planlegging for oppgradering av Oslo universitetssykehus har hatt dette som mål, og utredningene har pågått over

lang tid og i dialog med Oslo kommune. Det er også Helse Sør-Øst som har ansvar for økonomien i prosjektet.

Når Oslo kommune i løpet av 2020 skal behandle reguleringsplanene for Aker og Gaustad, så er det de reguleringsmessige forholdene som skal vurderes.

Utbyggingsplanene som nå foreligger som erstatning for Ullevål er komplekse, og utbyggingene på Aker og Gaustad er gjensidig avhengig av hverandre. Helse Sør-Øst er klar på at utbyggingene på Aker og Gaustad skal skje parallelt, hvor noe av aktiviteten ved Ullevål skal flyttes til Gaustad og noe skal flyttes til Aker. Det er utarbeidet omfattende planer for driftskonseppter og virksomhetssinnhold ved de ulike lokasjonene, og dersom det bare skal bygges sykehus på Aker må det gjøres nye virksomhetsavklaringer og tegnes nye bygg for en annen virksomhet enn det som er planlagt i dag. Det er uansett ikke ressurser verken i form av penger eller helsepersonell til å gjennomføre utbyggingen på Aker uten å samle regionsfunksjonene på Gaustad. Det er på denne bakgrunn ikke aktuelt å sette i gang utbyggingen som nå er planlagt på Aker alene, da dette kun er en del av et samlet utbyggingsprosjekt.

Jeg vil ellers understreke at brukerutvalgene både ved Oslo universitetssykehus og i Helse Sør-Øst er helt klare i sine uttalelser, og mener at vi trenger nye sykehus nå.

SPØRSMÅL NR. 89

Innlevert 15. oktober 2019 av stortingsrepresentant Guri Melby

Besvart 18. oktober 2019 av kunnskaps- og integreringsminister Jan Tore Sanner

Spørsmål:

Hva er statsrådets plan for innføring av gratis SFO/AKS etter skoletid for barn som vokser opp i familier med lav inntekt?

BEGRUNNELSE:

Regjeringen innfører fra neste år en rabattordning, der ingen skal betale mer enn 6 pst av inntekten sin for SFO eller AKS-plass for barnet sitt.

Det er et viktig steg i riktig retning mot gratis plass etter skoletid for de barna som vokser opp i familier med dårlig råd.

Venstre har lenge kjempet for å fjerne de økonomiske tersklene for deltakelse i barnehage, og har de siste årene fått gjennomslag for 20 timer gratis barnehage i uka for 2-5-åringer fra lavinntektsfamilier. For disse familiene

kan overgangen til skole og SFO/AKS være utfordrende. Prisene varierer mye fra kommune til kommune, og det finnes ingen føringer for hva nivået bør ligge på, ei heller krav til søskenmoderasjon, eller liknende.

Gode skolefritidsordninger er inkluderende fellesarenaer hvor barna kan oppleve mestring utenfor klasserommet. De får oppleve og delta i kultur- og idrettsaktiviteter, kan få leksehjelp og mat. I tillegg betyr det at de yngste barna slipper å dra hjem når skolen slutter, at det er lettere for begge foreldrene å være i full jobb. I dag går flertallet av elever på 1.-4. trinn på SFO/AKS, og det er Venstres syn at ingen bør stenges ute fra dette viktige tilbudet, på grunn av dårlig økonomi.

Under trontaledebatten fredag 4. oktober, sa statsministeren følgende:

«Vi har sørget for at flere med dårlig økonomi faktisk kan gå i barnehage, fordi de har fått gratis barnehageplass. Nå skal vi gjøre det for SFO.»

I regjeringsplattformen fra Granavolden står det også at Regjeringen vil, «innføre ordninger med redusert foreldrebetaling og gratis opphold på SFO/AKS etter skoletid for barn av foreldre med lav inntekt.» Venstre mener det er viktig å prioritere gratisplasser i SFO for de barna som trenger det mest, slik intensjonen fra regjeringsplattformen også er.

Svar:

SFO er en viktig del av arbeidet for tidlig innsats og inkluderende fellesskap. SFO har et uutnyttet potensiale i arbeidet med forebygging, inkludering, integrering og utvikling av sosiale ferdigheter.

Det er frivillig å gå i SFO, og det bør det også fortsette å være. Det kan være flere årsaker til at en familie velger å ikke bruke SFO-tilbudet. Men jeg er opptatt av at foreldrebetalingen ikke skal være et hinder for at barn kan delta i SFO. I dag vet vi at høy foreldrebetaling bidrar til at barn fra husholdninger med lav inntekt ikke får et SFO-tilbud.

Mange kommuner har innført ulike moderasjonsordninger. Flere kommuner har lavere pris for SFO for lavinntektsfamilier, søskenmoderasjon eller friplasser. Søskenmoderasjon er den vanligste moderasjonsordningen og brukes i om lag halvparten av kommunene. Om lag en femtedel av kommunene har enten friplasser eller inntektsgradering eller begge deler. Et fåtall kommuner

har gratis heltidsplass eller deltidsplass for hele kommunen. Noen kommuner har gratis deltid for deler av kommunen eller for enkeltskoler som særlige satsinger i områder med levekårsutfordringer.

Regjeringen har allerede støttet forsøk med gratis deltid i SFO i Drammen, Trondheim, Stavanger og Oslo. Disse prosjektene har varighet ut skoleåret 2019/2020.

I statsbudsjettet for 2020 foreslår vi å innføre en nasjonal ordning med inntektsgradert foreldrebetaling i SFO fra høsten 2020. Med denne ordningen vil foreldrebetalingen for et heltidstilbud i SFO på 1.–2. trinn maksimalt utgjøre seks prosent av husholdningens samlede person- og kapitalinntekt.

Vi foreslår også i statsbudsjettet for 2020 at SFO skal bli gratis for elever på 5.–7. trinn med særskilte behov. Foreldre med barn med særskilte behov som har behov for skolefritidsordning etter 4. trinn opplever at ordningen ikke reelt sett er frivillig, og disse foreldrene pålegges dermed en utgift andre foreldre ikke har. Realiteten er at disse barna har behov for tilsyn også etter 4. trinn for at foreldrene skal kunne jobbe heltid. Dette tiltaket vil redusere den økonomiske belastningen og gi økt fleksibilitet for familier med barn med særskilte behov. Foreldre til barn med nedsatt funksjonsevne har klart oftere betalingsproblemer enn øvrige foreldre med barn i samme aldersgruppe.

Når det gjelder oppfølging av de videre ambisjonene i Granavolden om innføring av ordninger med gratis opphold på SFO/AKS etter skoletid for barn av foreldre med lav inntekt, er det et spørsmål vi vil komme tilbake til i kommende budsjetter.

SPØRSMÅL NR. 90

Innlevert 15. oktober 2019 av stortingsrepresentant Siri Gåsemyr Staalesen

Besvart 22. oktober 2019 av statsminister Erna Solberg

Spørsmål:

Statsministeren ramser i innlegget “Språk og utdanning er nøkkelen til jobb og deltakelse” på erna.no 11.10.2019 opp flere satsinger i integreringspolitikken.

Hvilke økte bevilgninger i statsbudsjettet skal bidra til dette, eventuelt hva skal nedprioriteres innenfor gjeldende rammer for å oppnå forbedringene?

Svar:

Det vises til spørsmål fra representanten Siri Gåsemyr Staalesen til statsministeren som hun har bedt meg svare på.

I statsbudsjettet for 2020 prioriterer regjeringen om lag 360 mill. kroner til integreringstiltak under flere departementers ansvarsområder, jf. Kunnskapsdepartementets Prop. 1 S (2019–2020). Tiltakene i statsministerens nevnte innlegg er tiltak under Kunnskapsdepartementet. Flere av

tiltakene er knyttet til regjeringens forslag til ny integreringslov som er sendt på offentlig høring.

De fleste tiltakene under Kunnskapsdepartementet er foreslått finansiert ved å omdisponere midler fra integreringstilskuddet. Dette tilskuddet utløses til kommuner som bosetter flyktninger, og det skal gi en rimelig dekning av de gjennomsnittlige merutgiftene kommunene har ved bosetting og integrering av flyktninger de første fem årene fra bosetting. Et beregningsutvalg kartlegger årlig kommunenes utgifter til dette formålet. Siste rapport fra

utvalget viser at integreringstilskuddets dekningsgrad i 2018 var på 99,6 prosent. Når det gjelder utgiftene kommunene har for enslige mindreårige, viser kartleggingen at dekningsgraden samlet er på 112,5 prosent for denne målgruppen.

Regjeringens vurdering er at dekningsgraden gir rom til å omdisponere noe midler fra integreringstilskuddet til konkrete integreringstiltak i 2020. Tiltakene skal bidra til regjeringens integreringsløft. Målet er at innvandrere i større grad skal delta i arbeids- og samfunnsliv.

SPØRSMÅL NR. 91

Innlevert 15. oktober 2019 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 22. oktober 2019 av næringsminister Torbjørn Røe Isaksen

Spørsmål:

Ledelse og ansatte i Brønnøysundregistrene melder om at bevilgningene de har fått fra regjeringen fører til at de må kutte 50-60 stillinger over en to års periode.

Kan næringsministeren garantere at disse ikke kuttet, samt at stillingene som blir berørt av at Altinn blir overført fra Brønnøysundregistrene til DIFI ikke flyttes bort fra Brønnøysund?

BEGRUNNELSE:

Ifølge nrk.no 5. oktober og 14.oktober har de ansatte i Brønnøysundregisteret fått beskjed om at mellom 50 og 60 ansatte vil miste jobben over en to årsperiode. Ifølge tillitsvalgte ved Brønnøysundregistrene skjer dette fordi regjeringa de siste fem årene har kuttet 20 millioner kroner i budsjettet til etaten.

Svar:

Regjeringen er opptatt av å sikre det gode miljøet i Brønnøysundregistrene, ikke minst fordi vi skal digitalisere mer. Det betyr at summen av nye oppgaver, fornuftige krav til effektivisering og kostnadsøkninger, ikke må føre til dramatiske endringer i organisasjonen.

Det vil komme kostnadsøkninger hos Brønnøysundregistrene som følge av økt fremtidig husleie og økte forvaltningskostnader. De store kostnadsøkningene i Brønnøysundregistrene kommer ikke før i andre halvdel av 2021, og er derfor heller ikke et spørsmål for budsjettet for 2020. Jeg kan ikke love noe om 2021-budsjettet nå, men

jeg vil sammen med Brønnøysundregistrene se på hvilke grep som kan gjøres.

Disse kostnadsøkningene skyldes ikke overføring av Altinn fra Brønnøysundregistrene til Digitaliseringsdirektoratet. Det ligger til grunn for denne omorganiseringen at stillingene knyttet til Altinn som overføres fra Brønnøysundregistrene til Digitaliseringsdirektoratet, fortsatt skal være lokalisert i Brønnøysund.

Det er ikke riktig at regjeringen de siste fem årene har kuttet 20 mill. kroner i budsjettet til Brønnøysundregistrene. Driftsbevilgningen til Brønnøysundregistrene har de siste fem årene samlet sett økt fra 299,3 mill. kroner i 2015 til 348,4 mill. kroner i 2019. Dette inkluderer ABE-kutt, prisjusteringer og årlige lønnsjusteringer. Det er også bevilget midler til en ny registerplattform, med en ramme på over en milliard, og totalt 105 mill. kroner til videreutvikling av Altinn. I Revidert nasjonalbudsjett 2019 ble det bevilget 20 mill. kroner til opprettelsen av et register over reelle rettighetshavere.

SPØRSMÅL NR. 92**Innlevert 15. oktober 2019 av stortingsrepresentant Abid Q. Raja****Besvart 22. oktober 2019 av forsvarsminister Frank Bakke-Jensen****Spørsmål:**

Ville en Nordisk forsvarsunion, bestående av de fem nordiske landene, kunne erstatte NATOs evne til å forsvare norsk territorium, slik SV-leder Audun Lysbakken hevder?

BEGRUNNELSE:

SV har ved flere anledninger fremmet en teoretisk nordisk forsvarsunion som et alternativ til NATO. Ut fra det vi vet om forsvarsevnen til de fem landene det er snakk om er det vanskelig å forestille seg at en nordisk forsvarsunion kan erstatte norsk NATO-medlemskap. NATO har blant annet noen kapabiliteter som ingen av de nordiske landene har selv.

Svar:

Det korte svaret på representantens spørsmål er nei.

NATO har gjennom 70 år bidratt til å sikre fred og stabilitet i det euroatlantiske området, og har evnet å omstille seg til endrede sikkerhetsomgivelser. Gjennom utvidelsen av NATO etter Den kalde krigens slutt bidro NATO til å stabilisere et endret Europa og vi ser nå, stilt overfor endrede sikkerhetspolitiske omgivelser at alliansen igjen demonstrerer evne til å omstille seg. I møte med et stadig mer selvhevdende Russland har NATO styrket sin evne til avskrekking og forsvar etter 2014. Det er verdt å merke seg at også våre nordiske naboland som ikke er medlemmer har lagt betydelig vekt på å samarbeide tettere med alliansen i den nye sikkerhetssituasjonen. Finland og Sverige har inngått vertslandstøtte-avtaler med NATO og deltar i NATO Enhanced Opportunities Partners programmet for å forbedre samvirke med alliansen. Dette er positivt og et klart signal om at også Finland og Sverige ser NATO som den sentrale aktøren innenfor euro-atlantisk sikkerhet.

NATO spenner over Atlanteren og den transatlantiske koblingen er avgjørende for europeisk sikkerhet, herunder Norges. NATOs artikkel fem om kollektivt forsvar er et avgjørende element for forsvaret av Norge. Det NATO og allierte vil kunne bidra med både militært og politisk i forsvaret av Norge i en konfliktsituasjon kan ikke sammenliknes med summen av de fem nordiske landene. Det er ikke noe samarbeid som kan erstatte NATOs rolle som garantist for euro-atlantisk sikkerhet. Dette gjelder både kapabiliteter og muligheter for substansielle forsterkninger i en konfliktsituasjon. USA har fortsatt en avgjørende plass i dette samarbeidet. Særlig i lys av den

krevende sikkerhetssituasjonen er dette mer tydelig enn på lenge.

Norden er en viktig samarbeidsarena for Norge, også på det sikkerhets- og forsvarspolitiske området. Dette gjenspeiles også ved en stadig mer substansiell agenda i det nordiske forsvarssamarbeidet, som forsterkes av de ikke-allierte landenes økende interesse for samvirke med NATO. Ivaretagelse av norske sikkerhetsinteresser krever et bredt anlagt samarbeid i en rekke format, hvor NATO er den overordnede rammen, men hvor man i økende grad arbeider også bi- og flernasjonalt. Det ene utelukker ikke det andre, tvert imot virker dette gjensidig forsterkende. Jeg ser frem til fortsatt tett samarbeid med våre nordiske naboer, både i NATO og i et levende nordisk forsvarssamarbeid. Det er likevel ingen tvil om at NATO er grunnsteinen i ivaretagelsen av norsk sikkerhet – dette står fast.

SPØRSMÅL NR. 93**Innlevert 15. oktober 2019 av stortingsrepresentant André N. Skjelstad****Besvart 22. oktober 2019 av landbruks- og matminister Olaug Vervik Bollestad****Spørsmål:**

Hvordan vil statsråden tilrettelegge for økt eksport av landbruksvarer til utlandet, utover de ordningene som finnes i dag?

BEGRUNNELSE:

Norsk merkevare står sterkt i utlandet. Vi er eksportverdensmester for fiskeriprodukter, og vi har Jarlsbergosten. Men det finnes et stort potensial for eksport av norske landbruksprodukter av høy kvalitet, som per i dag ikke er utløst.

Svar:

Representanten Skjelstad viser i sin begrunnelse til at norsk merkevare står sterkt i utlandet, eksempelvis for fiskevarer og Jarlsbergost. Han legger til at det finnes et stort potensial for eksport av norske landbruksprodukter av høy kvalitet som per i dag ikke er utløst.

Hjemmemarkedet har alltid vært prioritert nummer 1 for norsk landbruk. Slik har det vært i fortid, og slik vil det for landbruksvarer som ost, i enda større grad bli fra 2021, når muligheten til å gi eksportsubsidier er borte.

Det har vært en bevisst politikk fra skiftende regjeringer at landbruket også skal ta del i inntektsveksten i det norske samfunnet. Det har også vært omforent fra skiftende regjeringer at mesteparten av inntektsveksten må skje i form av økte priser i markedet. Utviklingen de siste ti årene har således økt prisforskjellen mellom importvarer og norske landbruksvarer. Et høyt norsk kostnadsnivå gjør det vanskelig å kunne konkurrere internasjonalt. Prisene en oppnår på hjemmemarkedet for viktige landbruksvarer er vesentlig høyere enn det en oppnår på eksportmarkedet.

Innstrammingen i eksportstøtteregelverket i WTO har hatt direkte konsekvenser for norsk landbruk og har redusert eller fjernet muligheten for eksport av ost, smør, svinekjøtt og bearbejdede landbruksvarer. Disse konsekvensene gir omstillingssmerte, men samtidig har det vært tverrpolitisk enighet i Norge om å avvike eksportsubsidier for landbruksvarer. Det har også vært gjort vedtak i den retning i WTO allerede i 2005 og senest i 2015.

Samtidig viser handelstall at eksporten av norske landbruksvarer har økt noe de siste årene. Dagens eksport domineres imidlertid ikke av det vi forbinder med basis jordbruksvarer som ost og kjøtt. Dagens eksport domineres av kosttilskudd, dyrefør til fiskeindustrien, huder og

skinn, drikkevarer som akevitt og vann og sjokolade, dvs. eksport som ikke er basert på eksportsubsidier.

Regjeringen vil fortsatt bidra overfor bedrifter som satser på eksport av norske landbruksvarer. Innovasjon Norge forvalter flere risikoavlastende virkemidler og virkemidler knyttet til rådgiving og produktutvikling, som skal fremme næringsutvikling og innovasjon i landbrukssektoren. Virkemidlene bidrar til at landbrukets virksomheter kan ruste seg for eksportmarkedet. Med kontorer i viktige internasjonale markeder og i alle landets regioner, bistår Innovasjon Norge bedrifter som har internasjonale ambisjoner.

Vi har gode eksempler på eksportbedrifter som har hatt nytte av virkemidlene regjeringen har stilt til rådighet. Dette gjelder både ved utvikling av nye produkter og teknologiske innovasjoner av selve produksjonsprosessen. Prosjektet "Åpen innovasjon i norsk cereal-bransje" fra 2012, ledet av Nofima og støttet av fondet for forskning-savgift, var en viktig forutsetning for den økte eksporten av knekkebrød (135 mill. kroner i 2018). Gjennom tradisjonell landbruksvirksomhet kombinert med forskningsdrevet aktivitet, er det utviklet teknologi som er etterspurt internasjonalt. Innen bioteknologien gir blant annet god norsk dyrehelse grunnlag for produkter som utnyttes kommersielt på det internasjonale markedet.

I handelsforhandlinger arbeider regjeringen for å bedre markedsadgangen for landbruksprodukter der vi har potensiale for eksport. Vår eksport av kosttilskudd til EU skjer eksempelvis innenfor kvoter Norge har forhandlet fram i handelsavtaler. Likedan kan det sanitære og fytosanitære regelverket være en utfordring ved eksport til enkelte land. Norske myndigheter arbeider systematisk i handelsforhandlinger for at dette ikke skal bli en eksportthindring.

Vi har nå også på høring et forslag til endring av forskriften for innenlands bearbeiding av landbruksvarer. Høringen innebærer en forenkling som skal gjøre det lettere for bedrifter å bruke ordningen. Ordningen gjør det mulig for norske bedrifter å nytte utenlandske råvarer til foredling i Norge og senere eksport. For noen bedrifter kan dette være et alternativ når eksportsubsidiene bortfaller.

Det er likevel bedriftene selv som må utvikle lønnsom eksport. Eksport krever at bedriftene finner de rette nisjene og er gode på innovasjon. Bedriftene må også ha tilstrekkelig kapasitet, kompetanse, kapital og vilje til å samarbeide og jobbe langsiktig for å lykkes. Lønnsom eksport av landbruksvarer vil i stor grad måtte være for-

beholdt utvalgte produkter der vi har særlige kvalitetsfortrinn, eller der vi har kompetanse eller teknologi som gir produktet en merverdi. Det finnes en rekke bedrifter som har slike produkter og som lykkes med eksport til utvalgte

markeder. Slik eksport kan være begrenset i volum, men den kan ha stor betydning for den enkelte bedrift og være viktig omdømmemessig for utviklingen av Norge som matnasjon.

SPØRSMÅL NR. 94

Innlevert 15. oktober 2019 av stortingsrepresentant Terje Breivik

Besvart 22. oktober 2019 av næringsminister Torbjørn Røe Isaksen

Spørsmål:

Hva kan og vil regjeringen gjøre for at flere kvinnelige gründere deltar i konkurransen om investorkapitalen?

BEGRUNNELSE:

Regjeringen la frem en handlingsplan for kvinnelig gründerskap 2. september. Den er viktig. Ambisjonene for å bli grundere er ca. like høy hos kvinner og menn. Likevel er bare én av tre gründere kvinner. 19 prosent av de kvinnelige gründerbedriftene har overlevd etter fem år. Kvinner utgjør kun ti prosent av gründerne som har en god inntekt og en virksomhet som fortsatt vokser. Blant virksomhetene som inngår i porteføljen til såkorn- og ventureselskapene i Norge, utgjør kvinnelige gründere kun fire prosent, viser en Menon-rapport fra 2019. Det trengs en holdningsendring som fører til at flere kvinnelige gründere deltar i konkurransen om investorkapitalen. Analyser viser at kvinner i gjennomsnitt er flinkere til å skape inntekter, så det er ingen grunn til at de ikke skal være med i denne konkurransen.

Svar:

Regjeringen har akkurat lagt fram en handlingsplan for kvinnelige grundere. Handlingsplanen kommer med flere tiltak som skal gjøre det enklere for kvinner å starte virksomhet og få dem til å vokse.

Vi kan ikke slå fast at årsaken til at kvinner mottar mindre investorkapital er at kvinnelige grundere ikke deltar i konkurransen om investormidler. Den store forskjellen vi ser mellom kvinner og menn har mange og sammensatte årsaker. Derfor inneholder handlingsplanen mange ulike typer tiltak.

I handlingsplanen har vi startet et arbeid med å kartlegge forskjellene mellom virksomheter og prosjekter ledet av kvinner og menn og vi ser på variasjonene i bruken av virkemidlene. Dette er en viktig start. Oppdatert

kunnskap er en forutsetning for å kunne iverksette effektive tiltak. Derfor inneholder handlingsplanen flere tiltak som skal gi oss et enda bedre kunnskapsgrunnlag for å utvikle en bedre og mer treffsikker gründerpolitikk i fremtiden.

Handlingsplanen viser at kvinner bruker virkemiddelapparatet for forskning og innovasjon i langt mindre grad enn menn. Virkemiddelapparatet er bevisste på utfordringen og har allerede iverksatt tiltak for å få fram flere dyktige kvinnelige grundere og bedriftsledere. I tillegg har vi noen tiltak som ser på ytterligere justeringer som skal sikre at vi fortsatt har et effektivt virkemiddelapparat, der virksomheter startet og ledet av kvinner får større gjennomslag.

Handlingsplanen inneholder også tiltak på andre politikkområder som forenkling, sosiale rettigheter, skatt og offentlige innkjøp, som også er områder som har stor betydning for kvinnelige gründere.

Det er stor forskjell på typen virksomheter kvinner og menn etablerer. Ikke alle virksomheter har det samme behovet for kapital eller samme mulighet til å tiltrekke seg kapital i markedet. Kvinner er overrepresentert blant virksomhetene som i mindre grad har behov for eller har mulighet til å tiltrekke seg investorkapital. Hvis man skal gjøre noe med holdningene, må man se på mer enn bare holdninger til å søke ekstern kapital. Det handler om utdannings- og yrkesvalg som igjen vil påvirke hvilke muligheter som åpner seg senere som grunder. Det handler også om holdninger til hva slags type virksomhet man ønsker å starte. Noen ønsker å starte virksomheter med et stort vekstpotensial, mens andre først og fremst ønsker å starte for seg selv. Begge deler er viktig for verdiskapingen.

SPØRSMÅL NR. 95**Innlevert 15. oktober 2019 av stortingsrepresentant Une Bastholm****Besvart 22. oktober 2019 av utenriksminister Ine M. Eriksen Søreide****Spørsmål:**

Barnekonvensjonen slår fast at Norge har ansvar for alle barn innenfor vår jurisdiksjon. Når det gjelder Al-hol leiren i Syria der en norsk fireåring er livstruende syk, er det uklart om noen stater som har jurisdiksjon.

Mener barneministeren at Norge har et ansvar etter barnekonvensjonen for ivaretagelse av rettighetene til norske barn i Al Hol leiren?

BEGRUNNELSE:

Barnekonvensjonens artikkel 2 (1) slår fast at:

"De stater som er part i denne konvensjon, skal respekttere og sikre de rettigheter som er fastsatt i denne konvensjon for ethvert barn innenfor deres jurisdiksjon.»

Området hvor Al-hol-leiren ligger er de facto er kontrollert av en ikke statlig aktør, dvs. kurdiske myndigheter.

Svar:

Det følger av barnekonvensjonens artikkel 2 nr. 1 at en statspart er forpliktet til å sikre konvensjonsrettighetene for ethvert barn innenfor statens jurisdiksjon. De norske barna i leiren Al-Hol i Syria befinner seg ikke innenfor norsk jurisdiksjon. Norge har derfor ikke en forpliktelse etter barnekonvensjonen til å sikre deres konvensjonsrettigheter. At staten har jurisdiksjon er en nødvendig forutsetning for at konvensjonen skal komme til anvendelse, og for at staten har et ansvar etter den.

Tilsvarende jurisdiksjonsbestemmelser finnes også i andre menneskerettskonvensjoner, som den europeiske menneskerettskonvensjonen og FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter.

Den europeiske menneskerettsdomstolen (EMD) har lagt til grunn at en stat i utgangspunktet bare har jurisdiksjon på eget territorium. EMD har oppstilt to hovedunntak fra denne hovedregelen. For det første vil en stat som utøver effektiv kontroll over et område utenfor eget territorium, måtte sikre menneskerettighetene for personene i det aktuelle området. For det andre vil representanter for en stat som utøver myndighet og kontroll over personer i utlandet, måtte sikre vedkommende de menneskerettighetene som er relevante i den aktuelle situasjonen.

De norske statsborgerne i leiren Al-Hol i Syria befinner seg ikke på norsk territorium og faller heller ikke inn

under noen av unntakene fra hovedregelen om at en stats jurisdiksjon er begrenset til statens territorium.

Hvorvidt Norge skal yte bistand til norske barn i Syria, vil derfor måtte avgjøres på annet grunnlag enn basert på Norges menneskerettslige forpliktelser.

Utenriktjenesten kan tilby konsulær bistand innenfor de rammene som følger av utenriktjenesteloven og Meld. St. 12 (2010-2011) Bistand til nordmenn i utlandet. Norske borgere har derimot ikke et rettslig krav på konsulær bistand. Dette skyldes bl.a. at norske myndigheter ikke har tvangskraft overfor norske borgere i utlandet.

Innenfor de overordnede rammene for konsulær bistand prioriteres saker der liv og helse står på spill, saker som involverer mindreårige og saker som kan innebære brudd på menneskerettighetene. Hvilken bistand som kan gis avhenger bl.a. av sikkerhetssituasjonen og tilgang på konsulære ressurser lokalt.

Regjeringen har hele tiden sagt at vi er bekymret for barn av norske borgere som er internert i Syria. Saker som gjelder norske barn i leirene i Syria er høyt prioritert. Derfor hentet vi også hjem fem foreldreløse barn før sommeren. Av hensyn til sikkerheten for de berørte kan jeg ikke si noe mer om eventuelt pågående arbeid.

SPØRSMÅL NR. 96**Innlevert 15. oktober 2019 av stortingsrepresentant Terje Aasland****Besvart 23. oktober 2019 av justis- og innvandringsminister Jøran Kallmyr****Spørsmål:**

Mener statsråden det er en god og ønsket integreringspolitikk som medfører at 40 barn og unge flyttes fra et miljø der de er etablert til et nytt sted hvor de må starte helt på nytt med tanke på barnehage /skole og hvor muligheten er stor for at de igjen etter noen måneder må flytte, hvis ikke, vil statsråden gjøre noe i denne konkrete saken i så fall hva og eventuelt hva vil statsråden gjøre for å unngå at slike tilfeller skal i ettertid?

BEGRUNNELSE:

Rask og god integrering er vesentlig for at integreringen skal lykkes på en god måte. Jeg har forstått det slik at dette også er et ønske fra regjeringens side. I den forbindelse vises det til at det i Nome kommune har det vært kontinuerlig drift av asylmottak siden starten av nittitallet, med gode resultater. Nå har beboerne fått beskjed om at de må flytte fra dette asylmottaket innen utgangen av året. Dette fordi dagens avtale med driftsoperatør utgår 31.12.19. På bakgrunn av forsinkelser i UDI, er en eventuell ny avtale ikke klar før på nyåret. I praksis vil dette bety at 40 barn og unge, i barnehage, skole og videregående skole må flytte til et annet mottak før jul. Hvor er ennå ikke avklart. Dersom Nome skulle få tilslag i en ny anbudsrunde, vil sannsynlig mange av dem som nå må flytte kunne flytte tilbake, eller i ytterste konsekvens måtte flytte til enda et nytt mottak som har vunnet et anbud.

Svar:

Spørsmålet ble opprinnelig rettet til kunnskaps- og integreringsministeren, men besvares av meg ettersom spørsmålet gjelder nedleggelse av asylmottak, som hører inn under mitt ansvarsområde.

Justis- og beredskapsdepartementet har delegert ansvaret for etablering, drift og nedleggelse av asylmottak til Utlendingsdirektoratet (UDI). Mottakene skal være et midlertidig og frivillig botilbud i asylsøkerfasen frem til bosetting eller retur. Beboere som får oppholdstillatelse skal bosettes så raskt som mulig, mens det for beboere med utreiseplikt skal stimuleres til retur. Det er derfor et mål om at familier skal ha korte opphold på mottak.

UDI har de siste årene hatt overkapasitet i mottakssystemet. I denne situasjonen må UDI løpende tilpasse mottakskapasiteten til behovet. Antallet beboere på mottak har falt fra over 30.000 i 2015 til under 3.000 i 2019. UDI er dermed nødt til å redusere på mottakskapasiteten og det

må nødvendigvis bety at en del av beboerne må flytte fra ett mottak til et annet.

Når et asylmottak legges ned, må beboerne i mottaket flytte til andre mottak. Jeg har stor forståelse for at dette kan oppleves krevende både for beboere, ansatte, og støtteapparatet rundt beboerne. Samtidig må alle som bor på mottak regne med å flytte fra det mottaket, siden de enten skal bosettes i en kommune, eller de skal returneres tilbake til hjemlandet. UDI tar så langt som mulig hensyn til beboernes ønsker og behov ved flytting til nye mottak, ikke minst når det gjelder barn. Barn er en prioritert gruppe for UDI ved etablering og nedleggelser av asylmottak. Mottakene skal legge til rette for at barn som overføres til et nytt mottak får ha normal kontakt med barn og ungdom i lokalmiljøet, samt at barna har mulighet til å delta i aktiviteter utenfor mottaket.

I UDIs rundskriv er det definert nærmere kriterier for flytting mellom mottak. Barn som ønsker å flytte til bestemte mottak grunnet nærhet til familie og nettverk, kan søke om flytting til disse mottakene. Der barn er berørt forsøker mottakene også å varsle om flyttingen så tidlig som mulig, ikke minst for at overgangen til nye skole skal kunne forberedes. UDI tilstreber videre å flytte barn til mottak så nær som mulig det mottaket som skal legges ned.

Det kommer færre asylsøkere enn noen gang, men det er likevel viktig for UDI at de som skal drive mottakene raskt kan bidra til en oppbygging av kapasitet om denne trenden skulle snu. UDI jobber derfor med en ny mottaksstrategi med lengre driftstid på kontraktene. På lengre sikt forventer UDI at dette vil gi styrket stabilitet i asylmottaksdriften med færre flyttinger, i tillegg til økt kompetanse i mottakene og i vertskommunene.

Som en del av denne strategien har UDI tidligere i år inngått rammeavtaler med flere driftsoperatører, og UDI har planer om å gjøre avrop på noen av rammeavtalene i en «minikonkurranse». Hovedårsaken til at UDI ikke har utlyst minikonkurransen tidligere, er at det ikke er behov for nye mottaksplasser før i mars 2020, når andre driftsavtaler utløper. Det er naturlig nok ikke avklart hvilke mottak som eventuelt vinner denne konkurransen, og UDI har ikke økonomiske rammer til å beholde alle mottak de har inngått rammeavtale med, og som utløper allerede innen nyttår. Videre er det ikke gitt at de samme beboerne som bor på mottaket i dag skal flytte tilbake ved en eventuell gjenopprettelse av driften.

SPØRSMÅL NR. 97**Innlevert 15. oktober 2019 av stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård****Besvart 23. oktober 2019 av barne- og familieminister Kjell Ingolf Ropstad****Spørsmål:**

Hva kan Bufetat gjøre hvis en kommersiell aktør presser frem at barnevernsbarn i enetiltak må bo i isolasjon når det strider mot etatens faglige råd?

BEGRUNNELSE:

Den siste tiden har VG avslørte at antallet barn som må bo isolert i såkalte enetiltak eller alene på en institusjon ment for flere, er mer enn fordoblet de siste fem årene. VG avslørte også at barnevernsbarn måtte bo i isolasjon – mot faglige råd. Det er snakk om saler hvor de lokale barnevernet mente at barna burde bo sammen med andre barn, eller i fosterhjem. Likevel ble det bestemt at de skulle bo med kun voksne ansatte.

Enetiltak, som regnes som et av de mest inngripende tiltakene i barnevernet, er en tjeneste som ofte kjøpes av kommersielle aktører. I fjor kjøpte Bufdir enetiltak av kommersielle for 650 millioner kroner. VG kan avsløre etter å ha sett anskaffelsesprotokollene til avtalene at de kommersielle aktørene også er med i beslutningsprosessen om barn må bo isolert. De private aktørene har vært med på møter og drøftinger i forkant av at barna ble plassert i enetiltak. I flere tilfeller har de vært aktive pådrivere for enetiltak, viser protokollene ifølge VG.

Svar:

Når Bufetat tilbyr plass i et enetiltak vil det være begrundet i at ungdommen har utfordringer som gjør det krevende å gi et institusjonstilbud sammen med andre som er forsvarlig både for dem selv og de andre. Enetiltak gir en mulighet for en skreddersøm som ikke er mulig innenfor det ordinære institusjonstilbudet, og for noen kan et godt tilrettelagt enetiltak være nødvendig i en periode.

Enetiltak skal brukes med varsomhet. Når enetiltak brukes, skal det være til barnets beste og basert på faglige vurderinger gjort av kommunen, Bufetat og eventuelle samarbeidsinstanser som psykiatri og kriminalomsorg. Barnets synspunkter skal også tillegges vekt.

I forkant av en institusjonsplassering vurderer Bufetat hvilke behov barnet har og hvilken risiko en plassering kan medføre. Denne vurderingen bygger på informasjon om barnet i vid forstand: Barnets aktuelle situasjon, historie og erfaringer. I tillegg skal Bufetat få klarhet i hva som er ungdommens synspunkter og ønsker. Bufetat er ansvarlig for tilbudet og fatter den endelige avgjørelsen om

hvilken institusjonsplass som skal tilbys det enkelte barnet, ut fra hva som er barnets beste.

Når et barn er plassert i en privat barneverninstitusjon, følges plasseringen opp av Bufetat. Dette arbeidet skjer i henhold til en egen nasjonal rutine, og inkluderer blant annet regelmessig rapportering fra institusjonen om hvordan det går med barnet.

Oppfølging av institusjonsplasseringer vil enkelte ganger avdekke behov for å gjøre endringer i tilbudet til barnet eller ungdommen. Dette kan være endringer i bemanning og det kan være behov for å skjerme barnet eller ungdommen for å unngå skade på det aktuelle barnet eller for å skjerme andre barn/ungdommer i institusjonen. Slike endringer skjer i samråd med barneverntjenesten i kommunen barnet er hjemmehørende i og med Bufetat. En privat institusjon som utøver den daglige omsorgen for barnet, kan ha viktig informasjon om endringer i barnets behov. Bufetat må kritisk vurdere denne informasjonen, og det er Bufetat som har det siste ordet. Vi er oppmerksomme på at private aktører kan ha økonomiske insentiver til å forsterke tiltak rundt barnet, og Bufetat er særlig oppmerksomme på denne problemstillingen. Dette inngår også i departementets utredning om rammevilkår for bruk av private aktører i barnevernet.

Institusjonene skal fortløpende rapportere bruk av tvang etter rettighetsforskriften, både til fylkesmannen som tilsynsmyndighet og til Bufetat. Dersom Bufetat blir kjent med økende tvangsbruk vil Bufetat intensivere oppfølgingen av saken. Dersom en leverandør utfører tjenestene i strid med det oppdraget institusjonen er gitt av Bufetat, vil dette kunne føre til at Bufetat avslutter plasseringen, slutter å kjøpe tjenester av leverandøren eller iverksetter andre tiltak.

Jeg vil understreke at barn som bor i enetiltak har de samme rettighetene som andre barn som bor i barneverninstitusjon, og enetiltak er underlagt det samme regelverket som det øvrige institusjonstilbudet. Dette innebærer at det er regler om kvalitetssikring, godkjenning, tilsyn og barnas rettigheter under oppholdet. Det er også regler som setter rammer for bruk av tvang.

Barnevernsinstitusjoner i Norge er åpne. Ungdommene skal i utgangspunktet gå på skole sammen med jevnaldrende, delta på fritidsaktiviteter, kunne ha besøk og bevege seg fritt. Isolasjon er ikke tillatt, verken i oppdragelses- eller behandlingsøyemed, og kan kun brukes i nødrett- og nødvergesituasjoner. Det vil si når det er absolutt nødvendig for å hindre skade på person eller vesentlig skade på eiendom. Det er ikke hjemmel for skjerming

eller kontinuerlig overvåking av barnet over lengre tid, men det er gitt nærmere regler om bevegesbegrensninger i konkrete situasjoner. Institusjonene skal sørge

for at barnets rettigheter blir ivaretatt, også når barnet ikke bor sammen med andre.

SPØRSMÅL NR. 98

Innlevert 15. oktober 2019 av stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård

Besvart 24. oktober 2019 av barne- og familieminister Kjell Ingolf Ropstad

Spørsmål:

Hvilke konkrete tiltak har regjeringen gjennomført, eller gjennomfører regjeringen, for å redusere praksisen med bruk av enkeltkjøp av institusjonsplass i barnevernet?

BEGRUNNELSE:

Stortinget fattet følgende anmodningsvedtak 17.12.18, som i regjeringen i forslaget til budsjett for 2020:

«Stortinget ber regjeringen se på bruken av enkeltkjøp av institusjonsplass i barnevernet, og komme tilbake til Stortinget på egnet vis innen utgangen av 2019 med forslag til tiltak for å redusere denne praksisen.»

Regjeringen regner anmodningen som fulgt opp, og begrunner dette på følgende måte:

«Bufdir og Bufetat har forsterka arbeidet sitt med å dimensjonere og styre kapasiteten i institusjonstilbudet. Mellom anna vil Bufetat, ved tildeling av institusjonsplass, leggje stor vekt på å utnytte kapasiteten i statlege institusjonar og private institusjonar med rammeavtalar. Bufetat vil òg arbeide vidare med å sikre kvaliteten i innskrivinga av barn og unge frå kommunane. Dette er viktig for at Bufetat skal kunne planleggje institusjonstilbudet godt. Tilbodet som Bufetat gir, skal alltid vere fagleg forsvarleg, gi riktig hjelp til det einskilde barnet og ta omsyn til at dei samla ressursane på området skal utnyttast på best mogleg måte.

Erfaringar frå dei sakene der det har vore naudsynt at barn har fått eit tilbod utanfor den planlagde institusjonskapasiteten, vil bli brukte til å vurdere korleis dei statlege institusjonane og rammeavtalane med private leverandørar kan forbetrast, slik at dei betre kan dekkje behova til dei barna kommunane tilviser til institusjon. Det er ei vedvarande utfordring å finne gode tiltak til barn med store og komplekse omsorgs- og behandlingsbehov. Som eit ledd i arbeidet med å finne fram til gode løysingar for desse barna kartlegg Bufdir no organiseringa og innretninga i andre land.»

Spørsmålsstiller finner ingen konkrete tiltak i regjeringens begrunnelse.

Svar:

I begrunnelsen for spørsmålet vises det til anmodningsvedtak 301 fra desember 2018 om å se på bruken av enkeltkjøp av institusjonsplass i barnevernet, og komme tilbake til Stortinget på egnet vis innen utgangen av 2019 med forslag til tiltak for å redusere denne praksisen. Barne- og familiedepartementet har omtalt oppfølgingen av vedtaket i Prop. 1 S (2019-2020).

Bufetat skal sørge for at alle barn som har behov for det, får et forsvarlig institusjonstilbud. Dette gjør etaten ved å etablere og drifte statlige barnevernsinstitusjoner samt anskaffe institusjonsplasser fra private leverandører. En stor del av anskaffelsene fra de private skjer gjennom rammeavtaler. Summen av de statlige plassene og private plasser anskaffet gjennom rammeavtaler, utgjør den planlagte kapasiteten på institusjonsområdet. Enkeltkjøp gjennomføres i tilfeller der det av faglige eller kapasitetsmessige grunner ikke er ønskelig å plassere barnet i tiltak som ligger innenfor den planlagte kapasiteten.

Vi har de siste årene sett en utvikling med flere barn og unge med sammensatte utfordringer og et omfattende omsorgs- og behandlingsbehov. For mange av disse barna er det krevende å finne et forsvarlig tiltak innenfor den planlagte kapasiteten. Dersom det ikke finnes planlagte tiltak som kan ivareta barnets komplekse behov, vil det være behov for å gjøre enkeltkjøp. Det samme kan skje dersom ett barn legger beslag på flere plasser eller hele avdelinger. Da må det gjennomføres enkeltkjøp for andre barn, fordi den planlagte kapasiteten ikke rekker så langt som forutsatt. Særlig for akutt plasseringer er det krevende å dimensjonere tilbudet riktig, da antall barn som plasseres akutt varierer mye gjennom året, mellom regionene og innen en region.

Omfanget av enkeltkjøp avhenger dermed av hvordan den planlagte kapasiteten i institusjonstilbudet er dimensjonert, hvorvidt den faglige innretningen på tilbudet er i samsvar med behovet til de barna som til enhver tid skal plasseres, samt styringen og utnyttelsen av den

kapasiteten man har. Et tiltak som vil redusere antall enkeltkjøp er å øke kapasitetsutnyttelsen i statens egne institusjoner og i institusjoner staten har rammeavtale med, jf. omtale av anmodningsvedtaket i Prop. 1 S (2019-2020). Dette betinger imidlertid at de plassene man har tilgjengelig innenfor den planlagte kapasiteten, er egnet til å dekke behovet til det enkelte barnet som skal plasseres. Tiltak for å øke graden av samsvar mellom tilbudet i institusjonene og barnas behov, er derfor også beskrevet i ovennevnte omtale i Prop. 1 S (2019-2020). Bufetat arbeider også med å utvikle alternative tilbud til denne målgruppen. Det er allerede etablert to institusjoner i samarbeid med psykisk helsevern, for å kunne gi et tilbud til barn og unge med særlig komplekse behov, og Bufetat jobber i tillegg med å få andre tilbud på plass.

Departementet har gjennom styringsdialogen med Bufdir påsett at det initieres flere tiltak for å vurdere innretningen på institusjonsområdet. Dette omfatter det faglige innholdet i tilbudet, altså at plassene i størst mulig grad er tilpasset barnas behov, men også dimensjoneringen av tilbudet og styringen av den kapasiteten man til en-

hver tid har. Gjennom en mer restriktiv praksis har Bufetat redusert antall enetiltak betydelig i 2019, og det rapporteres detaljert og begrunnet på hvert eneste nye enetiltak. Siden den detaljerte rapporteringen kom på plass i slutten av 2018, har det kun vært fire nye plasseringer i enetiltak. Det er allerede etablert to institusjoner i samarbeid med psykisk helsevern, for å kunne gi et tilbud til barn og unge med særlig komplekse behov. I tillegg jobber Bufetat med å videreutvikle tilbud til barn som er til skade for seg selv og andre.

Det er videre satt i gang en ekstern utredning som skal gi en helhetlig gjennomgang av dagens institusjonstilbud. Bufdir har også fått i oppdrag å utrede kostnadsdriverne i institusjonsbarnevernet og anbefale tiltak for bedre økonomistyring, i nært samarbeid med departementet.

Til sammen mener jeg at tiltakene vil gi et godt grunnlag for å vurdere om det er behov for mer omfattende endringer i institusjonsbarnevernet, og om det er behov for tilpasninger i styringen, oppfølgingen og kontrollen av institusjonsbarnevernet.

SPØRSMÅL NR. 99

Innlevert 16. oktober 2019 av stortingsrepresentant Åslaug Sem-Jacobsen

Besvart 24. oktober 2019 av barne- og familieminister Kjell Ingolf Ropstad

Spørsmål:

De siste ukene har VG hatt en serie artikler om enetiltak i barnevernet. Deriblant om kommersielle og private aktører som har vært med på å påvirke beslutninger om enetiltak. Det er svært problematisk at disse aktørene har sittet på begge sider av bordet.

Hvilke grep vil statsråden ta for at dette ikke skal forekomme i framtiden?

Svar:

Enetiltak bør brukes med varsomhet, og jeg at mener de fleste barn og unge har det best sammen med andre. Departementet har gjennom styringsdialogen med Bufdir påsett at det initieres flere tiltak for å vurdere innretningen på institusjonsområdet. Dette omfatter det faglige innholdet i tilbudet, altså at plassene i størst mulig grad er tilpasset barnas behov, men også dimensjoneringen av tilbudet og styringen av den kapasiteten man til enhver tid har. Gjennom en mer restriktiv praksis har Bufetat re-

duert antall enetiltak betydelig i 2019, og det rapporteres detaljert og begrunnet på hvert eneste nye enetiltak. Siden den detaljerte rapporteringen kom på plass i slutten av 2018, har det kun vært fire nye plasseringer i enetiltak. Det er allerede etablert to institusjoner i samarbeid med psykisk helsevern, for å kunne gi et tilbud til barn og unge med særlig komplekse behov. I tillegg jobber Bufetat med å videreutvikle tilbud til barn som er til skade for seg selv og andre.

Samtidig ser vi at det er behov for tydeligere faglige føringer for når enetiltak kan og bør brukes. Bufdir er i lys av dette bedt om å kartlegge omfanget, bruken av og kostnadene ved enetiltak. De skal også analysere innholdet i tilbudet som gis, herunder tvangsbruk, samt vurdere hvilke målgrupper enetiltak eventuelt er det beste tilbudet for.

Når det gjelder formuleringen i spørsmålet om at de private aktørene sitter "på begge sider av bordet", er ikke dette dekkende for hvordan disse plasseringene gjennomføres. Både før og underveis i en plassering i enetiltak, er det Bufetat som har myndighet til å ta beslutninger.

Når enetiltak brukes, skal det være til barnets beste og basert på faglige vurderinger gjort av kommunen, Bufetat og eventuelle samarbeidsinstanser som psykiatri og kriminalomsorg. Barnets synspunkter skal også tillegges vekt. I forkant av en institusjonsplassering vurderer Bufetat hvilke behov barnet har som skal dekkes og hvilke risiko en plassering kan medføre. Denne vurderingen bygger på informasjon om barnet i vid forstand: barnets aktuelle situasjon, historie og erfaringer. I tillegg skal Bufetat få klarhet i hva som er ungdommens synspunkter og ønsker. Bufetat er ansvarlig for tilbudet og fatter den endelige avgjørelsen om hvilken institusjonsplass som skal tilbys det enkelte barnet.

Når et barn er plassert i en privat barneverninstitusjon, følges plasseringen opp av Bufetat. Dette arbeidet skjer i henhold til en egen nasjonal rutine, og inkluderer blant annet regelmessig rapportering fra institusjonen om hvordan det går med barnet.

Oppfølging av institusjonsplasseringer vil enkelte ganger avdekke behov for å gjøre endringer i tilbudet til barnet eller ungdommen. Dette kan være endringer i bemanning og det kan være behov for å skjerme barnet eller ungdommen for å unngå skade på det aktuelle barnet eller for å skjerme andre barn/ungdommer i institusjonen.

Slike endringer skjer i samråd med barneverntjenesten i kommunen barnet er hjemmehørende i og med Bufetat. En privat institusjon som utøver den daglige omsorgen for barnet, kan ha viktig informasjon om endringer i barnets behov. Bufetat må kritisk vurdere denne informasjonen, og det er Bufetat som har det siste ordet. Private aktører kan ha økonomiske insentiver til å forsterke tiltak rundt barnet, og Bufetat er særlig oppmerksomme på denne problemstillingen.

Institusjonene skal fortløpende rapportere bruk av tvang etter rettighetsforskriften, både til fylkesmannen som tilsynsmyndighet og til Bufetat. Dersom Bufetat blir kjent med økende tvangsbruk vil Bufetat intensivere oppfølgingen av saken. Dersom en leverandør utfører tjenestene i strid med det oppdraget institusjonen er gitt av Bufetat, vil dette kunne føre til at Bufetat avslutter plasseringen, slutter å kjøpe tjenester av leverandøren eller iverksetter andre tiltak.

Jeg viser avslutningsvis til at departementet nå arbeider med å utrede hvordan private aktører, ideelle og kommersielle, best kan supplere det statlige tilbudet i institusjonsbarnevernet, slik at private aktører i barnevernet brukes på en måte som sikrer høy kvalitet og kostnadseffektivitet.

SPØRSMÅL NR. 100

Innlevert 16. oktober 2019 av stortingsrepresentant Tellef Inge Mørland

Besvart 23. oktober 2019 av helseminister Bent Høie

Spørsmål:

Vil helseministeren sørge for at migrenemedisin (CGRP-hemmere) blir tilgjengelig via individuell refusjon, mens forhandlingene pågår for å innføre legemiddelet på blå resept?

BEGRUNNELSE:

I forslag til statsbudsjettet for 2020 skriver regjeringen at Legemiddelverket, i samarbeid med Sykehusinnkjøp, er gitt i oppdrag å gjennomføre prisforhandlinger eller anbud for migrenemedisin (CGRP-hemmere), slik at den kan tilbys norske pasienter.

Hvor lang tid det vil ta før regjeringen eventuelt vil tilby migrenemedisin på blå resept fremkommer ikke. For de aller sykeste migrenepasientene kan det derfor oppleves som en lang og usikker ventetid. Blant andre pasientor-

ganisasjonen Hodepine Norge etterlyser i den forbindelse midlertidige løsninger som kan hjelpe disse pasientene.

Svar:

Jeg viser til mitt svar på spørsmål nr. 2330 (2018-2019) fra representanten Mørland, der det fremgår at Legemiddelverket har sett på om det kan settes strengere vilkår for å begrense refusjon til en mindre undergruppe der behandlingen i enda større grad er kostnadseffektiv, men har kommet til at det ut fra dokumentasjonen i metodevurderingen ikke er mulig å skille ut en slik gruppe. Det vil derfor ikke være aktuelt å innføre en midlertidig ordning med individuell stønad.

Legemiddelverket og Sykehusinnkjøp er godt i gang med oppdraget som er gitt, og jeg vet at prisforhandlingene med de tre legemiddelprodusentene prioriteres høyt. Jeg håper leverandørene av de nye CGRP-hem-

merne gjennom disse forhandlingene vil senke prisene slik at norske pasienter med kronisk migrene kan få behandlingen dekket på blå resept så raskt som mulig. Noen

nærmere tidsplan er det imidlertid ikke mulig å angi per i dag.

SPØRSMÅL NR. 101

Innlevert 16. oktober 2019 av stortingsrepresentant Tellef Inge Mørland

Besvart 1. november 2019 av helseminister Bent Høie

Spørsmål:

Hva er kostnadene og hvor mange årsverk er knyttet til driften av hvert av de fire regionale helseforetakene (RHF-ene), når man ser bort fra de underliggende virksomhetene (HF-ene), og hvordan har antall årsverk og kostnader utviklet seg fra 2013 for selve RHF-ene?

Svar:

Det er innhentet informasjon fra de regionale helseforetakene. Det presiseres at foretakene kan ha noe ulik op-

pfatning av hvilke kostnader som skal tas med. Det må derfor tas forbehold om at de innhentede tallene ikke nødvendigvis er helt sammenliknbare. Endret organisering av fellesfunksjoner og -oppgaver vil også kunne påvirke utviklingen i kostnader og bemanning. Deflatoren for den etterspurte perioden er 16,2 pst.

Kostnader og årsverk 2013 og 2018. Kostnader i hele 1000 kroner (nominelle beløp).

	Kostnader RHF drift 2018	Kostnader RHF drift 2013	Endring i %	Årsverk RHF drift 2018	Årsverk RHF drift 2013	Endring i %
Helse Sør-Øst RHF	297 200	247 300	20,2 %	166,0	157,0	5,7 %
Helse Vest RHF	109 813	101 437	8,3 %	49,3	48,0	2,7 %
Helse Midt-Norge RHF	99 288	106 174	-6,5 %	70,2	62,9	11,7 %
Helse Nord RHF	97 645	71 597	36,4 %	68,0	56,0	21,4 %

Bemanningsveksten hos Helse Sør-Øst RHF forklares i all hovedsak ved overføring av oppgaver og personell til RHFet fra Sykehuspartner HF og fra Helsedirektoratet. For å oppnå bedre regional styring, har Helse Sør-Øst RHF flyttet ansvaret for økonomisk oppfølging av IKT-prosjekter fra Sykehuspartner HF til RHFet (utgjør 4 årsverk). Gjennom Stortingets behandling av Prop. 129 (2016-2017) (jf. tilleggskdokument til RHFenes oppdragsdokument for 2017) ble 4 årsverk tilhørende sekretariatet for "Nye metoder" flyttet fra Helsedirektoratet til Helse Sør-Øst RHF.

Hos Helse Midt-Norge RHF forklares bemanningsveksten hovedsakelig gjennom flytting av ansvar og personell mellom HF og RHF. Det er i perioden overført personell fra Rusbehandling HF og Ambulanse Midt-Norge HF til RHFet. I motsatt retning trekker en overføring av ansatte

fra Helse Midt-Norge RHF til Sykehusinnkjøp HF. Bemanningstallene påvirkes også av store regionale prosjekter som Helseplattformen og ny økonomi- og logistikk-løsning, der RHFet har hatt ansatte utenfra i avgrensede perioder.

Bemanningsveksten hos Helse Nord RHF i perioden forklares hovedsakelig ved en styrking av arbeidet innen fag, kvalitet og forskning (har samlet økt med 8,4 årsverk) og innen informasjonssikkerhet og beredskap (1,8 årsverk). I tillegg har RHFet rollen som regional systemforvalter for datavarehuset i Helse Nord, hvor bemanningen er rekruttert fra egne helseforetak. RHFet har også tatt inn 2 lærlinger i administrasjon/arkiv som til sammen utgjør 1 årsverk.

Som tabellen viser er det kun mindre endringer hos Helse Vest RHF.

SPØRSMÅL NR. 102**Innlevert 16. oktober 2019 av stortingsrepresentant Elise Bjørnebekk-Waagen****Besvart 22. oktober 2019 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie****Spørsmål:**

Kan statsråden redegjøre for hvilke aktører i bransjen som har gitt råd til endringer i ordningen med stønad til barnebriller?

BEGRUNNELSE:

Regjeringen har i forslag til statsbudsjett for 2020 foreslått kutt i ordningen med stønad til barnebriller.

I TV-programmet «Debatten» som ble sendt 10. oktober på NRK uttaler statsråden følgende:

«Vi har gjort noen beregninger da, i kontakt med bransjen. Som viser at med de satsene vi har satt er jo ikke noe vi har funnet på politisk, det er gjort på bakgrunn av dialog med bransjen.»

På Norges Optikerforbund sine nettsider kan vi lese at de har vært i kontakt med samtlige kjedekontor og med leverandørforeningen, og ingen kan bekrefte at det er tilfelle.

Det er viktig at beslutninger om endringer i stønad tas på grunnlag av helhetlige og faglige vurderinger.

Svar:

Folketrygden dekker briller etter to stønadsordninger. Den ene ordningen, Hjelpemidler for synshemmede (svaksynte og blinde), gjelder både barn og voksne. Kriteriene for å få støtte til briller eller kontaktlinser under denne ordningen er at man er diagnostisert med afaki, Marfans syndrom (eller lignende tilstander der øyelinsen har løsnet av seg selv), hornhinneanomalier (som keratokonus eller keratoglobus), eller annen alvorlig sykdom/lidelse som påvirker synet slik at man har behov for briller eller kontaktlinser. I vurderingen av hva som er annen alvorlig sykdom/lidelse vil uttalelse fra sakkyndig legges til grunn. Det er ingen begrensning på hvor mye man kan få i støtte per brille eller hvor mange briller man kan få. Det er ikke foreslått endringer i denne ordningen.

Det gis som hovedregel ikke stønad til briller/kontaktlinser etter folketrygdloven kapittel 10 ved vanlige brytningsfeil som nærsynthet, langsynthet eller ved skjeve hornhinner (astigmatisme). Dette gjelder også nærbriller som skyldes normale aldersforandringer i øyet. Den andre ordningen, Briller til barn/ungdom under 18 år, gir likevel støtte til briller til barn under 18 som trenger briller som et nødvendig ledd i behandling av øyetilstander som skjeling (strabisme), anisometropi (forskjellig optisk brytning i øynene) eller astigmatisme (forskjellig brytning i

øyets forskjellige optiske meridianer). For de fleste barna som oppfyller vilkårene vil det være slik at helt vanlige briller dekker behandlingsbehovet, de vil ikke trenge spesielle tilpasninger. Det er på denne ordningen regjeringen foreslår å innføre faste stønadssatser pr. brillepar. Det vil ikke være noen begrensning på hvor mange briller man kan få støtte til. Nye briller dekkes når disse blir slitt/ødelagt/mistet eller når synsstyrken endrer seg.

Arbeids- og velferdsdirektoratet opplyser at NAV Hjelpemiddelsentral inviterte Norges Optikerforbund til å komme med sine faglige synspunkter mht. spørsmålet om å innføre faste stønadssatser for ordningen Briller til barn/unge under 18 år og en vurdering av rimeligste hensiktsmessige briller for satsene for ordinære briller og satsen ekstra tilpassede briller. Arbeids- og velferdsdirektoratet viser til at Optikerforbundet besvarte henvendelsen i brev av 3. mai 2018, der forbundet viste til at de var opptatt av at dekning av Briller til barn/unge under 18 år skal skje etter gjeldende regelverk, at ordningen skal være rettferdig og forståelig, at hensikten om å forebygge og behandle amblyopi skal være godt kjent og ledende for ordningen, samt at tilgjengeligheten til hjelp for medlemmer av folketrygden skal være geografisk godt fordelt i landet.

På spørsmålet om innføring av faste stønadssatser, opplyste Optikerforbundet bl.a. at de ikke har detaljkunnskap om prisene i bransjen. Optikerforbundet anbefalte at det ble innhentet priser fra ulike tilbydere.

I forbindelse med innhenting av pristilbud valgte NAV Hjelpemiddelsentral å kontakte de fire største optikerkjedene, dvs. Brilleland, Interoptik, Specsavers og Synsam, for å sikre et bredt og representativt underlagsmateriale for å kunne vurdere hva som bør være nivået for faste stønadssatser for denne ordningen. Disse optikerkjedene er representert i alle fylker. De ble bedt om å oppgi veiledende priser for innfatning, ulike glass og pris på brilleteilpasning, dvs. utgifter til sliping og montering av glasset i innfatningen. En av optikerkjedene, Synsam, besvarte ikke henvendelsen. I vurderingen er det ikke tatt hensyn til ulike tilbudskampanjer, og det vil være mulig å anskaffe både rimeligere og dyrere briller hos alle optikerkjedene.

For ordinære briller var den rimeligste prisen 545 kroner og den dyreste prisen 1 295 kroner. Gjennomsnittsprisen for de tre optikerkjedene som leverte tilbud (dvs. Brilleland, Interoptik og Specsavers) var 896 kroner.

Ekstra tilpassede briller omfatter flerstyrkebriller og briller med tynne glass. For flerstyrkebriller var den rimeligste prisen 1 349 kroner og den dyreste prisen 3 010

kroner. Gjennomsnittsprisen for flerstyrkebriller var 1 918 kroner. For briller med tynne glass var den rimeligste prisen 1 095 kroner og den dyreste 2 530 kroner. Gjennomsnittsprisen for briller med tynne glass var 1 673 kroner. Gjennomsnittsprisen for begge typer briller var 1 796 kroner.

«Briller til barn/unge under 18 år» er hjemlet i folketrygdloven, som stiller krav om at rimeligste hensiktsmessige løsning

skal velges. Gjennomgangen til NAV Hjelpemiddelsentral viste at gjennomsnittsprisen for hhv. ordinære og ekstra tilpassede briller var om lag 900 og 1 800 kroner.

Regjeringens forslag om satser på 1 200 og 2 400 kroner til hhv. ordinære og ekstra tilpassede briller ligger godt innenfor rammen av hva som må anses å kunne dekke rimelige, hensiktsmessige briller.

SPØRSMÅL NR. 103

Innlevert 16. oktober 2019 av stortingsrepresentant Elise Bjørnebekk-Waagen

Besvart 24. oktober 2019 av helseminister Bent Høie

Spørsmål:

Hvordan vil statsråden bruke erfaringene fra Sykehuset Østfold, og sikre at pasientene i Østfold og Vestby får likeverdige helsetjenester gitt forutsetningen som ligger i det nye sykehusbygget?

BEGRUNNELSE:

Fylkesmannen i Oslo og Viken har i samarbeid med Fylkesmannen i Innlandet gjennomført tilsyn med Sykehuset Østfold HF. I rapport fra tilsyn med somatiske helsetjenester til utlokaliserte pasienter i Sykehuset Østfold HF har Fylkesmannen konkludert med følgende:

«1. Sykehuset Østfold HF sørger ikke for at utlokaliserte pasienter får forsvarlige helsetjenester. Ledelsen følger ikke opp at tjenestene er målrettede og individuelt tilpassede og har ikke:

- identifisert utlokalisering som et risikoområde og heller ikke iverksatt risikoreducerende tiltak for utlokaliserte pasienter

- tydeliggjort kompetansebehov ved utlokalisering

- tilrettelagt for nødvendig informasjonsutveksling og kommunikasjon på tvers av organisatoriske enheter

- tilrettelagt for nødvendig kompetanseoverføring mellom avgivende og mottakende døgnområde/avdeling

Vi finner at dette er brudd på forsvarlighetskravet i spesialisthelsetjenesteloven § 2-2, jf. forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten §§ 6 til 9."

Sykehuset Østfold har som kjent kapasitetsutfordringer, dette er bakgrunnen for at pasienter er flyttet til andre avdelinger fremfor å ligge på korridor.

I rapporten beskrives også at stress og høyt arbeidspress i hverdagen gjør det vanskelig for ansatte å forlate eget døgnområde for å bistå mottakende døgnområde ved behov for opplæring og kompetanseoverføring.

Ovennevnte brudd på spesialisthelseteloven er alvorlig, og må tas på alvor for å sikre alle pasienter forsvarlige og likeverdige tjenester.

Kapasitetsutfordringer er å betrakte som en normal-situasjon for sykehuset Østfold. Dette legger føringer for drift av sykehuset og de ansattes arbeidssituasjon. Byggets begrensninger kan gjøre det nødvendig å tilpasse rutiner, herunder kompetanseoverføring på tvers av enheter. Dette krever en bemanningssituasjon som muliggjør tid til kompetanseoverføring for å sikre forsvarlige helsetjenester.

I statsbudsjettet for 2020 har regjeringen lagt opp til en lavere aktivitetsvekst i sykehusene enn i fjor med 1550 millioner budsjettert.

Svar:

Helse- og omsorgsdepartementet har innhentet informasjon fra Helse Sør-Øst RHF. Jeg gjengir i helhet tilbakemeldingen om hvordan erfaringene fra Sykehuset Østfold er brukt, slik at pasientene i Østfold og Vestby får likeverdige helsetjenester:

"Sykehuset Østfold på Kalnes ble bygget med forutsetning om høy utnyttelsesgrad (90 prosent) og det ble også lagt til grunn forventede effekter av samhandlingsreformen, med en styrket helsetjeneste i kommunene. Det ble videre forutsatt fortsatt bruk av sengekapasitet ved sykehuset i Moss. Sykehuset

Østfold HF fikk i 2018 overført ansvaret for Vestby kommune med om lag 17 000 innbyggere. Sykehuset Østfold HF har over tid hatt et for høyt belegg.

Helse Sør-Øst RHF har i sin regionale utviklingsplan, vedtatt i styret i 2018, trukket lærdom av tidligere byggeprosjekter og lagt til grunn at nye sykehus skal planlegges med 85 prosents utnyttelsesgrad (dvs. bedre sengekapasitet og økt kapasitet til å håndtere variasjoner i belegget). Videre skal det planlegges med åpningstid på 8 timer, hvilket gir bedre kapasitet på poliklinikkrom og operasjonsstuer etc.

Akuttmottaket ved Sykehuset Østfold på Kalnes er for lite. Om lag 40 prosent av pasientene ferdigbehandles i mottaket. Helse Sør-Øst RHF har godkjent at helseforetaket er i konseptfase for planlegging av utbygging av akuttmottaket. Det foreligger nå planer for en utvidelse av mottaket med 630 kvm, som bl.a. inkluderer nye undersøkelses- og behandlingsrom og egne triagerom med undersøkelsesplasser («triage» er betegnelse på et system for systematisk vurdering og prioritering av pasienter som kommer til akuttmottaket). Styret i Sykehuset Østfold HF godkjente «Konseptrapport steg 2 for utvidelse av akuttmottaket» for oversendelse til Helse Sør-Øst RHF. Saken står på årsplanen til styret i Helse Sør-Øst RHF.

Helse Sør-Øst RHF har i styresak 079-2019 (administrerende direktørs driftsorienteringer) pekt på at det må gjøres ytterligere arbeid for å vurdere hvordan kapasitetsutfordringene i Sykehuset Østfold HF kan møtes. Sykehuset Østfold HF gjennomfører nå nye framskrivninger og kapasitetsvurderinger. Helse Sør-Øst RHF har videre bedt helseforetaket om å gjøre rede for hvordan det arbeides med å utnytte sengekapasiteten i Moss. Dette arbeidet vil sammenstilles og danne grunnlag for en vurdering av behovet for ytterligere tiltak utover utbygging av akuttmottaket."

Representanten Bjørnebekk-Waagen viser i sin begrunnelse til tilsyn med Sykehuset Østfold HF. Jeg gjengir tilbakemeldingen jeg har fått om hvordan Sykehuset Østfold jobber med å håndtere utfordringer med høyt belegg, og hvordan det gjennom ulike samhandlingsfora arbeides med å redusere antall innleggelser:

"I Sykehuset Østfold løses overbelegg ved døgnområdene ved (1) å gjøre om dedikerte enkeltrom til tosenksom. Det utgjør 27 senger i sykehuset. Når disse sengene er tatt i bruk er neste trinn (2) å utlokalisere pasienter til døgnområder med ledig kapasitet innenfor egen klinikk. Er det ikke flere ledige rom i egen klinikk er neste steg (3) å legge en pasient per sengetun på korridor plass. Det er 3 til 4 sengetun per døgnområde noe som gir 28 ekstra senger. Når korridor plassene innen en klinikk er tatt i bruk er neste steg (4) å utlokalisere pasienter til døgnområder utenfor egen klinikk. Det betyr som oftest at indremedisinske pasienter får et rom på et kirurgisk døgnområde. I perioder med særlig høyt belegg har Sykehuset Østfold plan for (5) å ta i bruk arealer som til daglig benyttes til poliklinisk aktivitet. Dette vil også innebære å øke bemanningen.

Fylkesmannen i Østfold har gjennom tilsyn konkludert med at utførelsen av utlokalisering av pasienter bryter med forsvarlighetskravet i spesialisthelsetjenesteloven på flere områder. Sykehuset Østfold erkjenner at dette er en alvorlig tilbakemelding, og er i gang ved å utbedre dette. Dette skjer ved å gjennomføre et bredt anlagt systematisk forbedringsarbeid som tar for seg rutiner, medarbeidernes kompetanse og informasjon til brukere. Forbedringsarbeidet involverer ledere, medarbeidere, tillitsvalgte, verneombud og brukerrepresentant. Forbedringsarbeidet skal skje systematisk og skal legges til grunn en ny omfattende risikovurdering av praksisen slik Fylkesmannen har etterspurt. Videre har Fylkesmannen lagt klare føringer for forbedringsarbeidet der den første milepæl skal være en ferdig handlingsplan innen 15. januar 2020.

Redegjørelsen over beskriver hvordan sykehuset håndterer et overbelegg. Dette er ett av tre innsatsområder i sykehusets kapasitetsprogram. De to andre innsatsområdene tar for seg å redusere innstrømmen til sykehuset og å finne gode samarbeidsformer med våre partnere i primærhelsetjenesten som kan bidra til raskere utskrivelse og færre reinnleggelser. Det innebærer å finne løsninger som forebygger sykehusinnleggelse og reduserer antallet overliggerdøgn for utskrivningsklare pasienter som venter på tilbud i kommunen sin. Dette er et langsiktig arbeid som sykehuset løser i sine etablerte samhandlingsfora med Vestby og kommunene i Østfold. På lengre sikt vil det være nødvendig å utvide sykehusets sengekapasitet. Sykehuset ser nå på hvordan byggetrinn 2 kan innlemmes i strategisk utviklingsplan."

SPØRSMÅL NR. 104

Innlevert 17. oktober 2019 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 23. oktober 2019 av justis- og innvandringsminister Jøran Kallmyr

Spørsmål:

Ny statistikk viser at det er juristkrise ved Innlandet politidistrikt. Dette kan gå ut over rettssikkerheten. Tillitsvalgte for politijuristene sier til avisen Hamar Arbeiderblad at resultatet er flere henlagte saker og at saker ligger så lenge

før de kommer til domstol at det Tingretten mener det er brudd på EMK.

Mener justisministeren dette er akseptabelt og hva gjøres for å rette på den alvorlige situasjonen?

Svar:

En velfungerende påtalemyndighet i alle ledd er avgjørende for en god og effektiv straffesaksavvikling, og regjeringen tar på alvor at antallet alvorlige og ressurskrevende saker har økt. God kvalitet og effektiv saksbehandling henger også sammen med politiets evne til å rekruttere og beholde kvalifisert personell på etterforskningsfeltet. Derfor foreslår regjeringen å styrke politiets budsjett med 83 millioner kroner i 2020 som skal muliggjøre en styrking av etterforskningskapasiteten i politidistriktene.

Regjeringen har som kjent lagt stor vekt på å styrke bemanningen i norsk politi. Aller tydeligst har dette vært i form av politiårsverk i de tolv distriktene, men av en samlet bemanningsvekst på om lag 2800 årsverk siden 2013 er det også ansatt 174 juristårsverk.

Departementet legger også til rette for å styrke kapasiteten hos Den høyere påtalemyndighet, ved å overføre 10 millioner kroner fra kap. 440 (Politidirektoratet –poli-

ti- og lensmannsetaten) til kap. 445 (Den høyere påtalemyndighet). Disse midlene gjør bl.a. at Riksadvokaten gjennom sin fagledelse i større grad kan bidra til at politidistriktenes straffesaksbehandling er effektiv og holder tilstrekkelig kvalitet.

Justis- og beredskapsdepartementet vil i tildelingsbrevene for 2020 til henholdsvis Politidirektoratet og Riksadvokaten formidle en forventning om et nært samarbeid om effektiv nedbygging av restanser i straffesaker. Politidirektøren vil i sin resultatavtale med politidistriktene i 2020 fordele de tildelte midlene mellom distriktene, sammen med de forventninger om resultater som er stilt på blant annet dette området.

Politimesteren har ansvaret for straffesaksbehandling i sitt distrikt, og har også ansvar for ansettelse av påtalejurister. Politimestrene må prioritere ressurser ut fra en helhetlig forståelse av situasjonen i sitt distrikt, og slik at ressurser settes inn der behovet er størst.

SPØRSMÅL NR. 105

Innlevert 17. oktober 2019 av stortingsrepresentant Solveig Skaugvoll Foss

Besvart 23. oktober 2019 av justis- og innvandringsminister Jøran Kallmyr

Spørsmål:

I NRK Brennpunkts "Søppelsmuglerne" avsløres en omfattende ulovlig eksport av brukt elektronisk utstyr fra Norge til Afrika. Miljødirektoratet antyder at denne virksomheten er mer organisert enn tidligere antatt. Både elektronikken som sendes ut av landet og bilene som brukes til transporten kan inneholde miljøgifter som gjør stor skade på miljøet om de kommer ut. Derfor er det strenge regler for innsamling av dette avfallet i Norge.

Hva gjør statsråden for å stanse denne ulovlige og miljøskadelige eksporten?

BEGRUNNELSE:

Bakgrunnen for spørsmålet er NRK Brennpunkts episode "Søppelsmuglerne" sendt 16.10.2019.

Svar:

NRK Brennpunkts dokumentar «Søppelsmuglerne» tar opp en alvorlig problemstilling, som også opptar norsk politi. Blant annet deltar Økokrim i internasjonale fora i

regi av Interpol og Europol der transport av farlig avfall er et av fokusområdene.

Det er kontrolletater som Miljødirektoratet og Tolle-taten som er førsteinstanser til å avdekke og anmelde de alvorligste sakene på dette området. Jeg er derfor glad for at Økokrim etter samråd med Riksadvokaten vil ta initiativ til et møte med Miljødirektoratet og Tolle-taten for å se om kontrolletater og politi- og påtalemyndigheten kan samarbeide bedre for å avdekke mulige lovbrudd og vurdere om dagens regelverk er godt nok.

SPØRSMÅL NR. 106**Innlevert 17. oktober 2019 av stortingsrepresentant Eigil Knutsen****Besvart 22. oktober 2019 av finansminister Siv Jensen****Spørsmål:**

Hvilke priser for utslipp av CO₂ bruker regjeringen i sine samfunnsøkonomiske analyser, og er disse i tråd med måloppnåelse av Paris-avtalen, eller er prisene basert på dagens klimapolitikk i Norge og EU?

BEGRUNNELSE:

Samfunnsøkonomiske nytteanalyser vurderer kostnader og nytte ved ulike prosjekter. For prosjekter som skal redusere utslippene av klimagasser er det svært viktig å ha korrekte anslag for prisen av utslipp.

Sverige har nå økt prisen for klimagassutslipp i transportsektoren fra 1 140 SEK til 7 000 SEK per tonn, gjeldende fra april 2020. I Norge opererer Statens Vegvesen med en utslippspris på 945 NOK i 2030.

Prisen på utslipp har stor påvirkning på om prosjekter ansees som samfunnsøkonomisk lønnsomme eller ulønnsomme. Karbonfangstanleggene i Oslo og i Telemark er eksempler på prosjekter som i 2016 ble vurdert som ulønnsomme.

Svar:

Når det skal utredes tiltak som man forventer gir vesentlige nytte- eller kostnadsvirkninger, herunder vesentlige budsjettmessige virkninger for staten, skal det gjennomføres en analyse i samsvar med gjeldende rundskriv for

samfunnsøkonomiske analyser. Det følger av utredningssinstruksen.

Gjeldende rundskriv er Finansdepartementets rundskriv r-109/14 Prinsipper og krav ved utarbeidelse av samfunnsøkonomiske analyser mv. Det følger av rundskrivet at markedspriser skal benyttes så langt som mulig og at effekter som ikke fanges opp av markedspriser skal inngå i analysene. Dette gjelder for eksempel miljøverdier, helseverdier og tidsverdier.

I Meld. St. 41 (2016-2017) Klimastrategi for 2030 sa regjeringen følgende om karbonpris (avsnitt 5.2.4.4):

«For å innarbeide langsiktige klimahensyn må fremtidige utslipp prises inn i investeringskalkylene med forventet fremtidig karbonpris. Prisingen bør være konsistent på tvers av sektorer og utslippskilder. Det bør gjøres sensitivitetsberegninger med en potensielt lavere og høyere karbonpris enn den karbonprisbanen som legges til grunn. I tillegg må andre miljø- og samfunnseffekter hensyntas, herunder ikke-prissatte miljøeffekter.»

For tiltak som eksplisitt tar sikte på å redusere utslipp av klimagasser anbefales det i Veileder i samfunnsøkonomiske analyser i tillegg å analysere hvilken karbonpris som er nødvendig for at et prosjekt skal være samfunnsøkonomisk lønnsomt.

I noen sektorer er det gitt nærmere veiledning om hvilke konkrete priser for klimagassutslipp som skal brukes i samfunnsøkonomiske analyser for å sikre konsistens i utredninger innenfor sektoren.

SPØRSMÅL NR. 107**Innlevert 17. oktober 2019 av stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete****Besvart 24. oktober 2019 av forsvarsminister Frank Bakke-Jensen****Spørsmål:**

Kva faktagrunnlag bygger statsråden på når han skriv at sakene «bygger på et svakere bevismessig grunnlag»?

GRUNNGJEVING:

8. desember 2017 stilte representant Ole André Myhrvold følgende spørsmål til statsråden:

«Hvordan vil statsråden sørge for at ordningen med særskilt kompensasjonsordning for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner (Vetera-

nordningen) blir reell for de det gjelder, og vil statsråden ta et initiativ for gjennomgang av tildelingskriteriene?»

Bakgrunnen for spørsmålet var at Klassekampen i ein artikkel 7. og 8. desember hadde avdekt at det hadde blitt vanskelegare å få tilkjent kompensasjon.

I sitt svar skriv statsråden at:

«Det er korrekt at stadig flere krav om økonomisk kompensasjon ender med avslag. Det skyldes først og fremst at flere av disse sakene i større grad enn tidligere bygger på et svakere bevismessig grunnlag.»

Svar:

Forsvarsdepartementet behandlar ikkje sakene etter den særskilde kompensasjonsordninga. Det er Statens Pensjonskasse som fattar avgjerder i første instans, mens

Klagenemnda for kompensasjon og billighetserstatning er klageinstans. Sistnemnde er administrativt underlagt Forsvarsdepartementet, men er uavhengig, og kan ikkje instruerast av departementet i enkeltsaker.

Den særskilte kompensasjonsordninga gjeld for veteraner som har tenestegjort i ein internasjonal operasjon mellom 1. januar 1978 og fram til 31. desember 2009. Ordninga trådde i kraft 1. januar 2010. I svaret mitt til stortingsrepresentant Ole André Myhrvold har eg lagt til grunn at fleire av sakene etter ordninga i større grad enn tidligare byggjer på eit svakare bevismessig grunnlag, noko som inneber at det er vanskelegare å konstatere årsakssamanheng på bakgrunn av dei bevisa som blir lagt fram i fleire av sakene. Dette bygger på dei vedtaka som er fatta av klagenemnda og på tilbakemeldingane til Forsvarsdepartementet frå Statens pensjonskasse.

SPØRSMÅL NR. 108

Innlevert 17. oktober 2019 av stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete

Besvart 24. oktober 2019 av samferdselsminister Jon Georg Dale

Spørsmål:

Meiner samferdselsministeren at det er muleg å byggje ut Harstad-Narvik Lufthamn Evenes til QRA-base for F35 samt base for P8 overvakingsfly utan at den sivile luftfarten vert råka med restriksjonar, og kan ministeren godta at flyplassen eventuelt vert ein heilmilitær flybase utan sivil luftfart?

GRUNNGJEVING:

Harstad-Narvik Lufthamn Evenes er vedteke utbygd til QRA for dei nye F35 kampflya. Den permanente basen for dei nye P8 overvakingsflya er også vedteke utbygd på same lufthamna. Flyplassen er i dag ein viktig del av det sivile luftfartsnett, og det er frå fleire hald uttrykt uro over at militære utbyggingar vil fortrenge den sivile luftfarten, og med det ta frå regionen eit svært viktig tilbod.

Svar:

Både Avinor og Forsvaret meiner det er mogleg å byggje ut Harstad/Narvik lufthamn, Evenes, til QRA-base for Forsvarets F35 kampfly og MPA-base for Forsvarets P8 overvakingsfly, utan at det fører til vesentlege restriksjonar for den sivile luftfarten.

Det blir arbeidd med å finne ei plassering for hangaren til Forsvarets MPA-fly, som ikkje skaper for mykje turbulens ved landing frå sør. Avinor og Forsvaret har no ein god dialog for å finne ei plassering av hangaren, som gjer det mogleg å oppretthalde ei sikker og effektiv drift av lufthamna.

For Forsvarets F-35-fly er det i hovudsak støy som er utfordringa. Den statleg utarbeidde reguleringsplanen vil fastsetje krava for utslepp av støy til omgjevnadene. Forsvaret vil som tiltaksansvarleg finne og etablere løysingar i tråd med grenseverdiane i reguleringsplanen innan operasjonane med F-35 tek til.

For meg er det avgjerande at det sivile flyrutetilbodet på Harstad/Narvik lufthamn, Evenes, skal kunne oppretthaldast og vidareutviklast. Det er såleis ikkje noka aktuell problemstilling, korkje for forsvarsministeren eller meg, å gjere lufthamna om til ein heilmilitær flybase utan sivil luftfart.

SPØRSMÅL NR. 109**Innlevert 17. oktober 2019 av stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik****Besvart 25. oktober 2019 av finansminister Siv Jensen****Spørsmål:**

Hvordan fordeler det økte innbetalt beløp for CO₂-avgift i forslaget til statsbudsjett for 2020 seg mellom ulike bransjer, og hvor stor er kompensasjonen til den enkelte bransje?

Svar:

CO₂-avgiften på mineralske produkter betales i første instans av de som importerer og produserer de avgiftspliktige produktene. I praksis er det derfor et fåtall oljeselskaper som er avgiftspliktige for CO₂-avgiften.

Det finnes ingen detaljert og nøyaktig oversikt over sluttbrukere av mineralske produkter. En slik oversikt forutsetter at hvert enkelt kjøp av mineralske produkter registreres sammen med data om kjøperen, og at slike data kan sammenstilles. Jeg tviler på om Senterpartiet mener at folk flest skal registreres i et statlig sentralisert register hver gang de for eksempel fyller bensin eller diesel på bilene sine. I tilfelle er jeg helt uenig med Senterpartiet, og en fordeling av bruken av mineralske produkter på ulike brukere må derfor anslås basert på andre tilgjengelige kilder og vil nødvendigvis være usikker.

Med regjeringens forslag til statsbudsjett for 2020 vil CO₂-avgiften på mineralske produkter omfatte all innenlandsk bruk av mineralske produkter utenom bruk i kvotepliktige virksomheter samt bruk av naturgass og LPG i veksthusnæringen.

I regjeringens forslag til statsbudsjett for 2020 foreslås flere endringer i CO₂-avgiften på mineralske produkter:

- Det generelle avgiftsnivået i CO₂-avgiften på mineralske produkter økes med 5 pst. utover prisjustering.
- Reduserte sats for mineralolje og fritak for naturgass og LPG levert til fiske og fangst i nære farvann oppheves.
- Fritaket for naturgass og LPG levert til kjemisk reduksjon eller elektrolyse, metallurgiske og mineralogiske prosesser.

I Granavolden-plattformen varsles det at regjeringen vil bruke merprovenyet fra økt CO₂-avgift «til å redusere skatter og avgifter for berørte grupper for å lette omstillingen.» Regjeringen foreslår å redusere veibruksavgiften på bensin og diesel tilsvarende økningen i CO₂-avgift, jf. Granavolden-plattformen. Regjeringen foreslår videre å innføre en midlertidig kompensasjonsordning for økt CO₂-avgift i fiske og fangst i nære farvann som trappes ned over tid. For en nærmere omtale av forslag til endringer i CO₂-avgiften på mineralske produkter med tilhørende kompensasjoner, vises det til omtale i Prop. 1 LS (2019–2020) Skatter, avgifter og toll 2020.

I statsbudsjettet for 2020 foreslår regjeringen flere andre skatte- og avgiftslettelser som samlet sett gir et påløpt provenytap på 474 mill. kroner. Disse skatte- og avgiftslettelsene kommer husholdninger og næringsliv til gode. Det omfatter også husholdninger og næringsliv som får økte kostnader pga. økt CO₂-avgift.

SPØRSMÅL NR. 110**Innlevert 17. oktober 2019 av stortingsrepresentant Trond Giske****Besvart 24. oktober 2019 av kultur- og likestillingsminister Trine Skei Grande****Spørsmål:**

Hva er status for de 5 landsomfattende lotteritillatelsene Regjeringen ga tillatelsene til, når det gjelder årlig omsetning, og det enkelte lotteris reklameforbruk, og er lotteriene underlagt de samme ansvarlighetskriteriene som Norsk Tipping?

BEGRUNNELSE:

Regjeringens ide om nye lotterikonsept har nå vært virksom siden utlysning i 2015.

Svar:

Lotteriforskriften ble endret i 2015 for å tillate en begrenset utvidelse av det private lotterimarkedet. Det ble åpnet opp for å gi tillatelse til fem større lotterier med omsetning inntil 300 mill. kroner årlig. Begrensningen på antall og størrelse er gjort ut fra en vurdering om at det private lotterimarkedet, som tillates i tillegg til enerettsaktørenes tilbud, ikke skal være for stort da dette kan utfordre enerettsmodellen. Disse lotteriene skal være et supplement til enerettsaktørenes tilbud og ikke innta en posisjon som konkurrenter med enerettsaktørene.

Etter en grundig søknadsprosess, gav Lotteritilsynet i 2017 tillatelse til fem aktører til å ha lotteri i ni år med årlig omsetning på inntil 300 mill. kroner. Lotteritillatelse er gitt til følgende lotterier og aktører:

- Pantelotteriet - Norges Røde Kors
- Unicef-lotteriet - Unicefkomiteen i Norge
- Postkodelotteriet - WWF Norge og SOS-Barnebyer Norge
- FotoLotto - Right to Play
- Klimalotteriet - Regnskogfondet, Caritas Norge og Utviklingsfondet

Alle aktørene har nå kommet i gang med sine lotterier. Ingen av aktørene har så langt nådd taket for årlig omsetning på 300 mill. kroner. Pantelotteriet er den desidert største aktøren av de fem, med bakgrunn i at Pantelotteriet var etablert på lotterimarkedet under et annet regelverk i flere år før 2017. Pantelotteriet hadde en omsetning på 144 mill. kroner 2018, mens Postkodelotteriet på andre plass omsatte for 16,5 mill. kroner i 2018. Øvrige lotterier omsatte for betraktelig mindre beløp i oppstartsåret 2018, men det forventes at omsetningstallene øker i 2019.

Disse lotteriene er ikke underlagt tilsvarende ansvarlighetsregime som Norsk Tipping. Det er et vilkår for å få tillatelse at lotteriene har lav risiko for spilleavhengighet. Dette har betydning for både hvilke typer lotteri-

er som kan få tillatelse og for lotterienes utforming. Lotteriene er også underlagt en rekke andre begrensninger. Blant annet kan toppgevinsten være maksimum 2 mill. kroner. Det tillates heller ikke interaktive trekninger når spillet distribueres via elektroniske kommunikasjonsnett.

I Meld. St. nr. 12 (2016 – 2017) Alt å vinne – Ein ansvarleg og aktiv pengespelpolitikk vurderte departementet at "det vil vere mest formålsteneleg å vente på ei vurdering av korleis dei nye lotteria fungerer, før ein tek stilling til om det skal innførast ytterlegare ansvarlighetstiltak. Departementet vil be Lotteritilsynet om å evaluere desse lotteria etter at dei har vore i drift ei stund." Jeg mener at det er for tidlig å gjennomføre en slik evaluering nå, da lotteriene ikke har kommet ordentlig i gang ennå. Jeg vil komme tilbake til dette når lotteriene har fungert i noen år.

Lotteriene er imidlertid underlagt begrensninger i markedsføringen. Lotteriene kan ikke bruke mer enn 15 % av den tillatte omsetningen etter fradrag for gevinster til markedsføring. Bakgrunnen for at markedsføringens omfang er begrenset er at det ikke er ønskelig at omfanget av reklame for pengespill blir for stort totalt sett i samfunnet. Så langt bruker aktørene langt mindre på markedsføring enn det som er tillatt etter regelverket. Klimalotteriet og FotoLotto startet opp sine lotterier sent i 2018 og hadde ingen markedsføringskostnader dette året. De andre aktørene markedsførte for mellom 4 og 6 mill. kroner hver i 2018.

Markedsføringens innhold og form er også regulert, og tilsvarer i stor grad det som gjelder for Norsk Tipping og Norsk Rikstoto. Markedsføringen kan blant annet ikke rettes mot personer under 18 år eller være urimelig påtrengende eller aggressiv. Markedsføringen kan heller ikke oppfordre til å dekke tap fra lotteri eller spill gjennom ny deltakelse i lotteri eller spill, eller antyde at deltakelse i lotteri eller spill har bidratt til suksess eller framstår som løsning på finansielle problemer.

SPØRSMÅL NR. 111

Innlevert 18. oktober 2019 av stortingsrepresentant Petter Eide

Besvart 25. oktober 2019 av justis- og innvandringsminister Jøran Kallmyr

Spørsmål:

Både utredninger bestilt av regjeringen selv, kriminalomsorgsdirektoratet og de ansatte i kriminalomsorgen peker

på at effektiviseringspotensialet i Kriminalomsorgen allerede er tatt ut.

Hva har regjeringen gjort for å sikre at fortsatte ABE-kutt i kriminalomsorgen ikke vil gå utover sikkerheten og tjenestetilbudet i norske fengsler?

BEGRUNNELSE:

I januar 2018 kom en rapport fra Oslo Economics bestilt av Justisdepartementet, som skulle analysere ABE-kuttene konsekvenser for driftssituasjonen i kriminalomsorgen i perioden 2014-2016. Rapporten konkluderte med at alle effektiviseringsgevinster nå var tatt ut allerede for flere år siden, og advarte mot at ytterligere kutt i fremtidige budsjetter kan gå utover sikkerheten og tjenestetilbudet.

I rapporten står det:

«Vår vurdering er at ABE-reformen i analyseperioden ikke har hatt vesentlige konsekvenser for sikkerhet og tjenestetilbud i kriminalomsorgen. Dersom ABE-reformen også fremover i stor grad overlates til den enkelte enhet, er det imidlertid sannsynlig at man i større grad må gjennomføre innsparinger som også går på bekostning av sikkerhet og tjenestetilbud. Både regionadministrasjonene og enhetene i kriminalomsorgen peker på at effektiviseringspotensialet gjennom rene «ostehøvelkutt» på den enkelte enhet nå er tatt ut.»

Dette var altså for perioden frem til 2016 – flere budsjettår siden. Tirsdag 15.10 kan vi lese i Klassekampen at Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI) – som en konsekvens av ABE-kuttene – er i gang med et arbeidsnotat som diskuterer nye effektiviseringstiltak hvor blant annet mer bruk av frivillige og deltid er nevnt, noe som potensielt kan få store konsekvenser for sikkerheten og kompetansen i fengslene. Både Norsk Fengsels- og Friomsorgsforbund og Kriminalomsorgens Yrkesforbund har uttrykket at effektiviseringspotensialet i kriminalomsorgen allerede er tatt ut, og at ytterligere ABE-kutt vil påvirke bemanning og sikkerhet for de ansatte.

Samtidig er situasjonen nå slik etter flere soninger med fotlenke, blir det en større konsentrasjon av høyrisiko innsatte i fengslene. Vi vet også at vold- og trussel nivået i fengslene øker.

I arbeidsnotatet fra Kriminalomsorgsdirektoratet heter det at «det vesentligste innsparingspotensialet ligger i å kutte lønnsutgifter; som er det viktigste kostnadsdriveren». Med andre ord, vil ABE-kuttene som regjeringen forslår i budsjettforslaget til 2020, gå mest utover bemanningssituasjonen og derfor også kompetansen i kriminalomsorgen.

Den naturlige konsekvensen av dette vil være mindre tid til rehabilitering av innsatte og et hardere miljø i fengslene, som vil gå utover sikkerheten til de ansatte.

Svar:

Jeg har forståelse for at avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE-reformen) oppfattes som utfordrende for kriminalomsorgen. Samtidig forventes det at kriminalomsorgen gjennomfører tiltak for å bli mer effektiv. Reformen er ikke noe særegent for kriminalomsorgen, men gjelder alle statlige virksomheter og er et viktig steg i arbeidet med å redusere byråkrati og skaffe nødvendig rom for politiske prioriteringer. Et grunnleggende prinsipp for

gjennomføring av reformen er at virksomhetene selv vet hvor effektiviseringspotensialet ligger, og selv skal kunne beslutte hvordan effektiviseringen realiseres.

Justis- og beredskapsdepartementet følger med på hvordan regjeringens ABE-reform følges opp i kriminalomsorgen. Det har vært gjennomført en analyse av driftssituasjonen i kriminalomsorgen av eksterne konsulenter, med vekt på konsekvensene av reformen. Rapporten ble ferdigstilt i mai 2018. I følge rapporten hadde ABE-reformen, i analyseperioden til og med 2017, ikke vesentlige konsekvenser for sikkerhet og tjenestetilbud i kriminalomsorgen. Rapporten påpeker også at ABE-reformen i kriminalomsorgen i stor grad har blitt håndtert gjennom såkalte «ostehøvelkutt» og at det ikke er utarbeidet en tiltaks- og effektiviseringsplan for etaten samlet eller på regionalt nivå knyttet til ABE-reformen. Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI) har tatt tak i dette og er i ferd med å utarbeide en samlet plan for hvordan ulike effektiviseringstiltak kan gjennomføres.

Oppslaget i Klassekampen som representanten viser til er basert på et uferdig arbeidsdokument i arbeidet med planen. Departementet mottok i juli i år et forslag til innsparings- og effektiviseringsplan i kriminalomsorgen fra KDI. Departementet har en dialog med direktoratet om utformingen av planen, og tiltak i planen. Det er viktig at effektiviseringen gjennomføres uten at det får alvorlige konsekvenser for sikkerhet og tjenestetilbud i kriminalomsorgen.

SPØRSMÅL NR. 112**Innlevert 18. oktober 2019 av stortingsrepresentant Une Bastholm****Besvart 28. oktober 2019 av klima- og miljøminister Ola Elvestuen****Spørsmål:**

Når vil regjeringen legge fram sin varslede strategi for sirkulær økonomi, og vil denne strategien sikre at vi resirkulerer det elektroniske avfallet vårt i stedet for å eksportere det til fattige land med dårligere avfallssystemer enn Norge har?

BEGRUNNELSE:

NRK Brennpunkt avslørte nylig hvordan gamle biler fylt med elektronisk avfall blir sendt til afrikanske land, der bilene selges dyrt, mens mye av elektronikken havner på forurensede opphuggingsplasser. Dette viser at Norge er alt annet enn et foregangsland i utviklingen av en grønn, sirkulær økonomi som utnytter ressursene bedre, som er regjeringens uttalte ambisjon.

Meld. st. 45 (2016-2017) Avfall som ressurs - avfallspolitikk og sirkulær økonomi ble behandlet i Stortinget den 27. februar 2018. Her vedtok Stortinget å be regjeringen utarbeide en nasjonal strategi for en sirkulær økonomi. Strategien er ennå ikke lagt fram.

Svar:

Som beskrevet i regjeringserklæringen fra Granavolden har regjeringen bestemt at Norge skal være et foregangsland i utviklingen av en grønn, sirkulær økonomi, som utnytter ressursene bedre. Som en del av dette arbeidet vil regjeringen utarbeide en nasjonal strategi om sirkulær økonomi. Det legges opp til at strategien skal ferdigstilles innen utgangen av 2020.

Jeg ser svært alvorlig på tyveri av elektronikkavfall og ulovlig eksport til andre land, slik som NRK har avdekket den siste tiden. Nordmenn er storforbrukere av elektronikk og for at dette forbruket skal være bærekraftig må avfallet håndteres på en forsvarlig måte. Jeg har derfor bedt Miljødirektoratet om å foreslå tiltak og aktiviteter som kan iverksettes allerede neste år for å stanse den ulovlige eksporten. Miljødirektoratet har allerede tatt initiativ til et samarbeid med Sjøfartsdirektoratet, Tolldirektoratet og andre berørte myndigheter, for å se på hvordan disse sammen kan bruke sin kompetanse og kapasitet for å stanse denne trafikken.

Vi har et tydelig regelverk på dette området, men Brennpunkt-dokumentaren har synliggjort at det ikke er tilstrekkelig oppfølging av regelverket til å forhindre ulovlig eksport. Innsamling og gjenvinning av elektronisk avfall er regulert i avfallsforskriften, der formålet med re-

gelverket er å forebygge og redusere miljø- og helseproblemer som EE-avfall forårsaker. Det er også et felleseuropeisk regelverk for eksport og import av avfall, som også er gjennomført i Norge. Samlet betyr det god regulering av eksport av EE-avfall ut av Norge.

Problemet er i første rekke ikke fravær av regler, men at reglene blir brutt. Miljødirektoratet og fylkesmennene fører tilsyn med hele verdikjeden på avfall. Tilsynet er basert på en vurdering av hvor det er størst risiko for brudd på regelverket, og størst konsekvenser for at det skjer. Miljødirektoratet gjennomførte i slutten av 2018 en kontrollaksjon mot 35 forhandlere av elektronikk, hvor det ble avdekket brudd hos 60 prosent av de kontrollerte virksomhetene. For dårlig oppbevaring og sikring av EE-avfall, og for dårlig informasjon til kundene om returordningen for EE-avfall var de vanligste bruddene. Miljødirektoratet har fulgt opp med pålegg overfor virksomhetene og også med møte med bransjeorganisasjonene og de største aktørene i september i år, der direktoratet oppsummerte resultatene fra aksjonen og kommuniserte sine vurderinger og forventninger til bransjen.

Ulovlig eksport er en viktig problemstilling og forhandlerne har et selvstendig ansvar for å sikre EE-avfall mot tyveri for å forhindre slik eksport. Jeg forventer at bransjen fortløpende gjennomfører tiltak for å sikre EE-avfall framover. Tyveri av kassert elektronikk og ulovlig eksport av dette EE-avfallet er miljøkriminalitet det er som viktig å stanse. Det blir også et viktig tema i den kommende stortingsmeldingen om miljøkriminalitet.

SPØRSMÅL NR. 113**Innlevert 18. oktober 2019 av stortingsrepresentant Marit Knutsdatter Strand****Besvart 29. oktober 2019 av forsknings- og høyere utdanningsminister Iselin Nybø****Spørsmål:**

Under høring i Utdannings- og forskningskomiteén i forbindelse med Innst. 12 S (2019-2020) påpekte Norsk Studentorganisasjon (NSO) at det ikke finnes informasjon om og oversikt over hvor mange studenter som ikke søker, takker ja, møter, begynner på eller fullfører utdanninga si på grunn av dårlig økonomi.

Hvordan mener statsråden vi bedre kan vite hvordan dette spiller inn, når økonomi er viktig i studentkravet fra NSO?

Svar:

Det finnes i dag ikke en helhetlig oversikt som viser hvorfor potensielle studenter velger å ikke begynne på eller fullføre utdanningen sin. Studentøkonomi kan være en av flere mulige årsaker til om man velger å studere. I tråd med Granavolden-plattformen har regjeringen prioritert å styrke studentenes økonomi for at retten til utdanning skal være reell. Alle skal kunne ta høyere utdanning uavhengig av bakgrunn, økonomi og bosted.

Nivået på studiestøtten er økt betydelig siden 2014. I budsjettframlegget for 2020 foreslår regjeringen å fullføre opptrappingen til 11 måneders studiestøtte i studieåret

2019–20. Den ekstra måneden med støtte innebærer en realvekst i den årlige basisstøtten på 11 020 kroner for heltidsstudenter. I tillegg ble den månedlige basisstøtten økt utover forventet prisvekst i budsjettene for 2014, 2015 og 2016. Sammen med utvidelsen til 11 måneder har disse tiltakene ført til at den årlige basisstøtten i 2019–20 vil være om lag 14 600 kroner høyere enn den ellers ville ha vært.

Regjeringen foreslår nå å gjennomføre en ny levekårsundersøkelse blant studenter. Denne undersøkelsen vil gi oppdatert kunnskap om levekårene blant studenter. Undersøkelsen tar for seg i detalj studentenes faktiske økonomiske og boligøkonomiske levekår som arbeid, bidrag fra familien, gjeld og forbruksvaner, og skiller seg derfor fra både Studentenes helse- og trivselsundersøkelse og studiebarometeret.

Denne kunnskapen vil være viktig for å sikre en god vurdering av hvilke fremtidige tiltak som best mulig kan bedre studentvelferden, da den også vil si noe om hvilken effekt de tiltak som regjeringen allerede har iverksatt har hatt.

Statistisk sentralbyrå (SSB) har på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet gjennomført tre tidligere levekårsundersøkelser blant norske universitet- og høyskolestudenter, i hhv. 1998, 2005 og 2010/2011.

SPØRSMÅL NR. 114**Innlevert 18. oktober 2019 av stortingsrepresentant Marit Knutsdatter Strand****Besvart 28. oktober 2019 av kunnskaps- og integreringsminister Jan Tore Sanner****Spørsmål:**

Endringer for Statped er tema i Prop. 1 S (2019-2020) og i kommende Stortingsmelding om tidlig innsats i skolen. 25 mill. kr. flyttes fra Statped til kommuner og fylker. Statped bidrar med viktig kompetanse og innsikt fra små fagmiljøer overfor elever, lærere og kunnskapssektoren. Spisskompetansen i enkelte fagmiljøer ikke har nok folk eller kapasitet til å bli fordelt i alle landets kommuner og fylker hver for seg, men må følge de enkelte elevene med behov til enhver tid.

Hvordan er flytting av ressurser fra Statped og over til fylker og kommuner tenkt i praksis, og hva gjør at styrking av lokale fagmiljøer må føre til kutt i Statped som organ?

Svar:

Regjeringen vil ha en barnehage og skole som skal gi alle barn og elever like muligheter til allsidig utvikling, mestring og læring, uavhengig av bakgrunn og forutsetninger.

Flere rapporter viser at dagens system for barn med behov for særskilt tilrettelegging ikke fungerer godt nok. Hjelpen kommer for sent, og ofte gis det spesialpedagogiske tilbudet utenfor fellesskapet. Vi må styrke arbeidet med tidlig innsats og legge til rette for et godt tilpasset og inkluderende tilbud for alle barn og unge, herunder barn med behov for særskilt tilrettelegging.

Det er behov for å styrke den spesialpedagogiske kompetanse blant de som jobber i barnehager, skoler og i lokale støttesystemer. Resultatene fra TALIS viser at dette er tema lærerne ønsker mer kompetanse om. I TALIS 2018 svarer hver sjettede lærer at de har «stort behov» for å bedre sin kunnskap om undervisning av elever med særlige opplæringsbehov. Det var også over 900 søkere til videreutdanning i spesialpedagogikk høsten 2019. De 25

millionene skal gå til å heve den spesialpedagogiske kompetansen i barnehager, skoler og lokale støttesystemer. Vi vil ha god dialog med relevante aktører om hva som vil være den beste innretningen på tiltakene.

Som stortingsrepresentanten er kjent med, vil regjeringen legge fram en melding for Stortinget denne høsten om tidlig innsats og inkluderende fellesskap.

Meldingen skal omfatte både barnehage, skole og SFO, vurdere det statlige og lokale støttesystemet, og hvordan det tverrfaglige og flerfaglige samarbeidet mellom tjenestene kan styrkes for at kompetansen skal komme nærmere barnet og eleven. Jeg vil i meldingen redegjøre for hvordan vi legger opp til å utvikle Statped videre og hvordan vi vil styrke kommuner og fylkeskommuner.

SPØRSMÅL NR. 115

Innlevert 18. oktober 2019 av stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik

Besvart 28. oktober 2019 av utenriksminister Ine M. Eriksen Søreide

Spørsmål:

Hvordan skiller den brexit-avtale som Storbritannia og EU ble enige om 17. oktober seg fra EØS-avtalen på ulike områder?

Svar:

Avtalen som den britiske regjeringen og EUs forhandlere har blitt enige om, skal regulere hvordan Storbritannia avslutter sitt EU-medlemskap, som har vart siden 1973.

EØS-avtalen er bærebjelken i norsk europapolitikk og det viktigste avtaleverket vi har med våre europeiske partnere. I 25 år har avtalen bidratt til en styrking av handel, økonomiske forbindelser og stadig bredere samarbeid på en rekke viktige områder mellom Norge og EU. Gjennom EØS-avtalen er Norge deltaker i Det indre marked. Avtalen sikrer at vi får tilgang til fordelene av fri bevegelse for personer, varer, tjenester og kapital. Dermed har nordmenn samme muligheter som EU-borgere når det gjelder handel med varer, investeringer, bank og forsikring, kjøp og salg av tjenester og rett til å ta arbeid, studere og bo i andre land i området.

Mens utmeldingsavtalen mellom EU og Storbritannia er en avtale som regulerer avslutningen av et forhold mellom EU og et land som fortsatt er medlem av EU, regulerer altså EØS-avtalen et pågående forhold mellom EU og EF-

TA-land utenfor EU. Det er altså snakk om to forskjellige avtaler med forskjellige mål og utgangspunkt.

Avtalen om Storbritannias uttreden fra EU skal regulere hvordan Storbritannia forlater EU. Blant de viktigste punktene i avtalen er ivaretagelse av opparbeidede rettigheter til borgere av EU og Storbritannia som har benyttet retten til fri bevegelse på utmeldingstidspunktet, beregningen av Storbritannias andel av økonomiske forpliktelser som er inngått mens de har vært EU-medlem, og håndteringen av grensen mellom Irland og Nord-Irland (Storbritannia). I tillegg omhandler avtalen andre spørsmål, som geografiske indikatorer av varer, databeskyttelse og varer som er plassert på markedet på utmeldingstidspunktet. Avtalen inneholder også bestemmelse om en overgangsordning som skal vare ut 2020, men som kan forlenges en gang med inntil to år.

Utmeldingsavtalen regulerer ikke det fremtidige forholdet mellom EU og Storbritannia, utover den permanente løsningen for grensen mellom Irland og Nord-Irland. Når det gjelder det fremtidige forholdet så er det enighet om en erklæring om dette mellom EU og Storbritannia. Men det er en erklæring om intensjoner. Forhandlingene har ikke startet, og hva slags fremtidig avtalemessig forhold EU og Storbritannia får er ikke gitt. Mens Norge gjennom EØS-avtalen og andre avtaler har et avtalefestet samarbeid med EU på en rekke områder,

gjenstår det derfor å se hvilket forhold Storbritannia vil få til EU etter Brexit.

SPØRSMÅL NR. 116

Innlevert 18. oktober 2019 av stortingsrepresentant Audun Lysbakken

Besvart 30. oktober 2019 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie

Spørsmål:

Kan statsråden redegjøre for hendelsesforløpet da Nav ba Optikerforbundet om å fjerne en nettsak om prosessen rundt forslag til barnebriller, og hva er statsrådets syn på at hennes direktorat prøver å få en organisasjon til å fjerne kritikk av regjeringen?

BEGRUNNELSE:

Fredag 11. oktober 2019 kontaktet Nav Optikerforbundet for å be forbundet fjerne en nettsak som inneholdt kritikk av regjeringen. Nettsaken oppsummerte Optikerforbundets syn på prosessen rundt utarbeidelsen av regjeringens forslag til kutt i ordningen med barnebriller og statsrådets påstander om å ha vært i kontakt med bransje da disse ble utarbeidet. Optikerforbundet reagerte på statsrådets uttalelser i debatten 10. oktober 2019. Hendelsesforløpet er beskrevet på nrk.no i saken Optikerforbundet: – Nav ba oss fjerne artikkel om brilleglass datert 17.10.2020. Optikerforbundets artikkel handlet om deres versjon av prosessen. Etter kontakten med Nav ble artikkelen redigert. Til NRK uttaler generalsekretær Torvald Haugo: - Vi endret artikkelen på fredag etter å ha blitt kontaktet av Nav, som egentlig ønsket at vi skulle fjerne nyheten.

Svar:

"NAV har ikke bedt Optikerforbundet om å fjerne en nettsak med kritikk av regjeringen. NAV ba forbundet rette faktiske feil i en artikkel på deres nettside. Formålet var å få saken godt opplyst.

Fredag 11. oktober så NAV at Optikerforbundet hadde publisert en artikkel med feilaktige påstander om NAVs kontakt med optikerkjedene. I den opprinnelige artikkelen til Optikerforbundet sto det at de hadde vært i kontakt med alle de store optikerkjedene, men at ingen av kjedene hadde mottatt noen forespørsel fra NAV i forbindelse med denne saken.

NAV kan dokumentere at vi har vært i skriftlig kontakt med fire av de største optikerkjedene for å innhente

lister med veiledende priser på barnebriller. Påstanden til Optikerforbundet var derfor feil og måtte rettes opp. NAV mener at dette var en viktig presisering å få med i artikkelen.

NAVs pressevakt kontaktet daglig leder i Optikerforbundet og ba dem rette faktafeilen, slik vi alltid gjør i tilfeller der påstander om NAV er feil eller ufullstendige. Optikerforbundet ba om mer dokumentasjon fra NAV, og vi ba dem om å vurdere å avpublisere mens de ventet på dokumentasjonen. Dette ønsket de ikke å gjøre. Optikerforbundet fikk informasjonen fra NAV og la raskt følgende inn i saken:

«I forbindelse med gjennomgangen av stønadsordningen «Briller til Barn/ungdom under 18 år» har NAV vært i kontakt med fire av de mest sentrale optikerkjedene i landet og bedt om veiledende priser. Dette gjelder både innfatning, ulike glass og priser på brilleteilpasning. NAV mottok prisinformasjon fra tre av kjedene. Henvendelsen var av generell karakter og ble rettet mot hovedkontorene. Prisene som ble innhentet tilsvarer prisene som er tilgjengelig for kundene».

Vi er oss vår rolle bevisst og går ikke inn i politiske diskusjoner. Vårt anliggende har hele tiden vært å rette faktafeil om NAVs kontakt med optikerbransjen.

Optikerforbundets artikkel handlet om deres versjon av denne prosessen. Det er selvfølgelig Optikerforbundet i sin fulle rett til å mene og å publisere. NAV ønsket ikke at, og ba aldri om, at Optikerforbundet skulle fjerne saken fra nett. Vi ville bare sørge for at fakta i saken var korrekte."

Jeg har ikke merknader til redegjørelsen fra Arbeids- og velferdsdirektoratet, og jeg vil samtidig presisere at det ikke var noen dialog mellom departementet og direktoratet i forkant av at direktoratet tok kontakt med Optikerforbundet. Departementet ble imidlertid orientert om henvendelsen i etterkant.

SPØRSMÅL NR. 117**Innlevert 18. oktober 2019 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe****Besvart 28. oktober 2019 av helseminister Bent Høie****Spørsmål:**

Hva er den medisinskfaglige begrunnelsen for at blåreseptforskriften ikke åpner for folketrygdrefusjon av hjelpemidler som måler vevsglukose?

BEGRUNNELSE:

Forskrift om stønad til dekning av utgifter til viktige legemidler mv. (blåreseptforskriften) fastslår følgende om refusjon av medisinsk forbruksmateriell:

«Ved diabetes ytes det stønad til penner, sprøyter, forbruksmateriell til inhalator, spisser, lansetter, materiell til måling av sukker og ketoner i blod og urin, og inneliggende insulinkanyle/insulinknapp.»

Beslutningsforum for nye metoder besluttet 14. mai 2018 å innføre flash-glukosemåling for barn med type 1-diabetes, begrunnet i at disse pasientene følges opp av spesialisthelsetjenesten. Både pasienter med type 2-diabetes og voksne pasienter med type 1-diabetes følges i hovedsak opp i primærhelsetjenesten. I begge de sistnevnte gruppene finnes det pasienter som kan ha nytte av kontinuerlig glukosemåling eller flash-glukosemåling.

Etter det spørsmålsstilleren forstår, er det ovennevnte formulering i blåreseptforskriften som står i veien for at slike hjelpemidler kan vurderes refundert over folketrygden for pasienter som følges opp i primærhelsetjenesten. Dette fordi disse hjelpemidlene ikke måler sukker i blod eller urin, men i vevsvæske.

Dette er i så fall ulogisk i lys av regjeringens prinsipp om at finansieringsansvaret skal følge behandlingsansvaret.

Det er dessuten bekymringsfullt dersom en teknologisk utdatert forskriftsformulering fører til en skjult nedprioritering av pasienter som i hovedsak følges opp i primærhelsetjenesten.

En endring av denne forskriftsteksten betyr ikke automatisk at glukosemåling i vevsvæske skal refunderes over folketrygden. Derimot betyr det at helsemyndighetene kan vurdere om slike hjelpemidler skal refunderes – på lik linje med andre nye behandlinger og metoder.

Statsråden bes derfor avklare hvorvidt det finnes en medisinskfaglig begrunnelse bak den aktuelle forskriftsteksten, og hva denne begrunnelsen eventuelt består i.

Svar:

Blåreseptforskriften § 5 Medisinsk forbruksmateriell angir totalt 14 tilstander der det ytes stønad til medisinsk

forbruksmateriell. Under hvert av disse hjemmelspunktene er det i større eller mindre grad konkretisert hvilke produkttyper det ytes stønad til. Ved diabetes ytes det stønad til penner, sprøyter, forbruksmateriell til inhalator, spisser, lansetter, materiell til måling av sukker og ketoner i blod og urin, og inneliggende insulinkanyle/insulinknapp. Det ytes ikke stønad til apparatene som brukes sammen med teststrimlene ved måling av blodsukker, kun til teststrimlene.

Ut fra denne ordlyden ytes det kun stønad til forbruksmateriell til måling av glukose i blod, og ikke til måling i vevsvæske. Det er dermed et tydelig skille mellom egenmåling ved bruk av fingerstikk, som dekkes av blåreseptforskriften, og kontinuerlige glukosemålere (CGM) og flash-glukosemålere som finansieres av helseforetakene.

Helsedirektoratet har på oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet utredet et bedre system for fordeling av finansieringsansvar av medisinsk utstyr. De har videre utredet mulige endringer i regelverket for folketrygdens finansiering av medisinsk forbruksmateriell og næringsmidler etter blåreseptforskriften §§ 5 og 6. Disse utredningene er nå til vurdering og videre oppfølging i departementet.

SPØRSMÅL NR. 118**Innlevert 18. oktober 2019 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe****Besvart 28. oktober 2019 av helseminister Bent Høie****Spørsmål:**

Kan helseministeren bekrefte at det er etablert en fungerende bakvaktsordning for ambulanseflytjenesten, og kan han gjøre rede for hvorfor det likevel blir avbrudd i beredskapen på grunn av manglende besetning?

BEGRUNNELSE:

Viser til spørsmål i Stortingets spørretime til helseministeren fra representant Per Olaf Lundteigen 16. oktober:

«Beredskapen 15. oktober kl. 0930 var at det var tre beredskapsavbrudd de neste 24 timene både for Kirkenes, Alta og Bodø. Årsaken var manglende besetning. Statsråden har sagt at det er etablert bakvakt for besetninger. Kan statsråden bekrefte at det er etablert bakvakt? Hvorfor brukes ikke da bakvakta, slik at beredskapen opprettholdes, eksempelvis for de tre flyene i går?»

Spørsmålene stilles på nytt, ettersom statsråden unnløt å besvare dem i spørretime.

Det presiseres for øvrig at spørsmålet gjelder hvorvidt det finnes en bakvaktsordning som faktisk er etablert og fungerer i dag, ikke hvorvidt dette er noe som nevnes i anbudsdokumentene.

Svar:

I sitt tilbud til Luftambulansetjenesten HF har Babcock Scandinavian AirAmbulance AS (Babcock), tilbudt og forpliktet seg til å etablere en ordning med fire piloter på bakvakt 24 timer i døgnet, tilgjengelig for å kunne gå inn i vakter ved alle landets baser 365 dager i året. Ti piloter ble tilbudt i en slik bakvakturnus som standbypiloter. De skal kunne aktiveres innen 60 minutter og kunne nå enhver base innen fire timer. I sin løsning skal Babcock plassere to piloter på bakvakt på Gardermoen på dagtid og to på base Alta om natten. Babcock har vurdert at Alta er hensiktsmessig for plassering av bakvakt på natt ettersom basen har to fly der og det ene kun brukes på dagtid. Det er dermed ett fly ledig om natten og som raskt kan tas i bruk på natt. Gardermoen har også ett fly som ikke brukes på natt, samtidig gjør mange flyavganger til hele landet basen godt egnet for bakvakt på dagtid.

For kortbaneflyene har Babcock nå etablert en fungerende bakvaktsordning med totalt 15 standbypiloter, 14 på Gardermoen og en i Tromsø. I tillegg har selskapet tre administrative piloter som også settes inn ved behov.

Babcock ga alle pilotene i Lufttransport FW AS tilbud om fortsatt jobb i ambulanseflytjenesten. Ved oppstart

av sin kontrakt 1. juli 2019 hadde Babcock flere piloter ansatt enn det Lufttransport FW AS hadde da de hadde operatøransvaret under forrige kontrakt. I de nye arbeidsavtalene med Babcock beholdt de fleste pilotene arbeidssted med fast base. På Gardermoen ble som kjent ett propellfly byttet med et jetfly i den nye kontrakten. Jetflyet krever en annen kompetanse hos pilotene og er derfor satt opp med et eget mannskap allerede ved oppstart. Dette har ført til at en for stor andel av kortbanepilotene kontraktsmessig er knyttet til base Gardermoen, og er ut i fra de inngåtte avtalene vanskelig for Babcock å bruke andre steder i landet. Selskapet forhandler derfor med pilotene og deres fagforening om nye avtaler for å få bruke disse pilotene mer hensiktsmessig. Disse forholdene har blant annet ført til at basen i Kirkenes mangler fire av ti piloter, Brønnøysund to av ti og dagflyet i Alta en av ti for å ha full bemanning.

Babcock har siden oppstart hatt sterkt fokus på å ha faste piloter ved alle baser fordi det gir størst stabilitet. Selskapet øker derfor nå antallet kapteiner. Treningen av disse starter når det er oppnådd enighet med pilotforeningen. Selskapet har også ansatt tre nye styrmenn som starter sin trening i januar 2020, og har utlyst ytterligere tre stillinger som styrmann. Dette vil samlet sett gi en mer robust tjeneste og færre utmeldinger ved vaktskifte.

Mens man utdanner nye kapteiner og ansetter flere styrmenn, dekkes vakter der det mangler fast pilot i turnus nå av de 15 standbypilotene og de tre administrative pilotene. Regler i luftfarten krever imidlertid at reise til og fra base må skje innenfor arbeidstidsordningen. Dette innebærer kortere utmeldinger av beredskap fordi noe av pilotens lovlige arbeidstid medregnes i reisetiden til den basen som skal bemannes.

Gjennom de tre første månedene av kontrakten har Babcock av de overnevnte grunnene vært tvunget til å bruke piloter på bakvakt til å dekke opp hull i vaktplanene. Når den faste bemanningen ved basene nå blir bedre fordelt og de ubesatte stillingene fylles opp, vil den nye bakvaktsordningen bidra til at landets ambulanseflybaser raskere får byttet mannskap enn tidligere ved plutselig sykdom og liknende.

SPØRSMÅL NR. 119**Innlevert 18. oktober 2019 av stortingsrepresentant Siv Mossleth****Besvart 28. oktober 2019 av samferdselsminister Jon Georg Dale****Spørsmål:**

Nordland fylkeskommune ansatte veisjef allerede i fjor for å ta ansvaret for fylkesvegadministrasjonen. De har tatt ansvar, uten å få forutsigbarhet for merkostnadene.

Hvordan kan statsråden påstå at reformen er forutsigbar når økonomien ikke er klar, eller om den er klar, innebærer et kutt på om lag 50 millioner for disse oppgavene i Nordland?

BEGRUNNELSE:

Samferdselsministeren uttaler i VG at noen fylker har brukt tid på omkamp på regionreformen, fremfor å bruke tid på å få på plass organisasjonen sin og tilpasse seg regionreformen.

Svar:

Mykje arbeid er gjort etter at Stortinget våren 2017 fatta oppmødingsvedtak om å avvikla sams vegadministrasjon. Først gjorde Statens vegvesen ei utgreiing av konsekvensane av å overføra fylkesvegadministrasjonen frå Statens vegvesen til fylkeskommunane. Etter det har det vorte utarbeidd lovframlegg og framlegg til endringar i forskrifter er på offentleg høyring. I tillegg pågår det eit

omfattande administrativt arbeid med å gjennomføra reforma frå 1. januar 2020. Arbeidet med å avvikla sams vegadministrasjon er med andre ord ei krevjande og omfattande reform.

Overføring av tilsette pågår for fullt, i samarbeid mellom Statens vegvesen, KS og fylkeskommunane. Arbeidet har pågått frå hausten 2018, og held fram for fullt ut over hausten 2019. Statens vegvesen brukte om lag 1850 stillingar til den fylkeskommunale delen av sams vegadministrasjon i 2018. Fylkeskommunane har i haust tilbydd om lag 1500 tilsette i Statens vegvesen arbeid i fylkeskommunane. Per 22. oktober hadde om lag 1246 sagt opp i Statens vegvesen som følgje av overgang til fylkeskommunane. Statens vegvesen og fylkeskommunane har ei felles målsetjing om å få fleire til å søkja seg til fylkeskommunane. Framleis er det mange tilsette i Statens vegvesen som kan vera aktuelle for ledige stillingar i fylkeskommunane.

Arbeidet med overføring av tilsette var altså ikkje klart då budsjettet vart lagt fram tidlegare i haust. For å kunna gje Stortinget eit så fullstendig bilete som råd er av arbeidet med å gjennomføra reforma, har regjeringa derfor bestemt seg for å leggja saka fram i eit tillegg til statsbudsjettet for 2020. Økonomiske sider ved overføring av ansvar til fylkeskommunane vil verta presentert for Stortinget i den samanhengen. For ordens skuld: Eg kjenner ikkje til talet på 50 mill. kr, som det vert vist til i spørsmålet.

SPØRSMÅL NR. 120**Innlevert 18. oktober 2019 av stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen****Besvart 28. oktober 2019 av barne- og familieminister Kjell Ingolf Ropstad****Spørsmål:**

Kan deltagere i oppmøtepliktige NAV-tiltak og med selvstendig opptjent rett til foreldrepenger, innvilges overføring av sin del av foreldrepermisjonen til partner, når permisjonsperioden sammenfaller med perioden for tiltakets oppmøteplikt?

BEGRUNNELSE:

Jeg er gjort kjent med et tilfelle med et foreldrepar der en forelder er innvilget rett til videregående opplæring, 1 år, som tiltak under Arbeidsavklaringspenger (AAP). Dette tiltaket gjelder for perioden det er innvilget og NAV har uttrykt at tiltaket ikke vil innvilges på nytt dersom tiltaksperioden avbrytes av uttak av foreldrepermisjon (fars del). Paret, der både mor og far har opparbeidet seg selvstendig rett til foreldrepenger, har derfor søkt NAV om å få

overført fars permisjonstid til mor, fordi oppmøteplikten i AAP-tiltaket hindrer han i å ta ut permisjon. Mor er i ordinært arbeid og har foreldrepermisjon fra dette arbeidet. NAV har avslått en slik omgjøring.

Jeg mener problemstillingen har allmenn betydning og vil gjelde flere foreldre under tiltak i NAV der det er oppmøteplikt.

Det er av interesse å vite om statsråden mener regelverket for overføring av foreldrepermisjon er slik å forstå at deltagere i NAV-tiltak med oppmøteplikt ikke faller inn under bestemmelsene i loven, som gir rett til overføring av permisjonstid med rett på utbetaling av foreldrepenger, mellom foreldre. For foreldre i en slik situasjon er det avgjørende om NAV i slike tilfeller har mulighet til å utøve skjønn eller er om loven er å forstå som absolutt og dermed utelukker slike tilfeller.

Det er av interesse å vite om det er lovpålagt og dermed vanlig praksis at NAV både krever oppmøte for gjennomføring av innvilgede tiltak, samtidig som NAV krever uttak av permisjon, dersom familier fullt ut skal kunne ta i bruk retten til foreldrepenger.

I disse tilfellene vil da ikke berørte barn få full permisjonstid sammen med en forelder, dersom tiltaket NAV har innvilget gjennomføres. Alternativt avbrytes NAV-tiltak som NAV har ment er riktig. Jeg ber om en vurdering av om dette er vanlig og ønsket praksis. Dersom statsråden

mener dette er rett praksis, bes statsråden om å begrunne dette.

Svar:

Foreldrepenger skal sikre inntekt for foreldre i forbindelse med fødsel og adopsjon. Når begge foreldre har opptjent rett til foreldrepenger, deles foreldrepengeperioden i tre med en mødrekvote, en fedrekvote og en fellesdel, som foreldrene selv bestemmer fordelingen av.

Hovedregelen er at mødre- og fedrekvoten ikke kan overføres til den andre forelderen. Det eneste unntaket er hvis forelderen som skal ta ut foreldrepenger, på grunn av sykdom eller skade, er helt avhengig av hjelp til å ta seg av barnet eller er innlagt i helseinstitusjon. Loven åpner ikke for skjønn, og NAV har dermed ikke mulighet til å gjøre unntak. Det er derfor ikke adgang for deltakere i oppmøtepliktige NAV-tiltak til å overføre sin del av foreldrepengeperioden til sin partner, når permisjonsperioden sammenfaller med perioden for tiltakets oppmøteplikt.

Formålet med mødre- og fedrekvoten, og en snever adgang til å overføre kvotene mellom foreldrene, er å legge til rette for at begge foreldrene ivaretar omsorgen av barnet det første leveåret. Det er positivt for barnet å få god kontakt med begge foreldrene tidlig i livet. Det kan også bidra til økt likestilling hjemme og i arbeidslivet.

SPØRSMÅL NR. 121

Innlevert 18. oktober 2019 av stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes

Besvart 28. oktober 2019 av fiskeri- og sjømatminister Harald T. Nesvik

Spørsmål:

Hvilke tiltak har regjeringen iverksatt for å hindre import av forråvarer som bidrar til utarming av økosystemer eller truer matsikkerhet i andre land, hvilke tiltak har regjeringen gjennomført for å sikre bærekraftig for gjennom alternative forråvarer som ikke legger press på økosystemer eller truer matsikkerhet lokalt eller globalt, og på hvilke kapitler og poster i statsbudsjettet er disse tiltakene satt inn?

BEGRUNNELSE:

I rapporten 'Fishing for Catastrophe: How global aquaculture supply chains are leading to the destruction of wild fish stocks and depriving people of food in India, Vietnam and the Gambia' fra den Nederland-baserte organisas-

jonen Changing Markets Foundation kommer det frem hvordan bruken av villfanget fisk til fôr-produksjon er en trussel mot økosystemer og lokal matsikkerhet.

Dette må også ses i lys av funnene fra FNs naturpanel. De viste blant annet hvordan en tredjedel av fiskeressursene ikke er bærekraftige og at kun 3 prosent av havområder er fri fra menneskelig påvirkning. Oppdrettsnæringen bidrar til begge disse.

Selv om norsk oppdratt i liten grad importerer fiskeemel og fiskeoljer fra landene som er undersøkt spesielt i rapporten har vi ingen garanti for at den norske importen ikke bidrar til å skape tilsvarende problemer andre steder i verden. For eksempel brukes det i norsk oppdrett mye fiskeolje basert på fisken anchoveta som er fisket utenfor Peru. Denne fisken kunne vært spist av mennesker.

Den norske oppdrettsnæringen er så stor at den er med på å øke den totale etterspørselen, og dermed øker den presset på stadig knappere fiskeressurser. At så mye av føret er basert på soya fra Brasil er heller ikke en god løsning, verken med tanke på avskoging eller ressursutnyttelse.

Det er ikke bærekraftig å bruke mat som kunne vært spist av mennesker til å føre oppdrettsfisk eller husdyr. At vi er så avhengig av å importere fôrressurser fra andre deler av verden skaper også potensielt stor usikkerhet for vår egen selvforsyning hvis situasjonen på verdensmarkedet skulle endre seg.

Svar:

Jeg vil innledningsvis peke på at spørsmålet reiser en hel rekke problemstillinger knyttet til fôrvarer til både oppdrettsfisk og husdyr på land. Da spørsmålet er rettet til meg, vil jeg primært gå inn på fôrvarer til oppdrettsfisk, men også se hen til husdyr på land i mitt svar.

Den norske regjeringen har ikke iverksatt tiltak for å hindre import av fôrvarer ut i fra de vilkår som representanten Moxnes lister opp i sitt spørsmål. Norske myndigheter har fastsatt omfattende regler for import og omsetning av fôr og fôrvarer som sikrer at fôr og ingredienser til fôr er trygge med hensyn til helse og miljø.

Råvarer til fiskefôr og husdyr handles på verdensmarkedet. Hvor råvarene kommer fra, og sammensetningen av føret vil variere med art, over tid avhengig av tilgjengelighet, kvalitet og pris. Fiskefôrprodusentene i Norge har sine egne bærekraftpolicyer og etiske retningslinjer som blant annet legger føringer på hvilke kriterier deres kunder må oppfylle før de kan levere fôrvarer til bruk i deres fôr.

Mer enn 50 pst. av klimagassutslippene fra oppdrettsnæringen har sin opprinnelse fra fiskeføret gjennom både råvarene som benyttes, transport og produksjon. For å redusere både klimautslippene og avhengigheten av importerte råvarer, er det viktig å satse på alternative fôrressurser.

Det har over mange år pågått omfattende forskning og utvikling av nye fôrvarer og fôringredienser. Dette fortsetter, og det er helt nødvendig for videreutviklingen og vekst i oppdrettsnæringen. Samtidig er det viktig for bærekraft og matsikkerhet.

Kanskje like viktig som fôr-forskningen har vært den verdensledende avlsforskningen som har foregått i Norge. Gjennom målrettet avlsarbeid har norske forskere og avlselskaper bearbeidet det som opprinnelig var en kryssing av flere villaksstammer, til å bli laksestammer som utnytter føret på en betydelig bedre måte enn sine viltlevende artsfrender.

Dagens fiskefôr

Norsk fiskefôr består i dag av ca. 70 % vegetabiliske råvarer, hvorav 10-25 % er proteinkonsentrat fra soya. An-

dre vegetabiliske råvarer som brukes, er bl.a. hvetegluten, ulike vegetabiliske oljer, bønner og erter.

Innholdet av fiskemel varierer mye, men det er på minst 10 %. Fiskemel er en verdifull proteinkilde som produsenter av fôr ønsker å bruke mindre av, både av hensyn til pris, bærekraft og fleksibilitet. Når det gjelder fiskeolje er det også stor variasjon, men oftest minimum ca. 10 %.

Det trengs ca. 1,15 kg fôr for å produsere 1 kg laks. Produksjon av laks er en av de mest effektive produksjonene av animalsk mat. Det brukes omkring 1,6 mill. tonn fôr til den norske produksjonen på 1,3 mill. tonn laks.

Det er viktig at fisk som brukes til fiskemel og fiskeoljeproduksjon stammer fra fiskerier som er forvaltet på en bærekraftig måte, enten det er norsk tobis, kolmule eller peruansk ansjoveta. Man ser ikke for seg at det fremover er mulig å skaffe mer råvarer til fôr fra fangst. De fleste bestandene som fangstes for produksjon av mel og olje i dag, tåler ikke høyere beskatning. De bestandene av fisk som norske førselskaper gjør bruk av, er bestander som er underlagt forvaltning med vitenskapelig basert fastsetting av kvoter.

Restråstoff fra fiskeriene våre er blitt en viktig fôrressurs, men også til fremstilling av produkter til humant konsum. Fra de pelagiske fiskeriene og oppdrettsnæringen blir alt restråstoffet brukt. Når det gjelder hvitfisk, er det fortsatt en vei å gå, da ca. 40 % av restråstoffet ikke utnyttes. Regjeringen har nylig lagt fram en egen strategi for økt verdiskaping av restråstoff, samtidig som det også legges til rette for økt forskning på utnyttelse av restråstoff.

Fremtidens fiskefôr

Det skjer en betydelig FoU- og innovasjonsaktivitet på dette området. Nye produkter er på markedet, men foreløpig i et begrenset omfang. Jeg vil gi noen eksempler:

Insekter kan ganske enkelt brukes i fôr ved å males opp til mel. Insektmel kan erstatte fiskemel og plante-proteiner. Havforskningsinstituttet har gjort vellykkede forsøk med bruk av insektmel som eneste proteinkilde, og insektmel har allerede blitt tatt i bruk i kommersielt fiskefôr i Norge. Kommersielt oppdrett av insekt er foreløpig en marginal industri i vår del av verden, men en norsk bedrift, Norinsect AS har startet opp kommersielt produksjonsanlegg for melbillelarver.

Det er økende interesse for dyrking av tang og tare. En rekke tillatelser er gitt. Tang og tare som omdannes av fluelarver eller gjærsopp, kan brukes til fôr. Vesentlig forskning pågår.

Mikroalger fra havet føres på land. Deretter ekstraheres olje fra den. Oljen har høy konsentrasjon av marin Omega-3 sammenliknet med fiskeolje. Slik olje er tatt i bruk i kommersielt fiskefôr. Denne oljen er en meget god erstatning for fiskeolje.

En satsing på en større andel av marine råvarer til fiskefôr basert på høsting av nye marine arter vil være et viktig bidrag for å sikre et bærekraftig havbruk. Utvikling

av fangst på «nye» arter vil imidlertid kreve tid, bl.a. for å sikre at kunnskapene om bestandstørrelsene er gode, slik at volumene man høster, er bærekraftige i forhold til de aktuelle bestandenes størrelse. Jeg vil i den sammenheng også vise til at jeg i mars 2019 åpnet for kommersielt fiske etter raudåte, en ressurs som kan bearbeides videre til bruk i bl.a. fiskefôr og dermed gjøre havbruksnæringen mindre avhengig av import av fôr råvarer. Totalkvoten på 254 000 tonn er langt mindre enn havforskernes råd på 3,3 millioner tonn. Jeg har satt en betydelig lavere kvote enn hva det vitenskapelige grunnlaget tilser at vi kan gjøre, nettopp fordi raudåte er en nøkkelart i økosystemet.

Imidlertid er det klart at vi må arbeide for å redusere både klimautslippene og avhengigheten av importerte råvarer for å sikre førtilgangen til oppdrettet i fremtiden. Regjeringen bidrar til alternative råvarer gjennom å legge til rette for blant annet fiske etter mesopelagiske arter og dyrking av tang og tare. Videre var det per 31.12.2018 tildelt 20 forskningstillatelser for laks som spesifikt er knyttet til forutvikling.

Jeg mener på denne bakgrunn at den importen av fôr råvarer til fisk vi har i dag ikke bidrar til utarming av økosystemer eller truer matsikkerhet i andre land.

SPØRSMÅL NR. 122

Innlevert 21. oktober 2019 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 28. oktober 2019 av kommunal- og moderniseringsminister Monica Mæland

Spørsmål:

Ny kommunelov tillater ikke hemmelig valg av ordfører. Dette framgår ikke tydelig verken i forarbeidene eller i innstillingen, men er en implisitt følge av lovendringer. Flere kommuner har derfor misforstått og gjennomført ulovlig valg av ordfører.

Vil statsråden ta initiativ til presisering av lovteksten for å unngå at loven blir misforstått?

Svar:

Den nye kommuneloven trer i fra og med det konstituerende møtet i det enkelte kommunestyret og fylkestinget ved oppstart av valgperioden 2019—2023. Det innebærer at senest innen 31. oktober i år er loven i kraft i alle kommuner og fylkeskommuner. Jeg vil følge godt med på hvordan den nye loven virker. Vi har allerede gjort noen erfaringer i forbindelse med konstituerende møter i kommunestyrene. En problemstilling i den forbindelsen er avstemningsregler ved valg av ordfører og varaordfører.

Det vil imidlertid også kunne oppstå andre problemstillinger basert på erfaringene med den nye kommuneloven. På bakgrunn av nødvendige vurderinger av erfaringer med den nye loven, vil jeg eventuelt komme tilbake til Stortinget med forslag om endringer av lovbestemmelser. Jeg vil i den sammenhengen også vurdere å foreslå en tydeliggjøring av reglene som gjelder for valg av ordfører og varaordfører.

SPØRSMÅL NR. 123**Innlevert 21. oktober 2019 av stortingsrepresentant Elise Bjørnebekk-Waagen****Besvart 28. oktober 2019 av justis- og innvandringsminister Jøran Kallmyr****Spørsmål:**

Er det, med utgangspunkt i dagens saksmengde i Østfold jordskifterett, gjort en helhetlig beregning av kostnadene ved etablering og drift av Østre Viken jordskifterett, og er det gjort vurderinger av sårbarhet for å miste kompetanse og ansatte ved en sammenslåing av rettskretsene for Østfold, og det meste av rettskretsene for Akershus, Oslo og Glåmdal jordskifterett med kommisjonens foreløpige forslag til lokalisering på Lillestrøm?

BEGRUNNELSE:

Domstolkommisjonen avga som kjent delutredning med skisse til domstolstruktur for tingrettene, jordskifterettene og lagmannsrettene 1. oktober 2019. I NOU 2019: 17 Domstolstruktur foreslås Østre Viken jordskifterett etablert. Østre Viken jordskifterett er foreslått å dekke rettskretsen til Romerike tingrett, Oslo tingrett, Follo tingrett og Østfold tingrett. Det fremgår av NOU 2019: 17 at medlemmet Otterstad ønsker å presisere at han opprinnelig hadde følgende forslag til jordskifte-rettsstrukturen:

«Jordskifterettsavdeling i Østfold under Østre Viken jordskifterett, samlokalisert med Østfold tingrett. Formålet

med å etablere Østre Viken jordskifterett er å skape et sterkt jordskiftefaglig miljø med tilstrekkelig saksinngang.»

En egen jordskifterettsavdeling i Østfold under Østre Viken jordskifterett vil kunne ivareta hensynet til større fagmiljø, men samtidig opprettholde nærhet til innbyggerne.

Svar:

Innledningsvis nevner jeg at jordskifteloven hører under landbruks- og matministeren, men at jordskifterettene administrativt er underlagt Domstoladministrasjonen. Ettersom jeg har hovedansvaret for oppfølgingen av NOU 2019: 17 Domstolstruktur, finner jeg det riktig at jeg besvarer spørsmålet.

Domstolkommisjonen har presentert sine faglige anbefalinger om domstolstrukturen i utredningen. Regjeringen har foreløpig ikke tatt stilling til hvordan anbefalingene bør følges opp. Hva gjelder utvalgets konkrete vurderinger, kan jeg derfor ikke annet enn å vise til utredningen, men jeg legger til grunn at utvalget i tråd med mandatet har vurdert fordeler og ulemper ved alternative måter å organisere jordskifterettene på.

SPØRSMÅL NR. 124**Innlevert 21. oktober 2019 av stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete****Besvart 30. oktober 2019 av forsvarsminister Frank Bakke-Jensen****Spørsmål:**

Kva type infrastruktur ved Andøya flystasjon har Forsvaret behov for i alternativ A og B i FMR og vil det vere mogleg for næringslivsaktørar å etablere permanent verksemd, til dømes eit produksjonslokale, ved slike område eller i umiddelbar nærleik til slike område?

GRUNNGJEVING:

Regjeringa opplyste Stortinget 31.05.2017 (Link) at eigedomar knytta til Andøya flystasjon er planlagt avhenda og at bygningar som Forsvaret framleis skal nytte på

Andøya skal inngjerdast. Regjeringa opplyser at «det er på det rene at dette vil ha et relativt lite omfang, og skal ikke være til hinder for utvikling av annet aktivitet». I nordnorsk debatt 18.10.2019 (Link) skaper forsvarsminister Frank Bakke-Jensen forvirring kring skjebnen til Andøya flystasjon. Bodskapen Stortinget fekk fra regjeringa om at det ikkje skulle leggjast hindringar for ny aktivitet på flystasjonsområdet er no endra til at regjeringa skal syte for «gode muligheter for sivile aktører» på arealet som utgjør Andøya flystasjon. For sivile verksemdar som skal bere Andøy-samfunnet vidare eksisterer det ingen andre

«gode muligheter» enn permanent tilgang til eigedom og fullstendig eigarskap til egne produksjonslokale.

Svar:

Eg viser til brev av 22. oktober 2019 med spørsmål frå stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete om kva type infrastruktur ved Andøya flystasjon Forsvaret har behov for i alternativ A og B i Forsvarssjefens fagmilitære råd (FMR), og om det vil vere mogleg for næringslivsaktørar å etablere permanent verksemd, til dømes eit produksjonslokale, ved slike område eller i umiddelbar nærleik til slike område.

Regjeringa har starta arbeidet med å utvikle ein ny langtidsplan for forsvarssektoren, og har til føremål å leggja han fram for Stortinget våren 2020. Som ledd i denne prosessen har regjeringa nett fått eit fagmilitært råd frå forsvarssjefen. Gitt den tydeleg forverra tryggingsspolitiske situasjonen har forsvarssjefen skissert fleire alternativ for å styrkje Forsvaret. For betre å kunne syte for mottak av allierte styrkar i krise og krig, er det i to av alternativa forsvarssjefens råd å nytte Andøya som ein reservebase for allierte flystyrkar. Ein reservebase er i det fagmilitære rådet omtala som ei sivil lufthamn utan dagleg militær aktivitet, der Forsvaret vidarefører delar av eksisterande infrastruktur

for å kunne flytta nasjonale eller allierte flystyrkar dit i krise eller i krig. På Andøya blir infrastruktur som blant anna drivstoffanlegg, flyshelter og ammunisjonslager vidareført i dei to nemnde alternativ. Infrastrukturen på ein reservebase kan nyttast av andre, også sivile aktørar. Regjeringa har tidlegare presisert at det skal leggjast til rette for etterbruk av fasilitetar på Andøya gjennom ein samhandlingsavtale som også gir gode moglegheiter for sivile aktørar. Det vil vera mogleg for næringslivsaktørar å etablere permanent verksemd på Andøya flystasjon.

I dei tilfella eventuelle reservebasar eller andre flyplassar skal nyttast i krise og krig, vil landet vere i ein situasjon der det å ta i bruk store delar av totalforsvaret vil vera naudsynt.

Regjeringa skal no sette seg inn i det fagmilitære rådet, og dette skal behandlast politisk. Det er så langt ikkje ferdigstilt ei vurdering eller trekt konklusjonar knytt til dei ulike strukturalternativa i forsvarssjefens tilråding. Dette gjeld òg spørsmålet om eventuelle reservebasar.

Forsvarssjefens råd om å nytte Andøya som reservebase medfører ikkje ei tilråding om å endra Stortingets vedtak om å leggje ned Andøya flystasjon og å flytte drifta av Luftforsvarets maritime overvakingsfly samt alliert fly- ing til Evenes.

SPØRSMÅL NR. 125

Innlevert 21. oktober 2019 av stortingsrepresentant Silje Hjemdal

Besvart 30. oktober 2019 av forsvarsminister Frank Bakke-Jensen

Spørsmål:

Vil forsvarsministeren foreta seg noe for å følge opp veteranene, og gi en beklagelse for at veteranene ikke er gjort oppmerksom på ordningen?

BEGRUNNELSE:

FN gir skadede veteraner fra FN-operasjoner erstatning på opp til 77.000 dollar, avhengig av skadegrad. Det tilsvarer omtrent 702.000 norske kroner. I mai i år opplyste Forsvarsdepartementet til VG at det ikke gis erstatning for samme skade fra både FN og Norge, og at FNs ordning var lik som en ordning Norge har. Dette har departementet nå sett at er galt, og FD uttaler i en epost til VG at de «vil nå be Forsvaret informere om denne ordningen og etablere et system for å fremme eventuelle krav til FN.»

Svar:

Det er viktig at veteraner som har deltatt i internasjonal tjeneste ivaretas på en god måte, særlig dersom den enkelte påføres en skade som følge av tjenesten. Vi vet at slike oppdrag er krevende, og på ingen måte uten risiko. Gjennom det siste tiåret er det derfor etablert svært gode erstatnings- og kompensasjonsordninger for veteraner som har skadet seg enten fysisk eller psykisk under deltakelse i internasjonale operasjoner.

Jeg mener at de etablerte erstatnings- og kompensasjonsordninger bør ivareta veteranene på en mest mulig lik måte, uten hensyn til hvilken internasjonal operasjon den enkelte har vært ute i. Alle operasjoner, uten hensyn til om de er FN- eller NATO-ledet, innebærer som nevnt risiko for den enkelte.

Den aktuelle erstatningsordningen i FN-systemet dekker i utgangspunktet samme skader som våre nasjonale erstatnings- og kompensasjonsordninger er ment å ivareta. De nasjonale ordningene som er etablert for norske veteraner gir likevel et bedre erstatningsrettslig vern enn ordningen FN selv har etablert. Dessuten gir de nasjonale ordningene en betydelig forenklet prosess for den enkelte veteran.

Det burde ha kommet informasjon fra enten departementet eller Forsvaret om at veteraner som har fått en skade som følge av tjenesten fra FN-ledede operasjoner etter 1. juli 1997 kunne søke erstatning fra FN. Departementet har derfor nå bedt Forsvaret informere bredt om denne ordningen og etablere et system for å fremme eventuelle krav om erstatning til FN.

SPØRSMÅL NR. 126

Innlevert 21. oktober 2019 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken

Besvart 30. oktober 2019 av klima- og miljøminister Ola Elvestuen

Spørsmål:

Det pågår nå en diskusjon i EU om hvorvidt de skal heve sitt klimamål fra et kutt på 40 % til et utslippskutt på 55 % innen 2030 sammenlignet med 1990 eller ikke. Regjeringen har støttet en økning av EUs mål og sagt at Norge vil følge etter.

Vil regjeringen øke Norges mål til et utslippskutt på minimum 55 % kutt innen 2030, selv om EU ikke velger å gjøre det?

BEGRUNNELSE:

I 2020 skal det meldes inn nye og forsterkede mål til FN. Dette skjer under Parisavtalen. Regjeringen har også slått fast i sin plattform at Norge vil melde inn et forsterket mål til FN i 2020.

Svar:

Det vises til skriftlig spørsmål nr. 126 fra representanten Lars Haltbrekken til statsministeren som hun har bedt meg svare på.

Regjeringen har i flere sammenhenger sagt at den vil forsterke sitt mål under Parisavtalen, og dette ble også kommunisert til Stortinget gjennom Revidert nasjonalbudsjett 2019. Under FNs klimatoppmøte i september bekreftet Norge at vi vil melde inn et forsterket mål under Parisavtalen, og oppfordret andre land til å gjøre det samme.

Norges gjeldende nasjonalt fastsatte bidrag under Parisavtalen er å redusere utslippene med minst 40 % sammenlignet med 1990. Målet skal vi oppfylle i samarbeid med EU, og fredag 25. oktober ble klimaavtalen med EU vedtatt i EØS-komiteen.

Regjeringen arbeider for at EU skal øke sitt klimamål for 2030 fra 40 prosent til 55 prosent kutt i 2030 sammenlignet med 1990, og melde inn et forsterket norsk klimamål i tråd med EUs ambisjoner. Hvis en stor aktør som EU forsterker sine mål, vil det utløse mer teknologitvikling og omstilling av næringslivet.

EU har foreløpig ikke avklart om, og eventuelt hvor mye, de skal forsterke utslippsmålet for 2030 under Parisavtalen.

En ny kommisjon i EU er ventet å tiltre 1. desember 2019. Det ser ut til at den nye Kommisjonen vil få en sterk klimaprofil. Påtroppende president for den nye Kommisjonen, Ursula von der Leyen, har sagt at Kommisjonen ønsker å forsterke klimaambisjonen for 2030. En forsterkning av klimamålet til minst 50 prosent, og helst opp mot 55 prosent, har vært løftet fram av den nye Kommisjonen. I forrige uke sendte statsminister Erna Solberg et brev til påtroppende president Ursula von der Leyen der hun oppfordret EU til å forsterke klimamålet til 55 % kutt i 2030. I brevet påpekte Solberg også at Norge ønsker å samarbeide med EU om et forsterket klimamål, og at vi er klare for å øke våre ambisjoner i tråd med EUs økte ambisjoner.

Som regjeringen varslet i Revidert nasjonalbudsjett 2019 vil regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til Norges endelige fastsatte bidrag under Parisavtalen dersom EU ikke hever sitt mål.

SPØRSMÅL NR. 127**Innlevert 22. oktober 2019 av stortingsrepresentant Martin Henriksen****Besvart 29. oktober 2019 av forsknings- og høyere utdanningsminister Iselin Nybø****Spørsmål:**

Deler statsrådens de bekymringene komitélederen i Stortingets utdannings- og forskningskomité ytrer?

BEGRUNNELSE:

Statsråden har ikke ønsket å redegjøre for Stortinget om nedleggelsen av studiested Nesna. FrPs leder i Utdanningskomiteen har uttalt at mange er i tvil om faktagrunnlaget bak beslutningen i Nord Universitets styre, at nedleggelsen kan være i strid med intensjonene bak strukturreformen, og at det kan være brudd med intensjonsavtalen.

Svar:

Universitets- og høyskoleloven slår fast at styret for en institusjon har ansvar for å legge strategien, fastsette organiseringen og disponere ressursene. Ved behandlingen av Meld. St. 18 (2014-2015) Konsentrasjon for kvalitet – Strukturreform i universitets- og høyskolesektoren (strukturemeldingen) understreker komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Senterpartiet, at det er vik-

tig å sikre et desentralisert utdanningstilbud, og viser i den sammenheng til meldingen hvor det presiseres fra regjeringen at dette er en strukturreform på institusjonsnivå, ikke på studiestedsnivå, jf. Innst. 348 S (2014-2015). Komiteens flertall uttaler at det også i fremtiden, slik det er i dag, må være opp til institusjonene selv og deres styre å vurdere hva en hensiktsmessig studiestedstruktur innebærer.

Styret for Nord universitet hadde 30. april 2019 en første behandling av rektors utredning av ny studiestedstruktur. Det er styret som har ansvar for å treffe beslutning, og styret må selv vurdere hvilket beslutningsgrunnlag det har behov for. Styret vedtok i samsvar med innstillingen å legge utredningen ut til høring, og universitetet har opplyst at det kom inn 263 høringsuttalelser innen fristen. Styret ba også rektor om å komme tilbake med ytterligere analyser som underlag for saksfremlegg og innstilling til styrets beslutning. Basert på dette har styret for Nord universitet truffet beslutning om ny studiestedstruktur. Jeg forutsetter at styret selv har vurdert opplysningene de fikk og at de har ansett beslutningsgrunnlaget som tilstrekkelig.

SPØRSMÅL NR. 128**Innlevert 22. oktober 2019 av stortingsrepresentant Arild Grande****Besvart 29. oktober 2019 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie****Spørsmål:**

Hva vil arbeidsministeren gjøre for å forhindre slike klare omgåelser av dagens regelverk som beskrevet i begrunnelsen?

BEGRUNNELSE:

I Trondheim legger firmaet Søbstad AS stein på torvet, på oppdrag av kommunen. Firmaet oppgir på sin nettside at deres fagområder er «anleggsgartner, graving, vann, avløp, grunn og betong». Steinleggingen utføres av arbeidere som er innleid fra bemanningsforetak. Søbstad AS har ikke tariffavtale, og har dermed ikke rett til å leie inn arbeidskraft

etter arbeidsmiljølovens § 14-12-2. Firmaet begrunner innleien med 14.12.1 og at det er arbeid av midlertidig karakter da steinlegging er et område hvor de ikke har egen kompetanse. En slik fortolkning av reglene vil føre til en massiv omgåelse ved at virksomheter kan benytte innleie til alt arbeid hvor de ikke har egenproduksjon.

Svar:

Det er bred enighet om at faste, direkte ansettelser skal være hovedregelen i norsk arbeidsliv. Høy grad av innleie kan ha flere utfordringer, både for arbeidstakerne, for bransjene det gjelder og for arbeidsmarkedet generelt.

Fra januar i år ble derfor vilkårene for innleie strammet inn. Samtidig ble det gitt nye regler særlig rettet mot bemanningsbransjen som stiller krav til forutsigbarhet for arbeidsomfang og når arbeid skal utføres.

Jeg kan ikke gå inn i vurderinger knyttet til den konkrete saken som nevnes i begrunnelsen for spørsmålet. På generell basis vil jeg imidlertid understreke at det er arbeidsgivers ansvar å sørge for at det drives lovlig, ryddig og seriøst. Offentlige virksomheter, herunder kommuner, bør videre både som arbeidsgivere og innkjøpere av varer og tjenester gå foran i arbeidet med å sikre et trygt og seriøst arbeidsliv.

Lovens hovedregel er at løpende, ordinære arbeidsoppgaver skal løses av arbeidstakere som er fast og direkte ansatt. I noen tilfeller er innleie lovlig, blant annet dersom arbeidet er "av midlertidig karakter", jf. arbeidsmiljøloven § 14-12 første ledd. Hvorvidt dette vilkåret er oppfylt, må vurderes konkret. Arbeidsmiljølovens bestemmelse forutsetter at arbeidsgivers behov for arbeidskraft er tidsbegrenset, dvs. at det ikke foreligger et permanent arbeidskraftsbehov.

Vi har etter mitt syn et godt og balansert regelverk. Samtidig er det viktig å sikre at reglene overholdes. For å redusere omfanget av ulovlig innleie og sikre ryddige forhold i bemanningsbransjen, sendte Arbeids- og sosialdepartementet et forslag på høring i juni i år. Forslaget innebærer at Arbeidstilsynet gis myndighet til å føre tilsyn med, og gi pålegg og reaksjoner for, brudd på innleie- og likebehandlingsreglene. Det kan for eksempel bety at virksomheter som ikke oppfyller pålegg om å stanse ulovlig innleie, risikerer tvangsmulkt. Arbeidsgivere som grovt eller gjentakende bryter bestemmelsene vil også kunne risikere overtredelsesgebyr. Arbeidstilsynet har lang erfaring med å vurdere ulike former for omgåelser av regelverket. Departementet arbeider nå med oppfølgingen av forslaget.

Regjeringen har dessuten satt ned et partssammensatt utvalg for å gå gjennom de utfordringer vi ser når det gjelder endringer i bruken av tilknytningsformer i arbeidslivet, herunder også om innleie.

SPØRSMÅL NR. 129

Innlevert 22. oktober 2019 av stortingsrepresentant Solfrid Lerbrekk

Besvart 4. november 2019 av samferdselsminister Jon Georg Dale

Spørsmål:

Vil samferdselsministeren sørge for at det kommer på plass et oppdatert kunnskapsgrunnlag for Åkra sør – Veakrossen, både når det gjelder konsekvenser for natur, landbruk og friluftsliv, men også når det gjelder samfunnsøkonomiske kalkyler for prosjektets mulige traséer, slik at man sikrer at bompengen blir brukt til det beste for samfunnet?

BEGRUNNELSE:

Fylkesmannen i Rogaland har i sin høringsuttalelse både kommet med innsigelse og faglige råd til reguleringsplanen for omkjøringsveien Åkra sør – Veakrossen på Karmøy. De faglige rådene omhandler for en stor grad at kunnskapsgrunnlaget som reguleringsplanen hviler på, er lite oppdaterte og svært mangelfulle. Eksempelvis er den aktuelle konsekvensutredningen nå omtrent 10 år gammel, og Fylkesmannen mener derfor at en ny konsekvensutredning må på plass (jf. Forskrift om konsekvensutredninger og Lov om naturmangfold). Det er heller ikke blitt

lagt frem en ny samfunnsøkonomisk kalkyle for prosjektet. Et oppdatert kunnskapsgrunnlag er viktig med tanke på å velge den samfunnsmessig beste traséen – både med tanke på samfunnsøkonomi og ikke minst av hensyn til matjord, truede arter, friluftsliv og landskap.

Det er også slik at det finnes et redusert alternativ av omkjøringsveien, som ikke er presentert i reguleringsplanen. Dette alternativet vil skåne mye matjord, flere truede arter, og ikke minst – vil det være betydelig rimeligere enn de to alternativene som vegvesenet har presentert i reguleringsplanen. Det vil også være mer trafiksikkert enn det reduserte «alternativ 2» som vegvesenet har regulert, og i tillegg vil det ikke medføre noe lenger reisetid. At dette tredje alternativet ikke er med, viser også tydelig at prosjektet er for dårlig utredet.

Omkjøringsveien er for det aller meste finansiert ved hjelp av bompenger (ca. 80 %). Det kan ikke være slik at prosjekter som i hovedsak er bompengefinansierte, og som i dette tilfellet vil medføre en ødeleggelse av naturområder, turområder og landbruksområder, skal være så dårlig utredet at man risikerer å ikke velge den sam-

funnsmessig beste løsningen bare fordi noen lokalpolitikere mener at prosjektet skal gjennomføres.

Svar:

Dette spørsmålet omhandler eit fylkesvegprosjekt i Karmøy kommune i Rogaland. Det er Rogaland fylkeskommune som er vegstyresmakt og vegeigar for fylkesvegnettet, medan Karmøy kommune er planstyresmakt. Det vil derfor vere opp til Rogaland fylkeskommune

å bli samd med Karmøy kommune om eit planforslag. Som følge av ordninga med sams vegadministrasjon, har fylkeskommunen nytta seg av Statens vegvesen til å utarbeide forslag til reguleringsplan.

Etter det eg har fått opplyst vedtok kommunen reguleringsplan for strekninga i juli 2019. Som følgje av motsegn frå Fylkesmannen i Rogaland, er saka oversendt Kommunal- og moderniseringsdepartementet for endelig avgjerd.

SPØRSMÅL NR. 130

Innlevert 22. oktober 2019 av stortingsrepresentant Elise Bjørnebekk-Waagen

Besvart 30. oktober 2019 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie

Spørsmål:

Er det grunnlag for å hevde at det i Østfold er personer som mottar uføretrygd som ikke har rett til dette, og deler statsråden NAV direktørens synspunkter om at det er en kulturell utfordring i Østfold som er bakgrunnen for det høye antallet på uføretrygd, og hva vil regjeringen gjøre for å øke andelen sysselsatte i Østfold?

BEGRUNNELSE:

I et oppslag på TV2.no kan vi lese at NAV direktør i Øst-Viken, Steinar Hansen, tror flere av innbyggerne har for stor aksept for det å leve på stønad.

Videre uttaler NAV direktøren følgende:

«Vi tror at dette er en kulturell utfordring i Østfold.»

«Østfold har jo hatt den høyeste uføreandelen i landet i mange år, så det er grunn til å stille spørsmål om det er større aksept for å leve av stønader i Østfold.»

Østfold har en høyere andel på uføretrygd (14,7 %) enn landsgjennomsnittet (10 %).

Uttalelsene kan skape et bilde av at det i Østfold er personer som mottar ytelse som ikke kvalifiserer eller har rett til dette. For å ha rett til å få uføretrygd må du som hovedregel oppfylle disse vilkårene:

- Du må være mellom 18 og 67 år.
- Du må ha vært medlem av folketrygden i de siste tre årene før du ble syk.
- Sykdom og/eller skade må være hovedårsaken til at inntektsevnen din er nedsatt.

- Hensiktsmessig behandling og arbeidsrettede tiltak må være gjennomført.
- inntektsevnen din må være varig nedsatt med minst 50 prosent på grunn av sykdom og/eller skade.

Aksept for å leve på stønad gir ikke rett til uføretrygd. Med utgangspunkt i at trygd kun innvilges til personer som fyller vilkårene kan uttalelsene bidra til å mistenkeliggjøre mottakere. Statistikken viser at det er nødvendig med tiltak for å øke andelen sysselsatte i Østfold.

Svar:

Formålet med uføretrygd er å sikre inntekt for personer som har fått sin inntektsevne varig nedsatt på grunn av sykdom, skade eller lyte. Det er et vilkår at den medisinske lidelsen er hovedårsaken til den nedsatte inntektsevnen. Selv om sykdomskravet er strengt, er det likevel et visst rom for skjønn i vurderingen av innvilgelse av uføretrygd når det vurderes hvor mye inntektsevnen er nedsatt. Det skal legges vekt på alder, evner, utdanning, yrkesbakgrunn og arbeidsmuligheter på hjemstedet eller andre steder der det er rimelig at vedkommende tar arbeid, jf. folketrygdloven § 12-7. Jeg vil likevel understreke at de medisinske forholdene er det viktigste, og at nevnte momenter må ses i sammenheng med de helsemessige begrensningene. Søknader om uføretrygd blir behandlet på sentraliserte enheter for å sikre likebehandling.

Personer som mottar uføretrygd har som regel gått gjennom en lang prosess med utredning, behandling og arbeidsrettede tiltak før innvilgelse. Det er dermed liten grunn til å anta at uføretrygdede personer ikke har rett på denne ytelsen, verken i Østfold eller i andre deler av lan-

det. Samtidig ser vi at Østfold har en høy andel uføretrygdede personer i forhold til landsgjennomsnittet. Dette synes jeg er bekymringsverdig.

I andre halvår av 2019 var uføreandelen i Østfold 14,8 prosent, mot 10,2 prosent i befolkningen som helhet. Østfold er riktignok ikke alene om dette – Hedmark, Aust-Agder og Telemark har også klart høyere uføreandeler enn resten av landet.

Vi ser også at særlig andelen uføretrygdede i aldersgruppen 18-29 år er stor i Østfold. 3,8 prosent av unge mellom 18 og 29 år i Østfold er uføretrygd, mot 2,3 prosent nasjonalt. Dette synes jeg er spesielt urovekkende, da det er snakk om unge mennesker med et langt arbeidsliv foran seg. Det er så vidt jeg kjenner til ingen kunnskap som tilsier at personer i denne aldersgruppen skal være sykere og mer arbeidsufør i Østfold enn i andre fylker, og jeg kan derfor forstå at man kan stille spørsmål ved hvorfor det er tilfellet.

Flere studier har påpekt det forskere har omtalt som "smitteeffekt". Også nyere forskning kan tyde på det er en viss sammenheng mellom generasjoner i mottak av uføretrygd. To studier fra NHH viste i 2016 at barn som har uføretrygd foreldre, har en større sannsynlighet for å bli uføre selv, og at denne effekten er større desto yngre barna var da foreldrene ble uføretrygd. Dette gjaldt selv når det ble kontrollert for observerbare forhold som dårlig helse og fattigdom, og belyser dermed at det eksisterer noen hittil ukjente faktorer som bidrar til uføretrygding. Dette er grunnlaget for at enkelte forskere snakker om at det også kan eksistere sosiale eller kulturelle årsaker til uføretrygding, slik direktør i NAV Øst-Viken viser til i det nevnte intervjuet.

Jeg ønsker verken å bli tatt til inntekt for eller ta avstand fra en konkret uttalelse som framkommer i et intervju. Etter min vurdering er imidlertid debatten neppe tjent med at ordbruken "kulturell utfordring" tas ut av

den konteksten den er sagt i. Jeg legger videre til grunn at representanten er enig i at vi må være åpne for å undersøke årsaker til at vi i dag har så høye uføretall i Norge. Jeg mener at vi bør ta denne utfordringen alvorlig, og undersøke mulighetene for å redusere antall uføretrygdede og forhindre utenforskap. Spesielt viktig er det å forhindre at unge faller utenfor. Derfor arbeider Oslo Economics nå, på bestilling fra Arbeids- og sosialdepartementet, med et forskningsprosjekt om unge uføre. Vi venter at den ferdige rapporten skal foreligge tidlig i 2020, og jeg håper at den vil bidra med nyttig informasjon om denne tematikken.

Regjeringen er opptatt av å sørge for et høyt sysselsettingsnivå i hele landet, inkludert i Østfold. Den aktive arbeidsmarkedspolitikken skal redusere og forebygge arbeidsledighet og motvirke avgang fra arbeidslivet til varige trygdeytelser. Arbeidsmarkedstiltakene, som har til hensikt å gi arbeidsrettet bistand til ledige og personer med nedsatt arbeidsevne, er sentrale virkemidler på dette området. Arbeidsmarkedspolitikken er nasjonal, men midlene til arbeidsmarkedstiltak fordeles regionalt. Ungdom, innvandrere fra land utenfor EØS-området, samt personer som har stått lenge uten arbeid er særlig utsatte i arbeidsmarkedet og derfor prioritert for arbeidsmarkedstiltak.

Regjeringen har satt i gang en inkluderingsdugnad for å bidra til at flere med nedsatt funksjonsevne og/eller hull i CV-en skal komme over i ordinære jobber. Videre kan det nevnes at regjeringens ungdomsinnsats bidrar til at unge som har behov for bistand fra Arbeids- og velferdsetaten raskt får hjelp til å komme i arbeid eller utdanning. Høy sysselsetting er en forutsetning for et høyt velferdsnivå. Regjeringen har derfor nedsatt et sysselsettingsutvalg som skal analysere utviklingen i sysselsettingen i Norge, samt analysere utviklingen i mottak av inntektssikringsytelser og foreslå tiltak for økt sysselsetting.

SPØRSMÅL NR. 131

Innlevert 22. oktober 2019 av stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen

Besvart 30. oktober 2019 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie

Spørsmål:

Jeg oppfatter det slik at det er tverrpolitisk enighet om at ansatte som ønsker høyere stillingsprosent skal prioriteres hvis bedriften har større arbeidskraftbehov. Innen varehandelen er det svært omfattende bruk av faste

ansatte med lav stillingsprosent. Imidlertid er det vanlig at arbeidsgiver velger å lyse ut nye stillinger med svært lave stillingsbrøker i stedet for at de som ønsker høyere stillingsprosent dekker opp bedriftens arbeidskraftbehov.

Mener statsråden at en slik praksis er i samsvar med dagens lovverk?

Svar:

Reglene om fortrinnsrett for deltidsansatte kom inn i arbeidsmiljøloven i 2005 etter forslag fra Bondevik II-regjeringen, og hadde bred støtte i Stortinget. Formålet med fortrinnsretten for deltidsansatte er å bidra til å redusere ufrivillig deltid og legge til rette for heltidsarbeid for de som ønsker det.

Etter bestemmelsen i arbeidsmiljøloven § 14-3 har deltidsansatte rett til å få utvidet sin stilling fremfor at arbeidsgiver foretar ny ansettelse i virksomheten. Fortrinnsretten etter § 14-3 er betinget av at arbeidstaker er kvalifisert for stillingen og at den kan gjennomføres uten vesentlig ulempe for virksomheten.

Fortrinnsrettsbestemmelsen i § 14-3 ble med virkning fra 1. januar 2019 styrket ved at deltidsansatte etter omstendighetene kan ha krav på en del av en utlyst stilling. Denne presiseringen kom på bakgrunn av en høyesterettsdom som endret tidligere praksis. Endringen innebærer at dersom arbeidsgiver lyser ut kun en mindre stillingsbrøk, og denne kan kombineres med den stillingsandel vedkommende arbeidstaker har, vil utgangspunktet være at den ansatte også i disse situasjonene kan utøve fortrinnsrett etter loven.

Det følger av Granavolden-plattformen at regjeringen vil arbeide for en heltidskultur i arbeidslivet gjennom å bekjempe ufrivillig deltid. Bestemmelsen i arbeidsmiljøloven § 14-3 om fortrinnsrett er en del av flere virkemidler for å legge til rette for heltidsarbeid. I tillegg ble det i 2014 innført bestemmelser om drøfting av bruken av deltid med de tillitsvalgte og en ny bestemmelse i § 14-4 om rett til stilling for deltidsansatte tilsvarende faktisk arbeidstid.

Jeg mener at vi har et regelverk som legger til rette for en heltidskultur, men at vi fortsatt må være pådrivere for å stimulere til at virksomhetene i størst mulig grad benytter seg av hele faste stillinger. Det er i de senere årene satt i gang flere forsøk og prosjekter for å få dette til. Blant annet er det i flere år stilt krav til de regionale helseforetaken om at sykehusene skal ansette flest mulig i hele, faste stillinger.

Samtidig kan det være nødvendig for noen virksomheter blant annet innen helse og omsorg og varehandel å ansette flere personer og i mindre stillingsbrøker, for eksempel for å få tilstrekkelig antall arbeidstakere til å dekke opp helgearbeid for å unngå å komme i konflikt med lovens bestemmelser om ukentlig hvile. Dette ligger innenfor arbeidsgivers styringsrett og det er ikke i strid med loven å lyse ut og ansette deltid.

SPØRSMÅL NR. 132

Innlevert 22. oktober 2019 av stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete

Besvart 29. oktober 2019 av forsvarsminister Frank Bakke-Jensen

Spørsmål:

Kven av Luftforsvaret sine basar skal understøtte kampflyøvingar som Arctic Challenge Exercise (ACE) og andre øvingar med betydeleg kampflydeltaking når Bodø flystasjonvert lagt ned til fordel for nye Bodø lufthavn?

GRUNNGJEVING:

På Forvaret si heimeside kan vi lese at ACE er ei øving som har pågått annakvart år sidan 2013 og er ein viktig del av Nordic Defence Cooperation (NORDEFCO), ei samtenning mellom Noreg, Sverige og Finland. Øvinga vert gjennomført i luftrommet over nordområda.

Regjeringa har i liten grad informert Stortinget om konsekvensane av norsk deltaking på slike øvingar. Dette medfører at det er betydeleg usikkerheit kring Noreg som Host Nation for framtidige øvingar i Nord-Noreg når

Bodø og Andøya flystasjonar vert lagde ned og går ut or Forsvaret sin operative struktur.

Forsvaret sine heimesider opplyser at årets ACE medførte betydeleg aktivitet i Bodø med rundt 850 gjester og brorparten av dei over 100 deltakande kampflya.

I følge Avinor skal Forsvaret frigjere areal i Bodø ved utgangen av 2021. Dette medfører at det er usikkerheit kring den nasjonale evna til framleis å vere NATO i nord og kunne tilby våre allierte naudsynthe fasilitetar og host base support for gjennomføring av øvingar og høgintensive flyoperasjonar med skarpe våpen i nordområda.

Svar:

Eg syner til brev frå Stortingets president av 22.oktober 2019, vedlagt spørsmål til skriftleg svar frå stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete om; kven av Luftforsvaret

sine basar skal understøtte kampflyøvingar som Arctic Challenge Exercise (ACE) og andre øvingar med betydeleg kampflydeltaking når Bodø flystasjon vert lagt ned til fordel for nye Bodø lufthavn?

Gjennom behandlinga av Innstilling 388 S (2011–2012) til Prop. 73 S (2011–2012) vedtok Stortinget å legge ned Bodø hovudflystasjon og flytte kampflyverksemda til Ørland. Øving og trening vil gå føre seg med utgangspunkt

i den vedtekne basestrukturen. På kampflysida ligg avgjerda fast om at Ørland flystasjon skal vera hovudbase og Evenes vera framskoten operasjonsbase i Nord-Norge. Kampflyøvingar vil primært gjennomførast der Luftforsvaret driv styrkeproduksjon til dagleg. Det kan også bli aktuelt å bruke sivile flyplassar, inkludert Bodø, i trening og øving knytt til mottak av allierte forsterkingsstyrkar.

SPØRSMÅL NR. 133

Innlevert 22. oktober 2019 av stortingsrepresentant Mona Fagerås

Besvart 29. oktober 2019 av forsknings- og høyere utdanningsminister Iselin Nybø

Spørsmål:

Medfører det med riktighet at Kunnskapsdepartementet har henvendt seg til Universitetet i Tromsø med en sterk anmodning om å ikke starte nye aktiviteter på Nesna, hvorfor gjorde departementet denne henvendelsen og er ikke dette å tolke som en inngripen i universitetenes autonomi?

BEGRUNNELSE:

Autonomi bare når det passer seg.

IKlassekampen 22. oktober d.å. kommer det frem at rektor ved UiT, Anne Husebekk, har fått beskjed fra Kunnskapsdepartementet om "å ikke starte nye aktiviteter på Nesna".

Gjentatte ganger har ministeren forklart overfor flere representanter på Stortinget, i Stortingets spørretime, samt til media at studiestedstruktur er opp til styrene å bestemme. At styrene er autonome og at høyere utdannings- og forskningsministeren ikke kan blande seg inn i styrenes avgjørelser.

Men dette gjelder tydeligvis bare for saken om Nord Universitet og Nesna.

Når Kunnskapsdepartementet tydeligvis har grepet inn, da Universitetet i Tromsø viste interesse for Nesna, gjelder åpenbart ikke autonomien lengre. For meg ser dette svært paradoksalt ut.

Ministeren har tidligere avslått anmodningen fra Arbeiderpartiet om å redegjøre for saken. Jeg mener dette er synd. Saken har store konsekvenser for et helt lokalsamfunn i og med at hjørnesteinsbedriften nedlegges, men får også konsekvenser for en hel landsdel som sliter med å få tak i kvalifiserte lærere og sykepleiere. Saken har i tillegg

skapt enormt stort engasjement i befolkningen på Helgeland.

Svar:

Det er riktig at departementet rettet en sterk anmodning til Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet (UiT) om å ikke tilspisse situasjonen i prosessen Nord universitet var inne i. Departementet har ikke instruert styret ved UiT i denne saken, og har heller ikke bedt UiT om å la være å vurdere nye undervisningstilbud på Helgeland.

Bakteppet for dialogen mellom UiT og departementet var den opphetede debatten som gikk både før og etter at styret ved Nord universitet bestemte seg for å avvikle virksomheten på Nesna. Det var en periode preget av konflikt og uro på og rundt Nord universitet, og en vanskelig situasjon for de ansatte, særlig ved studiested Nesna, og for administrasjonen ved universitetet. I den situasjonen og i den perioden ba departementet derfor UiT om å ikke bidra til å tilspisse situasjonen.

For meg står institusjonenes autonomi sterkt, og UiT står fritt til å vurdere sin studiestedsstruktur framover, slik de også skal etter loven.

Det er to universiteter i Nord-Norge som begge tilbyr for eksempel lærer- og sykepleierutdanning. UiT og Nord universitet har samme ansvar for å organisere virksomheten, og samme autonomi. Det er bred enighet om at det er viktig med arbeidsdeling mellom institusjonene. Derfor er det nødvendig at Nord universitet og UiT også fremover har god kontakt med hensyn til dette.

Det er positivt at UiT vil se på muligheten for å kunne tilby desentraliserte utdanninger flere steder. Senest i budsjettforslaget for 2020 har departementet understreket behovet for desentraliserte utdanninger og satt

av penger og studieplasser til det. Vi trenger flere tilbud i distriktene, og det er bra at både UiT og Nord universitet

vurderer slike løsninger både på Helgeland og på steder uten campus.

SPØRSMÅL NR. 134

Innlevert 22. oktober 2019 av stortingsrepresentant Kari Henriksen

Besvart 30. oktober 2019 av helseminister Bent Høie

Spørsmål:

Samlokalisering av nødmeddeetatene viser positive gevinster.

Foreligger det på nåværende tidspunkt, eller er det planlagt i nær framtid, et prosjektmandat i HSØ som vil omhandle antall AMK sentraler, vil helseministeren anbefale at samlokalisering av 110, 112 og 113 skjer i Agder og at AMK sentralen innplasseres i den planlagte samlokaliserte nødmeddeetaten innen 2023?

BEGRUNNELSE:

Nasjonalt nødmeldingsprosjekt sin sluttrapport fra desember 2014 fremhevet en rekke positive virkninger av å samlokalisere nødmeddeetatene. Samlokaliseringen av brann- og redningsvesenets nødmeldesentraler ble besluttet av Stortinget gjennom behandling av nærpolitireformen i Innstilling 306 (2014 - 2015).

I dokumentet "Beslutning om administrasjons-steder i nye politidistrikter" fra Politidirektoratet av 16.12. 2015 er det fattet beslutning om at 112 og 110 i Agder skal slås sammen og at man skal tilrettelegge for samlokalisering av AMK sentralen gjennom dette.

Arbeidet med samlokalisering er satt i gang i forbindelse med nytt politihus i Kristiansand som etter planen skal stå ferdig i 2023. SSHF er invitert av politiet til å samlokalisere AMK i politi- og branntjenestens planlagte nødmeldesentral.

Svar:

Helse Sør-Øst RHF har bedt om en kommentar fra Sørlandet sykehus HF til stortingsrepresentantens spørsmål om eventuell samlokalisering av alle nødmeddeetatene i forbindelse med nytt politihus i Kristiansand. Helseforetaket viser til at nødmeldingssentralene for politi og brann skal samlokaliseres i Agder politidistrikts nye politihus, men at det foreløpig ikke er besluttet hvor i Kristiansand dette politihuset skal lokaliseres. Administrerende direktør ved Sørlandet sykehus HF, og foretaksledelsen for

øvrig, er godt kjent med prosessen så langt. Helseforetaket opplyser at en beslutning om eventuell samlokalisering følger politiets fremdrift med tanke på anskaffelse av nytt politihus. Tentativt betyr det innen februar/ mars 2020.

Ansvar for å etablere og drifte AMK-sentralene er en del av de regionale helseforetakenes sørge for-ansvar, og de regionale helseforetakene må selv vurdere hva som er hensiktsmessig organisering av AMK-sentralene i sine helseforetak. Når det gjelder mulig samlokalisering av nøddeetatene framgikk det av Stortingsproposisjon 61 LS (2014 – 2015) og Innst. 306 S. (2014 – 2015) om Nærpolitireformen at samlokaliserte operasjonssentraler for politi og brann klargjøres slik at helsetjenestens AMKsentraler også kan plasseres samme sted. Videre ble det vist til at Helse- og omsorgsdepartementet gjennomfører en utredning for optimal organisering av den akuttmedisinske nødmeldingstjenesten.

Utredningen om organisering av AMK-sentralene ble lagt frem i 2016, og gir de regionale helseforetakene et grunnlag for å fatte beslutninger om fremtidig organisering av tjenesten, herunder eventuell samlokalisering med politi og brann. Samlokalisering med andre nøddeatater må være frivillig og bygge på lokale initiativ for å høste erfaringer.

Helse Sør-Øst RHF viser til at prehospitale tjenester står foran en betydelig oppdragsvekst og store investeringer i IKT. Neste generasjon nødnett er under planlegging. Kravene til robuste fagmiljø med spesialisert kompetanse øker og sårbare systemer må ha tilstrekkelig redundans/reserveløsninger. Helse Sør-Øst RHF opplyser at de planlegger en gjennomgang av organiseringen av prehospitale tjenester (AMK og pasientreiseområdet) og de behovene og utfordringene tjenesten har.

SPØRSMÅL NR. 135**Innlevert 22. oktober 2019 av stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen****Besvart 31. oktober 2019 av kunnskaps- og integreringsminister Jan Tore Sanner****Spørsmål:**

Kan statsråden bistå med å fremskaffe regnskap 2018, årsrapport 2018, budsjett 2019 samt halvårsregnskap 2019 for samtlige organisasjoner som mottar «Tilskott til drift av nasjonale ressursmiljø på Integreringsfeltet» under kap. 291, post 71 i statsbudsjettet for 2020?

Svar:

De nasjonale ressursmiljøene på integreringsfeltet skal bidra til bedre kunnskap om integrering i befolkningen,

herunder kunnskap om muligheter og utfordringer ved integreringsprosessen. Vedlagt er regnskap 2018, årsrapport 2018, budsjett 2019 samt halvårsregnskap 2019 for organisasjoner som mottar tilskudd over denne ordningen.

Vedlegg til svar:

<https://www.stortinget.no/dok15-201920-0135-vedlegg>

SPØRSMÅL NR. 136**Innlevert 22. oktober 2019 av stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen****Besvart 31. oktober 2019 av helseminister Bent Høie****Spørsmål:**

Mener statsråden at reglene for resept, slik eksemplet i begrunnelsen under beskriver det, bidrar til å fornye, forenkle og forbedre hverdagen for mennesker med kronisk sykdom?

BEGRUNNELSE:

Denne regjeringen har som slagord å fornye, forenkle og forbedre hverdagen til folk flest. Men dette fremstår ikke alltid å være tilfellet for folk med kroniske sykdommer.

Hvis en pasient har fjernet skjoldbruskkjertelen, må pasienten ha Tyroksin resten av livet. Dette er reseptbelagt. Siden det er en vedvarende tilstand får man resept der en kan hente tre ganger på samme resept. Men med de nye reglene er det slik at man ikke får hentet ut mer enn 3 måneders forbruk av gangen. Man får heller ikke hentet ut ny forsyning før det er gått nærmere 3 måneder. Det er også slik at resepten må fornyes når det har gått ett år, uavhengig om det er mer igjen på resepten eller ikke. Pasienten må da ta kontakt med legekontoet for å få ny resept og dermed også betale egenandel til legen.

Dette er åpenbart ikke hensiktsmessig hvis målet er at legene skal ha en medisinsk vurdering hvert år, da det

hverken er krav til å møte legen, ei heller er det en situasjon som endrer seg. Med andre ord kun ekstra byråkrati og en ekstraavgift for pasienten.

Svar:

De fleste legemidler som benyttes i behandlingen av kroniske sykdommer må rekvireres på resept til den enkelte pasient. Legemidler som inneholder tyroksin brukes i behandling av en kronisk sykdom og er, som representanten viser til, reseptpliktig legemiddel.

En resept er som hovedregel gyldig i ett år fra utstedelsesdato, jf. forskrift om rekvirering og utlevering av legemidler fra apotek § 3-4. Dagens e-resept løsning er bygget opp med utgangspunkt i dagens regelverk, slik at reseptene er tilgjengelige i reseptformidleren for uthenting i apotek i ett år.

Ved fast, langvarig legemiddelbehandling skrives det ofte ut en blåresept på ett års forbruk. Det følger av forskrift om stønad til dekning av utgifter til viktige legemidler mv. (blåreseptforskriften) at apotek ikke skal levere ut legemidler for mer enn tre måneders forbruk per resepteksedisjon. Dersom man skal ha et lengre utenlandsopphold kan det likevel utleveres produkter for inntil ett års for-

bruk av gangen. Det blir da beregnet egenandel for hver tremåneders periode. Dette er ikke en ny regel. Bakgrunnen for denne begrensningen i blåreseptforskriften på tre måneders uthenting, er å forhindre at pasientene sitter på store lagre med legemidler, hamstring og overdreven uthenting på frikort. På grunn av et økt antall tilfeller med legemiddelmangel kan pasienter ha opplevd begrensninger i utleveringer for enkelte legemidler. Årsaken til dette er at Legemiddelverket i enkelte situasjoner må oppfordre apotek til å utlevere en begrenset mengde legemiddel til den enkelte kunde i situasjoner hvor mangel oppstår. Egenandel for uthenting av legemidler og fornying av resept inngår i egenandelstak 1, som gir pasienten frikort når de samlede egenandelene for legemidler, legehjelp, pasientreiser mv. overstiger egenandelstaket.

Reseptens gyldighetstid har vært brukt som en mekanisme for å sikre årlig lege- og pasientkontakt, slik at legemiddelbehandlingen kan vurderes jevnlig. En enkel reseptfornyelse vil i mange tilfeller gjøres ved å ta kontakt med legen per telefon. Mange pasienter behandles for flere kroniske sykdommer og bruker derfor flere legemidler samtidig. Dette øker faren for feilbruk og bi-

virkninger, og legemiddelbruken skal derfor følges opp fra fastlegen med regelmessige kontroller, samstemming av legemiddellister og legemiddelgjennomgang dersom pasienten bruker flere legemidler.

I Legemiddelmeldingen ble det vist til at det kan være aktuelt å vurdere å endre bestemmelsene om resepters gyldighetstid, men at dette er et arbeid som blant annet må ses i sammenheng med det pågående arbeidet på e-helseområdet. Det ble i 2015 vist til at en mulighet kan være å gi noen resepter varighet utover ett år, mens andre resepter av faglige grunner bør ha kortere gyldighet. For å redusere antibiotikabruken i Norge vedtok jeg i 2017 endringer, slik at det ble mulig for rekvirent å påføre kortere gyldighet på antibiotikaresepter. En mer fleksibel bestemmelse om resepters gyldighetstid vil kunne redusere behovet for legebesøk der den eneste hensikten er å fornye resepter. Dersom gyldighetstiden skal utvides vil det imidlertid kreve at behandlende helsepersonell har andre tilstrekkelige mekanismer for å følge opp legemiddelbehandling og ivareta pasientsikkerheten. Dette er derfor en omfattende problemstilling som i så fall må utredes særskilt.

SPØRSMÅL NR. 137

Innlevert 22. oktober 2019 av stortingsrepresentant Ruth Grung

Besvart 31. oktober 2019 av finansminister Siv Jensen

Spørsmål:

Hva er klimaeffekten av tollfrigrensen på 3000 kroner?

Svar:

Spørsmålet er oversendt meg, som ansvarlig statsråd for avgifter og toll. Jeg forstår spørsmålet slik at det gjelder en vurdering av nye regler for netthandel fra utlandet, som regjeringen foreslår å gjennomføre i 2020.

Regjeringen foreslår å avvikle 350-kronersgrensen for avgiftsfri handel fra utlandet. Samtidig etableres en forenklet ordning der den utenlandske selgeren eller e-handelsplattformen oppkrever merverdiavgift ved salg til norske forbrukere. Dette legger til rette for at gebyret ved mottak av varer holdes lavt. Ordningen skal gjelde for varer med verdi inntil 3 000 kroner. Den foreslåtte forenklete ordningen tilsvarer i stor grad både det nye vedtatte systemet i EU som skal iverksettes fra 2021, systemet i Australia som

allerede er trådt i kraft og systemet i New Zealand som skal tre i kraft i desember.

Av forenklingshensyn foreslås det at alkoholholdige drikkevarer, tobakksvarer, restriksjonsbelagte varer og næringsmidler holdes utenfor den forenklete ordningen. For slike varer skal avgifter og toll oppkreves fra første krone ved grensepassering. Som en ytterligere forenkling foreslås det at fritaket for toll økes fra dagens 350 kroner til 3 000 kroner for sendinger som omfattes av den forenklete ordningen (varer som ikke omfattes av den forenklete ordningen, må deklarerer på grensen, og vil bli ilagt ev. toll fra første krone). Disse forenklingsegrepene innebærer at den utenlandske tilbyderer som skal oppkreve merverdiavgift, slipper å måtte forholde seg til et komplisert regelverk for særavgift og toll. Forenklingene anses nødvendig for å få etablert den forenklete ordningen.

Det foreslåtte tollfritaket omfatter som nevnt bare varer hvor merverdiavgift er forhåndsbetalt gjennom den forenklete ordningen. Ettersom næringsmidler ikke

omfattes av den foreslåtte forenklede ordningen, berører økt tollfri grense i første rekke klær og enkelte andre tekstiler. Tollsatsen er fra 5,6 til 10,7 pst. av tollverdien, blant annet avhengig av varetype og varens opprinnelsesland. En del klær og tekstiler er allerede fritatt for toll gjennom frihandelsavtaler. Det gjelder blant annet for klær og tekstiler med opprinnelse i EØS-området og rundt 30 andre land eller regioner. I tillegg gir den norske tollpreferanseordningen (GSP) forskjellig grad av toll-lettelser til utviklingsland. Tollregelverket er med andre ord komplisert å forholde seg til. Utenlandske selgere og e-handelsplattformer, som ofte formidler varer fra selgere i mange land som omsettes globalt, kan ikke forventes å kunne forholde seg til tollregelverket i alle land de selger til. For øvrig har Australia tollfrihet i sitt system, og både New Zealand og EU legger opp til tollfrihet i sine respektive forenklede ordninger.

Tollen på klær og tekstiler utgjør i dag en liten del av norske butikkers utsalgspris, bl.a. fordi tollene beregnes på bakgrunn av varens verdi på grensen, eksklusive kostnader som påløper i Norge og norsk selgers fortjeneste. I tillegg er som nevnt tollsatsene på et moderat nivå.

Av Prop.1 LS (2019-2020) Skatter, avgifter og toll 2020, punkt 12.7.3, fremgår at det er grunn til å tro at netthandel

av småpakker (dvs. pakker med verdi under 350 kroner) fra utlandet vil bli redusert når denne handelen illegges merverdiavgift. Samtidig innebærer forslaget enklere deklarerer for varer med verdi mellom 350 og 3 000 kroner, noe som kan redusere kostnadene ved innførsel og øke netthandelen av slike varer. Regjeringens forslag er ikke et klimatiltak og forslaget har neppe vesentlige klimaeffekter.

Jeg viser ellers til at regjeringen i budsjettet redegjør blant annet om utslipp og opptak av klimagasser, hvordan Norge kan nå klimamålene og klimaeffekten av fremlagt budsjett, se Klima- og miljødepartement Prop. 1 S (2019-2020).

Regjeringen har oppnevnt et teknisk beregningsutvalg for klima, som blant annet skal se på metoder for å anslå klimaeffekten av budsjettet. Utvalget peker i sin første rapport på at det ikke finnes gode/enhetlige metoder for hvordan land bør beregne utslippseffekten av sine statsbudsjett. Utvalget vil fremover arbeide med å videreutvikle den faglige metodikken for å anslå virkninger på klimagassutslipp av endringer på statsbudsjettets inntekts- og utgiftsside.

SPØRSMÅL NR. 138

Innlevert 22. oktober 2019 av stortingsrepresentant Gisle Meininger Saudland

Besvart 28. oktober 2019 av justis- og innvandringsminister Jøran Kallmyr

Spørsmål:

Synes statsråden det kan være fornuftig å ha en større samlokalisert tingrett og jordskifterett sentralt plassert mellom Kristiansand og Stavanger?

BEGRUNNELSE:

Første oktober la domstolkommisjonen fram sin innstilling hvor det foreslås å legge ned to av tre tingretter i Norge. I undertegnede hjemfylke Vest-Agder har man tidligere allerede gjennomgått en omorganisering ved at tingrettene i Flekkefjord og Mandal har blitt nedlagt og fylket har nå to tingretter, en i Kristiansand som dekker Mandal og Kristiansandsregionen og en i Farsund som dekker Listerregionen. I nabofylke Rogaland foreslås det at Dalane tingrett i Egersund slås sammen med Stavanger tingrett.

At det foreslås at det ikke skal være en eneste tingrett mellom Kristiansand og Stavanger med en avstand på 240KM og en kjøretid på nesten fire timer er for meg uendelig. Dette til tross for at kommisjonen selv skriver at:

«For å sikre at domstolene er tilgjengelige og har geografisk nærhet til brukerne, anbefaler kommisjonen at domstoler i området med spredt befolkning og store avstander har avdelinger på flere steder i rettskretsen.»

Kommisjonen foreslår også å legge ned flere jordskifteretter, blant annet Lista jordskifterett i Flekkefjord. Ofte behandler jordskifteretten i distriktene flere saker enn jordskifteretten i de store byene. Legger man saksmengde til grunn så bør man altså ikke sentralisere jordskifterettene.

Det kan imidlertid være fornuftig er å samle flere funksjoner i Listerregionen, og at en samlokalisert enhet favner et geografisk område som også omfatter sørlige

del av Rogaland. En samlokalisering mellom jordskifteretten og tingretten kan gi bedre faglig utveksling, rasjonell drift og større arbeidsmiljø. Det bør også være mulig å ha rettssted i Lister selv om en eventuelt blir en del av Kristiansand tingrett, det betyr at man kan ha et styrket regionalt domstolhus i vestre del av Vest-Agder som administrativt likevel er en del av Kristiansand tingrett.

Svar:

Innledningsvis gjør jeg oppmerksom på at jordskifteloven hører under landbruks- og matministeren, men at jordskifterettene administrativt er underlagt Domstoladministrasjonen. Ettersom jeg har hovedansvaret for oppfølgingen av NOU 2019: 17 Domstolstruktur, finner jeg det riktig at jeg besvarer spørsmålet.

Domstolkommisjonen har presentert sine faglige anbefalinger om domstolstrukturen i utredningen. Regjeringen har foreløpig ikke tatt stilling til hvordan anbefalingene bør følges opp.

Kommisjonen peker på noen utfordringer ved strukturen som jeg mener vi må ta på alvor. Riksrevisjonens undersøkelse av saksbehandlingstid og effektivitet i tingrettene og lagmannsrettene viser også at det er behov for å øke fleksibiliteten i ressursbruken mellom domstolene. Jeg synes vi bør organisere domstolene slik at de er i stand til å møte disse utfordringene, samtidig som organiseringen må ivareta hensynet til nærhet. Det er derimot for tidlig for meg å si noe om konkrete alternativer til kommisjonens anbefalinger.

SPØRSMÅL NR. 139

Innlevert 22. oktober 2019 av stortingsrepresentant Ruth Grung

Besvart 30. oktober 2019 av kultur- og likestillingsminister Trine Skei Grande

Spørsmål:

KODE er Norges nest største kunstmuseum, men får kun 3,5 % av bevilgningen til Nasjonalmuseet. KODE ble et konsolidert museum i 2006 når fem museer ble samlet. Ministeren begrunner stadig den store skjevfordelingen med å vise til en avtale mellom staten og Bergen kommune fra 1994. Avtalen gjaldt finansiering av én av de fem sammenslåtte museer.

Dersom ministeren insisterer på at avtalen fra 1994 fortsatt er relevant for skjevfordelingen, kan vi be om at avtalen offentliggjøres?

BEGRUNNELSE:

KODE er et konsolidert museum fra 2006. Det er fem museer som er samlet under navnet KODE: Vestlandske kunstindustrimuseum, Ole Bull Museum, Harstad Sæverud museum og Bergen Billedgalleri.

KODE er Norges nest største kunstmuseum med helt unike samlinger fra Rasmus Meyer, Stenersen, J.C. Dahl og kunstnerhjemmene til Grieg, Ole Bull og Sæverud.

KODE har 50 000 gjenstander, et areal på 20 000 kvm. 70 ansatte, 1000 da kulturlandskap, 7 historiske museumsbygg og 29 kulturhistoriske bygg.

KODE er det dårligst finansierte av de store museene:

For 2020 er det foreslått følgende statlig støtte og fordelt per besøkende i 2018:

Nasjonalmuseet 790 500 - 100 % - 1 357 per besøkende

Folkemuseet 173 920 - 100 % - 303 per besøkende

Museene i Sør-Trøndelag 130 415 - 76,3 % - 440 per besøkende

Anno museum 66 750 - 73 % - 342 per besøkende

KODE Bergen 27 140 - 29,6 % - 102 per besøkende

Avtalen med Bergen kommune, som det refuseres til som begrunnelse for at staten ikke skal øke støtten, er fra 1994 og gjaldt finansiering av én av de fem institusjonene som i 2006 ble KODE: Bergen kommunale kunstsamling.

Denne avtalen har departementet vist til hver gang finansiering av KODE har vært til debatt. Det vil bety mye å få ryddet opp i denne historiske avtalen og at KODE ble behandlet ut fra de nasjonale kunstneriske verdiene de representerer.

Svar:

Før museumsreformen på 2000-tallet har museer landet rundt hatt ulike modeller for statlig finansiering. Enkelte museer var en del av staten, noen var definert som nasjonale institusjoner med 100 % statlig finansiering, mens en rekke museer fikk statlig tilskudd over tilskuddsordnin-

gen for halvoffentlige museer etter bestemte prosentsatser.

I tillegg fikk en rekke kunst- og kunstindustrimuseer knutepunktstatus som oppfølging av

St. meld. nr. 61 (1991-1992) Kultur i tiden. På bakgrunn av dette ble det foretatt en avregning i inntektssystemet for statlige overføringer til kommunal sektor for kunstmuseene i Trondheim, Stavanger, Lillehammer, Moss, Kristiansand, slik at andel statlig og regional finansiering skulle ligge på 60 % på stat og 40 % på region.

Bergen kommune valgte imidlertid ikke å være med på modellen med knutepunktinstitusjon for Bergen billedgalleri. Det ble derfor aldri inngått en avtale mellom staten og Bergen kommune om knutepunktordningen. Avtalen fra 1994 som representanten viser til i sitt spørsmål fins dermed ikke.

I dag omfatter KODE flere arenaer enn tidligere Bergen billedgalleri. Men statens tilskuddshistorikk rundt denne delen av nåværende KODE er noe av forklaringen på at den statlige andelen av driftstilskuddet til KODE er lavere enn for andre regionale kunstmuseer i Trondheim, Stavanger, Lillehammer, Kristiansand.

Det er ellers en rekke faktorer som ligger til grunn for de offentlige tilskuddene til museer i Norge. Norske museer hadde ulik økonomisk utgangspunkt på 2000-tallet da museumsreformen ble satt i gang. Museumshistorikken i Norge er dermed svært forskjellig i ulike regioner.

Staten har de siste 20 årene bevilget betydelige midler til museer rundt omkring i landet og på denne måten løftet den statlige andelen i ulike regioner. Likevel preger museumshistorikken fortsatt den offentlige tilskuddsfordelingen ved norske museer.

I Hordaland har KUDs samlede driftstilskudd til museer økt med 74 % i perioden 2009-2019 (fra 56,8 til 99,1 mill. kroner). Statlig tilskudd til KODE i samme perioden har nesten doblet seg fra 14,3 mill. kroner i 2009 til 26,4 mill. kroner i 2019. I 2020 foreslår regjeringen å bevilge 27,1 mill. kroner til KODE.

KODE ble de senere årene tilført friske midler fra staten ved Kulturdepartementet både som engangsbevilgninger og økte drifts- og investeringsmidler. I 2016 fikk KODE 1,4 mill. kroner til vedlikehold av kulturhistoriske bygninger som en del av regjeringens sysselsettingspakke. Det ble videre bevilget 0,6 mill. kroner i engangsmidler i 2015 og senere en fast driftsøkning på 2 mill. kroner i 2018 for å dekke museets kostnader knyttet til vakthold og sikring av museets anlegg. Over posten Nasjonale kulturbbygg ble det fra 2017 bevilget til sammen 41 mill. kroner til ombygging av KODE1 og ny elektrisk passasjerbåt til Lysøen. KODE fikk også til sammen 14 mill. kroner fra Kulturdepartementet gjennom statens gaveforsterkningsordning i perioden 2014-2019.

Det er ikke naturlig å sammenligne det statlige tilskuddet til KODE med tilskuddet til Nasjonalmuseet og snakke om "skjevfordeling". Stortinget vedtok i 2013 at

det skulle realiseres et nybygg for Nasjonalmuseet, og at dette skulle gjennomføres som et prosjekt innenfor den statlige husleieordningen. Et byggeprosjekt av en slik dimensjon har driftskonsekvenser i form av økt husleie og økte driftsutgifter. I regjeringens budsjettforslag om 790 mill. kroner til Nasjonalmuseet er om lag 45 % husleiekostnader. I budsjettforslaget inngår det videre særskilte kostnader knyttet til flytting og åpning av det nye Nasjonalmuseet.

Nasjonalmuseet – med om lag 200 årsverk og 400 000 kunsthistoriske objekter – står i en særstilling med et samfunnsoppdrag for nasjonen Norge. Museet har ansvar for forvaltning av landets største kunstsamling. Både Nasjonalgalleriet og Samtidskunstmuseet har tidligere vært statlige institusjoner. I dag utgjør de hovedelementer i Nasjonalmuseets virksomhet, og de tilhørende samlingene er statens eiendom og ansvar.

De fleste museene i det nasjonale museumsnettverket anmoder i de årlige søknadene om realøkning i det statlige driftstilskuddet, og det gis ofte gode begrunnelser for merbehov. Som på alle andre samfunnsområder må det imidlertid foretas prioriteringer innenfor tilgjengelige rammer. Tilsvarende gjelder for søknader om investeringsstiltak.

I budsjettforslaget for 2020 er det i den nye regionen Vestland prioritert tilskudd til investeringsprosjekter ved fire av museene i det nasjonale museumsnettverket. I Bergen er også seilskipet Statsraad Lehmkuhl tilgodesett med økte driftsmidler.

I forbindelse med regionreformen pågår det drøftelser mellom staten og de respektive regioner om framtidig fordeling av ansvar og oppgaver på kulturfeltet. Statens framtidige andel av de offentlige tilskuddene til museene diskuteres også i denne sammenheng.

SPØRSMÅL NR. 140**Innlevert 23. oktober 2019 av stortingsrepresentant Petter Eide****Besvart 29. oktober 2019 av justis- og innvandringsminister Jøran Kallmyr****Spørsmål:**

I svarbrev til Stortinget på budsjettspørsmål fra SV angående budsjettering i Politiet, svarer departementet at de ikke har informasjon om dette. Hvis det stemmer at Justisdepartementet ikke har oversikt eller informasjon om helt sentral virksomhet i sine etater, er dette oppsiktsvekkende.

Er det virkelig sant at Justisdepartementet ikke har kontroll over hvordan sine etater styres?

BEGRUNNELSE:

I forbindelse med behandlingen av Statsbudsjettet 2020 har SV stilt følgende spørsmål til Justis- og beredskapsdepartementet:

«Ber om hvor mye det hvor mye det budsjetteres til etterforskning og rettsforfølgelse av norske statsborgere som er mistenkt for internasjonale krigsforbrytelser generelt, og i Syria/Irak spesielt. Ber også om en oversikt de siste 5 årene.»

Justis- og beredskapsdepartementet har gitt følgende svar:

«Etterforskning og rettsforfølgelse av norske statsborgere som er mistenkt for internasjonale krigsforbrytelser håndteres innenfor politiet, PSTs og Den høyere påtalemyndighets budsjettammer. Justis- og beredskapsdepartementet har ikke informasjon om hvor mye virksomhetene budsjetterer med fordelt på ulike sakstyper.

«Hva er budsjettert til bruk på våpen i politiet i 2019?».

Justis- og beredskapsdepartementet har gitt følgende svar:

«Departementet styrer Politidirektoratet gjennom å sette mål og stille krav på et overordnet nivå. Departementet har derfor ikke informasjon om hvor mye som er budsjettert til våpen i politiet i 2019.»

Svar:

Justis- og beredskapsdepartementet styrer Politidirektoratet gjennom å sette mål og stille krav på et overordnet nivå. Dette er i tråd med Reglement for økonomistyring i staten § 4 Grunnleggende styringsprinsipper, der det heter at departementene skal fastsette overordnede mål og krav for underliggende virksomheter.

Departementet innhenter i tråd med prinsippene i reglementet statistikk som viser resultater og måloppnåelse på sentrale styringsparametere (herunder bl.a. politidekning, straffesaksrestanser, saksbehandlingstid og oppklaringsprosent for alvorlig integritetskrenkende kriminalitet). Departementet styrer Politidirektoratet på grunnlag av dette.

Det er Politidirektoratet som har ansvar for å fordele ressursene til politidistrikter og særorganer, og det er politimesteren i hvert enkelt politidistrikt som har ansvar for å disponere ressursene effektivt og etter behov. Departementet innhenter ikke detaljert statistikk som viser hvor mye ressurser som går til konkrete virksomhetsområder, f.eks. etterforskning av ulike saksområder eller investeringer i ulike typer utstyr.

SPØRSMÅL NR. 141**Innlevert 23. oktober 2019 av stortingsrepresentant Solfrid Lerbrekk****Besvart 30. oktober 2019 av kultur- og likestillingsminister Trine Skei Grande****Spørsmål:**

Hvordan vil regjeringen følge opp anmerkningene fra FNs spesialrapportør for rettigheter for mennesker med nedsatt funksjonsevne og anbefalingene fra FN-komiteen for funksjonshemmedes rettigheter (CRPD), og sikre økt

likestilling og menneskerettigheter for mennesker med funksjonsnedsettelse i Norge?

BEGRUNNELSE:

Catalina Devandas Aguilar, FNs spesialrapportør for rettigheter for mennesker med nedsatt funksjonsevne, var nylig på et ti dagers besøk i Norge. Der møtte hun blant annet representanter fra Stortinget, og fra sivilt samfunn. Hun pekte på at mennesker med funksjonsnedsettelse i Norge ikke har samme rettigheter og muligheter som andre innbyggere, og at det er alt for stor forskjell på tjenestene i norske kommuner - blant annet som en følge av kommunalt selvstyre og manglende samordning. Brukerstyrt personlig assistanse (BPA) og skolesystemet er blant områdene hun fremhever innen dette. Hun viser også til at funksjonshemmede noen ganger må flytte til en annen kommune for å få tjenester med bedre kvalitet. Devandas Aguilar kommer med sin fulle rapport etter Norges-besøket i mars 2020. FN-komiteen for funksjonshemmedes rettigheter (CRPD) har tatt opp de samme forholdene, og mange andre, i sine anbefalinger til Norge etter at vi ble hørt foran komiteen i mars i år.

Svar:

I sin foreløpige rapport skriver FNs spesialrapportør for rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne blant annet at Norge gjør en betydelig innsats for å inkludere personer med nedsatt funksjonsevne i samfunnslivet og bevilger betydelige finansielle ressurser til dette formålet. Norge har et omfattende system for sosial beskyttelse med generelle og spesifikke ytelser innen funksjonsnedsettelse, et utdanningssystem som lar alle barn gå på ordinære skoler og det er initiativer til universell utforming på alle områder.

Selv om det har vært en positiv utvikling i politikk og levekår for personer med funksjonsnedsettelser på

mange områder, så har vi fortsatt utfordringer, som både CRPD-komiteen og spesialrapportøren peker på.

Derfor har vi lagt fram strategien "Et samfunn for alle". Dette er regjeringens strategi for likestilling av mennesker med funksjonsnedsettelse for perioden 2020-2030.

Strategien vil bli fulgt opp med en handlingsplan som kommer denne høsten. Handlingsplanen vil inneholde konkrete tiltak på en rekke departementers områder.

Spesialrapportøren peker blant annet på at det er uheldige forskjeller i tjenestetilbud mellom kommunene. God samordning mellom sektorer og forvaltningsnivåer er en forutsetning for effektiv gjennomføring av regjeringens visjon om et samfunn for alle. Dette er et sentralt prinsipp i strategien "Et samfunn for alle", som vil bli fulgt opp i den kommende handlingsplanen.

Til våren vil regjeringen legge fram en egen storting-smelding om utviklingshemmedes menneskerettigheter.

Vi arbeider også med en ny handlingsplan om universell utforming, den fjerde i rekken.

Jeg vil også nevne at jeg nå har på høring et utkast til språklov. Der foreslår jeg å lovfeste et ansvar for å fremme og verne norsk tegnspråk, og at norsk tegnspråk får lovfestet status som "nasjonalt tegnspråk".

Regjeringens visjon er et samfunn der alle mennesker kan delta og har mulighet til å bidra i samfunnet. Inkludering og likestilling av personer med funksjonsnedsettelse er en forutsetning for et bærekraftig velferdssamfunn og for at hver enkelt skal kunne leve frie og selvstendige liv.

Endelig rapport fra FNs spesialrapportør vil foreligge i mars 2020. Innspillene fra spesialrapportøren vil bli nøye vurdert av regjeringen. Anbefalingene fra CRPD-komiteen og anbefalingene fra FNs spesialrapportør er viktige bidrag i vårt videre arbeid med å oppnå likestilling for personer med nedsatt funksjonsevne.

SPØRSMÅL NR. 142

Innlevert 23. oktober 2019 av stortingsrepresentant Audun Lysbakken

Besvart 31. oktober 2019 av utenriksminister Ine M. Eriksen Søreide

Spørsmål:

Utenriksministeren har tidligere varslet at Norge ikke vil behandle nye søknader om eksportlisens for forsvarsmateriell og flerbruksvarer til militær bruk til Tyrkia inntil videre.

Vil utenriksministeren vurdere å stanse all eksport, inkludert på inngåtte lisenser, som en tydelig reaksjon ovenfor Tyrkias myndigheter på krigføringen i Nord-Syria?

Svar:

Jeg er dypt bekymret for den tyrkiske militæraksjonen i det nordøstlige Syria. Norge har fordømt den tyrkiske militæraksjonen, oppfordret Tyrkia til å avslutte operasjonen umiddelbart og trekke sine styrker tilbake. Vi har vært konsistente i vår oppfordring om å respektere folkeretten.

Utenriksdepartementet vil i den rådende situasjonen ikke behandle nye søknader om eksportlisens for forsvarsmateriell og flerbruksvarer til militær bruk til Tyrkia.

Alle gyldige lisenser for eksport av forsvarsmateriell og flerbruksvarer til militær bruk i Tyrkia vil bli gjennomgått og vurdert konkret. Dette vil ta noe tid. Bedrifter som har gyldige lisenser med forestående leveranser holder etter dialog med Utenriksdepartementet leveransene tilbake.

SPØRSMÅL NR. 143

Innlevert 23. oktober 2019 av stortingsrepresentant Audun Lysbakken

Besvart 31. oktober 2019 av utenriksminister Ine M. Eriksen Søreide

Spørsmål:

Hvordan ser utenriksministeren på utviklingen i Chile, hvor flere hundre mennesker er arrestert og tre er drept i opptøyene, og hva formidler Norge til chilenske myndigheter i denne situasjonen?

Anklager om overdreven voldsbruk og menneskerettighetsbrudd, blant annet mot demonstranter i politiets varetekt, vekker bekymring. Fra norsk side forventes det at chilenske myndigheter etterforsker anklagene i tråd med internasjonale prinsipper og nasjonalt lovverk. Videre har jeg notert at president Piñera har foretatt utskiftninger i regjeringen og tatt initiativ til en bred nasjonal dialog for å imøtekomme befolkningens krav.

Svar:

Utenriksdepartementet følger situasjonen nøye gjennom ambassaden i Santiago. Demonstrasjonene i Chile har den siste tiden spredt seg til flere byer. Urolighetene har resultert i omfattende plyndring og ødeleggelser på kritisk infrastruktur. I en rekke byer har det i en begrenset periode vært portforbud og erklært unntakstilstand. Unntakstilstanden er nå opphevet. Ifølge Chiles nasjonale institutt for menneskerettigheter er ca. 3000 personer fengslet i tilknytning til protestene og nesten 600 skadet. 19 personer skal være drept, men situasjonen er fremdeles uoversiktlig og tallene er ikke bekreftet.

Den interamerikanske menneskerettighetskommisjonen har fordømt tilfeller av overdreven voldsbruk av chilenske sikkerhetsstyrker mot demonstranter, samt voldshandlinger begått av sivile. Kommisjonen oppfordrer til fredelig konfliktløsning innenfor rammen av rettstaten. Norske myndigheter deler dette synet. FNs høykommissær for menneskerettigheter (OHCHR) har besluttet å sende et team til Chile for å undersøke påstandene om menneskerettighetsbrudd, noe som er ønsket velkommen av chilenske myndigheter. Det er positivt at det er etablert kontakt mellom den chilenske regjeringen og OHCHR.

SPØRSMÅL NR. 144**Innlevert 23. oktober 2019 av stortingsrepresentant Petter Eide****Besvart 31. oktober 2019 av justis- og innvandringsminister Jøran Kallmyr****Spørsmål:**

Til Aftenposten 20.10 sier Justisministeren at han vil fremme et forslag som innebærer at det skal være lavere terskel for å låse inn kriminell ungdom mellom 16 og 18 med tvang.

Kan justisministeren forklare hvordan et slikt forslag kan være barnefaglig forsvarlig, samt hvordan hans løsninger skal kunne være trygt innenfor norsk lov og intensjonen i FNs barnekonvensjon at slik type straff kun skal brukes når det er «særlig påkrevd» eller «tvingende nødvendig»?

BEGRUNNELSE:

I etterkant av voldshendelsene utført av ungdommer i Oslo nylig, har justisministeren tatt til ordet for mer bruk av fengsel og tvangstiltak overfor barn. Når justisministeren ønsker å gjøre dette til en normal straffereaksjon mot kriminell ungdom bryter dette med råd fra Barneombud og annet norsk fagmiljø. I tillegg bryter forslaget med norsk lov om fengsling av barn, samt barnekonvensjonen. Her kommer det fram slike løsninger bare skal brukes når det er «særlig påkrevd» eller som "siste utvei" jf. Straffeloven § 33 og/eller kun når det er "tvingende nødvendig" jf. § 184 i Straffeprosessloven. Viser for øvrig til Barnekonvensjonen art. 37.

Svar:

Det er viktig å hindre alvorlig og gjentatt kriminalitet, både av hensyn til samfunnet, den fornærmede, den unge lovbrøtteren og dens omgivelser. Barn og unge som begår lovbrudd må møtes raskt med en reaksjon.

Terskelen for fengsling av mindreårige er høy. Når terskelen for fengsling er oppfylt, må imidlertid kriminalomsorgen stille fengselsplasser til disposisjon; også for unge lovbrøttere. Det følger av Granavolden-plattformen at «Regjeringen vil sikre tilstrekkelig kapasitet i ungdomsenhetene for innsatte i alderen 15-18 år». Ungdomsenhetene på Eidsvoll og i Bergen har til sammen 8 plasser. I dag er det imidlertid 10 mindreårige innsatte. Regjeringen vil derfor se på kapasiteten i ungdomsenhetene og vurdere en eventuell utvidelse. I mellomtiden har jeg vært i dialog med kriminalomsorgen for å sikre at ungdom kan plasseres i andre fengsler dersom det ikke er plass i ungdomsenhetene. Når noen under 18 år innsettes i fengsel, skal oppholdet tilrettelegges etter deres behov. Indre Østfold fengsel, Eidsberg avdeling har ved et par tilfeller

mottatt unge lovbrøttere under 18 år når det har vært fullt i ungdomsenhetene. Fengselet har en rusmestringsenhet som er tilpasset unge voksne mellom 18 og 23 år, og det kan bygges videre på denne erfaringen.

I tråd med barnekonvensjonen skal barn ikke fengsles med mindre andre alternativer er vurdert og funnet uhensiktsmessige. Frihetsberøvelse av mindreårige skal være en siste utvei. Dette er bakgrunnen for innføring av ungdomsstraff i 2014. Samtidig ble ungdomsoppfølging innført for mindre alvorlige lovbrudd.

Ungdomsstraff og ungdomsoppfølging er straffereaksjoner i frihet for ungdom mellom 15 og 18 år. Ungdomsstraff retter seg mot ungdom som har begått gjentatt eller alvorlig kriminalitet og er et alternativ til fengselsstraff eller de strengeste samfunnsstraffene. Reaksjonen kan vare i inntil tre år, og brudd på vilkår vil medføre ubetinget fengsel. Begge straffereaksjonene har som mål å hjelpe ungdommene til et liv uten kriminalitet. Det er viktig at straffereaksjonene benyttes i de sakene de er egnet for.

Nylig kom sluttrapporten fra følgeevalueringen av de nye straffereaksjonene. Rapporten viser at mange ungdommer får hjelp, men at det også er utfordringer i gjennomføringen. Det tar for lang tid fra et lovbrudd begås til straffegjennomføringen starter, og det mangler tiltak som kan inngå i planen for gjennomføring av reaksjonene. Justis- og beredskapsdepartementet har satt i gang et arbeid med å vurdere regelverksendringer som kan bidra til at ungdomsstraff og ungdomsoppfølging fungerer bedre etter hensikten.

Departementet er videre i gang med å vurdere muligheten for nye tiltak og reaksjoner. Allerede i dag har unge domfelte mulighet til å gjennomføre idømt ubetinget fengselsstraff utenfor fengsel med elektronisk kontroll (EK). Domfelte under 18 år skal etter dagens regelverk alltid vurderes for EK av kriminalomsorgen. Bruk av digitale kontrollmidler overfor unge kriminelle utover dagens ordning forutsetter lovendringer. Adgangen til å beslutte bruk av sporingsteknologi (GPS), biometri og ansiktsgjenkjenning under EK er allerede foreslått i juni i år, jf. Prop. 132 L (2018-2019) Endringer i straffegjennomføringsloven mv. (gjennomføringstiden for straffegjennomføring med elektronisk kontroll mv.). Ved revisjonen av ungdomsreaksjonene vil departementet vurdere behovet for ytterligere bruk av digital kontroll i eksisterende straffegjennomføringsformer, og eventuelt en etablering av en ny straffereaksjon med elementer fra dagens EK.

Forslagene som utarbeides vil være innenfor både norsk lov og bestemmelsene i FNs barnekonvensjon.

SPØRSMÅL NR. 145

Innlevert 23. oktober 2019 av stortingsrepresentant Himanshu Gulati

Besvart 1. november 2019 av justis- og innvandringsminister Jøran Kallmyr

Spørsmål:

Hvilke regler gjelder rundt bruk av religiøse plagg som hijab når representanter for det norske politi, som politiadvokater, representerer norske myndigheter i norske rettssaler?

BEGRUNNELSE:

Så vidt meg bekjent er det ikke anledning for politiet å gå med hijab eller lignende religiøse plagg med politiuniformen. Det samme skal være tilfellet for dommere i norske rettsaler. Det var også en omfattende offentlig debatt rundt dette spørsmålet under den rødgrønne regjeringen, hvor prinsippet om nøytralitet vant frem i den offentlige debatten og reglene så vidt meg bekjent ikke ble endret. Det har de siste dagene kommet frem at en politiadvokat i Politiets Utlendingsenhet har prosedert i norske rettssaler iført hijab.

Svar:

I Norge er det generelt tillatt å bruke religiøse plagg og symboler, både i det offentlige rom og i offentlige institusjoner. Det er imidlertid ikke tillatt å bære religiøse hodeplagg til politiuniformen. I følge politiets uniformsreglement tillates kun uniformerte hodeplagg med politiets etatseblem i front på hodeplagget i tillegg til det som er sydd på uniformsjakken.

Politiets uniformsreglement gjelder for politiadvokater når de benytter politiuniform.

Etter domstolloven § 142 kan Domstoladministrasjonen gi nærmere regler om bruk av kapper og annet antrekk under rettsmøter for dommere og rettens personale for øvrig, advokater og aktor og andre representanter for påtalemyndigheten. Regler 23. juni 1995 nr. 577 om bruk av rettskapper mv. ved domstolene har ingen bestemmelser som omhandler bruk av religiøse hodeplagg under rettsmøter. Det er dermed heller ingen regler i domstolen som forbyr politiadvokater å bruke hijab når de prosederer uten politiuniform.

Formålet med å ikke inkludere religiøse plagg i uniformsreglementet er å sikre at politiet fremstår som religionsnøytrale og objektive. De samme hensyn gjør seg gjeldende for politiadvokater og statsadvokater som på vegne av påtalemyndigheten opptrer i domstolene i straffesaker – både med og uten kappe. Det kan være grunn til å se nærmere på adgangen for representanter for politiet og påtalemyndigheten til å benytte religiøse plagg når de opptrer i domstolene, hvilket riksadvokaten heller ikke har hatt innvendinger til. Av hensyn til domstolenes uavhengighet, understreker jeg at vurderingene ikke vil omfatte regelverket som hører under Domstoladministrasjonen.

SPØRSMÅL NR. 146**Innlevert 23. oktober 2019 av stortingsrepresentant Knut Arild Hareide****Besvart 31. oktober 2019 av utenriksminister Ine M. Eriksen Søreide****Spørsmål:**

Indias parlament vedtok i august å frata Jammu og Kashmir status som delstat og nedgradere området til to indiske unionsterritorier. Protestene knebles. India har økt sitt militære nærvær, internert mange samfunnstopper, blokkert telefon og internett og begrenset forsamlings- og reisevirksomhet.

Hvordan vurderer utenriksministeren dette og hva kan det internasjonale samfunn gjøre?

BEGRUNNELSE:

Tidlig i august vedtok Indias parlament brått å endre grunnloven slik at den indiske delstaten Jammu og Kashmir blir nedgradert fra en delstat med delvis indre selvstyre til to territorier som administreres av sentralregjeringen.

Siden da har opp mot 2 000 framstående personer i denne delen av Kashmir vært holdt i varetekt eller husarrest for å hindre dem i å protestere. Telefon og Internett har vært stengt av, forsamlingsfrihet og reisevirksomhet begrenset.

Indias domstoler er ofte kritisk til myndighetsvedtak, men når det gjelder restriksjonene som er innført i Kashmir har høyesterett gitt regjeringen en måneds tid til å overveie sine tiltak. Det skyver svarfristen til etter at grunnlovsendringen faktisk trer i kraft – den 31. oktober.

Det fryktes at de strenge restriksjonene i Kashmir vil fortsette til over denne fristen. Innbyggernes sivile rettigheter settes dermed til side i en avgjørende tidsfase.

Delstaten er den eneste i India med muslimsk flertall. Hindunasjonalister har lenge ønsket å nedgradere dens status. Det som nå skjer er alvorlig både for menneskerettighetene og arbeidet for en fredelig løsning av konflikten, som har vart siden 1947. Området er omstridt og konflikten kan gi ekstremister grobunn.

Det er derfor viktig å få utenriksministerens vurdering av det som nå skjer i Jammu og Kashmir, og hva det internasjonale samfunn kan gjøre for å ivareta befolkningens sivile rettigheter, forbedre sikkerhetssituasjonen og få en fredsprosess på sporet.

Svar:

Det indiske parlamentet vedtok 5. august å oppheve paragraf 370 i den indiske grunnloven, som omhandlet delstaten Jammu og Kashmirs særstilling i unionen. Jammu og Kashmir mistet dermed status som delvis autonom delstat, og området ble midlertidig omgjort til to territor-

ier administrert av sentralmyndighetene. Vedtaket trådte i kraft 31. oktober.

Samtidig som parlamentet vedtok lovendringen innførte indiske myndigheter sikkerhetstiltak i deler av den tidligere delstaten. Det ble innført portforbud, og mobilnett og internett ble stengt. Et stort antall mennesker, inkludert flere opposisjonspolitikere, ble satt i husarrest. Myndighetene begrunnet sikkerhetstiltakene med et ønske om å hindre opptøyer og voldelige sammenstøt.

Den indiske regjeringen forklarer lovendringen med at delstatens særstilling har vært en kilde til nasjonal splittelse og et hinder for vekst og utvikling. Det framholdes at det aldri var meningen at delstatens særstilling skulle være permanent. Det har videre blitt gjort klart at fjerningen av paragraf 370 er et internt anliggende og ligger innenfor grunnlovens rammer. Indisk høyesterett vil vurdere om vedtaket er lovmessig fattet, i tråd med grunnlovens bestemmelser. Fra norsk side vil vi følge nøye med på denne prosessen.

Norge har langvarige og gode forbindelser til India. I dialog med indiske myndigheter uttrykker vi våre klare forventninger om at India overholder sine menneskerettighetsforpliktelser i Kashmir. Dette inkluderer å opptre i tråd med folkeretten i sin håndtering av konflikten med Pakistan, som er en viktig underliggende årsak til spenningene i området.

Norge har ved gjentatte anledninger oppfordret India og Pakistan til å gå i dialog for å finne en fredelig løsning på den langvarige konflikten. En forutsetning for norsk engasjement i den bilaterale konflikten er at begge parter ønsker det. Dette er ikke tilfellet i denne situasjonen, og handlingsrommet er derfor begrenset for eksterne aktører.

SPØRSMÅL NR. 147**Innlevert 23. oktober 2019 av stortingsrepresentant Tellef Inge Mørland****Besvart 30. oktober 2019 av eldre- og folkehelseminister Sylvi Listhaug****Spørsmål:**

Er det helseministerens vurdering at kampanjen rusopplysningen.no til Foreningen Tryggere Ruspolitikk (FTR) er i tråd med formålet til Helsedirektoratets tilskuddsordning, og mener han at ungdom og andre bør lytte til denne typen oppfordringer om såkalt trygg bruk av illegale rusmidler, eller ser han at slike råd er uheldige og kan gi ungdom en falsk trygghet, og samtidig bidra til å bagatellisere risikoen ved bruk av narkotiske rusmidler som GHB og MDMA?

BEGRUNNELSE:

Foreningen Tryggere Ruspolitikk (FTR) har en kampanje, blant annet i sosiale medier og på T-banestasjoner i Oslo, der det gis råd om hvordan narkotika kan inntas på en angivelig tryggere måte. En av plakatene som brukes har tittelen «Thomas døde ikke da han prøvde GHB. Han unngikk alkohol hele kvelden og doserte riktig. Rusopplysningen.no.» En annen plakat har tittelen «Ida døde ikke da hun prøvde MDMA. Hun tok bare en halv dose og så an virkningen. Rusopplysningen.no.»

Foreningen Tryggere Ruspolitikk (FTR) har gjennom Helsedirektoratets tilskuddsordning «Frivillig rusmiddel-forebyggende og spilleavhengighetsforebyggende innsats», fått 700.000 kr til sitt prosjekt «Videreføring og utvidelse av Rusopplysningen.no.» Kampanjen er med andre ord støttet av Helsedirektoratet, og skal bidra til rusmiddelforebyggende innsats.

Svar:

Tilskuddsordningene for frivillig rusmiddelforebyggende innsats hører til mitt ansvar som eldre- og folkehelseminister, og jeg besvarer derfor spørsmålet.

Innledningsvis vil jeg understreke at Foreningen tryggere ruspolitikk (FTR) sin plakatkampanje ikke er støttet av Helsedirektoratet.

Jeg har forståelse for at mange reagerer på kampanjen og at pårørende sier at de føler seg tråkket på. Jeg mener det er all grunn til å ta reaksjonene på alvor, og jeg synes også at kampanjen gir et feilaktig inntrykk av at rusmidler ikke er farlig å bruke. Derfor skal jeg i dag ha et møte med flere pårørende til rusavhengige, blant andre Frode Tafjord som mistet datteren sin i overdose og som har engasjert seg for en bedre ruspolitikk. Jeg har lest historien om datteren hans, og det er en veldig sterk historie. Jeg ser fram til å høre hans syn på kampanjen.

FTR har også registrert reaksjonene på kampanjen, og har tatt kontakt med meg med et ønske om dialog om situasjonen. Jeg er glad for dette initiativet, og håper at det betyr at FTR tar reaksjonene på alvor. I møte med foreningen i dag kommer jeg til å formidle at jeg håper de lytter til reaksjonene, og jeg vil oppfordre dem til å endre kampanjen.

Som nevnt har ikke kampanjen fått tilskudd av Helsedirektoratet. FTR har imidlertid fått driftsstøtte og tilskudd til tre ulike prosjekter, herunder til videreutvikling av nettstedet rusopplysningen.no. I forskrift om tilskudd til frivillig rusmiddelforebyggende og spillavhengighetsforebyggende innsats står følgende i § 1 Formål:

«Tilskuddsordningen skal gjennom støtte til forebyggende tiltak og rusmiddelpolitisk påvirkningsarbeid bygge opp under frivillig sektors rusmiddel- og spillavhengighetsforebyggende innsats. Det gis støtte til tiltak som retter seg mot befolkningen generelt, barn og unge og utsatte grupper.»

Jeg har fått opplyst at Helsedirektoratets vurdering er at tiltaket rusopplysningen.no er i tråd med formålet med tilskuddsordningen. Tilskuddet fra Helsedirektoratet er gitt under forutsetning at FTR tydelig kommuniserer at deres informasjon og opplysning ikke kan eller må sees som en oppfordring til bruk av rusmidler.

Jeg har bedt om Helsedirektoratets faglige vurdering av den type budskap som kampanjen formidler. Jeg deler Helsedirektoratets oppfatning som er at det ikke finnes trygg og riktig bruk av illegale rusmidler, og at bruk av illegale rusmidler ikke bør fremmes i det offentlige rom. Ungdom generelt bør ikke eksponeres for denne typen budskap, men informeres om skadevirkninger av illegale rusmidler. Eksisterende brukere av illegale rusmidler bør få tilgang til god informasjon om skadereduksjonstiltak i målrettede kanaler.

SPØRSMÅL NR. 148**Innlevert 23. oktober 2019 av stortingsrepresentant Elin Tvete****Besvart 29. oktober 2019 av klima- og miljøminister Ola Elvestuen****Spørsmål:**

Vil statsråden prioritere å fjerne forekomster av stillehavsøsters fra Oslofjorden?

BEGRUNNELSE:

I årets statsbudsjett er fjerning av stillehavsøsters på Vestlandet prioritert og det ser ut til at det oppstartede arbeidet i Oslofjorden er nedprioritert.

«Handlingsplanen mot stillehavsøsters fra 2016 stadfester at det er behov for auka kunnskap om arta, og om kor den kan spreie seg i Noreg. På bakgrunn av ny kunnskap om risiko for spreiring av arta på Vestlandet vil det i 2020 bli prioritert å fjerne førekomstar som er vurderte å vere kjelde til vidare spreiring på Vestlandet».

Stillehavsøsters er en uønsket art i våre farvann og et betydelig problem langs strender og grunne farvann i Oslofjorden.

Svar:

Representanten viser til omtalen av arbeidet mot stillehavsøsters i årets statsbudsjett:

"Handlingsplanen mot stillehavsøsters fra 2016 stadfester at det er behov for auka kunnskap om arta, og om kor den kan spreie seg i Noreg. På bakgrunn av ny kunnskap om risiko for spreiring av arta på Vestlandet vil det i 2020 bli prioritert å fjerne førekomstar som er vurderte å vere kjelde til vidare spreiring på Vestlandet."

På bakgrunn av dette spør representanten om arbeidet i Oslofjorden er nedprioritert.

Jeg vil presisere at det ikke er ment å gi uttrykk for at arbeidet med fjerning av stillehavsøsters i Oslofjorden vil bli nedprioritert i 2020. Stillehavsøsters er en art som har betydelige negative konsekvenser for naturmangfold og friluftsliv.

De siste årene er det lagt ned en betydelig innsats fra blant annet frivillige og miljømyndigheter for å fjerne stillehavsøsters på enkelte lokaliteter. Klima- og miljødepartementet og Miljødirektoratet har avsatt 2,2 millioner kroner til arbeidet med stillehavsøsters i 2019. Av disse midlene er fylkesmennene tildelt 1,6 millioner kroner til kartlegging og fjerning av stillehavsøsters på kjente problemlokaliteter. Det er også prosjekter som får midler fra en tilskuddsordning for tiltak mot fremmede arter.

I tråd med handlingsplanen mot stillehavsøsters er målene å forebygge spredning av arten til nye områder og redusere forekomst og konsekvenser av arten der de finnes i dag. Som teksten i statsbudsjettet viser til er det behov for mer kunnskap om arten, blant annet om hvilke nye områder den vil kunne spre seg til og etablere seg i. Et viktig steg i kunnskapsinnhenting er det pågående arbeidet med risikomodellering knyttet til artens utbredelse og spredningspotensial, som skal angi hvor det er mest sannsynlig at arten forventes å etablere bestander langs kysten fra Rogaland og nordover i tiden fremover. Med bakgrunn i rapporter fra dette arbeidet vil det settes i gang tiltak som kan bidra til å forsinke eller forhindre videre spredning til nye områder på Vestlandet.

Aktiviteten i Oslofjorden er ikke redusert, selv om det er utredet muligheter for å hindre spredning av arten på Vestlandet. Særlig Fylkesmannen i Vestfold og Telemark, og Fylkesmannen i Agder har prioritert arbeid med denne arten høyt. Dette har de gjort sammen med Oslofjordens friluftsråd og Vestfold og Telemark fylkeskommune. Arbeidet i Oslofjorden utmerker seg også positivt i nordisk sammenheng.

SPØRSMÅL NR. 149**Innlevert 24. oktober 2019 av stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård****Besvart 31. oktober 2019 av justis- og innvandringsminister Jøran Kallmyr****Spørsmål:**

I NRK 24.10 kan vi lese om at krisesentre over hele landet varsler at norske menn – opptil flere ganger – bokstavelig talt leverer sine utenlandske koner på døra til sentrene, for å kvitte seg med dem. Dette vitner om et alt for svakt regelverk og for lite forpliktelser til norske menn.

Hvordan foreslår justisministeren å gjøre endringer for å gi bedre sikkerhet og verdig behandling av disse kvinnene?

BEGRUNNELSE:

Disse kvinnene befinner seg i en svært sårbar situasjon og kan lett bli utnyttet av norske menn. Krisesentrene rapporterer at kvinnene ofte opplever et liv med fysisk og psykisk vold når de flytter inn hos sin norske mann før de blir kastet ut. Leder for Krisesentersekretariatet, Tove Smaadahl, forteller at de kjenner til tilfeller hvor en norsk mann har levert kvinner ved krisesenter hele fire ganger. NRK har tidligere omtalt at mange utenlandske kvinner velger å leve med volden, av frykt for å bli sendt ut av landet.

Svar:

Kvinner med annen etnisk bakgrunn enn norsk med kort botid i landet er særlig sårbare i en situasjon der de utsettes for vold av en partner. Både manglende nettverk, språkkunnskaper og begrenset kunnskap om det norske samfunnet (hjelpeapparatet) bidrar til denne sårbarheten.

Det er relativt få saker hvor samme person er referanseperson for ektefelle, samboer eller forlovede mange ganger. I perioden 2004–2018 har om lag 1 850 personer vært referanseperson i sak om familieinnvandring med utenlandsk ektefelle, samboer eller forlovede mer enn én gang. I samme periode ble det innvilget 112 750 søknader om familieinnvandring med ektefelle, samboer eller forlovede. I perioden var bare om lag 30 personer referanseperson i tre ulike familieinnvandringssaker, og det var ett tilfelle hvor samme person var referanseperson i fire ulike familieinnvandringssaker. Jeg må imidlertid ta forbehold om at UDI ikke har statistikk fra før 2004, og at det derfor ikke kan utelukkes at flere har vært referanseperson mer enn to ganger. Videre kan tallene være usikre som følge av mulige feilregistreringer av referansepersoner. Jeg understreker også at det å hente ny ektefelle til Norge ikke

er ensbetydende med at den tidligere ektefellen er dårlig behandlet.

Uavhengig av omfanget av gjentatt familieinnvandring, er det svært alvorlig når utenlandske statsborgere i en sårbar situasjon opplever vold i samlivsforholdet.

Lovgiver har ønsket å sikre at ofre for vold i nære relasjoner ikke tvinges til å velge mellom å reise ut av Norge og å bli værende i en voldelig familierelasjon. Det er derfor fastsatt i utlendingsloven § 53 at personer som har opplevd vold i samlivsforholdet, og som har hatt en oppholdstillatelse som ektefelle eller samboer, etter søknad har rett til fortsatt opphold etter et samlivsbrudd. Beviskravet for mishandling er lavt, og bestemmelsen omfatter mishandling både av fysisk og psykisk art. Jeg bemerker at mishandlingsbestemmelsen i 2018 ble utvidet til å omfatte mishandling utført av andre enn samlivspartneren. Samtidig ble det gjort eksplisitt unntak fra kravet til sikret underhold i slike saker, og familie til EØS-borgere ble gitt en tilsvarende rett til opphold. Det er også gjennomført en rekke informasjonstiltak om mishandlingsbestemmelsen, herunder på UDIs egen informasjonsside om vold (udi.no/vold) og nettportalen dinutvei.no, samt informasjonsmateriell utarbeidet i samarbeid med sentrale aktører på feltet.

For å forhindre at utenlandske statsborgere havner i en situasjon med mishandling, følger det av utlendingsloven § 40 femte ledd at en ektefelle kan nektes oppholdstillatelse i familieetablering dersom det er mest sannsynlig at søkeren eller dennes særkullsbarn vil bli mishandlet eller grovt utnyttet. Det kan typisk være aktuelt å avslå en søknad på dette grunnlaget dersom referansepersonen har utsatt en tidligere ektefelle for mishandling.

Jeg vil også vurdere ytterligere tiltak for å hindre at utenlandske statsborgere kommer til Norge og havner i en situasjon hvor de blir utnyttet og mishandlet i samlivsforholdet. I den forbindelse vil jeg vise til regjeringens politiske plattform, hvor det fremgår at regjeringen vil stramme inn regelverk og praksis, og fremme tiltak bl.a. for å forhindre gjentagende familieinnvandring. Punktet i Granavolden-plattformen er under oppfølging i departementet. I forbindelse med dette arbeidet vil jeg vurdere å innføre en karantenetid for referansepersoner som også tidligere har fått ektefelle eller samboer til Norge.

Avslutningsvis vil jeg benytte anledningen til å nevne at regjeringen nå arbeider med en ny handlingsplan mot vold i nære relasjoner. Planen legges frem i 2020 og skal blant annet inneholde tiltak for å forebygge volden, beskytte og hjelpe utsatte. Situasjonen for særlig sårbare

grupper vil i likhet med tidligere handlingsplaner bli viet stor oppmerksomhet.

SPØRSMÅL NR. 150

Innlevert 24. oktober 2019 av stortingsrepresentant Siv Mossleth

Besvart 1. november 2019 av digitaliseringsminister Nikolai Astrup

Spørsmål:

Det finnes enda levende lokalsamfunn med flere bedrifter som mangler mobildekning. Både Telenor, Telia og Ice har hvite flekker på dekningskartet, og ingen har planer om utbygging av mobilnett, eksempelvis på Hongset i Brønnøy. Telenor derimot har planer om å fase ut kobbertråden, som enkelte steder er eneste mulighet for internett.

Syns statsråden at det er greit å være uten mobildekning i bygder som dette i 2020, og om det ikke er greit, hva kan statsråden gjøre for å få på plass en løsning?

Svar:

I dag har Telenor Norge AS, Telia Norge AS og ICE Norge AS frekvenstillatelser som gir grunnlag for utbygging av mobilnett. Mobilnettene oppgraderes stadig for å tilby nye og mer avanserte tjenester, høyere dataoverføringshastigheter og bedre dekning. I tillegg til å ha blant de raskeste mobilnettene i verden, har Norge svært god samlet dekning fra de tre nettoperatorene. Etterspørselen og konkurransen i markedet har bidratt til en utbygging som langt overgår utbyggingskravene som ble fastsatt ved nettetablering og i forbindelse med tildeling av enkelte frekvensressurser. Ifølge siste dekningstall utarbeidet av Nasjonal kommunikasjonsmyndighet, gjengitt i Prop. 1 S (2019-2020), har 99,9 prosent av husstandene dekning (utendørs dekning) for 4G (mobilt bredbånd) fra minst ett av de tre nettene. I tillegg har 2G-nettene (GSM) en samlet flatedekning på 90,8 av landarealet, mens 4G-nettene (samlet) har en flatedekning på 82,8 av landarealet. Både husstandsdekningen og flatedekningen, særlig for 4G (mobilt bredbånd) har økt betraktelig de siste årene.

Selv om dekningen generelt sett er god, er det fortsatt områder uten mobildekning. Jeg har forståelse for at dette kan oppleves utfordrende for dem det gjelder. Men, som nevnt over, er det stadig færre områder som mangler dekning. Staten bidrar årlig med tilskudd til bredbandsutbygging. I 2020 er det foreslått 256 mill. kr i statlig tilskudd

som går til områder der det ikke er kommersielt lønnsomt å bygge ut. Erfaringsmessig utløser det statlige tilskuddet betydelig større investeringer lokalt. Ordningen med tilskudd er teknologinøytral, og kan benyttes til utbygging av mobilt eller trådløst bredbånd, så lenge det bredbåndet som bygges ut, tilfredsstiller visse minimumskrav som er satt i ordningen.

De siste årene har andelen av husholdningene som har tilbud om høyhastighetsbredbånd økt betydelig. I Nkoms siste dekningsundersøkelse hadde 86 % av husholdningene tilbud om 100 mbit/s eller høyere, noe som er en økning fra 63 % i 2013. Det betyr at målet som ble vedtatt i Stortinget i 2016 om 90 % dekningsgrad i 2020 er innenfor rekkevidde. Samtidig er regjeringen opptatt av at alle innbyggere og virksomheter skal sikres et grunnleggende godt bredbåndstilbud, og har derfor sendt på høring et forslag om leveringsplikt for bredbånd. Høringsfristen går ut i desember.

Telenor har leveringsplikt for telefontjeneste. Dette følger av avtale mellom staten og Telenor. Dette betyr at alle husstander og virksomheter har rett til å få levert telefontjeneste. Dette betyr også at dersom Telenor legger ned kobbernettet, må det finnes en alternativ telefontjeneste i området. Dette kan f.eks. være mobiltelefontjeneste. Dersom det ikke finnes noe alternativ, må Telenor opprettholde kobberlinjen. Telenor har uttalt at selskapet ikke vil koble ned kobbernettet for bredbandskunder dersom det ikke finnes en alternativ (fast eller trådløs) bredbandsforbindelse til disse kundene. Jeg har tett dialog med Telenor om deres planer for utfasing av kobbernettet.

